ISSN 1830-365X

Официален вестник на Европейския съюз

C 132

Издание
на български език

Година 54
3 май 2011 г.

Информация и известия

Известие № | Съдържание | Страница

I *Резолюции, препоръки и становища*

РЕЗОЛЮЦИИ

Европейски икономически и социален комитет

470-а пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г.

2011/C 132/01 Резолюция на Европейския икономически и социален комитет относно положението в страните от Южното Средиземноморие 1

СТАНОВИЩА

Европейски икономически и социален комитет

470-а пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г.

2011/C 132/02 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Потребители и трансгранични възможности в рамките на вътрешния пазар“ *(проучвателно становище по искане на унгарското председателство)* 3

2011/C 132/03 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Бъдещето на Европейския социален фонд след 2013 г.“ *(проучвателно становище)* 8

2011/C 132/04 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Енергийни доставки: от каква политика за съседство се нуждаем, за да гарантираме сигурността на доставките за ЕС?“ *(проучвателно становище по искане на унгарското председателство)* 15

BG

Цена:
7 EUR

(Продължава на вътрешната корица)

Известие № Съдържание *(продължение)* Страница

2011/C 132/05 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Иновационни работни места: източници на производителност и качествена заетост“ (становище по собствена инициатива) 22

III *Подготвителни актове*

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

470-а пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г.

2011/C 132/06 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Годишен обзор на растежа: напредване с изчерпателния отговор на ЕС на кризата“ *COM(2011) 11 окончателен* 26

2011/C 132/07 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“ Съюз за иновации“ *COM(2010) 546 окончателен* 39

2011/C 132/08 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Икономическия и социален комитет и до Комитета на регионите за Акт за единния пазар — За изграждане на високо конкурентна социална пазарна икономика — 50 предложения с оглед подобряване на условията на работа, предприемачество и търговия за всички нас“ *COM(2010) 608 окончателен* 47

2011/C 132/09 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2000/25/ЕО във връзка с прилагането на етапи на пределните стойности на емисиите по отношение на трактори с тясна колея“ *COM(2011) 1 окончателен — 2011/0002 (COD)* 53

2011/C 132/10 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Младежта в движение“ — Инициатива за разгръщане на потенциала на младите хора с цел постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в Европейския съюз“ *COM(2010) 477 окончателен* 55

2011/C 132/11 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Общата селскостопанска политика през 2020 г.: подготовка за бъдещите предизвикателства в областта на хранителното снабдяване, природните ресурси и териториалния баланс“ *COM(2010) 672 окончателен* 63

2011/C 132/12 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за Регламент (ЕС) № …/… на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 648/2004 по отношение на употребата на фосфати и други фосфорни съединения в домакинските перилни детергенти“ *COM(2010) 597 окончателен — 2010/0298 (COD)* 71

BG

(Продължава на задната вътрешна корица)

I

(Резолюции, препоръки и становища)

РЕЗОЛЮЦИИ

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

470-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ, ПРОВЕДЕНА НА 15 И 16 МАРТ 2011 Г.

Резолюция на Европейския икономически и социален комитет относно положението в страните от Южното Средиземноморие

(2011/C 132/01)

На своята пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящата резолюция със 149 гласа „за“, 11 гласа „против“и 10 гласа „въздържал се“.

1. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) изразява своята солидарност с народите на средиземноморските страни, които по мирен начин се борят за основните си права и свободи, и подкрепя легитимния им стремеж за установяване на стабилна демокрация в техните страни.

2. ЕИСК апелира за прекратяване на всякакъв вид насилие срещу цивилните граждани и за пълно зачитане на желанието на народа за демократичен преход и на правото му на свобода на изразяване и мирен протест.

3. ЕИСК призовава за незабавен мирен и демократичен преход, който да доведе до установяване на върховенството на закона, до стабилна демокрация, основаваща се на свободни и честни избори, до пълното право на сдружаване и до зачитането на правата на човека.

4. В този важен исторически момент, в страните от Средиземноморието и традиционно съществуващите, и новосъздадените организации на работодателите, на работниците и на други страни, представляващи гражданското общество, по-специално в социалната, икономическата, професионалната, гражданската и културната област, с ясно изразена демократична ориентация, поемат основна роля в промяната на политическите режими и са призвани да изиграят незаменима роля за изграждане на бъдещето на своите страни. За да се стигне до изграждането на напълно демократични системи, от първостепенно значение ще бъде установяването на конструктивен и плодотворен диалог между тези организации и политическите власти, които ръководят процесите на преход. Също толкова важен ще бъде и приносът на гражданското общество за укрепване на съседските отношения, включително и преките контакти между населението.

5. Комитетът приветства неотдавнашния призив на Върховния представител по въпросите на външните работи в подкрепа на подобни демократични процеси и обявяването на план за хуманитарна помощ за региона. ЕИСК изисква недвусмислен ангажимент на Европа, както е посочено в този призив, по отношение на гражданското общество от региона на Южното Средиземноморие. Външната служба на ЕС обяви, че вече предприема стъпки за ефективното осъществяване на този политически ангажимент. От своя страна, ЕИСК заявява своята готовност да подкрепи тези политически усилия посредством изграждането на капацитет, подкрепа за постигането на консенсус и установяването на структуриран и представителен диалог от страна на гражданското общество в отделните страни на Южното Средиземноморие. ЕИСК приветства решението за разработване на този нов подход - гражданските протести в страните от Южното Средиземноморие ясно показват слабостите на досегашната външна политика на ЕС по отношение на тези страни.

6. За тези цели Комитетът предоставя на разположение вече установените си и новите контакти, които ще създаде, включително и с организации на работодатели, работници и други организации на гражданското общество, които са установили връзки с партньори от европейското гражданско общество, и с неправителствената платформа „Евромед“. ЕИСК призовава за съвместни действия в региона в подкрепа на мирен преход към демокрация.

7. ЕИСК призовава всички демократични сили да участват в процеса на прехода. Участието на демократични и независими организации на работодатели, работници и други организации на гражданското общество ще бъде от първостепенно значение в процеса на преход.

8. ЕИСК призовава Европейския съюз да предприеме амбициозни мерки, преразглеждайки мисията на Съюза за Средиземноморието, за осигуряване на политическа и институционална, икономическа, социална, техническа и хуманитарна помощ за средиземноморските страни, които вече са поели по пътя на демократичните промени. ЕИСК съжалява за липсата на координация между институциите на ЕС и държавите-членки по тези въпроси. Затова Комитетът призовава институциите на ЕС и държавите-членки да координират своите действия в региона и да преработят изцяло своята стратегия за Средиземноморието. Подкрепата за гражданското общество следва да бъде ключов компонент на този нов подход, за да се гарантира максимална полза от подкрепата на ЕС за страните от региона. Европейският икономически и социален комитет и Комитетът на регионите (КР) заявяват своята готовност да се включат в подобни действия.

9. Между ЕИСК и КР има постигнато споразумение за съгласуване на техните бъдещи действия по отношение на процесите на мирен преход в страните от Южното Средиземноморие. ЕИСК и КР призовават за изготвяне на общ план за действие на институциите и органите на ЕС, в който да се посочва какъв трябва да е приносът на всеки за цялостната политика на ЕС в региона.

10. ЕИСК приветства заключенията на извънредното заседание на Европейския съвет от 11 март в подкрепа на демократичното, икономическото и социалното развитие на средиземноморските страни.

11. ЕИСК призовава Европейския съюз и държавите-членки да работят за бърза и ефективно координирана интервенция на международната общност в Либия, за да се предостави сигурност и хуманитарна помощ на населението, както и да бъдат предприети всички необходими мерки за подкрепа на прехода към демокрация.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

СТАНОВИЩА

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

470-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ, ПРОВЕДЕНА НА 15 И 16 МАРТ 2011 Г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Потребители и трансгранични възможности в рамките на вътрешния пазар“

(проучвателно становище по искане на унгарското председателство)

(2011/C 132/02)

Докладчик: **г-н Jorge PEGADO LIZ**

С писмо от 15 ноември 2010 г. г-н Péter Györkös поиска от Европейския икономически и социален комитет, от името на унгарското председателство на Съвета, да изготви проучвателно становище относно:

„*Потребители и трансгранични възможности в рамките на вътрешния пазар*“.

Специализираната секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 4 март 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 175 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 8 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения и препоръки на вниманието на унгарското председателство**

1.1 ЕИСК благодари на унгарското председателство за предоставената възможност да изготви становище по основните въпроси, свързани с развитието на възможностите на европейските потребители в рамките на вътрешния пазар, и по този начин да допринесе за работата на председателството на ЕС през първото шестмесечие на 2011 г.

1.2 ЕИСК смята, че е абсолютно необходимо да се поднови дискусията въз основа на нов подход към политиката за защита на потребителите до 2030 г., и изразява желание унгарското председателство, другите институции и социалните партньори да поемат това предизвикателство.

1.3 Комитетът приветства факта, че на 24 януари 2011 г. Съветът одобри общ подход към правото на потребителите, но изразява безпокойство във връзка с последващото развитие на въпроса в Европейския парламент, поради което призовава унгарското председателство да продължава линията, очертана от Съвета, като следи крайният резултат да бъде възстановяване на доверието на потребителите.

1.4 По отношение на преразглеждането на директивата за нелоялните търговски практики, ЕИСК препоръчва на унгарското председателство да обмисли допълнително проблема с пълната хармонизация още в самото начало на дискусиите, след оценка на въздействието и след като отчете последователното отслабване на степента на защита на потребителите в държавите-членки, които са я въвели в националните си законодателства.

1.5 По отношение на правния инструмент за колективни искове в целия ЕС, ЕИСК призовава унгарското председателство да прояви политическа смелост, с цел незабавното приемане на този инструмент, още повече че редица проучвания установиха уместността и осъществимостта на такъв проект.

1.6 По отношение на преразглеждането на директивата за пакетните туристически пътувания и на законодателството в областта на правата на пътниците във въздушния транспорт, ЕИСК препоръчва на унгарското председателство да ги разгледа съгласувано и да определи правата, задълженията и отговорностите в случай на конфликти или на предоставяне на повредена стока или на заблуждаваща информация.

1.7 В рамките на вътрешния пазар на финансови услуги на дребно, ЕИСК препоръчва на унгарското председателство да постигне напредък по досиетата, свързани с минималните банкови услуги за всички европейски граждани, с надеждната и еднаква във всички държави-членки система за електронно плащане, с точно определената отговорност на банките при отпускането на кредити, с единната за цялата територия на ЕС осигурителна система, с типологията на неравноправните клаузи и на нелоялните търговски практики, специфични за финансовите услуги, със съпоставимостта на банковите такси, гаранцията на влоговете и по-категоричното задължение за консултиране по сложните финансови продукти. Укрепването на финансовия надзор е най-малкото, което трябва да се направи с оглед на продължаващата финансова криза.

1.8 В рамките на Европейската програма в областта на цифровите технологии ще се наложи унгарското председателство да вземе спешни решения за точното определяне на основните права на потребителите в цифровия свят, при преразглеждането на Рамковата директива за защита на данни и на защитата на авторските права в цифровото пространство.

1.9 Накрая, по отношение на изпълнението на новите разпоредби на Договора и на Хартата за основните права относно услугите от общ интерес (УОИ), ЕИСК призовава унгарското председателство да продължи смело по пътя, открит чрез заключенията на Съвета от 6 и 7 декември 2010 г., така че УОИ да не бъдат забравени при прилагането на стратегията „Европа 2020“.

1.10 Унгарското председателство отделя по-специално внимание на трансграничната местна търговия, чиито последици за държавите-членки не са изследвани в нито едно проучване към днешна дата. Първото нещо, което ЕИСК препоръчва на унгарското председателство, е да поиска от Комисията точен статистически анализ на тези сделки, да извърши необходимите проучвания, за да се определи дали този вид търговия има специфика, която да оправдава юридически подход на равнище ЕС, и накрая да оцени нуждите на потребителите в този вид търговия (информация, език на договорите, съпоставимост на цените, ако едната от валутите не е евро, валутни курсове, комисионни и банкови такси и др.) и най-ефективния начин за тяхното удовлетворяване на местно равнище.

2. **Въведение**

2.1 ЕИСК изразява задоволство, че унгарското председателство поиска от него проучвателно становище относно една от любимите му и най-често разглеждани през последните двадесет години теми. Действително, в становището си по собствена инициатива относно „Единният пазар и защитата на потребителите: възможности и препятствия“ от 7 ноември 1995 г. ([1]), ЕИСК обобщи всички предходни становища по тази тема, очерта тази проблематика и сподели основните си безпокойства във връзка с препятствията и затрудненията, които пречат на потребителите да се възползват пълноценно от единния пазар. За съжаление, повечето от въпросите, повдигнати в това становище, все още са актуални.

2.2 Изграждането на единния пазар – един от най-големите стратегически проекти за Европа, лансиран от Жак Делор, и то с точно определена дата за приключване – все още е в ход, въпреки че са минали над 30 години. Неотдавнашната публикация на „Акта за единния пазар“ потвърждава този факт. Комитетът винаги е ратувал за единен пазар „с инструментален характер“ в полза на гражданина потребител. Все още обаче не е приета ясна, съгласувана и цялостна европейска политика за защита на потребителите.

2.3 Искането на унгарското председателство, което прави чест на ЕИСК, е напълно обосновано и позволява на Комитета да допринесе за предвидените дейности в рамките на програмата на Комисията за първото шестмесечие на 2011 г., в съответствие с дейностите на последните председателства и по-специално белгийското.

2.4 За ЕИСК това проучвателно становище ще представлява също възможност да отдаде почит на члена от Унгария Istvan Garai, лидер на престижната организация на унгарските потребители, голям защитник на техните интереси и права и докладчик по важни становища по този въпрос, който, за съжаление, почина през 2008 г. при изпълнение на служебните си задължения.

3. **Основна цел**

3.1 Времетраенето на едно председателство е твърде кратко, за да могат да се изготвят прозрачни насоки с широко участие за която и да е политика, да се направи предварителна оценка на въздействието ѝ, да се осигури приемането ѝ от демократичните институции на ЕС и прилагането ѝ от държавите-членки, а също и последващата ѝ оценка.

3.2 Петгодишните стратегически програми, които най-често са обусловени от чисто конюнктурни интереси, също са недостатъчни, ако не са включени в една по-далновидна политика. Приетата на 13 юли 2007 г. и прилагана понастоящем стратегия за периода 2007-2013 г. е добър пример за това, което ЕИСК вече изобличи.

3.3 Основната цел на стратегията „Европа 2020“ би трябвало да бъде насърчаването и защитата на потребителите, но това не е така.

3.4 Единствената наченка на политически подход от този вид датира от 1985 г., с така наречения „нов импулс“, инициран от Жак Делор и подет и разработен от комисар Ема Бонино (1995-1999 г.). За съжаление, поради липса на политическа воля, очакваните цели не бяха постигнати, с изключение на няколко емблематични проекта.

([1]) ОВ C 39, 12.2.1996 г., стр.55.

3.5 Основното предизвикателство, с което може да се справи едно председателство на ЕС, би било именно да се постави основата и да се дадат основните насоки на политика за насърчаване и защита на потребителите до 2030 г., като се следва примера на доклада Gonzalez, но не трябва да се забравя, че вече сме изостанали и по отношение на други политически инициативи (стратегия „Европа 2020“, „Акт за единния пазар“, „интелигентно регулиране“ и др.).

3.6 Основните направления на тази политика в средносрочен и дългосрочен план ще бъдат както следва:

а) преосмисляне и предефиниране на правното основание, предвидено в Договора (член 169, съгласно член 12 от ДФЕС), за което е необходимо да се прояви смелост ([2]);

б) поставяне на политиката за защита на потребителите в основата на политиката на ЕС като политика на гражданството и превръщането ѝ в основно ядро и краен бенефициент на всички други политики;

в) предефиниране на правата на потребителите в светлината на този нов подход чрез системни позовавания на договорите и на Хартата на основните права;

г) поставяне на акцент върху хоризонталния характер на политиката за защита на потребителите с всичко, което това предполага, и като се гарантира ефективността на тази трансверсалност, било то във вътрешните служби на Комисията, било то в отношенията ѝ с другите институции и на всички равнища на властта в държавите-членки;

д) извършване на реална кодификация на общностното право, свързано с потреблението, като се използва отличната академична работа, извършена в контекста на общата референтна рамка (ОРР), и се поемат всички последици – поспециално разумната и подходяща употреба на незадължителните схеми – според метода на проактивен подход в правото;

е) ясно и точно приемане на инструменталния характер и субсидиарната роля на политиката на единния пазар, при което той се поставя недвусмислено в служба на гражданите като потребители и крайни получатели;

ж) определяне на общите принципи за организирането и представителното участие на потребителите в ЕС като определящ и решаващ фактор за прилагането на политиките, които ги засягат.

3.7 Последната точка заслужава да бъде обсъдена специално, защото досега не е била разглеждана по систематичен начин на европейско равнище. Действително отдавна се иска да се определят общи принципи и насоки за организиране и представително участие на потребителите, било то от публичните органи на държавите-членки, отговарящи за защитата на потребителите, или от организациите и сдруженията на потребителите. Систематизацията в съответствие с единни принципи за представляване на потребителите във всички държави-членки, а именно в регулаторните органи на различните сектори, би допринесла за доверието във въпросните организации и за по-ефективна защитата на потребителите.

4. **Няколко актуални въпроса от областта на политиката на защита на потребителите**

4.1 В един напълно завършен единен пазар потребителят би трябвало да може да упражнява изцяло своите права, признати в достиженията на правото на Общността, независимо къде се намира в ЕС и при същите условия като в собствената му страна. Въпреки това нито различните политики за защита на потребителите, нито осъществяваните инициативи дават задоволителен отговор на основателните очаквания на потребителите.

4.2 В политическата програма на унгарското председателство са включени важни цели, някои от които, без съмнение, ще бъдат осъществявани и от бъдещите председателства.

4.3 Първо, по отношение на **предложението за директива относно „правата на потребителите“**, ЕИСК смята ([3]), че тя следва да се преформулира, така че в нея да се разгледат някои основни принципи за правото на информация и правото на отказ в случай на продажби извън търговски обект и на дистанционни продажби, и да бъдат премахнати параграфите, свързани с неравноправните клаузи, продажбата на стоки и гаранциите.

4.4 След като се запозна с развоя на обсъждането в Комисията, отразени в неотдавнашните публични изказвания на комисар Reding, ЕИСК забеляза, че на 24 януари 2011 г. Съветът е приел позиция, която изцяло съответства на становището на Комитета, и приветства този факт. При все това, с оглед на неотдавнашното развитие на тази тема в Европейския парламент и противоречивите позиции, изразени от комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите (IMCO) и комисията по правни въпроси (JURI), както и планираните за следващите месеци заключения, ЕИСК приканва унгарското председателство да продължи твърдо линията, очертана от Съвета по селско стопанство през януари 2011 г., като я свърже по реалистичен начин с бъдещата обща референтна рамка (ОРР) в областта на европейските договори, както се препоръчва в становището на ЕИСК ([4]).

4.5 По отношение на преразглеждането на **директивата за нелоялните търговски практики**, ЕИСК отбелязва, че, както беше предвидил в становището си ([5]), късното ѝ въвеждане в националното законодателство на повечето държави-членки не беше удачно. Дори и Съдът на ЕС се произнесе в този смисъл.

([2]) ОВ C 185, 8.8.2006 г., стр. 71.

([3]) ОВ C 317, 23.12.2009 г., стр. 9.
([4]) ОВ C 84, 17.03.2011 г., стр. 1.
([5]) ОВ C 108, 30.04.2004 г., стр. 81.

4.6 Ето защо ЕИСК препоръчва на унгарското председателство да се опира на проучвания, доказващи последвалото отслабване на степента на защита на потребителите и последиците, предизвикани от конкуренцията в държавите, въвели директивата за нелоялните търговски практики, за да обмисли допълнително обосновката на нецеленасоченото използване на принципа на пълна хармонизация още от самото начало на обсъжданията по преразглеждането на горепосочената директива.

4.7 По отношение на **правния инструмент за колективни действия на общностно равнище**, ЕИСК отбелязва намерението на Комисията да съживи дебата чрез по-нататъшни консултации със заинтересованите страни, но поставя под въпрос наличието на политическа воля за постигане на конкретен резултат, след тридесет години дебати, консултации, доклади, становища, зелени и бели книги, съобщения и резолюции, проучвания, конференции и симпозиуми от най-различно естество.

4.8 В няколко становища, стари и нови, Комитетът възприе много ясна позиция в полза на европейски правен инструмент, позволяващ на потребителите, които се смятат за жертви на колективна щета, да подават колективни съдебни искове с цел получаване на обезщетение. Този инструмент би се вписал изцяло в рамките на европейското наказателно право и би трябвало да може да направи ефективно компенсирането на колективните материални и/или морални щети (система на правото на неучастие – *opt-out*), независимо от това от коя държава-членка са потребителите, при идентични условия. Ако унгарското председателство приеме тази позиция, потребителите, а също и други носители на колективни права, биха могли да извлекат голяма полза, което ще спомогне и за изграждането на единния пазар и за лоялната конкуренция.

4.9 По отношение на преразглеждането на **директивата за пакетните туристически пътувания**, ЕИСК все още не е получил искане за становище. Комисията възнамерява да представи предложение в началото на 2011 г. и вече е започнала да събира идеи за евентуално преразглеждане на законодателството в областта на правата на пътниците във въздушния транспорт.

4.10 ЕИСК не би желал да изпреварва становищата си по тези два въпроса, но препоръчва на унгарското председателство да ги разгледа съгласувано, за да се гарантира последователен подход, да се разшири приложното поле на директивата, така че то да обхване договорите за услуги в областта на индивидуалния или колективния транспорт със или без свързаните с тях услуги, и да се определят правата, задълженията и отговорностите в случай на конфликти или на предоставяне на повредена стока или на заблуждаваща информация. На неравноправните клаузи и нелоялните търговски практики, специфични за този сектор, трябва да се обърне специално внимание. Последиците от фалита на агенции, туроператори и авиокомпании също заслужават много строги регулаторни рамки.

4.11 Беше постигнат известен напредък в изграждането на **вътрешния пазар на финансовите услуги на дребн**о – да припомним Директива „SEPA“ след приемането на еврото, Директива „MiFID“, Директивата „КПР“ и неотдавнашните предложения на Комисията на 12 юли 2010 г. относно схемите за гарантиране на депозитите и схемите за обезщетения за инвеститорите ([6]) – но остава да се направи още много: липсва цялостна политическа ориентация, от която действително да се възползват всички потребители и МСП в рамките на единния пазар. Самата Комисия определи финансовите услуги на дребно като „сектор, в който потребителите се сблъскват със значителен брой проблеми“ ([7]).

4.12 Това е област, по която ЕИСК неведнъж се е произнасял, независимо дали в отговор на сезирания от други институции, или чрез становища по собствена инициатива, но все още не са намерени трайни, практични и ефективни решения. Да припомним за сведение отговорното кредитиране и прекаленото задлъжняване ([8]), за които Директивата за договорите за потребителски кредити не дава решение; провала на предложенията за ипотечен кредит, въпреки че идеята за хармонизирането му е призната от години; недостатъчната категоричност на разпоредбите за трансграничните плащания и за използването на дебитни/кредитни карти; липсата на реална мобилност на банковите сметки и на универсалните минимални банкови услуги; неефективните правила за справяне с финансовите кризи и осигуряване на незабавно компенсиране на загубите и щетите на клиентите на банките.

4.13 Икономическата и финансова криза продължава да се отразява зле на потребителите и дребните инвеститори. Ето защо разработването на практически мерки като създаването на универсална банкова сметка, минимални банкови услуги за всички европейски граждани, надеждна и еднаква за всички държави-членки система за електронно плащане, строго определяне на отговорността на банките при отпускането на кредити са възможни решения, както и създаването на единна застрахователна система в целия ЕС, типологията на неравноправните клаузи и на нелоялните търговски практики, специфични за финансовите услуги, съпоставимостта на банковите такси, по-категоричното задължение за консултиране по сложните финансови продукти. Също така финансовият надзор следва да бъде ориентиран към нуждите на потребителите и би трябвало да се установят ефективни механизми за разрешаване на спорове и за обезщетение в случай на загуба или щети, причинени от неправилно функциониране на финансовите системи (банки и застрахователни дружества).

4.14 ЕИСК приветства подхода на Комисията по отношение на **правата на потребителите в цифровата среда**, залегнал в Европейската програма в областта на цифровите технологии като част от стратегията „Европа 2020“ ([9]), но все още има какво да се направи, за да може всеки да се ползва от универсални услуги в областта на телекомуникациите и информацията; бързото приемане на ново съобщение на Комисията би било добре дошло и би дало възможност на унгарското председателство да възприеме решителна позиция относно неутралността на Интернет и включването на широколентовия достъп в универсалните услуги, както ЕИСК беше поискал преди години.

([6]) COM(2010) 368 окончателен.
([7]) SEC(2009) 1251 окончателен, 22.9.2009 г.
([8]) ОВ C 149, 21.6.2002 г., стр. 1–4.
([9]) ОВ C 54, 19.2.2011 г., стр. 58.

4.15 ЕИСК проявява особен интерес към признаването и защитата на правата на потребителите в цифровата среда като цяло, а не само в рамките на електронната търговия. Съществува спешна необходимост не само от преразглеждане на директивата относно правните аспекти на електронната търговия, но и от намиране на решения във връзка със слабото развитие на тази търговия.

4.16 Ще се наложи унгарското председателство да вземе спешни решения и за точното определяне на основните права на потребителите в цифровия свят, както и за преразглеждането на Рамковата директива за защита на данни и за защитата на авторските права в цифровото пространство.

4.17 Накрая ЕИСК призовава настоятелно унгарското председателство да вземе предвид заключенията на Съвета по заетостта, социалната политика, здравеопазването и защитата на потребителите от 6 и 7 декември 2010 г. относно социалните услуги от общ интерес, така че препоръките на третия Форум за СУОИ, организиран от белгийското председателство на 26 и 27 октомври, да бъдат изцяло отчетени и председателството да допринесе по този начин за изпълнението на новите разпоредби на Договора от Лисабон и на Хартата за основните права относно услугите от общ интерес.

5. **Един частен случай: трансграничната търговия на дребно**

5.1 Унгарското председателство поиска становището на ЕИСК по въпрос, който, макар и важен, все още не е проучен задълбочено на равнище ЕС. Става дума за трансграничната местна търговия, а именно за търговията със стоки и услуги, при която потребителите пресичат географските граници на своята страна и отиват в друга държава-членка или трета страна.

5.2 Някои държави-членки вече са проучили това явление, дори преди въвеждането на еврото, за да определят вида търговия, валутния поток, промените в цените, тяхното влияние върху граничните региони и конкуренцията, и т.н.

5.3 Все пак нито едно проучване на европейско равнище не може да измери количеството на трансграничните междурегионални сделки и техните последици за държавите-членки. На практика нито в съобщението на Комисията от 1991 г. ([10]), нито в Зелената книга за търговията от 1996 г. ([11]) или в Бялата книга от 1999 г. ([12]) не се говори за този вид търговия. Следователно първото нещо, което трябва да се поиска от Комисията, е точна топография и подробен статистически анализ на тези сделки.

5.4 Независимо от това в началото на 90-те години Комисията и няколко регионални организации на потребители създадоха мрежа от информационни и консултационни центрове, предназначени за подпомагане на потребителите, които изпитват затруднения при трансграничната търговия: така наречените „еврогишета“. Те бяха съсредоточени предимно върху информацията за потребителите и се намираха в погранични градове.

5.5 През 2001 г. Комисията откри Европейската мрежа за извънсъдебно решаване на спорове (EEJ Net). По онова време единадесет „еврогишета“ от девет държави-членки, освен традиционните си правомощия, имаха за задача да дават юридически консултации в полза на потребителите.

5.6 Впоследствие през януари 2005 г. чрез сливането на EEJ Net и „еврогишетата“ беше основана настоящата Мрежа от европейски потребителски центрове (EEC Net).

5.7 Сливането на двете мрежи беше логично предвид въвеждането на еврото и очакваното развитие на електронната търговия и дистанционните продажби. Но при това сливане изчезна регионалната локализация на „еврогишетата“ и техните функции, свързани с трансграничната местна търговия.

5.8 Затова трябва да си зададем въпроса дали този вид търговия все още има своя специфика, оправдаваща някакво специално действие на ЕС.

5.9 Трябва да помислим също така за нуждите на потребителите в този вид търговия (информация, език на договорите, сравнимост на цените, ако едната от валутите не е евро, валутни курсове, комисионни и банкови такси и др.) и за най-ефективния начин да бъдат удовлетворени на местно равнище.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

([10]) COM 1991/0041 окончателен от 11 март 1991 г.
([11]) COM(96)530 окончателен от 20 ноември 1996 г.
([12]) COM(99) 6 окончателен от 27 януари 1999 г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Бъдещето на Европейския социален фонд след 2013 г.“

(проучвателно становище)

(2011/C 132/03)

Докладчик: **г-н VERBOVEN**

Съдокладчик: **г-н CABRA DE LUNA**

На 7 октомври 2010 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функциониране на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„*Бъдещето на Европейския социален фонд след 2013 г.*“

(проучвателно становище).

Специализирана секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 24 февруари 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 172 гласа „за“, 1 глас „против“ и 7 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения и препоръки**

Европейският икономическия и социален комитет е на мнение, че:

1.1 Принципите на икономическо, социално и териториално сближаване, както и принципът на солидарност, са залегнали в договора и представляват два от най-важните стълба за интегрирането на гражданите и териториите. Следователно тези принципи трябва да стоят в центъра на дискусиите относно бъдещия бюджет на Европейския съюз.

1.2 Политиката на сближаване трябва не само да намалява неравенството между регионите, но и да допринася за намаляването на социалните неравенства, които засягат определени групи от населението, като насърчава създаването на общество на пълна заетост, равни възможности, интеграция и социално сближаване и следователно, в по-широк смисъл – европейския социален модел. Европейският социален фонд (ЕСФ) трябва да остане структурен фонд в рамките на политиката на сближаване на Европейския съюз.

1.3 ЕСФ е основният инструмент за подкрепа на прилагането на европейската стратегия за заетостта и е необходимо и за в бъдеще да продължи да бъде ефикасен инструмент за инвестиране в човешките ресурси и за подкрепа на високо равнище на качествени работни места и на социално включване в рамките на стратегията „Европа 2020“. Следователно, предвид настоящата икономическа ситуация, ЕСФ трябва да остане важен стратегически и финансов инструмент и да разполага с повече средства, за да може да отговори на по-големите предизвикателства, пред които е изправен (по-висока безработица), като отрази увеличението на общия бюджет на ЕС, т.е. – най-малко с 5,9 %, съгласно предложението на Европейската комисия по отношение на общото увеличение на бюджета на ЕС за 2011 г.

1.4 В настоящия период на икономическа криза решението на Европейския съвет за засилване на ролята на ЕСФ е особено важно. Политиките относно пазара на труда и социалните политики трябва да продължат да бъдат обща рамка за ЕСФ. Инвестициите трябва да са насочени едновременно към развитието на човешките ресурси, повишаването на квалификацията и повторното включване на съкратените работници на пазара на труда. Независимо от това би трябвало да се дава предимство на създаването на качествени работни места, на устойчивия растеж и включването на пазара на труда и в обществото на уязвимите социални групи като младежите, жените, мигрантите, трайно безработните, най-отдалечените от пазара на труда лица, възрастните, лицата с увреждания и етническите малцинства, с цел да се повиши конкурентоспособността на ЕС и да се постигнат целите на стратегията „Европа 2020“.

1.5 Трябва да се извлекат поуки от използването на ЕСФ, за да се подкрепи както икономическото възстановяване, така и икономическият растеж на Европейския съюз, посредством подобряване на подкрепата за МСП, микропредприятията и операторите от социалната икономика, които зачитат целите на ЕСФ, както и посредством подобрения от социален характер по отношение на запазването и създаването на качествени работни места, и на социалното включване, по-специално чрез труд.

1.6 Като инструмент на ЕС за инвестиции в областта на човешките ресурси ЕСФ следва да подкрепя трите приоритета на стратегията „Европа 2020“: интелигентен растеж, устойчив растеж и приобщаващ растеж. Заетостта, обучението и образованието, активното включване и политиките за равни възможности са ключови елементи за предоставяне на повече възможности за хората чрез развитие на техните знания и квалификация, насърчаване на иновационна култура, повишаване на заетостта и създаване на благоприятни условия за приобщаващ пазар на труда.

1.7 Принципът на партньорство, включващо социалните партньори и другите организации на организираното гражданско общество, представлява основната гаранция за доброто функциониране на мерките, свързани със структурните фондове, и по-специално - с Европейския социален фонд.

1.8 От основно значение е да се извлече поука от ролята, която социалните партньори играят в социалния диалог, а НПО - в партньорството, с цел да се противодейства на последиците от икономическата криза и да се постигнат резултати.

1.9 Принципите на партньорство, недискриминация, достъпност и устойчиво развитие ([1]) трябва да бъдат запазени и укрепени, с цел да се затвърдят добрите резултати, постигнати през последния програмен период.

1.10 В регламентите относно структурните фондове трябва ясно да се определи принципът на партньорство, както и другите горепосочени принципи, вместо да се правят позовавания на „действащите национални правила и практики“, като същевременно се дефинират ясно функциите на всеки от партньорите. Целесъобразно е здраво да се утвърди позицията на комитетите за мониторинг по отношение на компетентните национални и регионални власти в рамките на техните функции за планиране, прилагане и мониторинг.

1.11 ЕИСК споделя мнението, че е целесъобразно да се подобри оценката, постиженията и резултатите от използването на фондовете. Но за да се постигне това, от основно значение е да се определят показатели, както и да се разполага с количествени и качествени елементи за измерване, вписващи се в една по-широка рамка относно цялата процедура за прилагане на политиката на сближаване.

1.12 Трябва да се осигури последователност между приоритетите, определени на различните равнища: европейско, национално, регионално и местно.

1.13 Трябва да се засилят синергиите с Европейския фонд за регионално развитие и с други фондове, в чиито рамки е необходимо да се укрепят принципите на партньорство, недискриминация и устойчивост. Трябва да се избягва дублирането между ЕСФ и Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ) и трябва да се осигури последователност, тъй като мерките на ЕСФ по отношение на преструктурирането са превантивни, а тези на ЕФПГ са оздравителни.

1.14 Необходимо е да се внесат редица подобрения в прилагането на процедурите и практическите аспекти на достъпа до финансиране от ЕСФ, най-вече като се намали значително бюрокрацията, като се ускори системата на плащане, с цел да се сведат до минимум финансовите тежести за изпълнителите на програмите, и като се опростят процедурите по фактуриране и изравняване на сметките, например посредством фиксирани суми (*lump sums*).

1.15 Бъдещият ЕСФ трябва да гарантира достатъчно средства за прилагане на стратегията „Европа 2020“ посредством новаторски формули за финансиране ([2]), като например прякото отпускане на средства за целенасочени действия в областта на заетостта и социалното включване на най-уязвимите групи или на лица, за които съществува риск от изключване.

1.16 Социалните партньори и гражданското общество играят важна роля в процеса на преразглеждане, прилагане и оценка на ЕСФ. Следователно за в бъдеще ЕИСК ще осъществява постоянно наблюдение на използването на ЕСФ и така ще допринесе за подобряването на този основен елемент от процеса на вземане на решения, какъвто е комуникацията между европейските институции, социалните партньори и всички участници от гражданското общество.

2. **Контекст: започнатият от Комисията дебат относно бъдещето на Европейския социален фонд**

2.1 Прилагането на програмите, финансирани от ЕСФ за периода 2007-2013 г., достигна края на първата половина на периода.

2.2 Комисията представи основните си насоки относно бъдещата финансова рамка на ЕС в „Преглед на бюджета на ЕС“ (COM (2010) 700) и относно структурните фондове в заключенията от „Петия доклад за икономическото, социалното и териториалното сближаване“ (COM (2010) 642).

2.3 Бъдещето на ЕСФ трябва да се разглежда, като се има предвид Договорът от Лисабон. Съгласно новия член 9 Съюзът трябва да отчита изискванията, свързани с насърчаването на висока степен на заетост, с осигуряването на адекватна социална закрила, с борбата срещу социалното изключване, както и с постигане на високо равнище на образование, обучение и опазване на човешкото здраве.

([1]) Както се посочва в член 11, член 16 и член 17 на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд.

([2]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и националните парламенти от 19 октомври 2010 г. относно „Преглед на бюджета на ЕС“, COM(2010)700 окончателен.

2.4 Измененият член 175 се отнася за териториалното сближаване. ЕСФ в качеството си на основен европейски финансов инструмент за подкрепа на човешките ресурси ще продължи да допринася за постигане на икономическо, социално и териториално сближаване, както се посочва в член 162 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

2.5 Новата политическа рамка за следващото десетилетие, а именно стратегията „Европа 2020“, беше одобрена от Европейския съвет на 17 юни 2010 г. Съответно ЕС пое ангажимент да достигне 75 % заетост на населението на възраст между 20 и 64 години, да намали дела на преждевременното напускане на училище до под 10 %, да гарантира, че най-малко 40 % от младежите ще получат диплома за висше образование, да намали с 20 милиона броя на хората, застрашени от бедност, и да увеличи частните и публичните инвестиции в научноизследователската и развойната дейност до 3 % от БВП ([3]).

2.6 През 2011 г. Комисията ще предложи нова бюджетна рамка за периода след 2013 г., която ще бъде придружена от законодателни предложения относно структурните фондове, включително Европейския социален фонд. Във връзка с това на 19 октомври 2010 г. Комисията представи съобщение относно „Преглед на бюджета на ЕС“. Това би трябвало да бъде възможност да се даде нов тласък на ЕСФ и да се внесат промени. Необходимо е в новата бюджетна рамка на ЕС да се засилят видимото присъствие и своеобразието на ЕСФ.

2.7 В петия доклад на Комисията относно икономическото, социалното и териториалното сближаване, публикуван на 10 ноември 2010 г., се представят варианти на бъдещата политика на сближаване.

2.8 По-специално, започна обмислянето на бъдещето на ЕСФ посредством конкретни проучвания.

2.9 Освен това на 3 юни 2010 г. Комитетът за ЕСФ прие становище, а Комисията организира конференция на 23 и 24 юни 2010 г.

2.10 Във връзка с това на 7 октомври 2010 г. Комисията отправи към Европейския икономически и социален комитет искане за изготвяне на проучвателно становище, в което да се анализират въпросите, повдигнати в становището на Комитета за ЕСФ.

2.11 Този размисъл е съсредоточен около пет теми, а именно:

— Каква е добавената стойност на ЕСФ в сравнение с чисто националните финансови инструменти?

— Какви би трябвало да бъдат задачите и приоритетите на ЕСФ в контекста на стратегията „Европа 2020“?

— Как да се гарантира съсредоточаването на средствата от ЕСФ върху приоритетни географски и тематични области?

— Как да се изгради максимална синергия с другите фондове, по-специално с Европейския фонд за регионално развитие?

— Каква система за приложение да се въведе, за да се постигне по-ефикасно и същевременно по-просто управление?

2.12 Освен това, предвид настоящата тенденция за загуба на работни места в Европейския съюз, ЕСФ е призован да играе още по-важна роля в рамките на европейската политика на сближаване. Именно по тази причина бюджетът му трябва да значително да се увеличи, най-малко с 5,9 %, съгласно предложението на Европейската комисия относно общото увеличение на бюджета на ЕС за 2011 г.

3. **Общи бележки относно бъдещето на Европейския социален фонд**

3.1 Принципите на сближаване и солидарност са залегнали в Договора и представляват два от най-важните стълба за интегрирането на гражданите и териториите. Следователно тези принципи трябва да бъдат в центъра на дискусиите относно бъдещия бюджет на Европейския съюз.

3.2 В Договора от Лисабон тези принципи се утвърждават и член 174 гласи, че „*За да насърчи цялостното си хармонично развитие, Съюзът разработва и осъществява свои инициативи, които водят до укрепването на неговото икономическо, социално и териториално сближаване*“.

3.3 По-специално в Договора се подчертава, че „*Съюзът има за цел намаляването на неравенството между нивата на развитие на различните региони и изостаналостта на най-необлагодетелстваните региони.*“ Тази цел придоби още по-голямо значение след двете последни разширявания на Европейския съюз.

3.4 От друга страна, в Хартата на основните права в ЕС, придобила задължителна правна сила след включването ѝ в Договора, се казва, че заедно с териториалното сближаване ЕС трябва да насърчава социалното сближаване, като гарантира социалните права на всички граждани, независимо от тяхното местожителство или националност, чрез забрана на дискриминацията и чрез полагане на усилия, наред с другото, и в областта на равните възможности.

3.5 Политиката на сближаване трябва не само да намалява неравенството между регионите, но и да насърчава, посредством ориентиран към хората подход, създаването в ЕС на общество на пълна заетост, равни възможности, интеграция и социално сближаване и следователно, в по-широк смисъл – европейския социален модел.

([3]) Съобщение на Комисията от 3 март 2010 г. „Европа 2020: стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“ (COM(2010) 2020 окончателен).

3.6 Европейският съвет реши, че структурните фондове са финансови инструменти, които са необходими за изпълнението на Лисабонската стратегия, която насочи своите усилия към най-слабо квалифицираните лица и лицата с най-затруднен достъп до действащите национални политики в областта на заетостта ([4]). В този контекст Европейският социален фонд е основен инструмент за подкрепа на прилагането на европейската стратегия по заетостта и той трябва и за в бъдеще да остане ефикасен инструмент за гарантиране на високо равнище на качествена заетост и социално включване в рамките на стратегията „Европа 2020“.

3.7 Икономическото, социалното и териториалното сближаване трябва да продължи да стои в центъра на стратегията „Европа 2020“, за да се гарантира, че цялата енергия и целият капацитет се мобилизират и посвещават на изпълнението на стратегията. Структурните фондове са ключови инструменти за постигане на приоритетите на това, което наричаме „интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“ в държавите-членки, регионите и териториите. Във връзка с това ЕСФ трябва да остане важен стратегически и финансов инструмент за повишаване на заетостта и социалното включване.

3.8 Принципът на партньорство, включващо социалните партньори и другите организации на организираното гражданско ([5]) общество, представлява основната гаранция за доброто функциониране на мерките, свързани със структурните фондове и по-специално с Европейския социален фонд.

3.9 От основно значение е да се извлекат поуки от ролята, която социалните партньори играят в социалния диалог, а НПО - в партньорството, с цел да се противодейства на последиците от икономическата криза и да се постигнат резултати.

3.10 Целесъобразно е да се подобри оценката, постиженията и резултатите от използването на фондовете. Но за да се постигне това, от основно значение е да се определят показатели, както и да се разполага с количествени и качествени елементи за измерване, вписващи се в една по-широка рамка относно процедурите за изпълнение на политиката на сближаване. За момента тя има за цел да гарантира правомерността на разходите, а не тяхната ефикасност. Би трябвало тези два подхода да се съчетаят и същевременно да се намали административната тежест, като се сведе до разумно равнище, съгласно принципа на пропорционалност.

3.11 В настоящия контекст на икономическа криза европейската стратегия за заетост трябва отново да бъде сред основните приоритети на Европейския съюз и да се предоставят повече средства за създаването и запазването на повече и по-добри работни места за всички. Политиките относно пазара на труда трябва да продължат да бъдат общата рамка за ЕСФ.

3.12 Решението на Съвета относно приноса на политиката на сближаване за плана за икономическо възстановяване несъмнено е положителен сигнал. Структурните фондове, които представляват повече от една трета от европейския бюджет, могат да бъдат източник на финансиране, позволяващ посрещането на предизвикателствата в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план.

3.13 Транснационалното измерение, присъщо за предишните общностни инициативи (по-специално EQUAL), трябва да бъде въведено отново като основен принцип на политиката на сближаване, с цел да се гарантира не само европейски, но и най-вече по-солидарен подход, тъй като такъв подход не е бил включен в достатъчна степен в програмния период 2007-2013 г., както се предвижда съгласно новия хоризонталния подход (*mainstreaming*). В този смисъл е целесъобразно отново да се въведе възможността за отпускане на средства за европейски проекти, особено за новаторски проекти, свързани с транснационалните мрежи.

4. **Специфични бележки и предложения относно разглежданите теми**

4.1 *Добавена стойност на ЕСФ*

4.1.1 От създаването си ЕСФ доказа европейската си добавена стойност и това важи в още по-голяма степен в настоящия период на икономическа криза и с оглед на подкрепата за икономическия растеж на ЕС.

4.1.2 ЕСФ е структурният фонд, който засяга пряко хората: работниците, безработните, изключените от обществото, лицата, които срещат най-големи трудности в достъпа до пазара на труда, младежите, възрастните хора и други групи уязвими лица.

4.1.3 ЕСФ е главният инструмент за подкрепа на прилагането на европейската стратегия в областта на заетостта. Следователно тази стратегия би трябвало да бъде конкретно интегрирана в националните, регионалните и местните политики по отношение на пазара на труда, както и в целите, които преследва ЕСФ.

4.1.4 Европа трябва да направи значителни инвестиции в човешките ресурси, което несъмнено е съществено конкурентно предимство за цялото общество. Тези инвестиции следва да изпреварват социалните промени и успоредно с това да разрешават проблемите, свързани със запазването и създаването на работни места посредством развиване на квалификацията и уменията на работниците, увеличаване на равнището на производителност на европейските предприятия, търсене на новаторски и по-ефикасни начини на организация на работата чрез действителни инвестиции в развитието на уменията на работниците, социалната интеграция и посредством насърчаване на равните възможности и инициативите на социалната икономика.

([4]) Становище на ЕИСК относно „Заетост на приоритетни категории (Лисабонска стратегия)“, ОВ C 256 от 27.10.2007 г.

([5]) Както се посочва в член 11 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд.

4.1.5 В настоящия период на икономическа криза решението на Европейския съвет за засилване на ролята на ЕСФ е особено важно.

4.1.6 Инвестициите трябва да са насочени също към развитието на човешките ресурси и повторното включване в пазара на труда на съкратените работници, както и към създаването на работни места и устойчив растеж, с цел да се гарантират синергиите и взаимодействието между тези два процеса. Следователно ще трябва да се вземе предвид приносът, който действителното социално сближаване ще донесе на европейската конкурентоспособност. Чрез ЕСФ финансирането, насочено към интеграцията на най-отдалечените от пазара на труда групи (какъвто е случаят с лицата с увреждания, младежите, които имат специфични проблеми с наемането на работа, възрастните хора, за които съществува риск от трайна безработица, и други лица, изключени от обществото), ще допринесе в значителна степен за подобряването на конкурентоспособността на ЕС и, в средносрочен план, за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“.

4.1.7 Принципът на партньорство представлява основната гаранция за доброто функциониране на мерките, свързани със структурните фондове.

4.1.8 В регламентите относно структурните фондове трябва ясно да определи принципа на партньорство, вместо да се правят позовавания на *„действащите национални правила и практики“*, като същевременно се дефинират ясно функциите на всеки от партньорите.

4.1.9 Партньорите, включително организациите от сектора на социалната икономика, трябва да имат достъп до техническа помощ и укрепването на техния капацитет трябва да се засили с помощта на отраслови организации посредством ЕСФ.

4.1.10 На всеки етап от интервенцията на фондовете трябва да се създават висококачествени партньорства с участие на социалните партньори и организираното гражданско общество, по-специално поради ключовата им роля в борбата с последиците от икономическата криза.

4.1.11 Останалите основни принципи за максимално увеличаване на добавената стойност на ЕСФ са устойчивият растеж за опазване и подобряване на околната среда, както и равенството между мъжете и жените и недискриминацията въз основа на пол, възраст, етнически произход, раса, религиозни убеждения или вярвания, увреждания или сексуална ориентация при прилагането на фонда, както и по отношение на достъпа до него, по-специално за хората с увреждания или маргинализираните по отношение на обществото лица ([6]).

([6]) Както се посочва в член 11, член 16 и член 17 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд.

4.2 *Задачи и приоритети на ЕСФ в контекста на стратегията „Европа 2020“*

4.2.1 Икономическото, социалното и териториалното сближаване трябва да остане в основата на стратегията „Европа 2020“, съгласно решението на Европейския съвет.

4.2.2 Степента на съгласуваност между ЕСФ и стратегията „Европа 2020“ трябва да намери израз в наличието или отсъствието на стратегически насоки за претворяване на стратегическите приоритети на ЕС в оперативни програми.

4.2.3 В този контекст ЕСФ трябва да остане най-важният инструмент за прилагане на европейската стратегия по заетостта. В този смисъл ЕСФ трябва да допринесе за създаването на качествени работни места – основен елемент, позволяващ да се гарантира икономическият растеж на ЕС. Ако трябва да се даде приоритет на създаването на качествени работни места, то е необходимо също да се обърне внимание и на създаването на други видове заетост, като „зелените“ работни места, вследствие на промяната на производствения модел, както и на устойчивия и приобщаващ растеж.

4.2.4 ЕСФ е основният финансов инструмент на ЕС за инвестиране в човешките ресурси чрез оказване на подкрепа на прилагането на мерки за активна интеграция, на мерки за стимулиране на трудовата активност, преквалифициране и усъвършенстване.

4.2.5 Трябва да се извлече поука от използването на ЕСФ за подкрепа на икономическото възстановяване на Европейския съюз.

4.2.6 Става въпрос за мерки и приоритети като:

— подкрепа на активното включване в пазара на труда, по-специално на младежите, по-възрастните работници, лицата с увреждания и други уязвими групи като мигрантите, както и борба с дискриминацията;

— повишаване на равнището на заетост на жените и борба с неравенството в заплащането;

— създаване на обсерватории на пазара на труда и на използването на структурните фондове;

— насърчаване на преквалификацията и пренасочването на работниците към нови работни места, ориентирани към иновациите и прехода към икономика с ниски нива на въглеродни емисии;

— подобряване на подкрепата на МСП, микропредприятията и участниците от социалната икономика, които съставляват 80-90 % от индустриалната тъкан на Европейския съюз и същевременно създават качествени работни места;

— определяне на понятието „обучение по време на криза“ въз основа на разискванията относно развитието на секторите и регионите;

— по-добро разпространение на добрите практики, като например инвестиране в работа на намалено работно време, съчетана с обучение на работниците;

— засилване на социалния диалог чрез общи обучения на социалните партньори;

— подкрепа на образованието и обучението през целия живот;

— подкрепа на прякото участие в планирането, управлението и оценката на фондовете, съгласно член 11 от Регламент (ЕО) 1083/2006, по-специално посредством укрепване на изграждането на капацитет;

— гарантиране на качеството на работните места и условията на труд;

— насърчаване на здравето и безопасността на работните места;

— гарантиране на предоставянето на социални грижи, достъпни както физически, така и финансово, и предприемане на мерки за „деинституционализиране“ на хората, обслужвани от центрове за грижи, например хора с увреждания;

— модернизиране на обществените служби по заетостта.

4.3 *Съсредоточаване на средствата от ЕСФ върху приоритетни географски и тематични области*

4.3.1 Структурните фондове са основен инструмент на Европейския съюз и държавите-членки за оказване на подкрепа на най-необлагодетелстваните зони на Съюза, както и на най-уязвимите социални групи, с цел намаляване на социално-икономическите различия между различните държави-членки и между различните териториални зони. Тези фондове трябва да запазят тази функция.

4.3.2 Освен това, поради факта, че намаляват социално икономическите неравенства в самите региони и между тях (като например неравенствата между различни социални групи), икономическото, социалното и териториалното сближаване трябва да бъдат приоритет на бъдещия ЕСФ с цел действителното осъществяване на целите на стратегията „Европа 2020“. Всички държави-членки имат пропуски в различни сфери. Затова би трябвало всички региони с безработица над средното равнище в Общността и с дисбаланси в пазара на труда, засягащи в особена степен най-уязвимите групи, да бъдат бенефициери на ЕСФ, в това число и регионите с по-висок БВП, като метрополните или граничните региони.

4.3.3 ЕСФ, насочен към заетостта, развитието на човешките ресурси и насърчаването на социалната интеграция трябва да продължи да бъде инструмент, който пряко засяга хората, и по-специално работниците, безработните, изключените от обществото, младежите, възрастните и другите уязвими лица.

4.3.4 Трябва да се осигури последователност между приоритетите, определени на различни равнища: европейско, национално, регионално и местно.

4.3.5 Тази последователност трябва да намери място при изготвянето и прилагането на оперативните програми.

4.3.6 Всяка държава-членка трябва да определи приоритетите и начините на действие съгласно специфичните за региона условия и потенциал. Необходимо е също приоритетите да се определят от държавите-членки съгласно съответните национални планове за реформа, техните условия и потенциал, и следователно - във връзка със стратегията „Европа 2020“, като това се отнася по-специално за сферите на заетостта, образованието и социалното включване.

4.3.7 Освен това трябва да се проучат адекватни механизми за финансова подкрепа, като например прякото отпускане на средства за действия, насочени към уязвимите групи (например хората с увреждания [7]), с цел политиката на сближаване да се съсредоточи върху ограничен брой приоритети [8]). ЕИСК вече препоръча фондовете да се съсредоточат върху специфични цели в рамките на социалното включване [9]).

4.4 *Синергия с другите структурни фондове*

4.4.1 Европейският социален фонд е основен инструмент за прилагане на европейската стратегия за заетост и трябва да остане такъв.

([7]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 15 ноември 2010 г. относно „Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010-2020 г.: Подновен ангажимент за Европа без бариери“, COM(2010) 636 окончателен.

([8]) Становище на ЕИСК относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския социален фонд“, ОВ C 234 от 22.9.2005 г.
Становище на ЕИСК относно „Предложение за решение на Съвета относно насоки за политиките по заетостта на държавите-членки (съгласно член 128 от договора за ЕО)“, ОВ C 162 от 25.6.2008 г., стр. 92.
Становище на ЕИСК относно „Хора с увреждания: заетост и поетапна достъпност за хората с увреждания в ЕС - Лисабонската стратегия след 2010 г.“, ОВ C 354 от 28.12.2010 г., стр. 8.
Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 15 ноември 2010 г. относно „Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010-2020 г.: Подновен ангажимент за Европа без бариери“, COM(2010) 636 окончателен.

([9]) Становище на ЕИСК относно „Четвърти доклад за икономическото и социално сближаване“, ОВ C 120 от 16.5.2008 г., стр. 73, § 4.5.2.

4.4.2 Все пак е необходимо се засилят синергиите с Европейския фонд за регионално развитие, в рамките на който е необходимо да се укрепят принципите на партньорство, равенство и недискриминация и устойчивост, както и целите, свързани със заетостта и социалното приобщаване. Следователно следва да се укрепи принципът на гъвкавост, за да се оптимизира допълняемостта и координацията между ЕСФ, ЕФРР и други фондове (като Европейския фонд за ориентиране и гарантиране на земеделието – ФЕОГА), като по този начин се осигури финансиране за допълнителни инициативи като тези за насърчаване на достъпа до професионално обучение за хора с увреждания и достъпа до инфраструктури за тази социална група.

4.4.3 Трябва да се избягва дублирането между ЕСФ и Европейския фонд за приспособяване към глобализацията и трябва да се гарантира последователност, тъй като по отношение на преструктурирането, мерките на ЕСФ са превантивни, а тези на ЕФПГ –оздравителни.

4.5 *Система за управление*

4.5.1 Необходимо е да се внесат многобройни подобрения при прилагането на процедурите и практическите аспекти на достъпа до финансиране от ЕСФ.

4.5.2 За да се гарантира, че посочените подобрения ще бъдат осъществени, в бъдещия ЕСФ следва да се запази и укрепи принципът на партньорство. Важно е да се посочи, че принципът на партньорство е основен инструмент за ефикасното функциониране на ЕСФ, тъй като позволява да се мобилизират допълнителни ресурси, факт, чието популяризиране ще бъде от изключителна важност в условията на общото намаление на публичните разходи в рамките на Европейския съюз.

4.5.3 Тези подобрения се състоят най-вече в:

— намаляване на бюрокрацията преди и по време на прилагането на оперативната програма чрез по-гъвкави процедури за достъп до финансиране от ЕСФ, като се ускори, по-специално, системата на плащане, с цел да се сведат до минимум финансовите тежести за изпълнителите на програмите и като се опростят процедурите по фактуриране и изравняване на сметките, например посредством фиксирани суми (*lump sums*), както и чрез опростяване на счетоводството, свързано с проекта, което да се основава по-скоро на конкретни резултати, отколкото на финансови документи;

— ограничаване на възможността властите от държавите-членки да определят механизми или допълнителни административни условия, усложняващи достъпа до финансиране от ЕСФ;

— по-добро разпространение на информацията относно възможностите за финансиране чрез създаване, наред с другото, на минимални европейски стандарти за прозрачност и достъп до информация относно възможностите за финансиране от ЕСФ, по-специално посредством опростяване на използвания език;

— подобряване на прозрачността и ефикасността на процедурите за избор на проекти за финансиране както на равнище държави-членки, така и на региони, като се гарантира, по-специално, че на новаторските проекти се обръща особено внимание;

— освен това особено внимание следва да се обърне на застроената среда, новите технологии и транспорта (включително стоки, услуги и инфраструктури), за да се отстранят пречките пред пълноценния достъп до всички дейности, финансирани от ЕСФ.

4.5.4 Ефективното използване на фондовете трябва да бъде гарантирано и оценявано по отношение както на количествените, така и на качествените резултати.

4.5.5 Целесъобразно е да се определят показатели, свързани с финансирането.

4.5.6 Социалните партньори и гражданското общество играят жизненоважна роля в този процес.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Енергийни доставки: от каква политика за съседство се нуждаем, за да гарантираме сигурността на доставките за ЕС?“

(проучвателно становище по искане на унгарското председателство)

(2011/C 132/04)

Докладчик: **г-н IOZIA**

На 15 ноември 2010 г. бъдещото унгарско председателство на ЕС реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„*Енергийни доставки: от каква политика за съседство се нуждаем, за да гарантираме сигурността на доставките за ЕС?*“

(проучвателно становище).

Специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 1 март 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март (заседание от 15 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 86 гласа „за“, 4 гласа „против“ и 8 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения**

1.1 Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) препоръчва:

1.1.1 бързо и прогресивно укрепване на една обща външна политика на Европейския съюз по отношение на енергетиката, сигурността на доставките, сътрудничеството със страните производителки, транзитните страни и страните потребителки. Тази политика следва да се осъществява в дух на солидарност между държавите-членки и да бъде свързана и интегрирана с политиката за сигурност и отбрана на Съюза, като се отчита стратегическата важност на енергийните доставки;

1.1.2 създаване на длъжността „върховен представител по въпросите на енергийните политики“, който да подпомага върховния представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, предвид факта, че тези въпроси би трябвало да включват темата за енергийната сигурност. Тази роля би могла да бъде официално възложена на комисаря по енергетиката;

1.1.3 възприемане на интегриран подход между вътрешните, външните и свързаните с тях политики, като политиката за съседство и политиките за опазване на околната среда;

1.1.4 превъзмогване на едностранния подход в енергетиката, който подкопава основите на принципа на солидарност между държавите-членки, като излага тези, които не разполагат с достатъчно сила за договаряне, на сериозни трудности във връзка с осигуряването на доставки на справедливи и устойчиви цени;

1.1.5 развитието на Енергийната общност, като моделът на това партньорство бъде разширен, за да обхване и страните от южното средиземноморско крайбрежие, по-специално с мандат за подкрепа на развитието на енергийната ефективност, на енергията от възобновяеми източници, на оперативната съвместимост на мрежите и връзките помежду им. Целта на новата общност следва да бъде насърчаване на подписването на нова Енергийна харта и на нов Протокол относно енергийната ефективност;

1.1.6 да бъде включен в Платформа 3 „Енергийна сигурност“ на Източното партньорство (ИП), както и систематичното включване в платформата на представители на Работна група 3 „Околна среда, изменение на климата и енергийна сигурност“ на Форума на гражданското общество към ИП предвид факта, че гласът на гражданското общество, включително на социалните партньори, все още прекалено често се маргинализира или дори не се чува;

1.1.7 нова институционална рамка за енергийната политика – съгласно настоящите договори (които несъмнено разшириха компетенцията на Съюза в тази област) тя все още допълва политиките на държавите-членки, които при всички положения трябва да запазят правомощията си по отношение на избора на вътрешен енергиен микс. За тази цел Комитетът приканва Комисията да проучи възможностите за изготвяне на Енергиен договор на Съюза по модела на Договора за Евратом;

1.1.8 постигане на многостранно и всеобхватно споразумение с Русия, в което да бъдат защитени общите интереси на ЕС. Подобна политика би трябвало да се провежда и по отношение на кавказките страни, които в бъдеще ще придобиват все по-голямо значение за енергийните доставки в Европа;

1.1.9 развитието на стратегически партньорства със САЩ, Япония, Бразилия, Индия и Китай по отношение на ефективността и сигурността на енергийните доставки, както и в борбата с емисиите на парникови газове, с цел да се постигне световно споразумение за периода след Протокола от Киото; подновяването на съществуващите споразумения с възникващите демокрации от Северна Африка и Близкия Изток, като се отчитат нуждите, свързани с тяхното развитие;

1.1.10 да се помисли за подготовката на международна конференция по този въпрос, с цел изготвянето на Енергийна харта и на Протокол относно енергийната ефективност, която да бъде по-ефикасна, с по-голямо участие, широко разпространена и тясно свързана с икономическото и политическото развитие на енергийните въпроси;

1.1.11 постепенно намаляване на енергийната зависимост на Европа посредством по-решителни и обвързващи политики в областта на енергийната ефективност, подкрепа за развитието на алтернативни и устойчиви енергийни източници с ниски емисии на CO_2;

1.1.12 да се даде приоритет на: проектите за енергийна диверсификация, осъществявани в съседните страни, например енергийния коридор на ЕС „Каспийско море-Черно море“ и по-специално газопровода „Набуко“; инфраструктурите за втечнен природен газ (LNG); свързването на електрическите мрежи помежду им и довършването на процеса на свързване на евросредиземноморската електрическа (*Med-ring*) и газова инфраструктура; както и осъществяването на нови проекти за изграждане на нефтена инфраструктура от европейски интерес, например проектите „Одеса-Гданск“, „Констанца-Триест“ и *Nord Stream* („Северен поток“), който има голямо значение за Финландия и за който би следвало да се предоговори възможността за връзка с балтийските държави и Полша;

1.1.13 европейските институции да положат усилия за един задълбочен преглед на темата за енергийните доставки, който да бъде извършен в дух на солидарност. ЕИСК приканва Съвета, Парламента и Комисията да вземат всички възможни мерки за използване на енергийната дипломация като инструмент за предоставяне на защита и гаранция за работниците, предприятията и качеството на живот на европейските граждани.

2. **Въведение**

2.1 Искането на председателството на Съюза, отправено към Европейския икономически и социален комитет, засяга един от най-чувствителните и основни въпроси от стратегията на ЕС-27 в областта на енергетиката – сигурността на доставките, за чието постигане се използва един от инструментите за сътрудничество на Съюза, а именно - политиката за съседство.

2.2 От няколко години темата за енергетиката се превърна в една от централните и приоритетни теми на икономическите, социалните и екологичните политики. Настоящото и бъдещото устойчиво развитие зависи от наличието на енергия, от нейното внимателно и съвестно използване, от научноизследователската дейност, насочена към новите видове енергия и свързана с целта за изграждане на общество с ниски емисии.

2.3 *Правна рамка*

2.3.1 С Договора от Лисабон за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) беше създаден нов член 194, който установява компетентността на Съюза за осъществяване на политика, която има за цел, в дух на солидарност между държавите-членки:

— да осигури функционирането на енергийния пазар;

— да обезпечи сигурността на енергийните доставки в Съюза;

— да насърчава енергийната ефективност и спестяването на енергия, както и разработването на нови и възобновяеми енергийни източници; и

— да подпомага взаимната свързаност на енергийните мрежи.

2.3.2 Член 4, параграф 2, буква и) от ДФЕС предвижда споделена компетентност на Съюза в сектора на енергетиката.

2.3.3 По отношение на международните споразумения член 216 от ДФЕС предоставя на Съюза необходимите правомощия да сключва споразумения, насочени към постигането на целите на Съюза.

2.4 *Зависимост на Съюза от доставчици от трети страни*

2.4.1 Европейският съюз зависи в голяма степен от енергийните доставки, осигурявани от трети страни. В периода 1997-2007 г. (Евростат, *Показатели в областта на енергетиката, транспорта и околната среда*, 2009 г.), независимо от подобрението по отношение на енергоемкостта, намаляла със 17 %, зависимостта от трети страни се е увеличила от 45 % до 53,1 %. Единствено Дания продължава да бъде нетен износител на енергия в размер на 25,4 % от енергийното си потребление. Зависимостта на Полша се е увеличила от 6,4 % през 1997 г. до 25,5 % през 2007 г.

2.4.2 Малта, Люксембург, Кипър, Ирландия, Италия, Португалия – това са страните с най-силна енергийна зависимост, чиито стойности варират между 82 % и 100 %.

2.4.3 Що се отнася до източниците, зависимостта на ЕС-27 от нефта се е повишила от 75,8 % до 82,6 %. Дания е единствената страна, която е увеличила значително износа си, докато всички останали страни са нетни вносителки.

2.4.4 По отношение на природния газ зависимостта се е увеличила съществено, като от 45,2 % е достигнала 60,3 % (увеличение с 33 %). Дания и Нидерландия са единствените страни износителки, докато зависимостта на Ирландия се е увеличила най-много – от 31,2 % до 91,4 % между 1997 г. и 2007 г.

2.4.5 Първичното производство на енергия в Европа е спаднало от 962 384 хил. т. н.е. (хиляди тона нефтен еквивалент) през 1997 г. до 849 592 хил. т. н.е. през 2007 г., с разпределение между различните източници, което варира, както следва: 10 % въглища, 12 % лигнит, 14 % нефт, 20 % природен газ, 28 % ядрена енергия. Делът на възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) е 16 %.

2.4.6 Брутното вътрешно потребление се е повишило с 6 % от 1 704 473 хил. т. н.е. до 1 806 378 хил. т. н.е., като делът на въглищата е 13 %, на лигнита – 6 %, на нефта – 36 %, на природния газ – 24 %, на ядрената енергия – 13 %, на ВЕИ – 8 %. През настоящото десетилетие при едно общо взето стабилно потребление на нефт, ядрена енергия и лигнит и при намаление с 7 % на потреблението на въглища, потреблението на природен газ се е увеличило с 20 %, а на ВЕИ – с 50 %, запазвайки се обаче на много ниско равнище – 8 % от общото потребление.

2.5 *Внос, разпределен по страна на произход*

2.5.1 Основните доставчици на гориво за производството на енергия са (за 2007 г.):

Природен газ	Нефт	Въглища	Уран (за 2009 г.)
Русия 39 %	Русия 33 %	Русия 25 %	Австралия 22 %
Норвегия 26 %	Норвегия 15 %	Южна Африка 21 %	Русия 21 %
Алжир 16 %	Либия 10 %	Австралия 13 %	Канада 19 %
Либия 5 %	Саудитска Арабия 7 %	Колумбия 13 %	Нигер 11 %
	Иран 6 %	САЩ 9 %	Казахстан 9 %
		Индонезия 8 %	Южна Африка – Намибия 5 %

2.5.2 Анализът на таблицата показва, че концентрацията на вноса от малко на брой страни е особено силна. 86 % от природния газ се доставят от 4 страни, 71 % от нефта се доставят от 5 страни, 89 % от въглищата се доставят от 6 страни и 87 % от урана се доставят също от 6 страни.

2.5.3 Основният партньор за почти всички горива е Русия, от която ЕС внася около 30 % от енергийното си потребление, като вносът непрекъснато расте. Другите партньори, които осигуряват най-съществената част от енергийните доставки, са Норвегия, Алжир и Либия за течните въглеводородни горива и Австралия, Канада, Колумбия и Нигер - за въглищата и урана.

2.5.4 Тенденциите при електроенергията са много непостоянни. През разглежданото десетилетие в доклада на Евростат от 2009 г. в продължение на три години е имало нетен износ, в продължение на три години предлагането и търсенето на пазара са били общо взето изравнени, а в продължение на пет години е имало увеличение на търсенето на доставки от трети страни. Италия е най-големият вносител с 46 283 GWh, а Франция – най-големият износител с 56 813 GWh. През 2007 г. вносът на електроенергия в ЕС-27 е бил в размер на 10,5 TWh.

3. **Политика на Съюза**

3.1 Вследствие на непрекъснатите увеличения в цените на нефта и на свързаните с него въглеводородни горива през 2008 г. котировките се повишиха от 90 долара през февруари до 147,27 долара на 11 юли, което представляваше исторически максимум. Преди това кризите с доставките на газ, които достигнаха връхната си точка през януари 2006 г. с блокирането на доставките на газ от страна на Газпром към украинския партньор Нафтогаз, поставиха отново темата за енергетиката и за сигурността на доставките в центъра на политическия дебат. Кризата от 2009 г. се отрази дори още по-тежко на страните от Източна Европа. Европейският комисар по енергетика Andris Piebalgs предприе твърди и разумни действия в отговор на кризата и успя да защити редовността на доставките, макар в онези дни да бяха регистрирани спадове в доставките към страните от Съюза с около 30 %, като налягането в газопроводите беше намалено.

3.2 Енергетиката беше в основите още на Договора за ЕОВС (Европейска общност за въглища и стомана) от 1952 г. и на този за Евратом от 1957 г., а в обсъжданията, които предшестваха Римския договор, някои считаха, че енергетиката трябва да бъде включена изцяло в единния пазар и да попада категорично в областите на европейска компетентност.

3.3 Едва след години, изправени пред изключително сериозна криза, си дадохме сметка, не само че енергийната зависимост на Европа има много важни последствия в икономически план, а най-вече че енергийните доставки могат спокойно да бъдат използвани като инструмент за оказване на политически натиск.

3.4 По всичко личи, че нарастващата зависимост на ЕС от доставки с произход от недемократични и нестабилни области и страни, в които често пъти не се спазват правата на човека и социалните права, както и зависимостта от руските доставки, най-вече на газ, са много тревожно явление, което в дългосрочен план би могло да създаде множество трудности за държавите-членки, но преди всичко за общата сигурност на Съюза.

3.5 Настъпиха дълбоки промени в международната обстановка. Икономическата и политическата роля на Китай, Индия и Бразилия, дългосрочните стратегии на САЩ за запазване на техните вътрешни резерви за възможно най-дълъг период от време, увеличавайки търсенето си на енергия на международните пазари, както и нарастващата нестабилност и радикализация на конфликтите в регионите на износ налагат съществена промяна в европейските политики. Енергийната сигурност се превърна в неотменен фактор за националната сигурност и икономическото развитие.

4. **Нови сценарии**

4.1 Предвид стратегическото значение на енергийната сигурност новият сценарий трябва да отчита всяка възможна алтернатива в съседните страни на изток, на юг, от Средиземноморието и от Близкия изток. Необходимо е да се ускори пълното прилагане на енергийното партньорство ЕС-Африка и да се започне подготовка на голяма международна конференция относно достъпа до енергия и енергийната сигурност, чиято цел ще бъде изготвянето на нови, общоприети правила. В случай че бъде сключен нов световен пакт относно енергийната сигурност, специализираните международни агенции би трябвало да бъдат натоварени с контрола на неговото прилагане. Предвид жизненоважното значение на тази тема големите международни институции следва да играят основна роля в нея.

4.2 ЕС следва да счита сигурността на доставките за един от приоритетите на своята външна политика и политика на сигурност, като създаде новата длъжност „върховен представител по въпросите на енергийните политики“, който да подпомага върховния представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност. Макар вече да са направени някои крачки напред към създаването на обща политика, продължава тенденцията държавите-членки сами да контролират строго лостовете посредством двустранни отношения със страните производителки.

4.3 Независимо от промените в Договора и от създаването на новия член 194 от ДФЕС, все още не е ясно как Съюзът следва да упражнява своята компетентност и най-вече как следва да се приложи на практика „духа на солидарност“. Вече бяха направени някои крачки напред, например в областта на стратегическите резерви от газ, където за първи път се поема солидарен ангажимент. Комисията се стреми да провежда сериозна външна политика. В рамките на тази година ще бъде публикувано съобщение относно международните политики и енергийната сигурност. Въпреки това някои държави-членки развиват самостоятелна външна политика по отношение на енергийните доставки, по-специално с Русия и с някои страни от Средиземноморския басейн, което изправя пред сериозни трудности други страни, като отслабва колективната способност за налагане на тежестта и силата на Съюза.

4.4 По всичко личи, че настоящата формулировка на Договора представлява полезен, но недостатъчен компромис, за да можем да се изправим пред бъдещите предизвикателства. Енергийната политика трябва да бъде преразгледана като цяло в специален договор, изготвен по модела на Евратом, като се засилят институционалните аспекти на политиката на сигурност, която включва и политиката на енергийна сигурност. Едностранният подход в енергетиката следва да бъде превъзмогнат чрез силна обща политика на енергийна солидарност, основана на диферсификацията, на енергиен микс, подходящ за условията и характеристиките на всяка отделна държава-членка, но най-вече на екологичната устойчивост, като се има предвид, че основните сектори, свързани с енергийното потребление, като производството, преноса на електричество и електроразпределението, транспорта, отоплението, са тези, които в абсолютни стойности отделят най-много емисии на парникови газове.

4.5 *Източното измерение на външната политика на ЕС*

4.5.1 В рамките на политиката за съседство, например по отношение на страните от Източна Европа като Молдова, Украйна и Беларус, макар да са известни политическите трудности, е необходимо да се засили сътрудничеството и да се ускори процесът на асоцииране на тези страни към общите политики, естествено при гарантиране и спазване на демократичните правила и на правата на човека, които наскоро бяха поставени на тежко изпитание с насилствената репресия на опозицията в Беларус. Опитът на Енергийната общност със страните от Балканите и от Източна Европа беше положителен. Създадена, за да подкрепя евентуалната интеграция на страните от бивша Югославия, Общността постепенно беше разширена, като с осъщественото неотдавна членство на Украйна нашите съседи и страните от Централна Азия, като Узбекистан и Киргизстан, ще станат още по-силно интегрирани в проекта.

4.5.2 През 2008 г. Полша и Швеция предложиха създаването на Източното партньорство като инициатива на ЕС, насочена към шест съседни страни (Армения, Азербайджан, Беларус, Грузия, Молдова и Украйна), с цел задълбочаване на политическото сътрудничество и икономическата интеграция и създаване на многостранни структури за сътрудничество в региона. Първата официална среща на върха на страните от Източното партньорство, която даде началото на партньорските дейности, се проведе на 7 май 2009 г. в Прага.

4.5.3 ЕИСК участва в три от четирите тематични платформи на Източното партньорство (ИП) и желае да бъде незабавно включен в Платформа 3 „Енергийна сигурност“, която е насочена към укрепването на Енергийната общност и Енергийната харта, повишаването на енергийната ефективност и ролята на възобновяемите източници. Повишаването на енергийната ефективност в икономиките на източните партньори на ЕС и насърчаването на употребата на възобновяеми енергийни източници в съседните страни следва да бъде една от основните линии на действие в рамките на партньорството. Необходими са също така допълнителни стъпки за насърчаване на сътрудничеството, модернизиране на електроразпределителната инфраструктура и укрепване на другите взаимовръзки между производството на енергия и електроразпределителните мрежи.

4.5.4 Тези въпроси са жизненоважни за гражданското общество и разглеждането им не бива да бъде оставяно единствено в ръцете на властите и финансовите институции. ЕИСК отправя искане в Платформа 3 на ИП да се включват систематично, а не само епизодично, представители на Работна група 3 „Околна среда, изменение на климата и енергийна сигурност“ на Форума на гражданското общество към ИП предвид факта, че гласът на гражданското общество, включително на социалните партньори, все още прекалено често се маргинализира или дори не се чува. Опит за укрепване на социалния диалог в икономическата област и следователно - в областта на енергетиката, е инициативата за създаване на Бизнесфорум на страните от Източното партньорство.

4.6 *Евро-средиземноморското измерение на външната политика на ЕС*

4.6.1 Политическите промени, които се извършват понастоящем в някои страни от Южното Средиземноморие задължават политиците да се консултират с гражданското общество от двата бряга на Средиземно море и да го включат в определянето на бъдещите общи енергийни политики, за да се гарантира, че тези политики няма да се възприемат като наложени отгоре или отвън, а вместо това ще получат истинската подкрепа на широката общественост. ЕИСК работи за създаването на Асамблея на икономическите и социални съвети от Средиземноморския регион до есента на 2011 г. Тази асамблея би могла да бъде изключително важен форум за обмен на мнения на гражданското общество по въпросите на енергийната политика.

4.6.2 Съюзът би трябвало да предложи и на страните от южното средиземноморско крайбрежие да бъдат асоциирани в отделна Енергийна общност. Довършването на пръстена от електрически мрежи *Med-ring*, подготвяните понастоящем проекти като *Desertec* и Средиземноморския план за слънчева енергия, както и самият процес на средиземноморско сътрудничество би трябвало да доведат до поставяне на началото, например в Магреб, на засилено сътрудничество в областта на енергийната ефективност, ВЕИ, преноса и свързването на мрежите помежду им, модернизирането на системите за електропроизводство и електроразпределение.

4.6.3 Ползите за Съюза са очевидни. Подобряването на инфраструктурата на нашите партньори от Средиземноморието ще им помогне да постигнат много общи цели: устойчиво развитие, намаляване на общото търсене на енергия, което ще допринесе за стабилизиране на енергийните доставки и на цените на суровините, и за намаляване на емисиите.

4.6.4 Този принос, включително под формата на финансиране, с подкрепата на ЕИБ за Средиземноморието и на ЕБВР - за някои от страните бенефициери, с които банката работи, могат да бъдат включени в икономическите помощи, които Съюзът би следвало да предоставя в полза на по-слабо развитите икономики, за да могат те да се развиват по устойчив начин, с ниски емисии на CO_2.

4.7 В близко бъдеще стратегическата ос, чрез която Общността ще подкрепя страните партньорки, ще бъде изградена от програми, насочени към чувствително повишаване на енергийната ефективност. Този проект ще подпомага също така сътрудничеството в областта на околната среда и постигането на новите цели за периода след Протокола от Киото.

4.8 Целите на една нова „енергийна дипломация“, която следва да бъде водена със страните производителки, транзитните страни и страните потребителки, би трябвало да бъдат включени в новата европейска институционална рамка и в споразумения и договори по модела на Договора за енергийна харта и на Протокола относно енергийната ефективност – инструменти за международно сътрудничество и разрешаване на споровете, съществуващи от двадесет години, които обаче не бяха особено ефикасни.

4.9 Европейският съюз би трябвало да насърчава подписването на нова харта и нов протокол със страните от южното средиземноморско крайбрежие, както и да започне процес на преразглеждане и укрепване на настоящата харта, като държавите-членки бъдат задължени да развиват политика на енергийна солидарност. В тази насока от особено значение е развитието на интеграцията в рамките на балтийските държави.

4.10 Арктика и Баренцово море ще станат една от най-динамичните зони на икономическо развитие в ЕС, както и жизненоважна зона за Норвегия, Русия, САЩ и Канада. Интересите на този регион, както на местно, така и на световно равнище, са европейски въпрос, който може да се разглежда единствено като част от една силна и реалистична политика от страна на ЕС.

4.11 Едностранният подход намали драстично потенциалната тежест на Съюза и на практика даде възможност на страните доставчици, по-специално на Русия, да оказват решаващо влияние върху демократичния избор на някои свои съседи. В действителност над 67 % от износа на енергийни продукти на Русия е насочен към Съюза, като поради очевидни географски и политически причини не биха могли да се намерят други така лесно достъпни пазари като нашият.

4.12 Русия следва да бъде приета в СТО, при условие че предостави конкретни гаранции за поведението на своите енергийни монополисти, което често е вдъхновено и подкрепяно от политическата власт, и естествено разреши конфликтите си с Грузия посредством двустранно споразумение.

5. **Стратегически партньорства със САЩ, Япония, Бразилия, Индия и Китай**

5.1 От основно значение ще бъде развиването на стратегически партньорства с основните участници на световния енергиен пазар: САЩ, Япония, Бразилия, Индия и Китай. Сътрудничеството и споразумението трябва да включват конкретните въпроси за гарантирането на доставките на справедливи цени, приоритета на енергийната ефективност и намаляването на парниковите газове.

5.2 Въпросът за сигурността на доставките, който очевидно е свързан с въпроса за сигурността по принцип, с устойчивото развитие и с борбата срещу изменението на климата, изисква широк многостранен консенсус. Икономическата конкуренция не може да излага на опасност стабилността и мира – необходимо е да се предотвратява евентуалното ескалиране на международното напрежение, което понастоящем вече е характерно за много райони, доставящи въглеводородни горива.

5.3 Вече от доста време енергетиката е част от разискванията в рамките на Г-20. Необходимо е тези разисквания, които често пъти остават само един списък с добри намерения, да бъдат превърнати в стратегически споразумения и партньорства. Вероятно най-реалистичният подход е този на двустранните споразумения. Съюзът често забравя, че е най-голямата

икономическа зона в света и не успява да наложи своя дневен ред на партньорите си – един дневен ред, насочен към укрепване на основните насоки на европейската външна политика, които трябва да продължат да се стремят към разпространение на демократичните принципи, зачитане на правата на човека и на правото на самоопределение на народите, отказ от войната като средство за решаване на конфликтите между народите. Решението на тези конфликти изисква укрепване на международните институции.

5.4 Нововъзникващите икономики са също толкова заинтересовани, колкото и Съюзът, от създаването на институционална рамка за стабилни и гарантирани доставки на разумни цени. Действията на Съюза би трябвало да са насочени и към създаване на стратегически партньорства с тези страни, като се насърчава такава система от правила в рамките на пазарната икономика, която да укрепва сътрудничеството и да предотвратява безполезното и скъпоструващо презапасяване със суровини.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

ДОПЪЛНЕНИЕ

към Становището на Европейския икономически и социален комитет

Следното изменение, получило повече от една четвърт от гласовете, бе отхвърлено по време на обсъжданията:

В параграф 1.1.12

се заличава края на последното изречение:

„да се даде приоритет на: проектите за енергийна диверсификация, осъществявани в съседните страни, например енергийния коридор на ЕС „Каспийско море-Черно море“ и по-специално газопровода „Набуко“; инфраструктурите за втечнен природен газ (LNG); свързването на електрическите мрежи помежду им и довършването на процеса на свързване на евро-средиземноморската електрическа (Med-ring) и газова инфраструктура; както и осъществяването на нови проекти за изграждане на нефтена инфраструктура от европейски интерес, например проектите „Одеса-Гданск“, „Констанца-Триест“ и Nord Stream („Северен поток“)~~, който има голямо значение за Финландия и за който би следвало да се предоговори възможността за връзка с балтийските държави и Полша~~;“

Изложение на мотивите

Нека да предоставим на националните политици и икономисти да решат какво е значението на тези проекти за гореспоменатите страни, тъй като пътят на Северния поток е все още предмет на спор, свързан с достъпа до пристанище Świnoujście.

Резултат от гласуването

Гласове „за“:	33
Гласове „против“:	46
Гласове „въздържал се“:	17

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Иновационни работни места: източници на производителност и качествена заетост“ (становище по собствена инициатива)

(2011/C 132/05)

Докладчик: **г-жа Leila KURKI**

Съдокладчик: **г-н Mihai MANOLIU**

На 16 септември 2010 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно

Иновационни работни места: източници на производителност и качествена заетост.

На 20 октомври 2010 г. ЕИСК реши да преобразува проучвателната група в подкомитет.

Подкомитет „Иновационни работни места“, на който беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 23 февруари 2011 г. (докладчик: г-жа Leila Kurki, съдокладчик: г-н Mihai Manoliu).

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 94 гласа „за“, 1 глас „против“ и 2 гласа „въздържал се“.

1. **Препоръки**

1.1 Комитетът смята, че една от задачите на Европейския съюз е да подкрепя всички държави-членки и предприятия в усилията им за прилагане на повече иновации на работното място. С иновациите на работното място се правят опити за устойчиво преструктуриране на организационните дейности, като едновременно с това се подобрява както производителността, така и качеството на работата. Потенциалните области за подобрение включват работните процеси, организацията на работа, методите и инструментите за работа, физическата работна среда, професионалните умения, работните практики, управлението и лидерството.

1.2 ЕИСК препоръчва да бъде ясно определена основната концепция „иновационно работно място“. Липсата на общовалидна концепция може да е една от причините, поради които социалните иновации на работното място са застъпени слабо в повечето политически документи на ЕС от миналото. Институциите на ЕС, държавите-членки, социалните партньори и организациите на гражданското общество трябва да осъзнаят значимостта на иновациите и средствата, които се използват, за да се въздейства върху тях, особено на равнище предприятия/организации.

1.3 Комитетът счита, че макар и концепцията за „иновационно работно място“ да не е спомената в документа на Комисията, тя е в основата на стратегията „Европа 2020“, тъй като е една от ключовите предпоставки за успеха ѝ, и поради това препоръчва концепцията „иновационно работно място“ да се включи в стратегията.

1.4 Комитетът препоръчва с цел подобряване на баланса в стратегията „Европа 2020“, Комисията да започне пилотен проект във връзка с иновационните работни места като част от водещата инициатива „Съюз за иновации“. Основната насоченост на проекта следва да бъде подобряването на качеството на професионалния живот. ЕИСК смята, че е необходимо незабавно да се проведат по-нататъшни изследвания относно взаимовръзката между качеството на живот на работното място, иновативността и производителността, и че трябва да се въведе европейски индекс, описващ качеството на живот на работното място и ефекта му върху иновативността и производителността. Необходимо е да измерваме напредъка с надеждни показатели, които отчитат не само входящия ресурс, но най-вече крайния резултат.

1.5 ЕИСК изразява загриженост, че при финансирането на ЕС се поставя акцент върху областта на високотехнологичните продукти, а иновациите на работното място не са застъпени в достатъчна степен. Според Комитета иновационната политика следва да е насочена в по-голяма степен към намиране на по-ефективни начини на съвместна работа между отделните партньори с цел насърчаване на иновационните работни места, като по този начин бъде увеличена конкурентоспособността и благосъстоянието на ЕС. ЕИСК посочва, че финансирането на ЕС може да се използва за насърчаване на иновацията на работното място и предлага Комисията да преразгледа в най-скоро време всички свои инструменти за финансиране и да предприеме необходимите стъпки за тяхното адаптиране (например структурните фондове, по-специално социалното финансиране, рамковите програми за НИРД и инициативите в областта на образованието).

1.6 ЕИСК счита, че при оценката на иновационната политика е особено важно да се проследява как се оползотворяват и развиват уменията на работното място, а не само дали се осигуряват квалифицирани кадри. Не по-маловажно е и положението, свързано с условията на работа и заетост, както и с работната среда. За засилване на дейностите в предприятията и организациите е необходим нов многосекторен подход. ЕИСК препоръчва Комисията и държавите-членки да установят кои политики и форми на организация на работата са допринесли за повишаване на иновативността чрез инвестиране в умения. За да установи какви са успешните практики на равнището на предприятията и организациите, Комисията следва да подкрепя провеждането на изследвания и разпространяването на резултатите от тях. ЕИСК счита също, че е особено важно

Комисията да подложи на оценка съществуващите иновационни стратегии, за да осигури присъствието на определението за иновация на работното място във всяка една от тях.

1.7 ЕИСК счита, че е важно единният пазар на ЕС да функционира така, че да способства за създаването на среда, която да мотивира предприятията и организациите да развиват иновативност. Конкуренцията между предприятията трябва да се основава върху качеството на продуктите и услугите, както и върху тяхната екологосъобразност, а не само върху цените им. Обществените поръчки играят важна илюстративна и насочваща роля в този контекст.

1.8 ЕИСК отбелязва, че в тази област правителствата на държавите-членки имат стратегическа роля: инвестирането в иновационни проекти и различни икономически стимули е от водещо значение. За да се осигури ефективност на финансирането, насочено към насърчаване на иновативността, е необходимо да има дългосрочна перспектива, методологичен подход и подкрепа под формата на съвети и насоки, съпътстващи разработването и изпълнението на проекти за подобряване на съществуващото положение. В тази връзка социалните партньори носят важна отговорност за подготвянето, осъществяването и оценката на проектите. Трябва да се укрепи ролята на организациите на гражданското общество в организирането на обучения и в представянето на най-добрите практики.

1.9 Не бива да се забравя, че иновационната политика е на различни етапи на развитие в отделните държави-членки. ЕИСК счита, че Комисията следва да предложи възможности и да създаде условия за ново изграждане на капацитет (например чрез най-добри практики и проекти за взаимен обмен на знания), за онези държави, които все още нямат достатъчен опит в създаването на иновации в предприятията и организациите. В иновационните и обучителните инициативи на ЕС би било полезно да се постави ударение върху иновацията на работното място и новите професионални умения (в допълнение към техническите и професионални знания, те могат да включват комуникационни умения, креативност и способност за иновации) и управленски практики. Комисията може също да се възползва от опита на центровете за развитие в редица държави-членки, които насърчават иновациите, качествените условия на труд и производителността.

1.10 ЕИСК отбелязва колко е важно да продължи дебатът за иновационните работни места в различните европейски форуми, държавите-членки, предприятията и организациите. ЕИСК има ключова роля в повишаването на степента на принципно осъзнаване от страна на социалните партньори, организациите на гражданското общество и лицата, определящи политиката, на необходимостта от създаване на политики, които насърчават иновациите на работното място. Задачата на ЕИСК е да насърчава включването на иновациите в текстовете си и в документите на ЕС като цяло, по-конкретно като представя възгледите си относно иновационната политика в своите становища по въпросите на политиката в областта на икономиката, заетостта и иновациите, и като използва тесните си контакти с икономическите и социалните съвети на държавите-членки.

2. **Иновационни работни места – тяхното значение за постигането на икономически растеж, устойчива производителност и за създаването на качествена заетост**

2.1 Държавите-членки и институциите на ЕС са поели ангажимент да прилагат стратегия, която ще помогне на Европа да излезе от кризата укрепнала, а на икономиката ѝ - да стане интелигентна, устойчива и приобщаваща, така че да осигурява високи равнища на заетост, производителност и социално сближаване. Стратегия „Европа 2020“ предлага визия за социална пазарна икономика на Европа за 21-ви век ([1]).

2.2 Настоящото становище е част от приноса на ЕИСК към стратегия „Европа 2020“ и се отнася по-конкретно за водещите инициативи „Съюз за иновации“ и „Програма за нови умения и рабо ([2]) тни места“, и цели повишаване на качеството на работа и насърчаване на ученето през целия живот ([3]).

2.3 В настоящото становище е дадено следното определение на иновацията в съответствие с широкото разбиране за иновациите: „*Иновация*: приложно, основаващо се на умения конкурентно преимущество, което може да възникне в резултат на научни изследвания, технологии, бизнес модели, решения, свързани с услугите, дизайн, брандове или методи за организиране на работата и производството и подобряване на работната среда. Най-често иновацията се създава чрез съчетаването на различни умения. Тя тласка бизнеса и обществото към напредък и повишава благосъстоянието на хората.“

2.4 Тази концепция включва иновации по отношение на продуктите, услугите, техническите, социалните и функционалните аспекти на дейност във всички сектори и във всякакви видове организации. В светлината на този подход ролята на предприятията, доброволческите организации и организациите от публичния сектор се откроява като новаторска.

2.5 Иновациите на работното място служат за устойчиво подобряване на производителността на организациите, като едновременно с това се подобрява качеството на професионалния живот. Иновационните работни места благоприятстват социалната и организационната промяна, включваща интегрирани и устойчиви подходи, подобряват резултатите на предприятията и намаляват на дългосрочните оперативни разходи. Областите за подобрение включват работните процеси, организацията на работа, методите на работа, физическата работна среда и свързаните с нея инструменти, професионалните умения и работни практики, управлението и лидерството.

([1]) „Европа 2020“ предлага три взаимно подсилващи се приоритети:
— интелигентен растеж: изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации.
— устойчив растеж: насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;
— приобщаващ растеж: стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване.

([2]) Становище на ЕИСК относно „*Нови умения за нови работни места*“ (ОВ C 128, 18.5.2010 г., стр. 74).

([3]) Становище на ЕИСК относно „*Насоки за политиките за заетостта*“ (ОВ C 107, 6.4.2011 г., стр. 77).

2.6 Въз основа на горното определение за иновацията, инвестициите, направени в контекста на иновационната политика, следва да бъдат насочени към организационни и инициирани от самите служители иновации на работното място, за да се подобри ефективността на фирмите, публичните и другите видове организации, да се повиши конкурентоспособността, да се разкрият повече и по-добри работни места (нови видове работни места в съществуващи сектори и нови работни места в нови сектори), и да се увеличи растежът на производителността и качеството на заетостта. Такива инвестиции насърчават ефективността на работодателите, работниците и обществото като цяло.

3. **Нови елементи на растеж и промени в културата на работа**

3.1 Европа се нуждае от нови елементи на растеж за своята икономика и благосъстояние. Нуждаем се от растеж на производителността във всички сектори. Постигането на тази цел по устойчив начин може да даде стимул на иновативността и да създаде повече качествени работни места. Подобряването на производителността и качеството на професионалния живот се основава най-вече на комбинирането на технологии и умения на служителите, на тяхната ангажираност, мотивация и лидерството, с цел създаване на нови продукти, услуги и работни практики. Подобреният капацитет за иновации на дадена организация създава един благоприятен затворен цикъл, в който иновативността създава производителност, което пък позволява на организацията да реинвестира с цел подкрепа на иновативността ([4]).

3.2 През идните години професионалният живот ще претърпи коренна промяна. Това се дължи на фактори, като промените в количеството на работната сила в резултат на демографските тенденции, по-високото образователно равнище на служителите, въздействието на напредъка в областта на изследванията (особено в областта на медицината) върху очакваната продължителност на живота и продължителността на професионалния живот, проникването на цифровизацията в производството и услугите, световната конкуренция и изискванията на устойчивото развитие.

3.3 Ключов въпрос във връзка с бъдещето на националната и европейската конкурентоспособност е как ще се организира работата и как ще бъдат ръководени служителите на работното им място. Хората все по-масово желаят да имат стойностна работа, все по-силно ценят смисъла, който тя внася в живота им, и все повече настояват за съчетаване на професионалния живот, семейния живот и отдиха. Отправят се също така призиви работното време и системите за възнаграждение да зачитат индивидуалните нужди на хората. Все по-често работното място се превръща в една разнообразна среда, в която трябва да се ръководят служители на различна възраст, от различна националност и различни малцинствени групи. Напредъкът в областта на технологиите оказва извънредно важно въздействие върху работната среда и работните инструменти. Типичното работно място от 2020 г. ще има следния облик: място, където се проявява сътрудничество, искреност, личностни качества, новаторство, и в чиято основа са социалните контакти ([5]).

3.4 Промените в културата на работа пораждат натиск за промяна на работните практики и управление. Повишената чувствителност към съображенията, свързани с устойчивостта, е тенденция, която ще оказва все по-силно влияние върху естеството на работата, тъй като предприятията ще започнат да измерват успеха и да взимат текущи решения, съобразявайки се с икономически, социални и екологични параметри. Ръководен принцип за създаване на устойчиво работно място е то не само да е здравословно и да стимулира производителността на хората, но и да ги вдъхновява и да подобрява тяхното благосъстояние.

4. „**Иновационни работни места**“

4.1 Иновационният капацитет на дадена организация зависи от мотивацията и ангажираността на нейното ръководство и персонал, за да се даде нов импулс за нейната дейност и обновяване. Резултатът от това са обновени модели на продукти, модели на услуги или организационни процеси, които създават добавена стойност за клиентите. Колкото по-усъвършенствани са практиките, прилагани от една организация в иновационната ѝ дейност, толкова по-добра е нейната способност за внедряване на иновации ([6]).

4.2 Проучванията показват, че значителна част от успешните иновации на дадена организация се дължат по-скоро на иновации на работното място, отколкото на технологични иновации ([7]). Важно е също така да се разбират различните аспекти на процеса на обновяване - в повечето случаи иновациите, свързани с продукти и услуги, могат да бъдат успешни единствено ако е налице иновация по отношение на организационната и работната среда ([8]).

4.3 Важно е също така да се инвестира в научни изследвания и технологично развитие. Условие за постигането на успех е невинаги най-модерната, а най-производителната технология, която може да бъде използвана в голям брой приложения. Важно е също да се използват възможностите, предлагани от технологични разработки в други области (например ИКТ, цифровизация), и от регулаторната среда (напр. стандартизацията). Резултатите от научните изследвания и технологиите обаче не водят автоматично до нови икономически дейности или производителност. Използването на технологиите често изисква високо равнище на умения от страна на служителите. Интелектуалният капитал ([9]) и инвестициите, които стимулират създаването му, трябва да се оползотворяват по-ефективно. Обикновено те са най-слабите звена при прилагането на новите технологии.

([4]) Становище на ЕИСК относно „Насърчаване на устойчива производителност на труда в Европа“ (ОВ C 10, 15.1.2008 г., стр. 72–79).

([5]) Max Mickelsson, презентация по време на семинар, Хелзинки, 25.1.2011 г.

([6]) John Bessant (2003 г.) „High-Involvement Innovation: Innovative capability's eight dimensions“ („Иновация с висока степен на участие: осемте измерения на иновативната способност“).

([7]) Frank Pot, Radbound University and European Association of National Productivity Centres, „Workplace innovation for better jobs and performance“ („Иновации на работното място за създаване на по-добри работни места и за повишаване на ефективността “), ноември 2010 г., Antalya

([8]) Вж. например презентацията на Terhi Arvonen, озаглавена „*Lumene*“, по време на семинар на 25.1.2011 г. в Хелзинки и презентацията на г-жа Laura Seppänen и г-жа Annarita Koli, озаглавена „*Социални услуги в град Хелзинки*“, на семинар на 25.1.2011 г. в Хелзинки.

([9]) Преобладаващата част от инвестициите в интелектуален капитал представляват всъщност инвестиции в иновации, като това се отнася най-вече за средствата, насочвани към научноизследователската и развойната дейност. Важни са и търговските марки, човешките ресурси, организационната структура, инвестирането в софтуер, обогатяването на цифровите познания, брандинга, бизнес методите и дизайна. При интелектуалния капитал се поставя ударение върху уменията на служителите и върху значението, което придобиването, прилагането и оползотворяването на нови знания, има за икономиката и за производителността.

4.4 При оценката на политиката в областта на иновациите е особено важно да се постави акцент върху това как дадена организация оползотворява и развива уменията на служителите си, а не само върху наемането на квалифицирани служители. Има доказателства, че делът в икономиката на организациите, които в своите управленски практики насърчават индивидуалното учене и ученето в рамките на цялата организация, е също много силен показател за иновационния капацитет на тази икономика ([10]) ([11]).

4.5 Предприятията все още не осъзнават предимствата, които ще произтекат от иновациите, основаващи се на подобряването на професионалните умения на техните служители. За съжаление, както разкрива проучване на работните условия, проведено от Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд (EUROFOUND) ([12]) и проучване на CEDEFOP (Европейски център за развитие на професионалното обучение) ([13]), европейските предприятия продължават да инвестират твърде малко в интелектуален капитал. Само 26 % от предприятията, които обучават служителите си, правят прогнози за професионалните умения, които ще бъдат нужни в бъдеще.

4.6 В действителност всички иновации са плод на предишни иновации, натрупан опит, учене и професионални умения. Като се има предвид колко е важна ролята на служителите като източници на знания и идеи в контекста на предприятието, е учудващо колко малко се използва или отчита този фактор при изготвянето на политики и провеждането на дискусии за създаване на иновации ([14]).

4.7 Иновацията, която се осъществява на работното място, представлява потенциал за интегриране на идеите, уменията и почерпените от опита знания на всички групи служители. Съществуват емпирични доказателства за това, че вероятността за иновации на работното място се засилва от добрите работни отношения, работна среда и условията на труд ([15]) ([16]). Според изследвания на отделни казуси ([17]) това носи редица преимущества и оказва положително влияние върху печалбата на предприятията като цяло. Един от положителните странични ефекти е повишената удовлетвореност от работата и спадът в отсъствията по болест. Иновационната дейност, която се осъществява на работното място, може да бъде източник на ефективни решения за икономия на енергия и ресурси, както и да подобри функционирането на физическата работна среда. По този начин предприятията или организациите си възвръщат многократно вложените средства.

4.8 От жизненоважно значение за успеха и позицията на предприятията и организациите са интересът на работниците от работата, творческите им умения и инициатива (80 %). Ние едва започваме да разбираме тези преимущества и да се възползваме от тях като конкурентоспособни активи, тъй като ръководствата все още не са добре осведомени за тяхната значимост. Значението на традиционните характеристики на работещите, като покорност, трудолюбие и интелигентност се разбира, но в глобализирания свят и в контекста на технологичния напредък тяхната роля на конкурентоспособен актив е намаляла значително ([18]).

4.9 Проучванията сочат, че липсата на мотивация от страна на ръководства, които не смятат за необходимо предприемането на мерки за подобрения, е най-често срещаната пречка пред иновацията на работното място. Други пречки са липсата на точна информация, неумението да се насърчава промяната и потенциалните бизнес рискове, свързани с нея ([19]). Страхът на служителите от промяна също се превръща в пречка, особено когато на работното място не съществува практика на широко участие.

4.10 Следователно управлението на промяната и създаването на иновационни процеси остава съществено предизвикателство за повечето предприятия и организации, а от друга страна, обучението по тези умения е недостатъчно ([20]). Управлението на човешките ресурси следва да се разглежда като стратегически аспект на управлението. Тези умения биха могли да служат като нов вид стимул за икономически растеж. Необходими са новаторски стимули за ангажиране на ръководството и служителите с насочени към подобрения действия и решения, наред с бизнес култура, която мотивира хората да си сътрудничат и ги включва в укрепването на тяхната организация.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

([10]) Изказване на Dirk van Damme от Центъра за образователни изследвания и иновации към ОИСР, по време на изслушване пред Обсерваторията на пазара на труда към ЕИСК, проведено на 15 декември 2010 г.

([11]) ОИСР, „Innovative workplaces“ („Иновационни работни места“), 2020 г. „… организация на работата, подкрепяща иновациите чрез използването на самостоятелността на служителите и свободата, която им се дава при вземане на решения, като за това допринасят възможностите за учене и обучение“.

([12]) EUROFOUND - Проучване на условията на труд в Европа, 2010 г.

([13]) Cedefop, *Encouraging continuing training by enterprises – time for a rethink?-(Насърчаване на продължаващото обучени от страна на предприятията – време за преосмисляне?)*, обяснителна бележка, март 2010 г.

([14]) Tarmo Lemola, *Innovaation uudet haasteet ja haastajat* („Новите предизвикателства на иновацията“), WSOYpro Oy 2009 г.

([15]) Andreas Crimmann, Институт за изследване на заетостта (IAB), Германия, изслушване пред Обсерваторията на пазара на труда, проведено на 15 декември 2010 г.

([16]) г-жа Tuula Eloranta, презентация по време на семинар, Хелзинки, 25.1.2011 г.

([17]) LO (Конфедерация на датските профсъюзи), „Employee-driven innovation“ (*„Иновация, чиито инициатори са* служителите“), 2008 г.

([18]) Tuomo Alasoini, (въз основа на идея на Hamel, 2007) семинар в Хелзинки, 25.1.2011 г.

([19]) Tuomo Alasoini, презентация по време на семинар, Хелзинки, 25.1.2011 г.

([20]) Dirk Ameel, Ameel D&C bvba, изслушване пред Обсерваторията на пазара на труда на 15.12.2010 г.

III

(Подготвителни актове)

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

470-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ, ПРОВЕДЕНА НА 15 И 16 МАРТ 2011 Г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Годишен обзор на растежа: напредване с изчерпателния отговор на ЕС на кризата“

COM(2011) 11 окончателен

(2011/C 132/06)

Главен докладчик: **г-н SMYTH**

На 12 януари 2011 г. Комисията реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„*Годишен обзор на растежа: напредване с изчерпателния отговор на ЕС на кризата*“

COM(2011) 11 окончателен.

На 18 януари 2011 г. Бюрото на Комитета възложи на Координационната група по стратегията „Европа 2020“ да подготви работата на Комитета по този въпрос.

Предвид неотложното естество на работата, на 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет реши да определи г-н Smyth за главен докладчик и прие настоящото становище със 164 гласа „за“, 8 гласа „против“ и 7 гласа „въздържал се“.

I ЧАСТ: ГОДИШНИЯТ ОБЗОР НА РАСТЕЖА ПРОПУСКА ВЪЗМОЖНОСТТА ДА НАПРАВИ ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ, ПРЯКО НАСОЧЕНИ КЪМ ИНТЕЛИГЕНТЕН, УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ

1. Комитетът подкрепя изцяло стратегията „Европа 2020“, както и напредъка към предварително координиране на фискалните политики по време на европейския семестър и изразява надежда, че поне за страните в еврозоната настоящите законодателни предложения за координиране на европейските икономически политики ще бъдат първата стъпка към една истинска обща икономическа политика и пълно координиране на фискалните политики.

2. Комитетът изразява загриженост във връзка с обезпокоителната тенденция в разискванията относно европейското икономическо управление да се представят ограничени и нецеленасочени предложения на междуправителствена основа вместо да се следва общностният метод.

3. Ето защо Комитетът насърчава Европейската комисия да защити процеса на европейска интеграция, като направи смели, балансирани и приобщаващи предложения, които да помогнат на Европа по пътя към интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в духа на все още новата стратегия „Европа 2020“.

4. В този контекст Комитетът подчертава, че Годишният обзор на растежа (ГОР) следва да играе изключително важна роля с оглед постигането на напредък по отношение на реформата на политиките в държавите-членки и на европейско равнище с цел приобщаване. Комитетът поздравява Комисията за това, че е избрала изчерпателен формат за ГОР чрез изброяването на 10 приоритета, разделени на три главни области, с намерението да предостави възможност за конкретна дискусия по разглежданите въпроси.

5. Въпреки това Комитетът изразява съжаление поради факта, че в този първи годишен обзор на растежа Европейската комисия пропусна възможността да продължи действията в духа на стратегията „Европа 2020“, пряко насочени към интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, като вместо това се концентрира

тясно върху фискалното консолидиране в комбинация с предложения относно пазарите на труда – предложения, които често са небалансирани и в които липсва европейското измерение на единния пазар със своите ориентирани към бъдещето двигатели на растежа.

6. Що се отнася до фискалното консолидиране, Комитетът изразява съжаление, че предложенията за консолидиране са насочени единствено към разходите, като се допълват от предложението евентуално да се помисли за разширяване на данъчната основа за косвените данъци в някои държави-членки. Тъй като настоящата криза с държавните дългове води началото си от финансовата криза и свързаното с нея огромно подпомагане с публични средства, които трябваше да бъдат предоставени, за да не предизвика финансовият сектор пълен системен срив, Комитетът очакваше да бъдат направени редица предложения как този сектор да даде своя принос за връщането на държавните бюджети към устойчиво управление. Освен това конкретните и амбициозни предложения за контрол на финансовите пазари са необходимо условие за създаване на доверие и предотвратяване на по-нататъшни сътресения.

7. ЕИСК подчертава, че ще бъде невъзможно държавните бюджети да бъдат консолидирани без достатъчно силен икономически растеж. Комитетът изразява съжаление, че Комисията не предвижда сценарий за растеж, който да оптимизира потенциала на единния пазар, а вместо това се концентрира върху драстично фискално консолидиране като *необходимо условие* за растеж. Следва да се отдели много повече внимание на двигателите на растежа, които ще дадат възможност на държавите-членки да консолидират своите бюджети по пътя на устойчивия растеж. Комитетът счита, че за да се постигне това, една балансирана макроикономическа политика, в която надлежно са съчетани аспектите, свързани с търсенето и предлагането, трябва да бъде неразделна част от всяка икономическа стратегия, ориентирана към бъдещето. Това включва насърчаването на държавите-членки с излишък по текущата сметка да продължат с експанзивна политика и да преодолеят недостатъчното вътрешно търсене.

8. Един далновиден подход към пазарите на труда, пенсионната реформа, безработицата и съчетанието на гъвкавост и сигурност следва да се основава на създаването на устойчиви работни места, създаването на възможности за работа, използването на потенциала на новите икономически сектори и чистата енергия. ЕИСК счита, че социалният диалог има жизненоважна роля във всяка политика, свързана с пазара на труда. Системите за социална сигурност също имат решаващо значение като автоматични социални и икономически стабилизатори, които подпомагат развитието и производителността, намаляват бедността и насърчават икономическото и социалното сближаване – всички тези елементи са необходими, за да може европейският проект да получи подкрепата на общественото мнение. Важно е интелигентният, устойчив и приобщаващ растеж да се гради на тези основни ценности, които са и основата на европейската социална пазарна икономика. Ето защо Комитетът заявява твърдо, че насочените към държавите-членки предложения на Комисията, които очевидно се намесват в техните системи за колективно договаряне и практики по отношение на сигурността на работните места, са напълно неуместни.

9. Освен това ЕИСК счита, че Европейската комисия трябва да разясни своята позиция по отношение на задължителното членство („закрити врати“) и квотите, които представляват тежест за професионалните сектори. Следва да се направи разграничение между това, което попада в областта на обществените услуги и услугите от общ интерес без дискриминационен характер, и това, което би могло да бъде истинско препятствие пред разгръщането на потенциала на единния пазар. Що се отнася до търговските разпоредби, трябва също да се проучат добре всичките им последствия върху заетостта в сектора и да се прилага принципът на субсидиарност за въпроси като зониране или работното време, които трябва да отразяват основно местните културни, климатични и други условия.

10. Същевременно Комитетът счита, че в ГОР не се отделя достатъчно внимание на потенциала за растеж на единния пазар в Европа, като решаващата роля на Акта за единния пазар се споменава само между другото и не се развиват основните му аспекти, които водят до интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, например патентите на ЕС, европейската „професионална карта“, европейските инфраструктурни проекти, трансграничното кредитиране, интегрираните ипотечни пазари, социалното предприемачество и фондовете за социални инвестиции.

11. В следващата част Комитетът представя по-подробно конкретните си предложения по 10-те точки, представени от Европейската комисия. С това ЕИСК се надява да насочи дискусията в по-голяма степен към истинските въпроси за решаване.

II ЧАСТ: ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА КОМИТЕТА ПО 10-ТЕ ТОЧКИ, ПРЕДСТАВЕНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

1. **Прилагане на строго фискално консолидиране**

1.1 ЕИСК смята, че задачата е да се постигне нов баланс в публичните финанси, като същевременно се избегне намаляването на търсенето, водещо до рецесия, която би генерирала допълнителен дефицит и би тласнала европейската икономика по нанадолнището.

1.2 За да не се излагат на риск целите на Европейската програма за икономическо възстановяване, ЕИСК препоръчва да се въведат планове за намаляване на държавните дългове в съответствие с посочените в стратегията „Европа 2020“ цели, свързани с икономическото възстановяване, социалната сфера и заетостта ([1]).

([1]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Последиците от кризата с държавния дълг за управлението на ЕС*“, ОВ C 51, 17.2.2011 г., стр. 15.

1.3 Данъчната основа на държавите-членки ще трябва да бъде разширена, в това число и чрез закриване на данъчните убежища, прекратяване на данъчната конкуренция и въвеждане на мерки за справяне с укриването на данъци и данъчните измами ([2]).

1.4 Данъчната тежест следва да бъде прехвърлена към нови източници на доходи като облагане на финансовите операции, данъци върху енергията, налози върху финансовите институции, налози върху емисиите на CO_2 (след реорганизиране на пазара за търговия с въглеродни емисии) и др. Подобно данъчно облагане би могло да намали натиска върху държавните бюджети и да помогне за насочването на ресурсите към устойчиви инвестиции в реалната икономика. То би могло да спомогне и за осигуряването на собствени ресурси за бюджета на Европейския съюз ([3]). Данъчното облагане на финансовите транзакции означава също така, че финансовият сектор ще изплати някои от получените публични субсидии ([4]).

1.5 ЕИСК е на мнение, че санкциите следва да се придружават от по-силна европейска солидарност при управлението на държавните дългове ([5]).

2. **Коригиране на макроикономическите неравновесия**

2.1 ЕИСК счита, че една балансирана макроикономическа политика, в която надлежно са съчетани аспектите, свързани с търсенето и предлагането, трябва да бъде неразделна част от всяка икономическа стратегия, ориентирана към бъдещето. ЕИСК подчертава необходимостта от намаляване на големите разлики между балансите по текущата сметка. Комитетът изразява надежда, че поне за страните в еврозоната координирането на европейските икономически политики ще бъде първата стъпка към една истинска обща икономическа политика и координирането на бюджетните политики ([6]).

2.2 ЕИСК подчертава, че факторите, които не са свързани с цената, като продуктовата диференциация, технологичното съдържание, качеството на продукта, качеството на услугите, свързани с продукта (следпродажбено обслужване) и др., играят роля за създаването на макроикономически неравновесия. Необходимо е да бъдат определени променливите величини, които могат да покажат равнището и развитието на тези неравновесия в държавите-членки от ИПС.

2.3 За преодоляването на кризата ключова роля имат правилните политики по отношение на заплатите. От макроикономическа гледна точка ориентирането на ръста на заплатите по ръста на производителността и в съответствие с националната икономика като цяло гарантира подходящо равновесие между достатъчното нарастване на търсенето и запазването на ценовата конкурентоспособност. Затова социалните партньори трябва да се стараят да избягват задържане на ръста на заплатите в духа на протекционистка политика от типа „всеки за себе си“, а вместо това следва да ориентират политиката по отношение на заплатите спрямо производителността ([7]).

2.4 Ако в рамките на една по-тясна координация на икономическите политики наред с фискалната и паричната политика се стигне до засилване на координацията и в политиката по отношение на трудовите възнаграждения в еврозоната, следва да се зачита свободата на колективното договаряне: в този контекст следва да се отхвърлят като неприемливи зададени от държавата цели за колективното договаряне и дори държавно разпоредени намаления на трудовите възнаграждения ([8]).

3. **Осигуряване на стабилност на финансовия сектор**

3.1 ЕИСК счита, че е необходимо да се работи по-интензивно за подготовката на следкризисната финансова система, която трябва да бъде прозрачна, социално и етично отговорна, по-добре контролирана и иновационна и в която трябва да има балансиран растеж, съвместим с останалата част от икономическата система и ориентиран към създаването на стойност в средносрочен и дългосрочен план, т.е. устойчив растеж ([9]).

3.2 ЕИСК предлага да се улесни хармонизирането на националните разпоредби за защита на ползвателите на финансови продукти и услуги (потребители, предприятия и др.). Също така в рамките на Европейския надзорен орган (понастоящем Европейска система за финансов надзор – ЕСФН) може да се предвиди участието на един или няколко представители на потребителите, определени от социалните партньори и от организациите на потребителите ([10]).

3.3 ЕИСК предлага да се поощрява, в най-общ смисъл, системата за предоставяне на финансова информация, като се благоприятства многообразието на участниците и изготвянето на нови правила, които биха направили методите за оценка по-прозрачни и по-ефикасни, най-вече по отношение на дериватите ([11]).

([2]) Вж. брошурата на ЕИСК *„Програма за Европа: предложенията на гражданското общество“*, CESE 593/2009, Fiche 1, параграф 2.

([3]) В параграф 8 са представени допълнителни предложения относно данъчното облагане.

([4]) Вж. становище на ЕИСК относно *„Данък върху финансовите транзакции“*, ОВ C 44, 11.2.2011 г., стр. 81.

([5]) ОВ C 51, 17.2.2011 г., стр. 15, цит. по-горе.

([6]) Вж. становища на ЕИСК относно *„Лисабонската стратегия след 2010 г.“*, ОВ C 128, 18.5.2010 г., стр. 3, и *„Икономическо възстановяване: текущо състояние и конкретни инициативи“*, ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 57.

([7]) Вж. становище на ЕИСК относно *„Резултати от срещата на върха по заетостта“*, ОВ C 306, 16.12.2009 г., стр. 70.

([8]) Становище на ЕИСК относно *„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Засилване на координацията на икономическата политика за стабилност, растеж и работни места – инструменти за по-силно икономическо управление на ЕС“*,ОВ C 107, 6.04.2011 г., стр. 7.

([9]) Вж. становище на ЕИСК относно *„След кризата: нова финансова система във вътрешния пазар“*, ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 38.

([10]) Вж. становище на ЕИСК относно *„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1060/2009 относно агенциите за кредитен рейтинг“*, ОВ C 54, 19.2.2011 г., стр. 37.

([11]) ОВ C 54, 19.2.2011 г., стр. 37, цит. по-горе.

3.4 ЕИСК предлага да се изостави настоящата система за саморегулиране, включително и на международно равнище. Необходимо е да се продължи процесът на координация между различните компетентни органи, като се разработят строги правила, които да важат за всички, и да има сигурност относно тяхното прилагане. ЕС трябва да положи всички усилия за осъществяването на тази цел в рамките на международните организации ([12]).

3.5 ЕИСК приветства законодателните инициативи за засилване на регулирането и прозрачността на финансовия пазар, включително по отношение на подобряването на надзора върху агенциите за кредитен рейтинг, корпоративното управление и политиките относно заплащането и възнагражденията на управителите ([13]).

3.6 ЕИСК приветства Предложението за регламент относно късите продажби и някои аспекти на суапите за кредитно неизпълнение, което ще спомогне за премахване на противоречащите си режими и за внасяне на яснота в тази област на финансовите пазари ([14]).

3.7 ЕИСК счита за положителен факта, че вследствие на ролята на рейтинговите агенции в неотдавнашната криза на световните борси и финансови пазари е въведена програма, включваща три етапа, която да регулира функциите, осъществявани от тези агенции за сметка на инвеститорите и потребителите. ЕИСК приветства включването на държавния дълг в текущата публична консултация ([15]).

3.8 Комитетът предлага периодично да се публикува доклад за мониторинга на държавната помощ, в който да се дава подробна картина на прилагането на мерките и да се представя количествено тяхното въздействие върху пазарите с цел изготвяне на план за максимално развитие на потенциала на индустриалния сектор посредством укрепване на предприятията, по-специално на МСП, и на съответните равнища на заетост, необходими за икономическото възстановяване на ЕС ([16]).

3.9 ЕИСК счита, че парите на данъкоплатците не бива да се използват отново за покриване на загубите на банките, и подкрепя по принцип създаването на хармонизирана мрежа от национални превантивни фондове за преобразуване на проблемни банки (ФПБ), свързана с набор от координирани национални процедури за управление на кризи. Въпреки това за създаването на работеща схема за фондове за преобразуване на проблемни банки е необходимо държавите-членки предварително да постигнат съгласие за приемане на общи методи и еднакви правила с цел да бъдат избегнати нарушения на конкуренцията.

3.10 Едно ефективно решение на европейската финансова политика би могло да бъде запазването на част от банковия капитал в държавни ръце, за да се осигури наблюдение на банковата сфера ([17]).

4. **Превръщането на работата в по-привлекателна**

4.1 Според Комитета е необходимо да се предприемат действия, за да се извлече полза от преходните периоди и да се подобри достъпът до заетост, особено на някои специфични групи, изпитващи проблеми. Това следва да се постигне, като се увеличат възможностите за работа, като се намалят факторите, които противодействат на започването на работа, като се подобри структурата на данъците и надбавките, така че работата да стане финансово по-привлекателна, включително чрез намаляване на данъчното бреме върху доходите на втория член на домакинството, и като се осигури достъп до необходимите услуги, позволяващи включване. На тези, които не са в състояние да работят, трябва да се осигури подходяща подкрепа на доходите и достъп до услугите от общ интерес ([18]).

4.2 Комитетът подкрепя широкия достъп до висококачествени детски заведения като възможност за повишаване на качеството на живот и съчетаване на професионалния, личния и семейния живот, както и за засилено участие на жените в пазара на труда, осигуряващо по-високи доходи на семействата ([19]).

4.3 Евростат следва да се концентрира повече върху недекларирания труд, както по отношение на особеностите на националните условия, изискващи действия от страна на самите държави-членки, така и по отношение на престъпните мрежи, свързани с незаконната имиграция, което би могло да обоснове по-активното съдебно сътрудничество в рамките на ЕС и поголямата роля на Съюза, особено във връзка с въздействието на това явление върху вътрешния пазар и конкуренцията. На равнището на ЕС следва да се предприемат действия, за да се насърчат социалните партньори в държавите-членки да реализират национални и секторни проекти, които да са едновременно между самите тях и съвместно с властите, за да се води борба с недекларирания труд и да се намали делът на неформалната икономика. Социалните партньори биха могли също така да работят съвместно на равнището на ЕС, за да анализират и разпространяват добрите практики в държавите-членки. Борбата срещу недекларирания труд се нуждае от провеждане на ефективно трансгранично сътрудничество и мониторинг от страна на властите на държавите-членки, както и от разпространение на информация относно предвидените санкции ([20]).

4.4 От значение е не само да се координира структурата на данъците и социалните удръжки върху труда на територията на ЕС, но и да се включат в анализа аспектите, свързани с търговията между ЕС и останалата част на света ([21]).

([12]) ОВ C 54, 19.2.2011 г., стр. 37, цит. по-горе.
([13]) Вж. становище на ЕИСК относно „*След кризата: нова финансова система във вътрешния пазар*“, ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 38.
([14]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно късите продажби и някои аспекти на суапите за кредитно неизпълнение*“, ОВ C 84, 17.3.2011 г., стр. 34.
([15]) ОВ C 54, 19.2.2011 г., стр. 37, цит. по-горе.
([16]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Доклад на Комисията - Доклад за политиката на конкуренция за 2009 година*“, ОВ C 84, 17.3.2011 г., стр. 7.
([17]) ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 57, цит. по-горе.
([18]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Социалното приобщаване*“, ОВ C 128, 18.5.2010 г., стр. 10.
([19]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Отглеждане и образование на деца през ранното детство*“, ОВ C 339, 14.12.2010 г., стр. 1.
([20]) Вж. становище на ЕИСК относно „Зелена книга - Осъвременяване на трудовото право за посрещане на предизвикателствата на XXI век“, ОВ C 175, 27.7.2007 г., стр. 65.
([21]) Становище относно „*Въздействие на териториалния характер на данъчните законодателства върху индустриалните промени*“, ОВ C 120, 16.5.2008 г., стр. 51.

5. **Реформиране на пенсионните системи**

5.1 ЕИСК счита, че демографските прогнози следва да бъдат редовно анализирани и наблюдавани, за да се даде възможност за подходящо и своевременно приспособяване на пенсионните системи към новите условия. Тези прогнози обаче, включително бъдещите публични разходи за пенсии, трябва да се използват и разглеждат внимателно, тъй като могат да се основават на редица предположения, които са по-трудно предвидими в дългосрочен план ([22]).

5.2 ЕИСК не подкрепя механизмите за автоматично коригиране за пенсионната възраст, основаващи се на по-дълга средна продължителност на живота или на демографските промени. Повечето от тях автоматично водят до увеличаване на пенсионната възраст като функция от увеличаването на средната продължителност на живота и други параметри на икономиката или на трудовия пазар. Такива основни решения относно условията за живот би следвало да се вземат от парламентите, а не от компютрите, след широк обществен дебат, в който да се включат социалните партньори и други важни заинтересовани страни. Освен това всяка държава-членка, която въвежда този механизъм, следва да има предвид, че макар той да намалява публичния натиск върху реформите, при отсъствие на реални възможности за заетост на по-възрастните работници той би могъл да прехвърли финансовата подкрепа за тях върху други стълбове на социалната сигурност. По този начин грубото въвеждане на този механизъм в пенсионните схеми за поголяма адекватност и устойчивост би осуетило постигането на обещаните ползи. Увеличаването на фактическата пенсионна възраст не бива да бъде изолирана мярка, а следва да бъде съпровождано от мерки за подобряване на възможностите за заетост на хората, които се доближават до пенсионната възраст ([23]).

5.3 Комитетът подкрепя насърчаването на заетостта сред по-възрастните работници, но смята, че предложението да не се поощряват схемите за ранно пенсиониране изисква задълбочена дискусия по отношение на условията, обхвата, мерките за политическа подкрепа и др., така че да не се създават социални проблеми особено за възрастните хора ([24]).

5.4 ЕИСК се съмнява, че само увеличаването на законоустановената пенсионна възраст би решило проблемите, свързани с демографските предизвикателства. Напротив – той смята, че това би тласнало милиони възрастни хора под прага на бедността, особено жените. Това, което трябва да се направи, е увеличаване на фактическата пенсионна възраст чрез инициативи за подобряване на възможностите за удължаване на трудовия живот, наред с ефикасни политики за растеж и заетост. Само политика на „активно стареене“, насочена към засилено участие в обучението и ученето през целия живот, може да доведе до устойчиво увеличаване на процента на заетост сред по-възрастните хора, които са напуснали работа преждевременно поради здравословни проблеми, трудова натовареност, преждевременни уволнения и липса на възможности за обучение или повторно включване на пазара на труда. Освен това опитът на някои държави-членки показва, че увеличаването на законоустановената пенсионна възраст би увеличило натиска върху други стълбове на социалната сигурност, като пенсиите за инвалидност или минималните доходи, и по този начин би попречило на стабилизирането на публичните финанси. Освен професионалното обучение през целия живот, активните мерки за пазара на труда, финансовите стимули за продължаване на заетостта, включително за самостоятелно заетите лица, и промяната на корпоративните нагласи към по-възрастните служители, трябва да се насърчат и следните мерки, за да се дадат нови възможности за избор на възрастните работници:

— промяна на законодателството, което в някои държави-членки не позволява комбинирането на заплати и пенсии от страна на пенсионерите или на пенсионираните по инвалидност лица, които желаят да работят;

— въвеждане на системи за допълнителни възнаграждения, за да се насърчават работещите да продължават да работят след законоустановената пенсионна възраст: печалбите, натрупани след достигане на пенсионна възраст, следва да бъдат по-привлекателни, отколкото придобитите по-рано;

— насърчаване на държавите-членки да работят със социалните партньори по въпроса за прекалено тежкия труд;

— предоставяне на широкообхватни съвети и помощ за безработните и рехабилитационни мерки за трайна реинтеграция на пазара на труда;

— осъществяване на социално приемливи стимули за по-късно пенсиониране и, ако е желателно, разработване на привлекателни модели за гъвкав преход от работа към пенсия;

— мерки за смекчаване на физическата и умствената тежест на труда, за да могат работниците да останат заети за по-дълъг период;

— насърчаване на по-възрастните работници да актуализират своите умения;

— повишаване на информираността сред по-възрастните работници и предприятията, особено МСП, относно новаторското управление на човешките ресурси и организацията на труда в полза на по-възрастните работници ([25]).

5.5 ЕИСК счита, че задължителните разходопокривни схеми трябва да продължават да играят основна роля за гарантиране на бъдещите пенсии и поради това следва да им се отделя особено внимание, за да се обърне наблюдаваната тенденция в редица държави-членки на ЕС към намаляване на коефициентите на заместване ([26]).

([22]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Зелена книга за адекватни, устойчиви и сигурни европейски пенсионни системи*“, ОВ C 84, 17.3.2011, г., стр. 38.

([23]) ОВ C 84, 17.3.2011, г., стр. 38, цит. по-горе.

([24]) ОВ C 128, 18.5.2010 г., стр. 10, цит. по-горе.

([25]) ОВ C 84, 17.3.2011, г., стр. 38, цит. по-горе.

([26]) ОВ C 84, 17.3.2011, г., стр. 38, цит. по-горе.

5.6 Комитетът отбелязва възможността да се появят допълнителни индивидуални доброволни частни пенсионни схеми, функциониращи успоредно с настоящите пенсионни системи. Във връзка с това би могло да се проучи възможността за европейски гаранции в полза на трансграничните работници. Тъй като бъдещите пенсии се определят въз основа на получаваното трудово възнаграждение и продължителността на живота, което ощетява особено жените, особено внимание следва да се отдели на частните пенсионни схеми, въведени в някои държави-членки, за да намалят риска от бедност сред по-възрастните жени ([27]).

5.7 ЕИСК призовава Комисията да преразгледа Директива 2003/41/ЕО относно дейностите и надзора на институциите за професионално пенсионно осигуряване, за да се гарантира, че:

— с работниците и представителите на синдикатите са проведени консултации за инвестициите на пенсионните фондове и свързаните с тях рискове и че техните мнения са взети под внимание;

— държавите-членки използват най-добри практики, за да гарантират, че пенсионните права, придобити от работниците на дадена компания, са защитени от фалит ([28]).

5.8 Наблюдаването на общото равнище на задълженията на пенсионната система е от основно значение. Настоящата европейска рамка може да бъде съпътствана от мониторинг и докладване за неявните пенсионни пасиви според одобрена методология. Трябва да се помисли за преразглеждане на правилата на Пакта за стабилност и растеж, за да се гарантира, че резултатите от реформите (включително преминаването от напълно разходопокривни схеми към частично капиталови пенсионни системи), водещи до промени във финансирането на пенсионните системи, които увеличават явните и намаляват неявните пасиви, са намерили подходящо отражение. Ако това бъде направено, тези реформи, насочени към решаване на дългосрочните предизвикателства на устойчивостта, не биха били ощетени в краткосрочен план поради по-високия явен публичен дълг. Въпреки това насърчаването днес на ефективни реформи въз основа на предвиждания за 2060 г. може да попречи на постигането на целта за адекватност и устойчивост на пенсиите. Комитетът препоръчва да се допълват задължителните разходопокривни пенсионни системи с буферни средства за всеки конкретен случай поотделно, за да се избегнат рисковете от бързи корекции за най-уязвимите групи ([29]).

6. **Връщане на безработните отново на работа**

6.1 Според Комитета активизирането на хората в посока на търсене на работа следва да се гарантира преди всичко посредством предоставяне на ефективни услуги от страна на бюрата по труда и в по-малка степен посредством т.нар. „стимули“, свързани с обезщетенията за безработица. Особено в контекста на кризата ЕИСК счита, че не е необходимо въвеждането на по-строги разпоредби по отношение на условията за осигуряване при безработица. При сегашната рекордна безработица проблемът на пазарите на труда се изразява не в липсата на работна сила като цяло, а в липсата на квалифицирана работна ръка в някои държави-членки, както и в голямата липса на налични работни места. Трябва да се вземе предвид в по-голяма степен разработването на интелигентна политика по отношение на търсенето, която да насърчава растежа и иновациите и да допринася за създаването на повече работни места ([30]).

6.2 Социалните плащания трябва да се разглеждат като продуктивна инвестиция, която е от полза за всички. Обезщетенията за безработица, свързани с динамични политики на пазара на труда, позволяват да се стабилизира икономиката и да се насърчи активното приспособяване към промяната чрез подобряване на уменията и чрез ефективни инициативи в областта на търсенето на работа и преквалифицирането. Следва да се проявява предпазливост по отношение на мерките, чрез които се цели критериите за допустимост да станат по-строги. Опасността е животът на изключените хора да стане още по-несигурен, а това е голяма пречка за професионалната (ре)интеграция. Страничен ефект от тези политики на отстраняване може да бъде причиняването на отлив към други сектори на социалната защита като социалната помощ или неработоспособността, а това не е желателно ([31]).

6.3 Трудовата дейност не е непременно защита срещу бедността, поради което създаването на работни места следва да бъде насочено към осигуряване на по-сигурна заетост и адекватното ѝ заплащане. От съществено значение е да се увеличи привлекателността на труда, който да стане доходоносен за всички, включително за хората в неравностойно положение, т.е. да се постигне ефикасно равновесие между фискалните режими и системите за социална сигурност ([32]).

6.4 С право беше разширено приложното поле на Европейския фонд за приспособяване към глобализацията, за да се помогне на работниците, съкратени в резултат на настоящата световна икономическа криза ([33]).

([27]) Вж. CESE 72/2011, цит. по-горе, както и становище на ЕИСК относно „Пътна карта за равенство между жените и мъжете за периода 2006-2010 г. и стратегия за проследяване“, ОВ C 354, 28.12.2010 г., стр. 1.

([28]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Въздействие на фондовете за дялово участие, хедж фондовете и държавните инвестиционни фондове върху индустриалните промени в Европа*“, ОВ C 128, 18.5.2010 г., стр. 56.

([29]) ОВ C 84, 17.03..2011 г., стр. 38.

([30]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Предложение за решение на Съвета относно насоки за политиките за заетостта на държавите-членки — част II от Интегрирани насоки Европа 2020*“, ОВ C 21, 21.1.2011 г., стр. 66.

([31]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Развитие на социалните плащания*“, ОВ C 44, 11.2.2011 г., стр. 28, CESE 977/2010.

([32]) Вж. становище на ЕИСК относно „Труд и бедност: към безусловно необходим цялостен подход“, ОВ C 318, 23.12.2009 г., стр. 52.

([33]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1927/2006 за създаване на Европейски фонд за приспособяване към глобализацията*“, ОВ C 228, 22.9.2009 г., стр. 103.

6.5 Комитетът подкрепи усилията, положени в рамките на Срещата на върха по заетостта в Прага, за определяне на действия на национално и европейско равнище въз основа на социален диалог, създаване на работни места и мерки за стимулиране на търсенето ([34]).

6.6 Комитетът вече подчерта важността на насърчаването на предприемаческата дейност и на предприемаческото мислене с цел стимулиране на икономическия растеж, необходим за успешното запазване на европейския социален модел. Следва да се прави разграничение между действителното предприемачество и икономически зависимата самостоятелна заетост. В много случаи преминаването към статут на икономически зависимо самостоятелно заето лице не е доброволно, а принудително, под въздействието на външни фактори като изнасяне на производството или преструктуриране на предприятието, от което следва прекратяване на трудови договори ([35]).

6.7 Системите за социална защита не само способстваха за защита на европейците от най-тежките последици от финансовата криза, но изиграха и антициклична роля за стабилизиране на икономиката. При липсата на амбициозни политики за конвергенция тези системи биха могли да бъдат застрашени по-специално от конкурентни практики, развили се в някои държави-членки, за които намаляването на социалните разходи е лост за привличане на инвестиции от чуждестранни капитали. Този процес, който вече е реалност в областта на данъците и заплатите, има тенденция да се развива и в социално отношение ([36]).

6.8 Комитетът приветства факта, че в началото на настоящата криза в заетостта много държави-членки на ЕС приложиха публично финансирани инструменти на активната политика по отношение на пазара на труда, за да задържат работниците в предприятията и да повишават тяхната квалификация, вместо да ги съкращават. Използването на подобни модели, позволяващи запазване на работниците по време на криза, наред със солидна подкрепа на доходите при намаляване на работното време, представлява един много по-интелигентен отговор на кризата, отколкото директното съкращение на квалифицирани работници при първия спад на поръчките, тъй като по този начин при укрепване на икономиката ще са се запазили достатъчен брой обучени специалисти. Тези модели следва да бъдат въведени и в онези държави от ЕС, в които понастоящем те не съществуват, и непременно да обхванат и заетите лица с нестандартни трудови договори ([37]).

7. **Балансиране между сигурност и гъвкавост**

7.1 Съчетаването на гъвкавост и сигурност не бива да бъде разбирано като средство за улесняване на съкращаването на работници или за отслабване на мерките за социална защита по принцип и по-специално тази на безработните. Що се отнася до съчетаването на гъвкавостта и сигурността, мерките по укрепването на аспекта на сигурността трябва да бъдат основният приоритет в сегашния момент ([38]).

7.2 Използването на модели на работа на намалено работно време показва, че съществуващата гъвкавост на пазара на труда в повечето страни е достатъчна, за да могат предприятията да реагират бързо при спад на поръчките. Не съществуват основания да се призовава за отслабване на съществуващите разпоредби за защита на труда ([39]).

7.3 Промените в пазара на труда доведоха до увеличаване на дела на заетостта на непълен работен ден и на срочните трудови договори. Тези форми на труд вероятно са допринесли да се улесни навлизането на пазара на труда и да се подобри степента на трудова заетост в Европа. Въпреки това тенденцията при работещите на срочен трудов договор е да имат по-ниска производителност на труда, по-рядко да посещават осигурявани от работодателя обучения и по-често да стават жертва на трудови злополуки. Съществува и риск от продължително застояване на такъв тип заетост. При прилагането на съчетанието между гъвкавост и сигурност трябва да се отчитат новите рискове и да се оставят преходни периоди, но също и да не се премахват системно безсрочните трудови договори. Европейските социални партньори призовават да се гарантира подходяща сигурност на трудещите се, независимо от типа трудов договор ([40]).

7.4 Съчетаването на гъвкавост и сигурност може да функционира, само ако работниците са добре обучени. Съществува тясна връзка между придобиването на нови умения и създаването на нови работни места. Предприятията са заинтересовани да инвестират в непрекъснатото обучение на своя персонал. Работниците отговарят за продължаването на своето обучение ([41]).

7.5 Една стратегия за заетост, насочена към устойчива икономика, може да се опре на познанията и опита, с които държавите-членки вече разполагат. Тези предимства трябва да бъдат насърчени от ЕС, който има нужда от квалифицирани работни места. Ето защо държавите-членки трябва да инвестират повече в своите образователни системи и в ученето през целия живот и наред с това да насърчават науката, технологиите и инженерството. Настоящият дял на публичните инвестиции в образованието е съвсем недостатъчен; той трябва да се впише в последователна стратегия за учене през целия живот ([42]).

([34]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Въздействието на световната криза върху основните европейски сектори за производство и услуги*“, ОВ C 318, 23.12.2009 г., стр. 43.

([35]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Изпълнение на Лисабонската стратегия на Общността: насърчаване на предприемаческото мислене чрез образование и обучение*“, ОВ C 309, 16.12.2006 г., стр. 110, както и становище на ЕИСК относно „*Нови тенденции в самостоятелната заетост: конкретният случай на икономически зависимата самостоятелна заетост*“, ОВ C 18, 19.1.2011 г. стр. 44.

([36]) ОВ C 44, 11.2.2011, стр. 28, цит. по-горе.

([37]) ОВ C 306, 16.12.2009 г., стр. 70, цит. по-горе.

([38]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Как да се използва съчетаването на гъвкавост и сигурност по отношение на преструктурирането в контекста на световното развитие*“, ОВ C 318, 23.12.2009, стр. 1.

([39]) ОВ C 306, 16.12.2009 г., стр. 70, цит. по-горе.

([40]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Към общи принципи на гъвкавата сигурност*“, ОВ C 211, 19.8.2008 г., стр. 48.

([41]) ОВ C 318, 23.12.2009 г., стр. 1, цит. по-горе.

([42]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Въздействието на индустриалните промени, свързани с екологични, енергийни и климатични предизвикателства, върху заетостта*“, ОВ C 44, 11.2.2011 г., стр. 40.

7.6 Временните мерки на пазара на труда трябва да гарантират, че работата на намалено работно време е съчетана с подходящо обучение, по-специално в областта на хигиената и безопасността на работното място, и с гарантирани равнища на заплащане ([43]).

7.7 Неотложно и от решаващо значение е да се пренасочат младите хора към технически и научни дисциплини на всички равнища на образованието и обучението, с цел да се предотврати разрушаването на свързаните с производствените дейности ценности в полза на финансовите и спекулативните ценности ([44]).

7.8 Комитетът приветства инициативата на Комисията да укрепва системата за валидиране на неформалното обучение и да повишава видимостта на компетенциите, придобити извън формалната образователна система (например чрез европейски паспорт на уменията).

7.9 ЕИСК призовава за по-добро професионално управление на иновациите в образованието. Подобряването на системите за образование и обучение в ЕС е изключително важно за повишаване на пригодността за заетост и намаляване на неравенството. Не може да се каже, че институционалните промени в образованието са в крак с потребностите на обществото. Институциите трябва да отчитат необходимостта от тясна връзка между промените, иновациите, образованието и обучението ([45]).

7.10 ЕИСК призовава за реинтеграция на образованието и обучението в реалния живот, като се доближават както до обществените нужди, така и до навиците на новите поколения учащи ([46]).

7.11 Комитетът подкрепя идеята за създаване на европейско равнище на секторни съвети по заетостта и уменията, включващи различни участници в процеса на управление на секторните промени и в прогнозирането на нуждите от нови работни места и умения, адаптирани към търсенето и предлагането ([47]).

7.12 Европейските секторни съвети биха могли да подкрепят управлението на секторните промени и да помогнат за постигане на целите на инициативата „Нови умения за нови работни места“, както и да бъдат от полза при вземането на решения във връзка със секторни промени на европейско равнище ([48]).

([43]) ОВ C 318, 23.12.2009 г., стр. 43, цит. по-горе.
([44]) ОВ C 318, 23.12.2009 г., стр. 43, цит. по-горе.
([45]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Съответствие между уменията и променящите се нужди на индустрията и услугите — принос на евентуално създаване на европейско равнище на секторни съвети по заетостта и уменията*“, ОВ C 347, 18.12.2010 г., стр. 1.
([46]) ОВ C 347, 18.12.2010 г., стр. 1, цит. по-горе.
([47]) ОВ C 347, 18.12.2010 г., стр. 1, цит. по-горе.
([48]) ОВ C 347, 18.12.2010 г., стр. 1, цит. по-горе.

8. **Стимулиране на потенциала на единния пазар**

8.1 Един динамичен единен пазар е не само предпоставка, но и опора за успеха на стратегията „Европа 2020“. Ето защо Комитетът настоятелно приканва Европейската комисия и държавите-членки да предприемат необходимите важни и решителни стъпки за доизграждане на единния пазар при запазване и по-нататъшно развиване на икономическите, социалните и екологичните стандарти. ЕИСК счита, че разпоредбите относно свободните професии представляват изисквания за защита на потребителите, които гарантират функционирането на вътрешния пазар и на международните пазари и предотвратяват сътресения на пазарите, най-вече такива сътресения, които доведоха до международната финансова криза ([49]).

8.2 Важно е Директивата за услугите да бъде прилагана в пълно съответствие с духа и правилата на единния пазар. Необходими са ефективни и ясни правила за прилагане, за да може Директивата за командироване на работници да бъде прилагана правилно и да бъдат постигнати целите ѝ – лоялна конкуренция между предприятията, зачитане на правата на работниците и избягване на социалния дъмпинг ([50]).

8.3 Необходимо е спешно да се признае важността на сектора на бизнес услугите в икономическото и социалното развитие. Приоритетите трябва да се определят в следния ред:

— *Предприемане на действия относно политиките, свързани с бизнес услугите, и Група на високо равнище*. Следва да бъде създадена Група на високо равнище за бизнес услугите, която да направи по-задълбочен анализ на сектора.

— *Политики, свързани с пазара на труда в сферата на бизнес услугите*. От социална гледна точка се изисква задълбочено проучване в рамките на сектора, за да се установи какви са предизвикателствата, които се пораждат от новите видове заетост, възникнали вследствие на взаимодействието между бизнес услугите и производствените индустрии. Този анализ трябва да включва образованието, обучението и ученето през целия живот, както и условията на заетост на работещите, включително на онези от тях, засегнати от процеси на възлагане на дейности на външни изпълнители. За постигането на тази цел би следвало да се разшири програмата за социален диалог, за да бъдат разгледани специфичните промени в условията на труд и възможностите за заетост в резултат от структурните промени, засягащи бизнес услугите.

— *Бизнес услуги във връзка с политиките за иновации*. Би следвало да бъдат силно подкрепяни програми за НИРД и за иновации, както и мерки за насърчаване на иновационни услуги.

([49]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Лисабонската програма и вътрешния пазар*“, ОВ C 347, 18.12.2010 г., стр. 8.
([50]) ОВ C 347, 18.12.2010 г., стр. 8, цит. по-горе.

— *Разработване на стандарти за бизнес услуги*. Предприятията трябва да се насърчават да допринасят за разработването на стандарти чрез саморегулация след подробно консултиране с потребителите на бизнес услуги.

— *Утвърждаване на науката за услугите* като нова дисциплина в образованието и обучението.

— *Вътрешният пазар и разпоредбите, засягащи бизнес услугите*. Не е направена оценка на въздействието на Директивата за услугите върху бизнес услугите. Изпълнението на тази задача ще изисква огромни усилия, особено след като директивата бъде транспонирана в националните законодателства.

— *По-нататъшни подобрения в статистиката относно бизнес услугите*. Отправя се призив към държавите-членки да си сътрудничат в по-голяма степен за подобряване на статистиката относно бизнес услугите ([51]).

8.4 Интересите за защита на потребителя трябва да играят по-голяма роля във вътрешния пазар на услугите. На изразените безпокойства относно правната ситуация при трансграничното предлагане на услуги трябва да се отговори с информационна стратегия на национално и на европейско ниво. Не бива да се подценява и искането за по-точни данни за услугата и за нейния доставчик ([52]).

8.5 Що се отнася до сектора на търговията на дребно, важно е търговският успех да не се санкционира, освен в случаите на практики, несъвместими с изграждането на вътрешния пазар, и по-специално при наличие на категорични доказателства за злоупотреба с пазарна мощ или накърняване на интересите на потребителите в противоречие с член 81 от Договора за ЕС ([53]).

8.6 По отношение на Европейската рамка за правата на интелектуална собственост Комитетът подкрепя създаването на Европейска обсерватория на подправените и незаконните копия, която да събира и разпространява полезни сведения относно практиката на фалшификаторите и да оказва конкретна помощ на малките и средните предприятия и на малките и средните инвеститори (МСП-МСИ). Комисията би трябвало редовно да публикува доклад за събраните от обсерваторията данни и за нейната дейност ([54]).

8.7 Комитетът отхвърля приемането на особен режим относно упражняването на авторското право в интернет, който би представлявал намеса в личния живот (както беше въведен в законодателството на редица държави-членки). Напротив: той препоръчва да се приемат активни мерки за образование и обучение на потребителите и в частност - на младите хора ([55]).

8.8 Комитетът препоръчва, най-вече за осиротелите произведения, една хармонизирана система за регистриране на авторското право и сродните му права, която периодично да се актуализира, за да могат да се откриват лесно различните правоприемници. В нея би могло да се уточнява естеството, заглавието на творбата и различните носители на правата. Той отправя искане към Комисията да проучи осъществимостта на такава идея ([56]).

8.9 Комитетът повтаря искането си за създаване и практическо прилагане на патента на ЕС във всички държави-членки ([57]).

8.10 Глобалното измерение на вътрешния пазар изисква допълнителни съвместни усилия. Един подходящ план за действие на ЕС следва да е насочен към:

— развиване на външните политики на ЕС и външните аспекти на другите политики на Съюза в съответствие със структурна логика, засилване на общата последователност на политиките и повишаване на единодействието на държавите-членки;

— осигуряване на балансирано отваряне на пазарите, включително зачитането на основните стандарти за труд на МОТ, чрез приключване на кръга преговори от Доха и осъществяване на структуриран диалог с ключовите партньори на ЕС;

— укрепване на ролята на ЕС като международна регулаторна сила и провеждане на международна политика, основана на насърчаването на правата;

— защита на интересите на работниците, потребителите и местните производители на пазарите на търговските партньори на ЕС;

— укрепване на международното измерение на еврото;

— определяне на целта за изграждане на широка зона на привилегировано развитие и икономически растеж, която да включва бързото завършване на разширяването на Съюза, политиката на съседство, Съюза за Средиземноморието, както и засилено партньорство с Африка ([58]).

([51]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Развитие на сектора на бизнес услугите в Европа*“, ОВ C 27, 3.2.2009 г., стр. 26.

([52]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Вътрешен пазар на услугите — изисквания по отношение на пазара на труда и защита на потребителите*“, ОВ C 175, 27.7.2007 г., стр. 14.

([53]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Развитието в сектора на търговията на дребно и въздействие върху доставчиците и потребителите*“, ОВ C 175, 28.7.2009 г., стр. 57.

([54]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент и Европейския икономически и социален комитет: Усъвършенстване на упражняването на правата на интелектуална собственост в рамките на вътрешния пазар*“, ОВ C 18, 19.1.2011 г., стр. 105.

([55]) ОВ C 18, 19.1.2011 г., стр. 105, цит. по-горе.

([56]) ОВ C 18, 19.1.2011 г., стр. 105, цит. по-горе.

([57]) ОВ C 18, 19.1.2011 г., стр. 105, цит. по-горе.

([58]) ОВ C 347, 18.12.2010 г., стр. 8, цит. по-горе и становище на ЕИСК относно „*Външното измерение на обновената Лисабонска стратегия*“, ОВ C 128, 18.5.2010 г., стр. 41.

8.11 Все още съществуват пречки пред развитието на предоставяните онлайн услуги – тези пречки следва да бъдат подробно проучени и да им се намерят решения, които да позволят на европейските предприятия за бизнес услуги да бъдат по-агресивни и да разширяват дейността си в по-голяма степен извън пределите на ЕС. Тези пречки включват липсата на стандарти и оперативна съвместимост, доверие и сигурност в електронната търговия, липсата на инвестиции в стационарна и мобилна широколентова инфраструктура и все още прекалено слабото използване на ИКТ от страна на МСП ([59]).

8.12 Основните препятствия пред електронното включване следва да бъдат преодолени чрез високоскоростен достъп до интернет, умения в областта на ИКТ и разработване на продукти и услуги, подходящи за нуждите на застаряващото общество и на лицата с увреждания, финансиране за по-добра координация на иновациите в областта на ИКТ, подкрепа за ИКТ продукти и услуги, основаващи се на отворени стандарти, включване на програма „Галилео“ в Програмата в областта на цифровите технологии и развитие и внедряване на полезно онлайн съдържание и услуги, като се гарантират неприкосновеността на личния живот и безопасното съхранение на личните данни ([60]).

8.13 Държавите-членки трябва да разработят свои собствени силни национални програми за НИРД в областта на ИКТ и бъдещите и нововъзникващите технологии, за да се превърнат в стабилни партньори за европейско и международно сътрудничество. За тази цел следва да бъде инвестиран по-голям дял от структурните фондове ([61]).

8.14 По отношение на МСП Комитетът повтаря своите предложения за амбициозен европейски „*Small Business Act*“ (ESBA), който да включва:

— обвързващ правен инструмент за прилагането на принципа „*Мисли първо за малките*“, за да се гарантира, чрез максимално обвързване, ефективно и конкретно прилагане на тези принципи на управление на равнището на ЕС, както и на равнище държави-членки и региони;

— *пътна карта*, придружена от точен график и подходящи средства за изпълнението на конкретни широкообхватни разпоредби на ESBA;

— ясни ангажименти по отношение на намаляването на бюрократичните тежести и в частност въвеждането на принципа на *еднократно* извършване на всички административни формалности;

— преструктуриране на службите на Комисията, за да могат МСП да разполагат с истински партньор и инструменти в подкрепа на „*европеизирането*“ на предприятията;

— европейски инструменти, които да служат като лост в подкрепа на капитализацията, работата в мрежа, инвестициите и обучението през целия живот в малките и средните предприятия;

— съгласувана политическа рамка за всички европейски политики, така че малките и средните предприятия да се разглеждат като правило, а не като изключение;

— възприемане на целите на ESBA на национално равнище, включително и чрез законодателството; и

— завръщане към практиката на постоянните консултации с посредническите организации и социалните партньори ([62]).

8.15 Комитетът призовава за въвеждане на Обща консолидирана корпоративна данъчна основа (ОККДО) ([63]) с оглед на опростяването, безпристрастността и прозрачността на данъчните практики в държавите-членки. Важно е също така да се разгледат възможностите за разширяване на сътрудничеството и координацията по отношение на корпоративния данък ([64]).

8.16 ЕИСК подчертава необходимостта да се изгради хармонизиран, опростен режим за косвено облагане с намалена административна тежест, с очевидни ползи за предприятията и гражданите, който да гарантира справедливо данъчно облагане и сигурни приходи за публичните финанси и който да намалява рисковете от данъчна измама и да спомага за развитието и доизграждането на вътрешния пазар ([65]).

([59]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Услугите и европейските производствени индустрии: взаимодействия и въздействие върху заетостта, конкурентоспособността и производителността*“, ОВ C 318, 23.12.2006 г., стр. 26.

([60]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Програма в областта на цифровите технологии за Европа („Digital Agenda for Europe“)*“, ОВ C 54, 19.2.2011 г., стр. 58.

([61]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите Към нови граници в ИКТ — стратегия за научноизследователска дейност в областта на бъдещите и нововъзникващите технологии в Европа*“, ОВ C 255, 22.9.2010 г., стр. 54.

([62]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Мисли първо за малките! Small Business Act за Европа*“, ОВ C 182, 4.8.2009 г., стр. 30.

([63]) Вж. неотдавнашното съобщение на Комисията за „*Прилагане на Програмата на Общността за подобряване на икономическия растеж и заетостта и насърчаване на конкурентоспособността на бизнеса в ЕС: Постигнат напредък през 2006 г. и следващи стъпки към предложение за Обща консолидирана корпоративна данъчна основа (ОККДО)*“ (COM(2007) 223 окончателен, 2.5.2007 г.).

([64]) ОВ C 120, 16.8.2008 г., стр. 51, цит. по-горе.

([65]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Предложение за директива на Съвета за изменение на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност по отношение на продължителността на задължението да се прилага минимална стандартна данъчна ставка*“, ОВ C 51, 17.2.2011 г., стр. 67.

8.17 По отношение на измамите с ДДС съпротивата спрямо промените има вредни последици за финансите на държавите-членки и на ЕС; определени частни интереси надделяват над общото благо ([66]).

9. **Привличане на частен капитал за финансиране на растежа**

9.1 Комисията прави някак плахи предложения за привличане на повече частен капитал за финансиране на растежа. В период, когато се налагат сериозни ограничения или се орязват публичните финанси в повечето държави-членки, следва да се отдаде много по-голям приоритет на необходимостта от намиране на алтернативни източници на финансиране за стимулиране на растежа. Предложението за въвеждане на проектни облигации на ЕС ще подпомогне осъществяването на някои важни инвестиции в инфраструктурата, но са необходими и по-систематични усилия за мобилизиране на инвестициите на европейските пенсионни фондове. Това може да се постигне чрез насърчаване на държавите-членки да стимулират своите пенсионни фондове да инвестират във и да съфинансират национални инфраструктури.

9.2 С предоставянето на възможност на ЕИБ да издава еврооблигации или по-скоро облигации на ЕС, които да обхващат всичките 27 държави-членки, публичният сектор може да си набави нов капитал, без да разчита изцяло на частния финансов сектор. Финансовите ресурси следва да бъдат осигурени нагоре по веригата, например от институциите за професионално пенсионно осигуряване (ИППО), така че ЕИБ да осъществява връзката между тези капиталови ресурси и своите инвестиции. Еврооблигациите биха могли да бъдат и инструмент за дългосрочни частни спестявания. Комитетът приветства бързото въвеждане на проектните облигации, но това не трябва да бъде алтернатива или заместител на създаването на еврооблигации ([67]).

9.3 По отношение на структурите за финансиране на МСП в контекста на настоящата финансова ситуация, макар и прекалено закъсняло, трябва да се приветства предложението за либерализиране на фондовете за рисков капитал, така че да им се даде възможност да оперират в целия ЕС. Следва да се разгледат възможностите и за намиране на начини за увеличаване на финансирането с рисков капитал в процеса на разширяване на европейския пазар. Изграждането на регионални мини платформи, координирани от европейска мрежа, би довело до създаването на нов инструмент, който би могъл да се използва за набиране на нов капитал за малките предприятия. Това би насърчило по-нататъшното финансиране чрез рисков капитал и бизнес ангели. То би спомогнало и за това дребните собственици на рисков капитал да окажат подкрепа на малките предприятия ([68]).

9.4 Призната е неефективността на пазара по отношение на предоставянето на капитал на ранен етап за технологични отделени или новосъздадени предприятия. В усилията за коригиране на тази ситуация бяха от полза инициативи като бизнес ангелите и фондовете за идеен капитал, но научноизследователските центрове в Европа все още се борят за трансфер на знанията на пазара. Търсенето на подобен капитал на ранен етап расте, но предлагането остава в общи линии непроменено. Следва да се положат по-големи усилия за стимулиране на лицата и институциите, които разполагат с капитал, да предоставят повече рисково финансиране за технологичните новосъздадени предприятия и за прототипните дейности.

9.5 Трябва да се насърчават практическите методи за подкрепа на МСП като посредничество, данъчни облекчения, бързи плащания и мерки за улесняване на бързото разпространение на средствата чрез изключения от правилата за държавните помощи, по-конкретно в секторите, които са най-потърпевши от глобализацията и от продължаващото въздействие на икономическата и финансовата криза ([69]).

10. **Създаване на ефективен спрямо разходите достъп до енергия**

10.1 Необходимо е да бъдат приложени мерките, предвидени в Третия енергиен пакет, за да може да бъде създаден истински енергиен пазар, основан на сътрудничество между държавите, подобра взаимосвързаност на мрежите и операторите и укрепване на правомощията на националните регулаторни органи ([70]).

10.2 Енергийната ефективност е предпоставка за технологичния скок, който ще даде възможност за преминаване към икономика с ниски въглеродни емисии. Постигнат е напредък, но държавите-членки трябва да положат повече усилия за развитие на възобновяемите енергийни източници в своите инвестиционни планове, за да се гарантира, че предприятията от частния сектор, предлагащи продукти и услуги в областта на енергийната ефективност, разполагат с правилна, стабилна регулаторна рамка и със стимули ([71]).

10.3 Комитетът изпрати на Съвета по енергетика от 4 февруари 2011 г. предложение за приемане на цели за енергийна ефективност по отношение на конкретни ключови сектори като транспорта и строителството, включващи мерки като:

— интернализиране на външните разходи за всички видове енергия, така че пазарът да се насочи по естествен начин към тези видове, при които се отделят най-малко емисии на въглероден диоксид;

— укрепване на информацията и обучението относно технологиите за енергийна ефективност, например в строителството, благоустройството и транспорта;

([66]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Предложение за регламент на Съвета относно административното сътрудничество и борбата с измамите в областта на данъка върху добавената стойност*“, ОВ C 347, 18.12.2010 г., стр. 73.

([67]) ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 57, цит. по-горе.

([68]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Структури за финансиране на МСП в контекста на настоящата финансова ситуация*“, ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 33.

([69]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Как да помогнем на МСП да се адаптират към промените на световния пазар*“, ОВ C 255, 22.9.2010 г., стр. 24.

([70]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Енергийната бедност в условията на либерализация и икономическа криза*“, ОВ C 44, 11.2.2011 г., стр. 53.

([71]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Енергийна стратегия за периода 2011-2020 г.*“, ОВ C 54, 19.2.2011 г., стр. 1.

— използване на предлагания от ИКТ потенциал по по-ефективен начин, за да може енергийната ефективност да се подобри на всяко равнище на производство и потребление.

10.4 Комитетът напомня, че сградите, които представляват 40 % от крайното енергийно търсене в Европейския съюз, са най-големият потребител на енергия. Близо половината от потенциала за извличане на полза от енергийната ефективност може да се осигури в сградната среда, при това на отрицателна икономическа цена. Такива икономии сами по себе си биха могли да постигнат поетите от ЕС ангажименти по Протокола от Киото. Също така, икономиите на енергия могат да се постигнат, като се използват вече съществуващите днес технологии. Освен това, подобряването на енергийните характеристики на сградите има само положително въздействие, като създава полезна заетост, намалява текущите разходи, повишава удобството и създава по-чиста среда. Това би трябвало да бъде абсолютен приоритет на Европейския съюз. Също така Комитетът признава важността на използването на нови и по-усъвършенствани основни материали в домакинските уреди и офис оборудването, както и в други сектори като енергетиката или транспорта ([72]).

10.5 Енергоемките промишлени отрасли наистина трябва да допринесат за постигане на целите на енергийната политика и политиката в областта на климата. Инструментите на енергийната политика и политиката в областта на околната среда трябва да бъдат внимателно проучени и разработени в зависимост от степента на тяхното въздействие върху конкурентоспособността на тези отрасли ([73]).

10.6 Отличните резултати по отношение на опазването на околната среда, които показват много от продуктите на стъкларската и керамичната промишленост (изолационни материали, прозорци с двоен стъклопакет и др.), следва да се насърчават като показатели за икономии на енергия в строителната промишленост в ЕС. Нещо повече, тази технология следва да бъде включена във всеки предвиден трансфер на технологии към страни извън ЕС, притежаващи голям потенциал за икономии на енергия ([74]).

10.7 Комитетът предлага да се проучи, от една страна, дали в контекста на сегашната криза и от гледна точка на устойчивостта сега действащите разпоредби (за телекомуникации, пощенски услуги, електроенергия) са достатъчни, за да се избегне влошаване на качеството на предлаганите услуги и развитието на явленията изключване, социално разделение и бедност, а от друга страна, дали новите области не бива да бъдат обхванати от „високо ниво по отношение на качество, безопасност и достъпност, равно третиране и насърчаване на универсалния достъп и на правата на ползвателите“, дефинирани като общностни принципи от Протокол № 26, приложен към Договора от Лисабон ([75]).

10.8 Следва да се извършат проучвания относно възможността за създаване на европейска енергийна УОИ, която би могла да бъде в услуга на общата енергийна политика. Също така трябва да се отбележи, че изправени пред националното многообразие и общите нужди от изграждане на единен европейски пазар, европейските институции и националните правителства или държавите-членки трудно възприемат идеята за общностни услуги от общ (икономически или друг) интерес. Така идеята за създаване на европейски енергийни услуги все още не е добре приета сред политиците. Но общностните УОИ са необходими за продължаване на процеса на европейска интеграция. Тези услуги ще бъдат израз на европейската солидарност за посрещане на предизвикателствата, пред които Европейският съюз е изправен. Необходимо е да бъде създадена „Единна европейска мрежа“, както и съвместни проекти и структури за нейното планиране и управление. Мрежата ще трябва да позволява интелигентно управление и експлоатация на всички равнища, така че да се постигне най-добро съответствие между търсенето и предлагането ([76]).

10.9 Енергоемките промишлени отрасли изискват сигурни енергийни доставки в рамките на подходящ европейски енергиен микс, който не би следвало да изключва никой енергиен източник (въглища, възобновяеми енергийни източници, ядрена енергия) и да бъде основан на ефективна конкуренция на пазарите на електроенергия и газ, което като краен резултат да води до разумни цени на енергийните доставки. Интересите на националните енергийни политики би следвало да бъдат по-силно въплътени в интегрирана европейска концепция, защото досега енергийният пазар не е успял да се изравни с единния пазар за промишлени стоки. Независимо от решението на някои държави-членки да се откажат от използването на ядрената енергия, запазването на производството на електроенергия на основата на ядреното делене в ЕС би означавало също така да се запази това технологично ноу-хау в Европа. Разбира се, продължаването на ядрената опция би изисквало високо ниво на сигурност и добре обучени служители ([77]).

10.10 По отношение на развитието на общи за ЕС стандарти за енергийно-ефективни продукти Комитетът отбелязва инициативите на Комисията като Регламента за „Energy Star“, чиито стандарти вече са задължителни при обществените поръчки за канцеларско оборудване, хармонизираните стандарти за енергийно потребление на сградите и повишаването на правомощията на националните регулатори по отношение на енергийната ефективност. Комитетът счита, че доброволните споразумения с националните енергийни оператори са полезни, но от одобрените споразумения трябва да става ясно, че ако целите не бъдат достигнати, ще бъдат въведени задължителни стандарти ([78]).

([72]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Въздействие на непрекъснатото развитие на енергийните пазари върху индустриалните вериги за създаване на стойност в Европа*“, ОВ C 77, 31.3.2009 г., стр. 88.

([73]) ОВ C 77, 31.3.2009 г., стр. 88, цит. по-горе.

([74]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Конкурентоспособност на европейската стъкларска и керамична промишленост, по-специално предвид пакета от мерки на ЕС за енергетиката и изменението на климата*“, ОВ C 317, 23.12.2009 г., стр. 7.

([75]) Вж. становище на ЕИСК относно „*От какви услуги от общ интерес се нуждаем, за да отговорим на кризата?*“, ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 77.

([76]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Услугите от общ икономически интерес – как да се разпределят правомощията между ЕС и държавите-членки?*“, ОВ C 128, 18.5.2010 г., стр. 65.

([77]) ОВ C 77, 31.3.2009 г., стр. 88, цит. по-горе.

([78]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Съобщение на Комисията до Съвета и Европейския парламент относно първата оценка на националните планове за действие в областта на енергийната ефективност в съответствие с изискванията на Директива 2006/32/ЕО относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги – да напреднем заедно по отношение на енергийната ефективност*“, ОВ C 77, 31.3.2009 г., стр. 54.

10.11 В същия контекст Комитетът счита, че е необходимо да се оцени внимателно въздействието на високите цени на енергията върху по-бедните домакинства и уязвимите лица, а политиките на ЕС и на държавите-членки да бъдат формулирани в съответствие с това. Подобни домакинства следва да се ползват с приоритет при предоставянето на помощ за въвеждане на мерки за енергийна ефективност ([79]).

10.12 ЕИСК подкрепя положените усилия за постигането на ефективна интермодалност и оптимизирането и включването в мрежа на различните видове транспорт, за да се развие интегрирана транспортна система и максимално безпрепятствено функциониране на транспорта ([80]).

10.13 ЕИСК констатира зависимостта на транспортния сектор от изкопаемите горива с произтичащите от това последици както по отношение на емисиите, така и на сигурността и независимостта на доставките, и е наясно, че ресурсите, по-специално нефтените ресурси, са ограничени. Ето защо Комитетът счита, че като запазва конкурентоспособността на сектора в рамките на стратегията за 2020 г., бъдещата европейска транспортна политика трябва да преследва четири основни цели: насърчаване на видовете транспорт с ниски емисии на въглероден диоксид, енергийната ефективност, сигурността и независимостта на доставките, както и борбата с претоварването на трафика ([81]).

10.14 Основните предизвикателства, с които трябва да се справим, и целите, които трябва да бъдат включени в една устойчива транспортна политика, са: (i) растящата урбанизация и търсенето на комфорт във всекидневните пътувания; (ii) опазването на общественото здраве, което предполага намаляване на емисиите на замърсители и парникови газове; (iii) запазването на икономика на търговията, която включва необходимостта от намаляване на емисиите; (iv) определянето на хомогенни територии, за да се създаде истинска обща транспортна политика; и (v) приобщаването на населението и на икономическите участници, за да се допринесе за прилагането на нови политики и ново поведение в сферата на мобилността ([82]).

10.15 ЕИСК също така подкрепи инициативите на ЕС за чисти и енергийно-ефективни автомобили и препоръча по-нататъшни действия. Комитетът подчертава, че между играчите в автомобилната промишленост, производството на акумулатори и доставките на енергия съществува силна конкуренция за разработване на най-добрите технологии на най-добрите цени. Сама по себе си тази конкуренция е мощен стимул за иновации и не бива да бъде възпирана, но са необходими пазарни стимули за едно решително преминаване към следващото поколение хибриди с възможност за включване в електрическата мрежа и изцяло електрически превозни средства ([83]).

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

([79]) ОВ C 54, 19.2.2011 г., стр. 1, цит. по-горе.
([80]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Европейската транспортна политика в рамките на Лисабонската стратегия след 2010 г. и стратегията за устойчиво развитие*“, ОВ C 354, 28.12.2010 г., стр. 23.
([81]) ОВ C 354, 28.12.2010 г., стр. 23, цит. по-горе.
([82]) ОВ C 354, 28.12.2010 г., стр. 23, цит. по-горе.
([83]) Вж. становище на ЕИСК относно „*Към по-широко навлизане на електрически превозни средства*“, ОВ C 44, 11.2.2011 г., стр. 47.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“ Съюз за иновации“

COM(2010) 546 окончателен

(2011/C 132/07)

Докладчик: **г-н Gerd WOLF**

Съдокладчик: **г-н Erik SVENSSON**

На 6 октомври 2010 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функциониране на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“ – Съюз за иновации“

COM (2010) 546 окончателен.

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 4 март 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 184 гласа „за“, 1 глас „против“ и 2 гласа „въздържал се“.

1. **Обобщение**

1.1 Иновациите водят към напредък, растеж, просперитет, социална сигурност, конкурентоспособност в международен план и заетост. Те трябва да спомагат за справяне със значителните предизвикателства, пред които е изправено обществото. Те се нуждаят от обществен климат на оптимизъм и увереност в собствените сили и помагат за създаването му. С оглед на световната ситуация по отношение на конкуренцията такъв климат може да доведе до по-нататъшен напредък и конструктивна динамика. За да се развиват добре, иновациите се нуждаят от европейски подход и европейски единен пазар, в рамките на който основна роля играе Европейското научно-изследователско пространство заедно със силна рамкова програма за НИРД.

1.2 Поради това Комитетът приветства и изцяло подкрепя съобщението на Комисията и неговите цели, заедно със съответните Заключения на Съвета „Конкурентоспособност“ от 25 и 26 ноември 2010 г. и от 4 февруари 2011 г. Концепцията на „Съюза за иновации “ е съществен елемент от стратегията „Европа 2020“.

1.3 Комитетът приветства по-специално факта, че иновациите се разглеждат и са определени в цялостен и взаимосвързан контекст, т.е. че обхващат както научни изследвания, технологии и продукти, така и всички видове отношения между хората и форми на организация, като например социалните въпроси, процесите в предприятията, бизнес моделите, дизайна, политиката по отношение на търговските марки, производствените процеси и услугите, както и разнообразните взаимовръзки между тях. Що се отнася до социалните иновации, Комитетът препоръчва също така консултации със социалните партньори.

1.4 Комитетът подкрепя концепцията за партньорствата за иновации, при условие че, при ясно определение за управлението им, те станат съвместими с вече инициираните процеси и инструменти и надграждат върху тях, както и доколкото съответстват на рационализирането и опростяването на административните процедури. Той препоръчва да се започне най-напред с особено желателното партньорство за иновации „Активно остаряване в добро здраве“ и да бъде натрупан опит в него. Такова партньорство би било същевременно и добър пример за взаимодействието на социалните и научно-техническите иновации.

1.5 Комитетът препоръчва съпътстващите мерки, финансовото подпомагане и критериите за оценка да бъдат адаптирани, от една страна, към постепенните иновации, които са в отговор на господстващите пазарни сили и обществените потребности и, от друга, към по-революционните иновации, които движат пазарните сили и създават нови обществени потребности, но в началото често трябва да преминават през особено тежък и труден период.

1.6 С оглед на спешната нужда от патент на ЕС Комитетът приветства горещо и подкрепя категорично неотдавнашното предложение на Комисията по този въпрос, тъй като то позволява в участващите държави-членки драстично да бъдат намалени разходите за патенти и да се измине решаващ етап по пътя към окончателния патент на ЕС.

1.7 Комитетът подчертава важната роля на МСП и микропредприятията в процеса на иновации и препоръчва подкрепата и по-специално свързаните с нея мерки да бъдат приспособени също и към техните специфични изисквания. Освен това той препоръчва да започне обсъждане, дали и как през един гратисен период новосъздадените предприятия биха могли да бъдат облекчени от голяма част от иначе обичайните изисквания и разпоредби и дали също така биха могли да се въведат специални допълнителни стимули. Това се отнася и за предприятията от социалната икономика.

1.8 Основната политическа задача е в цяла Европа да се създадат надеждни, благоприятни за иновациите рамкови условия и да се осигури достатъчно гъвкавост, за да се освободят по този начин потенциалните изобретатели и процесите на иновации от пречки, създадени от сегашната фрагментация и претоварване на регулаторните рамки и от разнообразните бюрократични препятствия в 27-те държави-членки и Комисията. Произтичащото от това обезкуражаване и забавяне на реалното създаване на иновации въз основа на нови и добри идеи ощетява Европа по отношение на конкурентоспособността ѝ в световен план и трябва да бъде спешно отстранено. Поради това се нуждаем от състояние на духа, при което напредъкът и иновациите се разглеждат не като риск, а като възможност и необходимост, които трябва да насърчени и наложени в сътрудничество с всички сили на обществото.

1.9 Ето защо Комитетът препоръчва да се концентрират много повече усилия върху премахването на препятствията, които пречат на бързото внедряване на иновации и на създаването на Съюза за иновации. Макар и Комитетът да е доволен, че вижда възможност за сериозен напредък по въпроса за патента, повечето от стъпките, които остава да се предприемат, се отнасят до онези препятствия, които също така пречат на доизграждането на единния пазар и Европейското научноизследователско пространство. ЕС не бива да се примирява с това, а непременно трябва да продължи усилията си за опростяване, хармонизация и осигуряване на надеждност и гъвкавост. Комитетът приветства свързаните с това видими усилия в представената наскоро Зелена книга на Комисията ([1]), по отношение на които той ще изрази отделна позиция. Комитетът обаче призовава най-вече държавите-членки и участниците от организираното гражданско общество също да се заемат от своя страна с тази задача и да дадат своя принос за намирането на решение.

2. **Основно съдържание на съобщението**

2.1 В рамките на стратегията „Европа 2020“ Комисията предлага цялостна концепция, наречена „Съюз за иновации“ като една от седемте водещи инициативи. В рамките на тази инициатива ЕС следва да поеме колективна отговорност за стратегическа, приобщаваща и ориентирана към бизнеса политика в областта на научноизследователската дейност и иновациите, за да се намери решение на важни предизвикателства пред обществото и едновременно с това да се повиши конкурентоспособността и да се създадат нови работни места. Тя допълва други водещи инициативи като тази за „Индустриална политика за ерата на глобализацията“, която цели да гарантира силна, конкурентоспособна и диверсифицирана верига за създаване на стойност в производствения отрасъл, като се поставя особен акцент върху малките и средните предприятия.

2.2 Различните действия, които трябва да се предприемат, са изложени в списък от десет точки, който включва мерки за укрепване на базата от знания, достигане на добрите идеи до пазара, постигане на максимална степен на социално и териториално сближаване, придаване на по-голяма тежест на политиките с външна насоченост, измерване и реформиране на научноизследователските и иновационните системи и създаване на партньорства за иновации.

([1]) (COM (2011) 48 окончателен от 9.2.2011 г.

2.3 За да се постигнат тези цели, в съобщението в програма от 34 точки – основната част от текста – се излагат задълженията на държавите-членки и мерките, планирани от Комисията.

2.4 В три приложения се разглеждат следните теми и се предлагат следните мерки:

— характеристики на добре работещи национални и регионални системи за научноизследователска дейност и иновации;

— сравнителен анализ на работата в областта на научноизследователската дейност и иновациите;

— европейски партньорства за иновации.

3. **Общи бележки**

3.1 **Значение на темата:** Иновациите водят към напредък, растеж, социална сигурност, просперитет, конкурентоспособност в международен план и заетост. Те се нуждаят от обществен климат на оптимизъм и увереност в собствените сили и помагат за създаването му. С оглед на световната ситуация по отношение на конкуренцията такъв климат може да доведе до по-нататъшен напредък и конструктивна динамика. Ето защо идеята за „Съюз за иновации“ е основен елемент от стратегията „Европа 2020 г.“, който е от ключово значение за бъдещето на Европа. Тя следва да спомогне също и за постигането на целта, която ЕС си постави в Лисабонската стратегия: „*Ако постигнем целта си за изразходване на 3 % от БВП на ЕС за научноизследователска и развойна дейност до 2020 г., това може да доведе до създаването на 3,7 милиона работни места и до увеличаване на годишния БВП с близо 800 милиарда евро до 2025 г.*“. Ето защо дори във време на бюджетни ограничения ЕС и държавите-членки трябва да инвестират повече в образование, научни изследвания, развойна дейност и иновации.

3.2 **Иновациите и средата, в която се осъществяват.** Иновациите в пълния им спектър обхващат всички социални, икономически, образователни, научни, технически, професионални и организационни равнища, културни аспекти и дейности. По-широкото понятие за иновации включва дейности, свързани с продукти и услуги, както и технически, социални и функционални иновации във всички сектори и във всички видове организации, включително и в предприятията, организациите с идеална цел, фондациите и организациите от публичния сектор. Иновациите не са непременно следствие от линеен процес, а възникват от обвързването на различни изходни ситуации; поради това те процъфтяват в стабилни „икономически и социални екосистеми“ въз основа на комбинация от и връзка с различни подходи и умения.

3.3 **Работни групи на Съвета в областта на конкурентоспособността и научните изследвания.** Ето защо е важно работните групи на Съвета в областта на конкурентоспособността и научните изследвания да работят заедно и да формулират съвместни заключения, координирано със свързани с това политики като индустриалната политика, образованието, енергетиката и информационното общество. Освен това е необходимо тясно обвързване с други водещи инициативи, по-специално онези в областта на образованието, обучението и заетостта.

3.4 **Принципно одобрение и подкрепа.** Поради това Комитетът приветства и по принцип подкрепя съобщението на Комисията и неговите цели, заедно със съответните Заключения на Съвета „Конкурентоспособност“ от 25 и 26 ноември 2010 г. и от 4 февруари 2011 г.

Това се отнася особено до:

— формулирането на определение за иновациите ([2]), което обхваща науката и технологиите, но също и бизнес и организационни модели и процеси, свързани с проектирането решения, търговски марки и услуги;

— борба с неблагоприятните условия, премахване на препятствия, опростяване на процесите, улесняване на европейското сътрудничество;

— заангажиране на всички действащи лица и всички региони в цикъла на въвеждане на иновации;

— използване на обществените поръчки като допълнителен значителен потенциал за иновации;

— използване в пълна степен на европейските регионални и структурни фондове, за да се развие капацитетът за научни изследвания и иновации;

— използване на Европейския социален фонд за подкрепа на социални иновации;

— улесняване на достъпа на МСП и микропредприятията до рамковата програма и финансиране;

— насърчаване на високите постижения в образованието и развитието на способностите;

— създаване на университети на световно равнище;

— изграждане на европейското научноизследователско пространство до 2014 г.; насърчаване на открити, насочени към постигане на високи постижения и привлекателни научноизследователски системи;

— създаване на единен пазар на иновации;

— постигане на консенсус относно патента на ЕС;

— справяне с предизвикателствата пред обществото.

3.4.1 **Акцент на становището.** Съобщението е твърде широкообхватно, за да може тук да се разгледа всеки аспект от него. Ето защо, без отклоняване от принципното одобрение на Комитета за цялостните цели и за много от предложените отделни мерки, в настоящото становище ще бъдат разгледани онези въпроси, върху които заслужава да се постави специален акцент или които се нуждаят от по-нататъшно изясняване.

3.5 **Включване на досегашните процеси и успехи.** В съобщението се съдържат нови елементи и предложения и се прехвърля мост към различните области на политиката, като по този начин се цели цялостна и последователна политика. Въпреки това много от анализите на ситуацията и целите включват проблеми и цели, които се разглеждат от доста време насам в съобщения на Комисията, в становища на ЕИСК и решения на Съвета (например Люблянският процес). Във връзка с това вече са предприети цялостни мерки и са инициирани процеси ([3]) и те следва да се вземат предвид, да се продължат и да получат по-голямо признание, за да не се омаловажават досегашните постижения на Комисията и другите заинтересовани страни, а да бъдат по-скоро използвани и да се надгражда върху тях. Предложените нови мерки и инструменти следва да бъдат хармонизирани с вече протичащите процеси, да се избягват допълнителни усложнения и дублиране на дейността и да се спазва необходимата приемственост, правна сигурност и стабилност ([4]).

3.6 **Хармонизация.** Поради това новопредложените мерки като партньорства за иновации (вж. параграф 4.4) би следвало да създадат добавена стойност в сравнение със съществуващите мерки. Това означава, че инструментите за финансиране на научните изследвания и на иновациите трябва да бъдат хармонизирани и рационализирани (вж. параграф 3.8.2.), а достъпът до програмите да бъде опростен, като едновременно с това високите постижения се запазят като водещ критерий. Резултатите от научните изследвания трябва да станат по-достъпни и да бъдат разпространявани по-широко, чрез подобряване на трансфера на знания и ноу-хау ([5]) (вж. също параграф 3.8.3 и бележка под линия № 12).

([2]) COM(2009) 442 окончателен от 2.9.2009 г.

([3]) Иновациите се разглеждат подробно в доклада Aho (Доклад на независимата експертна група по НИРД и иновации, – създадена след срещата на върха в Hampton Court и председателствана от г-н Esko Aho, януари 2006 г., EUR 22005) и в становището относно *„Инвестиции в знания и иновации (Лисабонска стратегия)“* (ОВ C 256, 27.10.2007 г., стр. 17). Координираният подход на държавите-членки и основаните на партньорство мерки са обект на Люблянския процес (RECH 200 COMPET 216 – засилено партньорство между държавите-членки, асоциираните страни, заинтересованите страни и Комисията), на многобройни инициативи по ERA-NET (в съответствие с член 181), на съвместни технологични инициативи, на ОЗИ на ЕИТ (Общности за знания и иновации на Европейския институт за иновации и технологии), на Съвместното програмно планиране и на становището относно *„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите - Към съвместно планиране на научноизследователската дейност: сътрудничество с цел по-ефективен отговор на общите предизвикателства“* (ОВ C 228, 22.9.2009 г., стр. 56). В становището относно *„Сътрудничество и трансфер на знания между научноизследователските организации, индустрията и МСП – важна предпоставка за иновации“* (ОВ C 218, 11.9.2009 г., стр. 8) се разглежда сътрудничеството между научните изследвания и индустрията, становището относно *„Съобщение на Комисията до Съвета и Европейския парламент – Стратегическа европейска рамка за международно сътрудничество в областта на науката и технологиите“* (ОВ C 306, 16.12.2009 г., стр. 13) е свързано с международното сътрудничество, а становището относно *„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Опростяване на изпълнението на рамковите програми за научни изследвания“* (ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 129) се отнася до опростяването.

([4]) ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 129=

([5]) ОВ C 218, 11.9.2009 г., стр. 8 (параграф 1.2).

3.7 **Осигуряване на свобода на действие.** Идеите, концепциите и откритията, които създават почва за иновациите са непредсказуеми по дефиниция. Поради това, за да могат те да се развиват и да водят до иновации, е необходима достатъчна степен на гъвкавост със стимулиращи и надеждни рамкови условия. Свободата на действие, подкрепата и признанието са основите на творчеството и иновациите, както и насърчаването на независимата дейност, предприемачеството и желанието за поемане на риск и неговото приемане. Поради това една от основните политически задачи е да се осигури благоприятна за иновациите „икономическа и социална екосистема“, да се гарантират тези рамкови условия в цяла Европа и по този начин потенциалните изобретатели и процесите на иновации да не бъдат обезкуражавани от различни неясни разпоредби и от бремето на бюрокрацията (вж.също параграфи 3.12 и 3.13).

3.7.1 **Концентрация и широк обхват.** Налице са някои ясно определими цели на развитието като решаването на проблема във връзка с енергетиката и климата ([6]), който понякога изисква концентрация на наличните ресурси. Въпреки това също толкова важни са наличието на достатъчно широка „икономическа екосистема“ с разнообразни посоки на развитие и тяхното евентуално взаимно свързване. В противен случай съществува опасност от предварително изключване именно на онези решения, които са принципно нови и иновативни но чийто потенциал в началото не се признава дори и от експертите. В такъв случай Европа, вместо да се изяви като пионер и сама да определя водещата „модна линия“, би била изправена пред риска да изостава в сравнение с други участници и да бъде губеща в световната конкуренция. Това е типично за централизираната планова икономика. Ето защо следва характеристиките на този вид икономика да се избягват на всяка цена и едновременно с това да се зачита принципът на субсидиарност.

3.7.2 **Пазарни сили.** Обикновено процесът на иновации се ориентира по преобладаващите пазарни сили и търсенето от страна на потребителите, като е насочен към неговото поефективно задоволяване. За разлика от това обаче за действително важните иновации е характерно, че самите те оформят пазарните сили и създават ново търсене от страна на потребителите и нови пазарни сегменти ([7]). Тези видове иновации се нуждаят особено много от подкрепа в критичния начален труден период, преди да получат признание, да постигнат икономически пробив и преди да докажат огромното си икономическо въздействие.

3.8 **Фрагментация.** Комисията посочва отново, че европейският пейзаж на научните изследвания и иновации е фрагментиран. Макар това твърдение да описва ситуацията, посочвайки няколко важни характеристики, то е само частично вярно и следва да бъде допълнително уточнено.

3.8.1 **Съществуващи мрежи за сътрудничество.** Факт е, че в сектора на индустрията и научните изследвания ([8]), както и в този на социалните и творческите индустрии отдавна съществуват европейски – а в много случаи дори световни – връзки и мрежи за сътрудничество ([9]), които непрекъснато доуточняват и определят своите граници в рамките на взаимодействието между сътрудничеството и конкуренцията. Това са важни процеси на самоорганизиране от страна на съответните заинтересовани страни и техните организации. Те следва да бъдат отбелязвани, признавани, и подкрепяни от страна на Комисията и тя трябва да надгражда върху тях. Все още съществуващите препятствия пред единния пазар следва да бъдат премахнати в полза на европейското научноизследователско пространство, с оглед на насърчаването именно на тези важни процеси.

3.8.2 **Разпоредби – опростяване и хармонизация.** Това, което би трябвало да се постигне, е постепенното опростяване и хармонизацията на правните, административните и финансовите разпоредби ([10]) както между държавите-членки, така и между тях и Комисията, като важна стъпка към изграждането на европейския единен пазар, на Европейското научноизследователско пространство и към целта на Комисията за създаване на Европейско пространство за иновации. Ако сегашните различия, свръхрегулиране, припокриване и сложност на тези разпоредби се възприемат като фрагментация, Комисията има пълната подкрепа на Комитета.

3.8.3 **Предходни становища.** Фрагментация и объркване във връзка с разпоредбите и инструментите съществуват обаче не само между държавите-членки, а също и в самата Комисия. Комитетът вече посвети становище ([11]) именно на този въпрос и потвърждава отново отправените в него препоръки. Наред с това Комитетът също така подкрепя тези важни цели чрез своите становища относно съвместното планиране на държавите-членки ([12]), рамковата програма за НИРД, политиката в областта на иновациите в един променящ се свят ([13]) и сътрудничеството между индустрията/МСП и публичната научноизследователска дейност ([14]). Комитетът припомня своята препоръка относно разпространението, трансфера и използването на резултатите от научните изследвания, най-вече чрез разработването на специална система за търсене в интернет, посветена на тази цел ([15]).

3.8.4 **Научноизследователска инфраструктура.** Пример за фрагментация могат да бъдат също и свързаните с големи разходи инфраструктури в случаите, когато не се използват или финансират от международна общност. Някои от тях може да надхвърлят мащаба на отделна държава-членка, с оглед както на необходимите инвестиции и оперативни ресурси, така и на оптималното им натоварване и използване. Комитетът подкрепя напълно гледната точка на Комисията, цитирана по-долу ([16]). Ето защо приемането на подход на ЕС в тези случаи би могло да доведе до особено висока добавена стойност ([17]); ето защо за тази цел следва да има съвместно финансиране от държавите-членки и ЕС.

([6]) ОВ C 21, 21.1.2011 г., стр. 49.

([7]) Примери за това са самолетът или други революционни успехи като телевизията, радарът, лазерът, персоналният компютър, микроелектрониката, оптичните кабели, интернет/електронната поща (включително търсачки, интернет търговия и др.), цифровите фотоапарати, изстрелваните от ракета спътници, GPS, като всички те са взаимосвързани и си влияят взаимно.

([8]) Например чрез инструментите за сътрудничество в областта на научните изследвания - вж. параграф 4.6.

([9]) Вж. например. „Forschung und Lehre 11/10“, стр. 788-796, Mitteilungen des Deutschen Hochschulverbands (Съобщения на германското сдружение на висшите учебни заведения), ноември 2010 г.

([10]) ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 129 (от параграф 3,5 до параграф 3.7).

([11]) ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 129 (параграф 1.4).

([12]) ОВ C 228, 22.9.2009 г., стр. 56.

([13]) ОВ C 354, 28.12.2010 г., стр. 80.

([14]) ОВ C 218,11.9.2009 г., стр. 8.

([15]) ОВ C 218, 11.9.2009 г., стр. 8 (параграф 3.2.4).

([16]) COM(2010) 546 окончателен от 6.10.2010 г.

([17]) ОВ C 182 от 4.8.2009 г., стр. 40.

3.9 **Патент на ЕС.** Липсата на патент на ЕС представлява неприемлива, скъпа и вредна фрагментация, която трябва да бъде преодоляна, за да се засили конкурентоспособността на ЕС и да се изпрати положителен сигнал към всички други области на Съюза за иновации. Тази ахилесова пета на индустриалната политика и на политиката в областта на иновациите доведе до нови опити на Комисията за намиране на приемливо решение. Ето защо Комитетът приветства неотдавнашното (14 декември 2010 г.) предложение на Комисията за засилено сътрудничество между участващите държави-членки, за да се постигне – в съответствие с Договорите на ЕС – решаващо междинно решение по пътя към окончателния патент на ЕС (който да се прилага от всички държави-членки). Комитетът призовава Парламента ([18]) и Съвета да приемат предложената процедура като решаващ и важен етап по пътя към приемането на окончателен патент на ЕС. Комитетът е съгласен ([19]), че това е „*икономически необходимо и политически приемливо*“.

3.10 **Взаимоотношения между хората и организационни форми**. Съществува значителен потенциал за иновации в целия спектър на взаимоотношенията между хората и организационните форми. Комитетът подкрепя целта на Комисията за насърчаването му в рамките на спектъра от социални, икономически, научни, технически, екологични, организационни равнища и на равнището на работното място, както и от културни аспекти и приложения. Това включва най-актуалните бизнес и организационни модели и процеси, частни услуги, публични услуги и услугите от общ интерес, образованието и обучението, медиите, изкуствата и развлеченията – т.е. всички аспекти на човешката дейност и на живота в общност.

3.10.1 **Предприятието и работното място – ролята на работниците**. Оптималната организация на работата е важен фактор в конкуренцията. Поради това иновационните работни места допринасят за подобряване на участието на работниците и водят до по-голяма ефективност на предприятията. Иновационният характер на дадено предприятие и на неговия персонал намира отражение в способността за разработване и подобряване на концепциите за продуктите и услугите, както и на социални и функционални концепции, така че те да създават добавена стойност за потребителите. Ученето през целия живот и натрупваният опит играят важна роля в този контекст. Във връзка с това работниците в дадено предприятие играят важна роля като източник на знания и идеи; този потенциал следва да се използва по-добре. Подобрената „пропускваемост“ между различни йерархични равнища би улеснила разпространението на нови идеи и предложения.

3.10.2 **Сътрудничество между социалните партньори.** На равнище предприятие решаващи са доверието и сътрудничеството между социалните партньори, далновидността, компетентността, мотивацията, ангажираността и капацитетът за ефективно управление на иновациите.

3.10.3 **Услуги и обществени поръчки.** Публичният сектор също може да бъде генератор на импулси за иновации. Комитетът подкрепя твърдението на Комисията (Приложение I), че публичният сектор предоставя стимули за насърчаване на иновациите в рамките на своите организации и при осигуряването на публични услуги. Това включва самия сектор на услугите (частни и публични), но и производствения отрасъл, който с помощта на тези услуги се опитва да открие нови конкурентни предимства. Съюзът за иновации трябва да изпрати ясно послание, че ЕС е решен да използва този (частен и публичен) потенциал.

3.10.4 **Социални иновации.** Социалните иновации следва да отчитат онези потребности, които пазарът или публичният сектор не задоволяват в достатъчна степен. Те са свързани с ново поведение, взаимодействие, институционални споразумения и мрежи. Технологическите и нетехнологическите приложения често се съчетават със социалните иновации и могат да засилят взаимодействието между производителя и ползвателя, разработването на структури и подкрепящи методи и технологии. Използването по разнообразен начин на технологиите (например ИКТ) позволява иновационни методи на сътрудничество, организация и управление. Комитетът приветства факта, че Комисията желае заедно със социалните партньори да търси начини за разпространяване на икономиката на знанието по всички професионални равнища и сектори.

3.11 **Концепцията на „Съюза за иновации“.** Комитетът счита, че концепцията на „Съюза за иновации“ е подходяща за обобщаване и представяне на целите на Комисията, изложени в нейното съобщение. Тя следва да бъде прилагана заедно и равнопоставено със съществуващите концепции за единния пазар и Европейското научноизследователско пространство. Ето защо Комитетът подкрепя без резерви раздел 2.2. от съобщението на Комисията. ЕИСК приветства факта, че в него се споменават много от неговите последващи препоръки.

3.12 **Премахване на препятствията.** Една от основните цели, обявени от Комисията е да се премахнат препятствията пред иновациите на европейско равнище. Комитетът осъзнава, че това е мащабна и сложна задача, тясно свързана с по-нататъшния напредък в доизграждането на единния пазар, но все пак изтъква тук, че в съобщението на Комисията липсва подробна информация за конкретните мерки, които Комисията предвижда във връзка с този въпрос от решаващо значение. Ето защо Комитетът приветства свързаните с това ясни усилия в представената наскоро Зелена книга на Комисията ([20]), по отношение на които той ще изрази отделна позиция.

([18]) Междувременно ЕП прие „Законодателна резолюция на Европейския парламент от 15 февруари 2011 г. относно проекта на решение на Съвета за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита (05538/2011 – C7-0044/2011– 2010/0384(NLE))“.

([19]) Съобщение на председателя Nilsson от 7 януари 2011 г. за срещата му с члена на ЕК Barnier.

([20]) Вж. бележка под линия № 1.

3.13 **Основна политическа задача и приоритетна препоръка.** Основната политическа задача и приоритетна препоръка е в цяла Европа да се създадат надеждни, благоприятни за иновациите рамкови условия, да се осигури достатъчно гъвкавост и по този начин да се освободят потенциалните изобретатели и процесите на иновации от пречките, свързани със сегашната фрагментация, регулиране и претоварване на регулаторните рамки и разнообразните бюрократични препятствия в 27-те държави-членки и Комисията. Резултатът от това е обезкуражаване на инициативи и значително забавяне и нарушаване на необходимия процес на реално създаване и внедряване на иновации въз основа на нови и добри идеи. Това е тежък недостатък на Европа по отношение на конкуренцията в световен план, който трябва да бъде спешно отстранен. Поради това се нуждаем от състояние на духа, при което напредъкът и иновациите се разглеждат не като риск, а като възможност и необходимост, които трябва да бъдат насърчени и наложени в сътрудничество с всички сили на обществото. Комитетът обаче призовава най-вече държавите-членки и участниците от организираното гражданско общество да се заемат от своя страна с тази задача и да дадат своя принос за намирането на решение.

3.14 **По-добро образование и признание.** Комитетът подкрепя Комисията в целта ѝ за модернизация на нашите образователни системи на всички нива. Нуждаем се от повече висши учебни заведения от световна величина и трябва да повишим нивото на квалификация. Необходимо е ефикасно да се насърчава разбирането за професиите в областта на природонаучните и техническите специалности и тези професии да получат по-високо признание.

3.15 **Сгъстен график.** С оглед на сложността и разнообразието на аспектите, обхванати в съобщението, както и на значението на целите, които са предмет на разглеждане и гледните точки, изразени в този документ, графикът предложен от Комисията е твърде сгъстен. Ето защо Комитетът препоръчва по-нататъшни мерки, при които да се прави разлика между спешния характер на основните цели и разработването на предложените специфични мерки и инструменти.

4. **Конкретни бележки**

4.1 **МСП като основни участници.** Комитетът е съгласен с Комисията, че малките и средните предприятия са основни участници в икономиката и като такива следва да се възползват в значителна степен от инициативата за иновации и свързаните с нея мерки за подкрепа. Въпреки това, определението за малките и средните предприятия и тяхната тежест следва да бъде преразгледано, тъй като новите възможности за комуникация чрез ИКТ означават, че микропредприятията, а дори и дейности, извършвани еднолично, придобиват по-голямо значение. Евентуално би следвало да се преосмисли границата между тях и свободните професии. Комитетът подчертава значението на иновациите в сектора на услугите и на работното място, по-специално за конкурентоспособността и производителността на МСП (вж. параграфи 3.10.1 и 3.10.2).

4.1.1 **Ощетяване на МСП.** Много от посочените по-горе бюрократични пречки пред иновациите ощетяват особено МСП и новосъздадените предприятия спрямо големите, но неминуемо и по-тромави предприятия с техните добре обезпечени правни отдели, представителства в чужбина и т.н. Това например е може би не на последно място една от причините, че ЕС междувременно почти изцяло е загубил в полза на САЩ водещата си роля на пазара на иновативни ИКТ продукти ([21]).

4.2 **Показатели за успех** Комитетът посочи вече в едно от предходните си становища ([22]), че ЕС разполага с няколко съответни инструмента за анализ; в съответствие с това той препоръча в интерес на последователността *„да бъде създадена единна Европейска обсерватория на иновациите, която може да включи съществуващите инструменти, но като ги направи съгласувани“*. Наред с това Комитетът отбелязва, че:

— много от социалните и икономическите критерии включват устойчивост;

— кризата е показала, че краткосрочни планови цели и критерии за оценка могат да доведат до нежелани резултати и дори до криза;

— бавният, но постоянен растеж често води до по-значителни цялостни успехи и икономическа полза;

— новосъздадените малки и средни предприятия често биват придобивани от големи компании, когато постигнат успехи и поради това вече не фигурират в статистическите данни;

— основни иновации често преминават през доста дълъг труден период преди да постигнат икономически пробив и да докажат огромното си въздействие;

— държавите-членки и регионите на ЕС имат съответно различни условия за иновации (напр. климат, пътища, ресурси) и поради това трябва да бъдат оценявани според специфичните им предимства и слабости.

4.2.1. Ето защо Комисията следва да продължи своето сътрудничество с ОИСР и да разработи един единствен, но последователен пакет от цялостни и балансирани показатели, които включват както горните съображения, така и дългосрочния успех на иновациите. Комитетът счита, че „характеристиките на добре работещи национални и регионални системи за научноизследователска дейност и иновации“, описани от Комисията в Приложение 1, са много полезни в този контекст.

4.3 **Достъпност.** Друг пример за значителен потенциал за иновации са продуктите и услугите, чрез които хората с увреждания могат да бъдат в пълна степен интегрирани в обществото като граждани и потребители. В този случай става дума за един като цяло неразработен пазар, който предлага значителен обществен и икономически потенциал.

([21]) Google, Apple, Facebook; мобилни телефони.
([22]) ОВ C 354, 28.12.2010 г., стр. 80 (параграф 3.2.2).

4.4 **Партньорства за иновации.** Европейските партньорства за иновации (ЕПИ), предложени от Комисията, биха могли да предложат някои привлекателни опции. Посрещането на обществените предизвикателства с помощта на партньорства за иновации може да предостави нови възможности, въпреки неясната относно свързаните с тях подробности и резервите, изразени в параграф 3.5. и параграф 3.6. Ако използва инструментите, свързани с политиката в областта на иновациите, едновременно по отношение и на предлагането, и на търсенето и комбинира натиска в посока на научните изследвания и технологиите с притегателната сила на пазара, ЕС може да постигне нови конкурентни предимства. За да реализира този потенциал, е важно ЕС да се концентрира върху онези опции, при които партньорствата за иновации могат да предложат добавена стойност в сравнение със сегашните мерки. Поради това партньорствата за иновации не следва да бъдат въвеждани като задължителна, приложима във всички случаи строга рамка за действия на европейските заинтересовани страни в областта на иновациите (включително участващите финансиращи органи на регионално и национално равнище). Трябва да се гарантират доброволният принцип, различните конфигурации, прозрачността и лесно осъществимата ясна форма на управление. Следователно, след определянето на изискваната структура на управление, би било препоръчително да се започне с дадено внимателно подбрано партньорство за иновации и събраният опит да се използва при избора на следващото партньорство.

4.4.1 **Активното остаряване в добро здраве.** Поради това Комитетът препоръчва да се започне най-напред с особено желателното партньорство за иновации „Активно остаряване в добро здраве“. Такова партньорство би било същевременно и добър пример за взаимодействието на социалните и научно-техническите иновации. В тази област Комитетът би желал да подчертае по-специално значението на предпродажбените дейности и обществените поръчки за иновационните услуги. Те могат да играят решаваща роля в откриването на нови пазари и подобряването на ефективността и качеството на публичните услуги.

4.4.2 **Европа на водната ефективност.** Едно от партньорствата за иновации, предложени в Приложение III на Съобщението, е „Европа на водната ефективност“. В тази област Комитетът препоръчва по-гъвкав подход, като се прави по-ясна разлика между онези региони в ЕС, в които недостигът на вода е сериозен проблем, и онези, в които валежите са обилни и водоснабдяването е достатъчно. Поради това Комитетът предлага друго заглавие, а именно „**Устойчиво управление на водите“**.

4.5 **Подход, ориентиран към резултати.** Комитетът счита, че партньорствата за иновации трябва да бъдат подкрепяни въз *основа на резултати*. Тъй като Комитетът изрази силните си съмнения във връзка с определението на тази концепция в становището си относно опростяването (вж. параграф 1.8 и параграф 4.8) ([23]) на Рамковата програма за НИРД, той препоръчва да се поясни какво се има предвид тук от процедурна гледна точка. Комитетът подчертава отново, че за важни открития може да бъдат от голямо значение дългосрочният аспект и устойчивостта.

([23]) ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 129

4.6 **Основна роля на Рамковата програма за НИРД.** Рамковите програми за НИРД са допринесли значително за постигнатите досега успехи и следва да бъдат засилени допълнително в бъдеще и да бъдат изтъкнати с оглед на собственото им значение. Независимо от необходимостта от по-нататъшното ѝ опростяване, рамковата програма за НИРД предлага редица успешни инструменти за структуриране на европейското научноизследователско пространство, които са признати и използвани широко в целия свят и са свързани с разбираеми и приети процедури. Ето защо трябва да се изтъкне по-ясно собственото значение на Рамковата програма за научни изследвания и на допълващата я Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации по отношение на целите на „Съюза за иновации“. Инструментите за сътрудничество в областта на научните изследвания спомогнаха за създаване на по-ефективни европейски консорциуми и трябва да бъдат запазени, за да се гарантира необходимата приемственост ([24]). Освен това, с оглед на разглежданата тук политика в областта на иновациите, следва да се засили и подкрепата за социално-икономическите изследвания.

4.7 **Основна роля на Европейското научноизследователско пространство – единен пазар за изследователите.** Основната роля (вж. също параграф 3.11) на Европейското научноизследователско пространство и изискванията за завършване на неговото изграждане са предмет на много предходни становища. Комитетът подчертава тук отново, че мобилността и признаването на академичните и научноизследователските квалификации е основен въпрос, който включва социалната сигурност, адекватното възнаграждение и пенсионните схеми. Сегашната ситуация е все още много незадоволителна и обезкуражаваща, особено за младите учени и изследователи. Ето защо Комитетът приветства и категорично подкрепя Заключенията на Съвета ([25]) (от 2 март 2010 г.) относно „Кариерата и мобилността на научните изследователи“. ЕС се нуждае от привлекателен и функциониращ единен пазар за изследователите!

4.8. **Рисков капитал.** Въпреки положителното развитие от страна на ЕИБ – в това отношение Комитетът особено приветства създадения инструмент за финансиране с поделяне на риска (RSFF) между Европейската комисия и ЕИБ – все още е налице липса на достатъчен и бързо достъпен рисков капитал за създаване на иновативни предприятия и за първоначалното им оцеляване. Това се отнася както за фазата на тяхното създаване, така и най-вече за трудния период до първоначалния икономически успех. В този случай са необходими също малки заеми и микрокредити, които позволяват смекчаване на рисковете, но и дават възможност за участие в успеха.

4.9. **Клъстери**. Комитетът подчертава отново, че регионалните, трансгранични клъстери и иновационни полюси излъчват насърчаващи иновациите импулси. Тук става дума не само за класическото свързване на научноизследователски институции и предприятия, но и за допълващата, стимулираща мрежа, която се създава между появилите се специализирани фирми. Комитетът препоръчва тя да продължи да бъде подпомагана със средства от структурните фондове.

([24]) ОВ C 48, 15.2.2011 г.,, стр. 129 (параграф 3.12).

([25]) 2999-о заседание на Съвета „Конкурентоспособност“, Брюксел, 2 март 2010 г.

4.10. **Улесняване и стимулиране на създаването на нови предприятия.** Комитетът предлага да се обмисли дали при създаването на нови предприятия не би могло да се предвиди клауза за изключване, която да ги освободи за достатъчно дълъг срок от повечето обичайни административни изисквания и разпоредби и освен това да осигури допълнителни стимули (напр. данъчни облекчения). По този начин би бил предоставен „гратисен период“ на гъвкавост, който би дал възможност да се покаже икономически и технически успех. Комитетът осъзнава, че това предложение изисква деликатна и диференцирана оценка на риска и интересите, но и че наистина би си заслужавало то да бъде осъществено.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Икономическия и социален комитет и до Комитета на регионите за Акт за единния пазар — За изграждане на високо конкурентна социална пазарна икономика — 50 предложения с оглед подобряване на условията на работа, предприемачество и търговия за всички нас“

COM(2010) 608 окончателен

(2011/C 132/08)

Докладчици: **г-жа FEDERSPIEL, г-н SIECKER и г-н VOLEŠ**

На 27 октомври 2010 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 262 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Икономическия и социален комитет и до Комитета на регионите За Акт за единния пазар – За изграждане на високо конкурентна социална пазарна икономика – 50 предложения с оглед подобряване на условията на работа, предприемачество и търговия за всички нас“

COM (2010) 608 окончателен.

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 4 март 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 108 гласа „за“ и 12 гласа „въздържал се“.

1. **Общи бележки**

1.1 ЕИСК приветства инициативата на Комисията за активизиране и съживяване на единния пазар, но установява, че тя не е изцяло съобразена с докладите на Monti, Lamassoure, Gonzalez, Grech и Herzog, така че единния пазар наистина да бъде в услуга на потребителите и гражданите, както поиска ЕП в своята резолюция от 10 май 2010 г.

1.2 Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) следи отблизо единния пазар от гледна точка на гражданското общество и за тази цел през 1994 г. създаде Обсерваторията на единния пазар (ОЕП). Именно затова той приканва Европейската комисия да асоциира ОЕП, в качеството ѝ на една от основаните заинтересовани страни, към инициативи като Форума по въпросите на единния пазар.

1.2.1 ЕИСК приветства намерението на Комисията в процеса на подготвяне и прилагане на нови мерки да даде приоритет на консултацията и диалога с гражданското общество и поради това се надява, че като институционален представител на гражданското общество ще бъде привлечен на най-ранния етап от планирането и изготвянето на тези мерки, както и в предварителната и последващата оценка на тяхното въздействие.

1.3 Приносът на организациите на гражданското общество е изключително важен елемент за правилното ориентиране на мерките, необходими за обновяване на единния пазар, тъй като тези организации представляват лицата, участващи в него. Разглежданите 50 предложения са само началото на дългосрочен процес, целящ да се вдъхне нов живот на единния пазар. Този процес не бива никога да спира, защото единният пазар се намира в постоянно развитие.

1.4 ЕИСК идентифицира редица мерки, които липсват в Акта за единния пазар, и в най-скоро време ще направи предложения, които биха допринесли и за повишаване на доверието на гражданите. Липсващите мерки включват налозите върху авторските права, преразглеждането на директивата относно авторските права, неутралността на мрежата, защитата на личните данни, защитата на инвеститорите, протокола за социалния напредък, статута на европейските частни дружества, електронните обществени поръчки, европейските агенции за кредитен рейтинг, равенството между половете, микропредприятията и семейните предприятия, мерките за подпомагане на създаването на нови предприятия и разширяването на съществуващите, кредитните и дебитните карти, плащанията по електронен път, потребителските кредити и свръхзадлъжнялостта, междубанковите трансфери, младежта, както и повсеместното въвеждане на еврото като парична единица и подобряване на функционирането на Единната зона за плащания в евро (SEPA) и др.

1.5 В настоящото становище на ЕИСК не се прави задълбочено проучване на всички предложения в Акта за единния пазар. Някои от тях вече са били предмет на становища на Комитета, който ще изготви по-подробни позиции, когато въз основа на съобщението последват предложенията на Европейската комисия, в това число и предложенията, отнасящи се до водещите инициативи на стратегията „Европа 2020“. ЕИСК идентифицира приоритетите, по които основните компоненти на европейското гражданско общество, представени в ЕИСК, са постигнали консенсус. ЕИСК изразява съжаление, че Комисията не е извършила необходимото включване на забележките и изводите, съдържащи се в „Доклада от 2010 г. относно гражданството на ЕС – премахване на пречките пред упражняването на

правата на гражданите на ЕС“ ([1]). Тези приоритети би трябвало да дадат възможност на всички участници в единния пазар по места да използват напълно потенциала му. ЕИСК подчертава необходимостта от цялостен подход, който да отива отвъд изкуственото разделение на Акта за единния пазар на три стълба. Комитетът има за цел да поправи разнородното естество на предложенията, като предложи повече съгласуваност и взаимозависимост между отделните мерки. Предложенията се допълват взаимно, тъй като взаимодействат едно с друго и оказват въздействие върху обществото като цяло: еднакво за работниците, потребителите, предприятията и гражданите. Не съществува отделен единен пазар за всяка от тези категории. Съгласно Договора за ЕС: „Съюзът установява вътрешен пазар. Той работи за устойчивото развитие на Европа, основаващо се на балансиран икономически растеж и ценова стабилност, силно конкурентна социална пазарна икономика, която има за цел пълна заетост и социален прогрес, и високо равнище на защита и подобряване качеството на околната среда. Той насърчава научния и техническия прогрес“. Комитетът настоява за гарантиране на високо равнище на защита на потребителите.

1.6 Провеждането на откровен дебат относно добавената стойност и предизвикателствата е изключително важно за спечелване на подкрепата на обществото. За доверието на гражданите в ЕС не допринасят нито краткосрочните политически цели, които често водят до липса на последователност и/или небалансирани предложения, нито финансовата, икономическата, политическата и социалната криза. Важно е да се има предвид местната действителност и истинските опасения на гражданите.

1.7 Европейската комисия не може сама да поеме отговорността за повишаване на осведомеността по въпросите на единния пазар и за информиране на обществеността относно инструментите ([2]), които са на разположение за всички. Приносът на организираното гражданско общество е от изключително значение, както и участието на правителствата на държавите-членки, които следва да имат предвид, че единният пазар е неразделна част от нашите национални икономики. Политическите партии, медиите, образователните институции и всички заинтересовани страни имат историческата отговорност за това ЕС да може успешно да се справи с предизвикателствата на глобализирания свят, като се основава на ценностите, характеризиращи нашата социална пазарна икономика досега. Светът няма да ни чака. Фрагментирането, протекционизмът, национализмът и липсата на визия в Европа няма да ни позволят да се конкурираме с новите световни сили.

1.8 Единният пазар е сърцевината на европейската интеграция и на стратегията „Европа 2020“. Наблюдението, управлението и прилагането на законодателството в областта на единния пазар е изключително важно. За да се постигне това, Европейската комисия следва да си сътрудничи тясно с държавите-членки чрез по-добро ползване на информационното табло на вътрешния пазар.

([1]) COM(2010) 603 окончателен.

([2]) Например SOLVIT, EURES, Европейски потребителски центрове, мрежата „Enterprise Europe“ и др.

2. **Специфични бележки**

Приоритетите, изложени по-долу, не са подредени по предпочитание. (Номерата на предложенията на Акта за единния пазар са посочени в скоби.)

2.1 *Хартата на основните права – неразделна част от единния пазар (29)*

Комисията желае да се увери, че гарантираните в Хартата права, включително правото на предприемане на колективни действия, се зачитат. Тя припомня отговорностите на европейските институции, както и факта, че Хартата на основните права вече е правно обвързваща. Както се посочва много ясно в цитирания по-горе член 3, параграф 3 от Договора за Европейския съюз, икономическите свободи трябва да бъдат съгласувани със зачитането на основните социални права. Професор Monti признава този проблем и предлага нов баланс между единния пазар и основните синдикални права. ЕИСК препоръчва Комисията да включи изцяло Хартата в единния пазар и да прикани държавите-членки, които имат право на неучастие, да я приемат.

2.2 *Услуги (4 и 43)*

По-нататъшното развитие на единния пазар на услугите следва да стимулира пълното използване на техния потенциал, за да доведе до нов растеж и работни места, повече избор и конкуренция на пазара в полза на потребителите. Това би било от полза и за всички доставчици на услуги, особено за малките и средните предприятия – както за тези, които развиват дейност в целия Единен пазар, така и за тези, които работят на местно равнище, благодарение на опростяването на законодателството и премахването на бариерите за навлизане на пазара. ЕИСК призовава за безопасност, по-добро качество и достъпност на услугите за потребителите и предприятията. Също така е необходимо да се подобри прилагането на директивата за услугите, да се развият дейностите на единните центрове за контакт и да се разшири информацията, превеждана на други езици, като същевременно се подобрява административното сътрудничество между държавите-членки и се повишава осведомеността относно възможността за предоставяне на трансгранични услуги.

Той приветства също така дългоочакваното предложение за преглед на регламента за правата на пътниците с оглед на последните събития и конкретното дело, заведено в Съда на Европейския съюз.

2.2.1 Финансови услуги на дребно (40 и 41)

Една от областите, в които се наблюдават най-големите пропуски в изграждането на единния пазар, са финансовите услуги на дребно. Наред с ипотечните кредити различни други аспекти, посочени в становищата на ЕИСК и съобщенията на Комисията, трябва да бъдат разгледани като абсолютен приоритет.

ЕИСК приветства инициативата за подобряване на достъпа до основните банкови услуги, както и прозрачността и съпоставимостта на банковите такси.

2.3 *Услуги от общ интерес – УОИ (25)*

Комисията се ангажира да приеме до 2011 г. съобщение, придружено от пакет от мерки за услугите от общ интерес. ЕИСК приветства инициативата за подкрепа на оценката на обществените услуги и за премахване на пречките пред универсалния достъп и припомня искането си за обвързваща рамкова директива ([3]). Целта на съобщението и на другите мерки относно обществените услуги следва да бъде подкрепата за държавите-членки в развитието и подобряването на предоставяните от тях обществени услуги в съответствие с Протокола относно УОИ. Оценката на обществените услуги следва да включва критична и задълбочена оценка на предходните процеси на либерализация и да бъде извършена с участието на всички основни заинтересовани страни. ЕИСК е загрижен особено за поддържането на стандартите за качество и достъпност, включително лесното преминаване към друг доставчик, с цел увеличаване на конкуренцията. ЕС следва да придобие експертен опит по отношение на способността си да прави оценка на въздействието на всяка инициатива в рамките на единния пазар, както и на останалите инициативи на ЕС в областта на обществените услуги, в съответствие с Протокола относно УОИ.

2.4 *Устойчиво развитие (10, 11 и 27)*

ЕИСК приветства идеята за план за енергийна ефективност, чрез който да се използва потенциала за съществени икономии на енергия. Нуждаем се от работещ единен пазар в областта на енергетиката, за да гарантираме на неговите потребители сигурни и устойчиви доставки на приемливи цени. Един напълно оперативен единен пазар в областта на енергетиката е от полза за потребителите, тъй като осигурява по-голям избор и по-ниски цени, но са необходими по-строги общи минимални стандарти. Развитието на т.нар. „интелигентно отчитане“ с цел повишаване на осведомеността относно моделите на потребление и свързаните с тях разходи изисква допълнителни регулаторни мерки за гарантиране на бързо въвеждане на новите технологии и по-висока ефективност чрез конкуренция между услугите в областта на енергетиката. Наред с това ЕИСК се интересува от резултатите във връзка с целесъобразността на една евентуална инициатива относно въздействието на продуктите върху околната среда (екологичен отпечатък) ([4]).

2.5 *Малки и средни предприятия и други законни форми на предприемачество ([5]) (12, 13, 14 и 37)*

2.5.1 Достъпът на МСП до финансиране може да се счита за основния им проблем, особено като се има предвид кризата. МСП разчитат основно на заеми от банките, тъй като нямат достъп до капиталовите пазари и другите източници на финансиране. Ето защо ЕИСК приветства предложението да се подобри достъпът на МСП до капиталовите пазари. Отварянето на единния пазар за фондовете за рисков капитал може също да подобри финансирането на МСП, особено в областта на иновациите и новите технологии.

2.5.2 Достъпът до финансиране е само част от проблема. МСП, както и социалната икономика, се нуждаят също така от непрекъснато и цялостно намаление на ненужните административни тежести, които им оказват непропорционално силен натиск поради по-малкия размер на тези предприятия. Ето защо е от решаващо значение „*Small Business Act*“ да бъде преразгледан в кратки срокове и приложен по-ефективно, за да може най-накрая да постигне очакваните резултати, като например статута на европейското частно дружество. По същата причина опростяването на счетоводните директиви за МСП следва да стане основен приоритет. Мерките, необходими за насърчаване на устойчивото развитие и опазването на околната среда, следва да бъдат изготвени така, че да издържат теста на МСП за очакваното въздействие.

2.5.3 ЕИСК приветства ангажимента на Комисията да бъде приет регламент относно статута на европейска фондация, както и да се направи проучване относно взаимоспомагателните дружества. Според ЕИСК подобно проучване следва да доведе до създаване на статут на европейското взаимоспомагателно дружество. Наред с това ЕИСК призовава Комисията и държавите-членки да направят необходимото, за да гарантират, че статутът на европейското сдружение също ще стане реалност.

2.6 *Конкурентоспособност (19, 20 и 21)*

Насърчаването на предприемачеството е основният източник на растеж и работни места. Това предполага прилагането на принципите на интелигентното регулиране. Взаимното свързване на търговските регистри може да се превърне в първата стъпка към подобряване на бизнес климата и да допринесе за по-доброто функциониране на единния пазар. ЕИСК приветства и други мерки за подобряване на бизнес климата, управлението на единния пазар и методите за комуникация. Бързото въвеждане на обща консолидирана основа на корпоративния данък (ОКОКД) и преразглеждането на директивите относно ДДС би следвало да подобри трансграничните дейности на дружествата.

2.7 *Стандартизация (6)*

Стандартите са основен елемент от единния пазар, поради което ЕИСК подкрепя мерките за повишаване на ефективността на процеса на стандартизация. Същевременно Комитетът подчертава значението на по-активното участие на потребителите и МСП, както и на предоставянето на непрекъснати и устойчиви гаранции за това, че разходните фактори, които ограничават тяхното участие в този процес, са преодолени. Стандартите не бива да бъдат налагани от конкретни участници на пазара. Стандартите на ЕС трябва да играят много по-голяма роля в световната търговия и използването им следва да бъде насърчавано в предстоящите търговски преговори на двустранно и многостранно равнище.

([3]) ОВ C 221, 8.9.2005 г, стр. 17.

([4]) Екологичният отпечатък изхожда от принципа, че индивидуалното потребление може да бъде изразено чрез площта, необходима за производството на консумираните ресурси. През 2008 г. са били налични 1,8 хектара на глава от населението, а са използвани 2,2 хектара на глава от населението.

([5]) Понятията за МСП и изобщо за предприятия следва да бъдат разширени, за да обхванат всички форми на достъп до единния пазар, независимо дали става въпрос за търговски дружества или за сдружения с нестопанска цел. Това се прави с цел да се постигне по-цялостно и нюансирано разбиране на единния пазар с цялото разнообразие от действащи лица. Всяка мярка за МСП се отнася еднакво до всички видове действащи лица на социалната икономика, например необходимостта от намаляване на бюрокрацията, премахване на пречките и ненужните административни тежести.

2.8 *Единен цифров пазар (2, 5 и 22)*

2.8.1 Електронната търговия изглежда е основният потърпевш сектор от фрагментацията на единния пазар, за която са характерни липсата на правила за хармонизиране, липсата на оперативна съвместимост на информационните системи и неразрешените въпроси, свързани с правото върху интелектуалната собственост. Ето защо ЕИСК счита, че разрешаването на тези проблеми може в кратки срокове да допринесе за разширяването на обхвата на дейностите на предприятията, като увеличи избора на продукти и услуги за потребителите и повиши удовлетворението на гражданите от функционирането на единния пазар, без това да е за сметка на защитата на потребителите. Поради това е изключително важно да се изготви предложение относно електронната търговия.

2.8.2 Електронната оперативна съвместимост е един от приоритетите, които имат за цел да улеснят всички дейности в рамките на единния пазар. Създаването на истински единен цифров пазар трябва да се основава на взаимното признаване например на електронните подписи, електронните удостоверения, електронното установяване на истинността и електронните формуляри. Разширяването на обхвата на Информационната система за вътрешния пазар (IMI) би допринесло за по-активно административно сътрудничество и обмен на данни – нещо, което ще послужи на администрациите, предприятията и гражданите ([6]).

2.8.3 Необходими са уреждането и управлението на авторските права чрез улесняване на общоевропейското лицензиране на съдържание и чрез разработване на правила за авторските права, които да бъдат валидни навсякъде в ЕС и да отчитат всички интереси. В тази област Актът за единния пазар не е достатъчно проактивен – би могло да се направи повече за потребителите.

2.9 *Корпоративно управление и участие на работниците (36, 37 и 38)*

Комитетът приветства предложението на Комисията за започване на обществена консултация относно корпоративното управление, както и подкрепата, която тя оказва за иновационни социални проекти. Комисията трябва да работи за по-твърд ангажимент на ЕС за укрепване на корпоративното управление, с цел да бъде допълнително развито участието на работниците и да бъде подобрена прозрачността на информацията, предоставяна от предприятията. Правото на работниците на информация, консултация и участие е включено като основно право под различни форми в Договора: член 151, параграф 1 от ДФЕС „*социален диалог*“ и член 153, параграф 1, където се посочва, че Съюзът подкрепя и допълва дейностите на държавите-членки в следните области: буква е) „*представителство и колективна защита на интересите на работниците и работодателите, включително съвместно вземане на решения*“. Ето защо обществената консултация следва да разгледа въпроса как да се подобри прозрачността на информацията, предоставяна от предприятията по отношение на аспектите, свързани със социалната сфера, околната среда и правата на човека. Когато получи конкретно искане за изготвяне на становище, ЕИСК ще направи критична оценка на Инициативата за социално предприемачество, включително на възможността корпоративната социална отговорност (КСО) да остане на доброволна основа.

2.10 *Свободно движение на работници и икономически свободи (30)*

Комисията планира да приеме законодателно предложение за усъвършенстване на прилагането на Директивата относно командироването на работници, което може да съдържа или да бъде допълнено с обяснение за упражняването основните социални права в контекста на икономическите свободи на единния пазар. В него не се предлага преразглеждане на директивата, а приемане на друг законодателен акт за подобряване на нейното прилагане. Следва да бъдат изяснени противоречията в прилагането на директивата и да бъдат правилно определени правомощията на държавите-членки да осигуряват прилагането на своите стандарти за труд и системи на колективни трудови отношения, включително решаващата роля на колективното договаряне в различните му форми. Резултатите от подобно изясняване следва да покажат дали е необходимо преразглеждане на директивата относно командироването на работници. Това не бива да става за сметка на спазването на правилата на конкуренцията и принципа на недискриминация на национална основа. Всяко преразглеждане на действащото законодателство или всеки нов законодателен акт следва да се основава на консултация със социалните партньори и на баланс между високите стандарти на труд и икономическите свободи ([7]).

2.11 *Законодателство в областта на обществените поръчки (17)*

2.11.1 През 2012 г. Комисията ще направи законодателни предложения за опростяване и актуализиране на разпоредбите на ЕС, с цел възлагането на обществени поръчки да стане по-гъвкаво, а самите обществени поръчки да могат да се използват по-добре от други политики. Чрез действащата правна рамка обществените поръчки могат да подкрепят иновационния и екологичен растеж. Новите предложения не бива да затрудняват участието на конкуренти от други държави-членки в съответствие с правилата, одобрени през 2004 г. Следва да се спазва принципът на равно третиране.

2.11.2 В инициативата на Комисията относно обществените поръчки следва да се обърне повече внимание на постоянния дисбаланс между ЕС и неговите основни търговски партньори по отношение на степента на отваряне на пазарите на обществени поръчки. Следва да се помисли до каква степен пазарите на обществени поръчки в ЕС могат да останат отворени по устойчив начин, при положение че в трети страни се запазят неравностойните условия на участие. В това отношение всички участници, независимо дали са държави-членки или трети страни, трябва да зачитат ратифицираните конвенции на МОТ и правата на човека.

([6]) ОВ C 128,18.5.2010 г., стр. 103.

([7]) ОВ C 44, 11.2.2011 г., стр. 90

2.11.3 Още от началото на проекта за създаване на единен пазар в средата на 80-те години на XX век се обсъжда включването на основна социална клауза в разпоредбите. Тези искания бяха удовлетворени при преразглеждането на правилата за обществените поръчки през 2004 г. Преразглеждането на директивите на ЕС в областта на обществените поръчки следва да позволи пълноценно използване на настоящата рамка за интегриране на социалните и екологичните критерии в договорите за обществени поръчки, стига тези критерии да отговарят на основните принципи на законодателството на ЕС ([8]).

2.12 *Външно измерение (24)*

ЕИСК счита, че предложението за гарантиране на конкурентоспособността на европейските предприятия на световните пазари е един от основните приоритети, тъй като единният пазар не може да бъде изолиран от световната конкуренция. Необходима е много по-силна позиция в преговорите с основните търговски партньори, с цел насърчаване на постигането на последователност в отделните законодателства и приемането на международни стандарти, основани на тези в ЕС. Външното измерение на вътрешния пазар и прилагането на справедливи търговски правила са от решаващо значение не само за конкурентоспособността на дружествата, но и за защитата на нашия социален и екологичен модел от нелоялна конкуренция. Световната конкурентоспособност обаче не бива да се насърчава за сметка на спазването на основните права на потребителите и гражданите.

2.13 *Достъп до правосъдие/Колективен иск (46)*

Достъпът до правосъдие е ключов фактор, допринасящ за доверието на потребителите в единния пазар. Със сигурност провеждащите се понастоящем консултации относно алтернативното разрешаване на спорове и колективните искове, за които призоваха Европейският парламент ([9]) и докладът на проф. Монти, трябва да доведат до законодателни предложения от страна на Комисията. ЕИСК приветства бъдещото законодателно предложение за алтернативно разрешаване на спорове (АРС), включено в Работната и законодателна програма на Комисията за 2011 г. и подкрепя бързото му приемане. Това обаче, само по себе си, не гарантира, нито че предложенията ще бъдат направени навреме, нито че ще осигурят ефективното прилагане на правилно замислени и ефикасни механизми, които да предоставят на потребителите и предприятията набор от подходящи инструменти за избягване на неоснователните спорове.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

([8]) Вж. съображения № 1 и 4 от Директива 2004/18/ЕО относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, услуги и доставки.

([9]) Доклад относно Осигуряването на единен пазар за потребителите и гражданите (Louis Grech, член на ЕП).

ДОПЪЛНЕНИЕ

към Становището на Европейския икономически и социален комитет

Следното изменение, получило повече от една четвърт от гласовете, бе отхвърлено по време на обсъжданията:

Параграф 2.3се изменя, както следва:

„***2.3 Услуги от общ интерес – УОИ (25)***

Комисията се ангажира да приеме до 2011 г. съобщение, придружено от пакет от мерки за услугите от общ интерес. ЕИСК приветства инициативата за подкрепа на оценката на обществените услуги и за премахване на пречките пред универсалния достъп ~~и приложния искането си за обвързваща рамкова директива~~ [1]. *Във връзка с това Комитетът се позовава на Протокол (№ 26) относно услугите от общ интерес, който е част от европейските договори. Целта на съобщението и на другите мерки относно обществените услуги следва да бъде подкрепата за държавите членки в развитието и подобряването на предоставяните от тях обществени услуги в съответствие с Протокола относно УОИ. Оценката на обществените услуги следва да включва критична и задълбочена оценка на предходните процеси на либерализация и да бъде извършена с участието на всички основни заинтересовани страни. ЕИСК е загрижен особено за поддържането на стандартите за качество и достъпност, включително лесното преминаване към друг доставчик, с цел увеличаване на конкуренцията. ЕС следва да придобие експертен опит по отношение на способността си да прави оценка на въздействието на всяка инициатива в рамките на единния пазар, както и на останалите инициативи на ЕС в областта на обществените услуги, в съответствие с Протокола относно УОИ.*“

Изложение на мотивите

Ефикасните, икономически ефективни и висококачествени обществени услуги са от съществено значение за европейското общество. Те подобряват качеството на живота ни и значително допринасят за насърчаването на териториалното и социалното сближаване в Европа.

С Договора от Лисабон от 2009 г. става ненужно да се създава нова хоризонтална правна рамка под формата на обвързваща рамкова директива. Фактът, че Протокол (№ 26) относно услугите от общ интерес е приложен към европейския договор, прави излишно позоваването на становището на ЕИСК от 2005 г.

Резултат от гласуването

Гласове „за“:	42
Гласове „против“:	53
Гласове „въздържал се“:	19

[1] ~~*Становище на ЕИСК CESE 121/2005, ОВ C 221, 8.9.2005 г, стр. 17 (докладчик: г-н Hencks, съдокладчик: г-н Hernández Bataller).*~~

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2000/25/ЕО във връзка с прилагането на етапи на пределните стойности на емисиите по отношение на трактори с тясна колея“

COM(2011) 1 окончателен — 2011/0002 (COD)

(2011/C 132/09)

Главен докладчик: **г-н BURNS**

На 2 февруари 2011 г. Съветът и на 20 януари 2011 г. Европейският парламент решиха, в съответствие с член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно:

„*Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2000/25/ЕО във връзка с прилагането на етапи на пределните стойности на емисиите по отношение на трактори с тясна колея*“

COM(2011) 1 окончателен — 2011/0002 (COD).

На 18 януари 2011 г. Бюрото на Европейския икономически и социален комитет възложи на специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“ да подготви работата на Комитета по този въпрос.

Предвид неотложното естество на работата, на 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 16 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет реши да определи г-н Burns за главен докладчик и прие настоящото становище със 147 гласа „за“ и 7 гласа „въздържал се“.

1. **Резюме и препоръки**

1.1 Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) е убеден, че намаляването на вредните емисии на въглероден оксид, азотни оксиди, въглеводороди и прахови частици от двигателите, предназначени за селскостопански и горски трактори, е от изключителна важност, за да могат да се достигнат нормите за качество на въздуха, предвидени от ЕС.

1.2 ЕИСК е убеден, че законодателство, което има за цел да донесе ползи за човешкото здраве и околната среда, трябва да се основава на солидна техническа, икономическа и социална оценка.

1.3 ЕИСК смята, че независимите проучвания и данните, събрани от Комисията, показват, че е необходимо да се даде допълнително време за разработването на подходящи системи за последваща обработка на отработилите газове и инсталирането им в специализирани трактори, които отговарят на изискванията за обработка на висококачествени култури, с акцент върху лозята.

1.4 ЕИСК подкрепя предложението на Комисията датите, посочени в член 4 от Директива 2000/25/ЕО, отнасящи се до одобрението на типа и първоначалното пускане в експлоатация в рамките на етапи IIIБ и IV на тракторите от категории T2, T4.1 и C2, да бъдат отложени с три години.

1.5 Освен това ЕИСК е убеден, че проучванията, довели до изготвянето на това предложение, не доказват по достатъчно убедителен начин, че е технически постижимо тези трактори да могат да отговорят на изискванията, определени за етап IV.

1.6 ЕИСК препоръчва, след като технологията бъде развита в достатъчна степен, Европейската комисия да проведе допълнителни проучвания относно осъществимостта на етап IV с достатъчен срок за реализация (препоръчва се те да приключат в края на 2014 г.) и, ако е целесъобразно, да предложи допълнителни изменения на изискванията или графика за прилагането на етап IV за трактори с тясна колея.

1.7 ЕИСК препоръчва бъдещото законодателство в областта на емисиите на отработили газове от извънпътна подвижна техника и трактори да бъде подлагано на подробна съвместна оценка на въздействието и законодателството да не се разширява и до други типове съоръжения без подходящ анализ и евентуално преразглеждане.

1.8 Тъй като новото законодателство в областта на емисиите на отработили газове от двигателите в извънпътна подвижна техника в Директива 97/68/ЕО се транспонира автоматично в еквивалентната Директива за тракторите (2000/25/ЕО), ЕИСК препоръчва Европейската комисия да вземе предвид специфичните характеристики на тракторите по принцип и на тези с тясна колея в частност, в рамките на всички оценки на въздействието, дори и ако те не са включени в обхвата на Директива 97/68/ЕО.

2. **Въведение**

2.1 Директива 2000/25/ЕО се отнася за двигатели с компресионно запалване с мощност от 18 kW до 560 kW, предназначени за селскостопански и горски трактори. В нея се определят пределните стойности за емисиите на въглероден оксид, азотни оксиди, въглеводороди и прахови частици. В директивата се определят увеличаващи се по строгост пределни стойности за отделните етапи и съответни срокове за привеждане в съответствие на максималните равнища на емисиите на отработилите газове и праховите частици. Следващите етапи, които вече са определени, се наричат III Б (в сила от 1 януари 2011 г.) и IV (в сила от 1 януари 2014 г.).

2.2 Пределните стойности за емисиите на отработили газове от селскостопански и горски трактори бяха изменени през 2005 г. Тогава разпоредбите за двигателите в извънпътна подвижна техника (Директива 97/68/ЕО, изменена с Директива

2004/26/ЕО) бяха транспонирани за селскостопанските трактори без никаква оценка на въздействието, отнасяща се конкретно до техническата осъществимост на тези изисквания. От друга страна, член 4, параграф 8 от директивата предвиждаше провеждане на проучване за осъществимост преди етапи IIIБ и IV да станат задължителни.

2.3 За да се гарантират механизирани операции при специфични характеристики на терена и разположението на специфични култури като лозя, овощни градини и др., основно в Централна/Южна Европа, през последните 40 години в Европа бяха разработени трактори със специално предназначение. Тези експлоатационни изисквания се отнасят изключително до начина на отглеждане в Европа и тези специализирани трактори се разработват само за този пазар. В рамковата Директива за тракторите 2003/37/ЕО селскостопанските и горските трактори, използвани при тези методи на отглеждане, се класифицират като Т2, С2 и Т4.1 и обикновено се наричат трактори с тясна колея (ТТК).

2.4 Успоредно с разработването на тракторите беше преструктурирана специфичната култивация [1] с цел оптимизиране на реколтата и качеството на отглежданите култури. Преструктурирането разчиташе на ТТК, така че понастоящем има пълна взаимозависимост между тракторите и някои от най-висококачествените и носещи най-голям приход култури, отглеждани в ЕС.

2.5 Строгите изисквания по отношение на етап IIIБ и етап IV означават оборудване на двигателите със системи за последваща обработка на отработилите газове, които са твърде големи в сравнение с размера на самите двигатели и чието монтиране е сериозно ограничено от експлоатационните им изисквания. Двигателите, използвани при тези трактори, са същите, както и при други видове трактори, като основната разлика е размерът на отделението на двигателя и ограничението на цялото пространство около самото отделение на двигателя.

2.6 Производителите на трактори не могат да монтират двигателите заедно със системите за последваща обработка на отработилите газове и същевременно да продължават да спазват експлоатационните изисквания по отношение на размера и маневреността, които са основните проектни спецификации на тези машини.

2.7 Тези заключения бяха потвърдени от различни проучвания, възложени от Комисията, в които се предлага или пълно освобождаване на тези трактори от етапи IIIБ и IV или отлагане на срока за влизане в действие с най-малко 5 години.

2.8 С годишни продажби от около 26 000 единици тези трактори представляват 16 % от пазара на ЕС за нови трактори. Необходимо е да се предприемат мерки, в противен случай вече няма да бъде разрешено пускането на пазара на модерни, съобразени с изискванията на етап IIIA, трактори. Това би спряло подобрението по отношение на околната среда, което те носят, и би изложило около 80 000 души, заети в селското стопанство, на по-големи рискове, свързани с безопасността, тъй като по-старите трактори не разполагат с много от новите системи за безопасност, налични понастоящем. Възможно е да бъдат загубени 3 000 работни места в ЕС, свързани с производството на трактори и веригата за доставка на части за тях.

3. **Предложението за изменение на директивата**

3.1 Съгласно предложеното изменение на Директива 2000/25/ЕО влизането в сила на всички изисквания по отношение на тракторите от категории Т2, С2 и Т4.1 в рамките на етапи IIIБ и IV се отлага с три години.

4. **Общи бележки**

4.1 ЕИСК подкрепя подхода на Комисията, съответстващ на Шестата програма за действие за околната среда (COM(2001) 31 окончателен) [2], който потвърждава необходимостта от подобряване на качеството на въздуха чрез намаляване на емисиите на отработили газове при източника, но и от използване на солидни научни знания, икономически оценки и надеждни и актуални данни и информация при определянето на тези намаления.

4.2 ЕИСК подкрепя предложението на Комисията, което прилага тези принципи за етапи IIIБ и IV.

4.3 От друга страна ЕИСК смята, че все още не е сигурно дали наистина ще бъде възможно да се монтират двигатели, отговарящи на изискванията на етап IV, в трактори с тясна колея, като същевременно се запазят експлоатационните им характеристики. Всъщност Комисията смята, че е важно да се наблюдава техническият напредък в отрасъла във времето, за да се следи напредъкът по отношение на постигането на пределните стойности за етап IIIБ и етап IV.

4.4 ЕИСК препоръчва като част от процеса на наблюдение, предложен от Комисията, преди етап IV да стане задължителен, да се изготви доклад, който да показва осъществимостта на етап IV за трактори с тясна колея и в който да се предлагат възможни изменения на директивата.

4.5 ЕИСК смята, че при разширяването на обхвата на етап IIIБ и етап IV от извънпътната подвижна техника до тракторите по принцип и специализираните трактори в частност посредством изменението на Директива 2000/25/ЕО не е била направена оценка на въздействието и именно този пропуск е породил необходимостта от настоящото изменение.

Брюксел, 16 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

---

[1] Със значителна икономическа подкрепа на Общността в рамките на Общата селскостопанска политика.

[2] ОВ С 154 Е, 29.5.2001 г., стр. 218.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Младежта в движение“ — Инициатива за разгръщане на потенциала на младите хора с цел постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в Европейския съюз“

COM(2010) 477 окончателен

(2011/C 132/10)

Докладчик: **г-н Pavel TRANTINA**

Съдокладчик: **г-н Juan MENDOZA CASTRO**

На 15 септември 2010 г. Комисията реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – „Младежта в движение“ (Инициатива за разгръщане на потенциала на младите хора с цел постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в Европейския съюз)

COM (2010) 477 окончателен.

Специализираната секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 24 февруари 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с единодушие.

1. **Кратко изложение на препоръките**

1.1 ЕИСК съзнава необходимостта от съсредоточаване на вниманието върху младите хора, които са силно засегнати от икономическата криза. Комитетът отчита ползата от инициативата „Младежта в движение“ като неразделна част от мерките, залегнали в „Европа 2020“, и приветства принципните разпоредби, изложени в съобщението. Той е готов да допринесе за осъществяването им, като обедини усилия със социалните партньори и организациите на гражданското общество и работи за популяризиране на инициативата заедно с тях, както и като набележи съществуващите празнини в инициативата, които стратегията на ЕС за младежта запълва.

1.2 ЕИСК подчертава, че е необходимо целите, предложени в инициативата „Младежта в движение“, да се наблюдават, а напредъкът по отношение на изпълнението им да се измерва, като се прилагат ясни показатели, така че държавите-членки да полагат по-големи усилия, ако тези цели не бъдат постигнати навреме.

1.3 В момент, в който икономическата криза налага да се преразглеждат бюджетните приоритети, ЕИСК подчертава колко е важно да се запази и повиши, когато това е възможно, ефективността в използването на заделените на държавно равнище и на равнището на ЕС ресурси за образование, обучение и заетост на младите хора. Политиките за икономическо възстановяване трябва да насърчават създаването на стабилна заетост и да предотвратяват прекъсванията в ученето.

1.4 ЕИСК подкрепя създаването на качествена рамка за провеждане на стаж и приветства мерките, насочени към премахването на правните и административните пречки пред свободното движение на младите хора с цел образование, стажуване и чиракуване.

1.5 ЕИСК приветства инициативата на Комисията да укрепва системата за валидиране на неформалното обучение и да повишава видимостта на уменията, придобити извън формалната образователна система (например чрез европейския паспорт на уменията). При обсъжданията на начините за валидиране трябва да се вземат предвид качеството на предлаганото образование и обучение, както и надзорът и наблюдението върху тях. В същото време ЕИСК припомня, че всички трябва да могат да се възползват от мерките, които насърчават неформалното обучение, и следователно тези мерки не бива да се насочват единствено към младите хора с по-скромни възможности.

1.6 ЕИСК приветства разработването на инструменти на национално равнище, като „Гаранция за младежта“, които помагат на младите хора да се придвижват от сферата на образованието към пазара на труда. Въпреки това Комитетът е на мнение, че преди да се пристъпи към изпълнението им, някои от останалите инициативи трябва да се проучат допълнително. Това се отнася за сравняването на резултатите от висшето образование, разработването на карта „Младежта в движение“, създаването на инициатива „Твоята първа работа с EURES“ и работата по бъдещето на европейския инструмент за микрофинансиране „Progress“.

1.7 ЕИСК подкрепя усилията на Комисията за набелязване на най-ефективните начини за подкрепа на младежката заетост. Те включват програми за обучение, мерки за сигурност и социални помощи, съчетани с мерки за активизиране, субсидии за наемане на работа и подходящи условия за заплащане и социално осигуряване, както и с професионално ориентиране. ЕИСК подчертава, че тези стъпки трябва да се предприемат, като се използват и укрепват социалният диалог и диалогът с гражданското общество.

1.8 Макар и наистина да е насочена към образованието и заетостта, инициативата не поставя достатъчно силно ударение върху развитието на социалния капитал и на младежкото участие в европейското гражданско общество. Освен това в стратегиите за младите хора следва да се включи като приоритет и елементът на приобщаващия растеж, и да се обезпечат необходимите средства за изпълнение, като например поддържане и укрепване на съществуващата програма „Младежта в действие“.

1.9 ЕИСК изказва съжаление, че от инициативата са изключени дейности, които градят и укрепват социалното и гражданското измерение на младежта в Европа. В съобщението заглавието „Младежта в движение“ трябва да придобие смисъл не само като „отнасящо се за“ или „предназначено“ за младите хора, а като нещо, което се извършва „съвместно“ с тях, за да се отбележи активното участие на младите хора в осъществяването на предложените действия. ЕИСК приканва Комисията да добави необходимите дейности към инициативата.

1.10 ЕИСК предлага да се помести справка за специалния уебсайт на инициативата на вече съществуващите източници на информация, каквито са порталите PLOTEUS, YOUTH и други. Публикуването на нова информация на вече съществуващи уебсайтове може да се окаже по-успешна мярка, която позволява по-лесен достъп на младите хора до нея.

1.11 Стажантската практика следва да стане по-привлекателна и да отразява интересите на всички заинтересовани лица, а държавите-членки следва, чрез различни видове стимули, да насърчават работодателите да създават повече възможности за стажуване и впоследствие - повече и по-качествена заетост за младите хора.

1.12 ЕИСК приветства факта, че на използването на Европейския социален фонд (ЕСФ) е отдадено толкова важно място. Когато преговаря с държавите-членки относно бюджетните разпоредби, залегнали в новата финансова перспектива, Комисията трябва да следи преди всичко дали има достатъчно средства за инициативите по ЕСФ, по-конкретно за онези, които са свързани с младите хора.

1.13 ЕИСК ще проучи внимателно потенциалния принос на европейската система за студентски заеми в контекста на вече наличните възможности и инструменти.

2. **Основно съдържание на инициативата на Комисията**

2.1 В стратегията „Европа 2020“ са поставени амбициозните цели за интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж в ЕС. Младите хора са важен фактор за постигането ѝ. Условия като качествено образование и обучение за всички, успешна и непрекъсната интеграция на пазара на труда, достоен и адекватно заплатен труд, както и възможности за по-голяма мобилност са елементи от съществено значение за „**разгръщане на потенциала на всички млади хора“** ([1]), **а оттук и за постигане** на целите на стратегията „Европа 2020“. В резултат на това съвкупността от мерки в инициативата „**Младежта в движение“** я правят едно от водещите предложения в стратегията.

2.2 „Младежта в движение“ цели да укрепи целите и приоритетите, които определят стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението (Образование и обучение 2020), и да осъществи мерки за постигане на следните цели:

— подобряване на перспективите на младите хора за успешно влизане и оставане на пазара на труда;

— осигуряване на достъп до висше образование на повече млади хора;

— адаптиране на образованието и на професионалното обучение така, че да отговарят в по-голяма степен на потребностите на младите хора;

— гарантиране, че до 2020 г. всеки европейски гражданин ще може да учи или да се квалифицира в чужбина, ако желае това;

— намаляване на младежката безработица, увеличаване на броя на онези работни места, които са достъпни за младите хора, както и организиране на вътрешнофирмени стажове за студенти и осигуряване на трудов опит, който насърчава предприемаческия им дух;

— осигуряване на повече и по-добра информация за инструментите на ЕС, които са в подкрепа на мобилността, по-специално курсове, обучения или стажове в чужбина и т.н.

2.3 За всяка една от приоритетните области е определена поредица от **ключови нови действия**. Те включват предложения, предназначени да допринасят преди всичко за постигане на приоритетите.

([1]) COM(2010) 477 окончателен.

3. **Общи коментари от Комитета относно съобщението на Комисията**

3.1 Водещата инициатива „Младежта в движение“ е изготвена в съответствие със стратегията „Европа 2020“, която си поставя за цел постигането на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. В отражение на новия холистичен подход тя разглежда политиката относно образованието и заетостта на младежите в неразривна връзка с останалите водещи инициативи и с петте главни цели, набелязани на равнището на ЕС. ЕИСК подчертава необходимостта от съгласуваност между политиките, прокарвани на равнището на ЕС и на национално равнище, както и от активно участие на заинтересованите лица от неправителствения сектор.

3.2 ЕИСК би искал да подчертае, че инициативата трябва да се разглежда в контекста на най-голямата икономическа криза, която Европа е преживявала от години насам. Това не може да се игнорира, като се има предвид заявената цел за „*разгръщане на потенциала на младите хора с цел постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в Европейския съюз*“. Уместно е да се постави въпросът по какъв начин кризата засяга сигурността на работата, социалните права и всички планове и проекти за студентска и трудова мобилност в настоящия момент. ЕИСК счита, че е важно да се подчертаят съществуващите взаимовръзки между приеманите мерки с икономическа ориентация и евентуалното им въздействие върху съществуващите европейски планове и програми, които имат голяма стойност за младите хора. Трябва да се избягват съкращенията. Тъкмо напротив, наличните ресурси следва да се използват по-целенасочено и по възможност значително да се увеличат.

3.3 ЕИСК отчита значимостта на инициативата „Младежта в движение“ като неразделна част от мерките, залегнали в „Европа 2020“, и приветства принципните разпоредби, изложени в съобщението. На първо място инициативата трябва да осигури по-ефективна обвързаност между различните съществуващи и бъдещи мерки и проекти, с цел подобряване на възможностите за постигане на гореспоменатите цели. ЕИСК съжалява, че дейностите за изграждане и укрепване на социалното и гражданското измерение на младежта в Европа са изключени от инициативата. В текста на съобщението заглавието „Младежта в движение“ трябва да придобие смисъл не само като „отнасящо се за“ или „предназначено“ за младите хора, но и като нещо, което се извършва „съвместно“ с тях, за да се отбележи активното участие на младите хора в осъществяването на предложените действия. ЕИСК приканва Комисията да добави необходимите дейности към инициативата.

3.4 Тъй като инициативата обхваща две основни области – образование и заетост, ЕИСК оценява факта, че в нея се набляга върху мобилността, привлекателността и качеството, като по този начин тя е приведена в съответствие със стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („ЕСЕТ 2020 г.“), по-конкретно със стратегически цели 1 и 2. Важно е тази инициатива да наблегне особено силно върху повишаване на мобилността с учебна цел, модернизиране на висшето образование, укрепване и валидиране на самостоятелното и неформалното учене, както и гарантиране на ефективни и постоянни инвестиции в образованието и професионалното обучение.

3.5 ЕИСК приветства и факта, че инициативата откроява обусловеността между целите и продължаващото изпълнение на европейската квалификационна рамка, все по-отварящите се образователни системи, подобрените услуги за професионално ориентиране, както и партньорството между образователните органи и работодателите ([2]). При изпълнението на тази инициатива ЕИСК препоръчва вниманието да е съсредоточено предимно върху отварянето и адаптирането на образователните системи към потребностите на обществото и пазара на труда, по пътя на ефективното интегриране на инициативата „Младежта в движение“ в съществуващите инструменти за мобилност с учебна цел, като Европас и Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS), както и върху засилване на сътрудничеството между образователните институции и работодателите, профсъюзите, студентите и другите заинтересовани лица.

3.6 Инициативата действително акцентира върху образованието и заетостта, но не прави това в достатъчна степен по отношение на развитието на социалния капитал и насърчаването на младите хора в европейското гражданско общество. В това отношение инициативата „Младежта в движение“ не отговаря напълно на целите на приетата през 2009 г. нова Стратегия на ЕС за младежта „Инвестиране и овластяване“, нито на целите на чл. 165, параграф 2 от Договора от Лисабон, предназначен да създаде условия за укрепване на гражданското измерение и посочващ необходимостта от насърчаване на младежкото участие в демократичния живот и на дейностите, насочени към младите хора. Необходимо е да бъдат разработени и след това заложени в инициативата някои ключови умения, които имат пряко отношение към света на бизнеса (като иновативност и предприемачески дух), както и към възпитанието в духа на гражданство, солидарност и активно социално сближаване – тоест пълното участие на младите хора в социалния дневен ред. В инициативата следва да се предвидят и добавят и съответните необходими мерки за подкрепа.

3.7 Изискването за приобщаващ растеж също трябва да бъде включено приоритетно в стратегиите, предназначени за младите хора, като трябва да се посочват и необходимите стъпки за осъществяването им, като например поддържане и укрепване на съществуващата програма „Младежта в действие“.

3.8 В инициативата следва да залегнат по-отчетливо някои аспекти, свързани с недискриминацията. ЕИСК предлага да се включат мерки за преодоляване на проблема, породен от разликата в заплащането на младите мъже и жени. Трябва да се обърне внимание на разликите между местните хора и хората с миграционен произход, както и на техните затруднения за получаване на равни условия и квалификации. На въпроса за включване на младите хора в неравностойно положение в пазара на труда също следва да бъде отдадено дължимото внимание.

3.9 Необходимо е целите, предложени в инициативата, да се наблюдават, и напредъкът по отношение на изпълнението им - да се измерва, като се прилагат ясни правила, така че държавите-членки да полагат по-големи усилия, ако тези цели не бъдат постигнати навреме.

3.10 В следващия раздел ЕИСК разглежда приоритетните области, определени от съобщението, и излага своите коментари и допълнителна информация за всяка от новите предложени ключови дейности.

([2]) Тази концепция следва да се разбира в най-широкия смисъл като обозначаваща лице, което наема на работа друго лице във всеки един от секторите - частния, публичния или неправителствения.

4. **Развиване на модерни системи на образование и обучение, които да позволяват придобиването на ключови компетенции и достигането на високи постижения**

4.1 *Предлагане на проект на препоръка на Съвета за намаляване на ранното напускане на училище (2010 г.)*

4.1.1 Намаляване на ранното напускане на училище е един много важен въпрос, конкретно засягащ някои държави членки. Това е и една от ключовите цели на стратегията „Европа 2020“, която произтича пряко от съвкупността от базисни критерии в стратегическата рамка за образование и обучение 2020. В момент, в който икономическата криза предизвиква бюджетни съкращения, ЕИСК подчертава колко е важно да се запазят и увеличат заложените на национално ниво ресурси, предназначени за предотвратяване на ранното напускане на училище, когато условията позволяват това.

4.2 *Формиране на експертна група на високо равнище по въпросите на грамотността (2010 г.)*

4.2.1 ЕИСК подкрепя методи, доказали своята ефективност за подобряване на способностите на учениците и студентите и за изкореняване на неграмотността в ЕС. Освен това той подчертава важността на онези програми, които включват млади хора от социално неравностойни и мигрантски прослойки. Важно е експертната група на високо равнище да предостави възможности за диалог и консултация със социалните партньори и с организациите на гражданското общество.

4.3 *Повишаване на привлекателността, предоставянето и качеството на професионалното образование и обучение*

4.3.1 След проведени консултации с Европейския център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP), ЕИСК изтъква необходимостта от преразглеждане на нашите стратегии за образование, обучение и учене, в това число - и за професионалното образование и обучение (ПОО). Налице е необходимост от:

— по-целенасочено образование и обучение;

— насърчаване и придаване на значимост на широк кръг от знания, умения и компетенции;

— намаляване на несъответствието между търсенето и предлагането на знания и умения;

— оказване на подкрепа на новите видове учебна среда;

— отваряне на структурите и институциите, предлагащи образование и обучение;

— отчитане на индивидуалните потребности.

4.3.2 Следователно ЕИСК приветства комюникето от Брюж, което цели да засили европейското сътрудничество в областта на ПОО, и в което са набелязани 11 дългосрочни стратегически цели за следващото десетилетие (2011-2020 г.). ЕИСК подкрепя подобряването на качеството на професионалното обучение на ниво ЕС. ПОО трябва да бъде една от първите нови целеви области, повлияни благотворно от повишената мобилност.

4.4 *Предложение за рамка за качество за стажовете*

4.4.1 ЕИСК приветства мерките, с които се премахват правните и административните пречки пред свободното движение на млади хора с цел полагане на стаж. В хода на структурирания диалог с младите хора бе набелязан още един ключов проблем: качеството на стажовете в отделните държави членки. Следователно чрез Европейската рамка трябва да се породи национален дебат по въпросите на стажуването, чиракуването и качеството на трудовите договори, предлагани на младите хора. Стажовете трябва да съставляват част от образователните програми и да включват силен образователен елемент, осигуряващ на младите хора възможност да получават стабилна, висококачествена, адекватно заплатена и недискриминативна работа на един следващ етап.

4.4.2 Изискването за рамка за качество на стажовете трябва да се отнася за всички форми на учение в реална работна среда, независимо дали те спадат към програмите за формално образование или се осъществяват доброволно извън която и да е рамка за формално обучение. Стажовете не трябва да изпълняват заместваща роля за самата длъжност, а трябва да предлагат на стажантите необходимите за безпроблемното им навлизане в професионалния свят умения. Младите стажанти трябва да получават финансова компенсация за реалните си професионални ангажименти, както и да бъдат обхванати от системата за социално осигуряване. За да се осигури качество и релевантност на стажовете спрямо пазара на труда, е важно **социалните партньори** да участват в тяхната подготовка, организиране, осъществяване и финансиране.

4.4.3 Стажантската практика следва да стане по-привлекателна и да отразява интересите на всички заинтересовани лица, а държавите-членки следва, чрез различни видове стимули, да насърчават работодателите да създават повече възможности за стажуване и, в последствие - повече и по-качествена заетост за младите хора при отчитане на приетото от европейските социални партньори „Рамково споразумение за приобщаващи пазари на труда“.

4.5 *Предлагане на проект на Препоръка на Съвета за насърчаване и валидиране на неформалното и самостоятелното обучение (2011 г.)*

4.5.1 ЕИСК отдавна счита, че този въпрос има съществено значение и следователно подкрепя допълнителни мерки в това отношение. По-конкретно ЕИСК приветства поставянето на силен акцент върху валидирането на резултатите от неформалното обучение. Дискусията относно начините за осъществяване на валидирането трябва да е насочена и към качеството на неформалното образование, както и към надзора и наблюдението, упражнявани върху тях. Всички трябва да се възползват от мерките, насърчаващи неформалното обучение, и следователно то не бива да се ограничава единствено до младите хора в неравностойно положение (както е посочено в съобщението). Неформалното обучение, предлагано предимно от неправителствени организации под формата на доброволни дейности, е значимо, защото способства за изграждане на уменията, които са необходими на младите хора в днешния свят, особено онези, които са свързани с творческите способности, екипната работа, разрешаването на проблеми, езиковите умения, разбирането на културните различия, съчувствието, инициативността и чувството за отговорност.

4.5.2 Що се отнася до валидирането на самостоятелното обучение, работодателите ще изпълняват ключова роля по отношение на приема му, но особено важна ще бъде и ролята както на професионалните, така и на висшите образователни институции.

4.5.3 Що се отнася до признаването на самостоятелното и неформалното обучение на национално ниво съществуват редица добри практики като „Profilpass“ в Германия и „Ключовете за живота“ в Чешката република. Те трябва да се вземат предвид при изготвяне на Препоръката на Съвета. Комисията трябва да допринася за умножаването и анализирането на добрите практики, като отчита голямото разнообразие по отношение на развитието, традициите и реалностите в ЕС.

5. **Повишаване на привлекателността на висшето образование за нуждите на икономиката на знанието**

5.1 *Подкрепа за реформата и модернизацията на висшето образование чрез представяне на съобщение (2011 г.), в което да бъде изложен нов, усъвършенстван дневен ред за висшето образование*

5.1.1 Реформата на висшето образование трябва да играе много по-съществена роля за постигане на целите на стратегията за 2020 г., предвиждащи обществото на ЕС да се превърне в лидер в областта на знанията, иновациите и развитието. Модернизацията на системите на висшето образование - осъществяването на европейското пространство за висше образование и на целите на Болонския процес, по-активното участие на гражданското общество и частния сектор, преразглеждането и укрепването на системите за осигуряване на качеството на висшето образование и признаването на значимостта на социалното измерение в образованието трябва да помагат на абсолвентите да успяват да навлизат в трудовия пазар и да премахват бариерите пред равнопоставеното участие в образованието, които продължават да съществуват по отношение на социалното неравенство, половата принадлежност, националността и др.

5.2 *Сравняване на резултатите на висшето образование*

5.2.1 Макар че една от целите е да се определят базисните критерии, които да позволят да се измерват резултатите и постиженията на висшето образование, ЕИСК подчертава колко важно е критериите да се подбират внимателно – в тясно сътрудничество с образователните експерти, организациите на гражданското общество и частния сектор, тъй като това е една много деликатна област. ЕИСК споделя загрижеността относно потенциалното екстраполиране на методите за оценка или класификация, прилагани в други области, и изразява съмнения доколко създаването на нова многоизмерна система или скала за класиране на университетите представлява компетенция на ЕС.

5.3 *Предлагане на многогодишна стратегическа иновационна програма (2011 г.)*

5.3.1 По отношение на стратегическата иновационна програма (2011 г.) ЕИСК насочва вниманието на Комисията към множеството становища и препоръки от последните години, посветени на тази тема ([3]).

6. **Подкрепа за активизиране на международната учебна и трудова мобилност на младите хора**

6.1 *Създаване на специален уебсайт „Младежта в движение“ с информация за възможностите за учене, обучение и мобилност в ЕС (2010 г.)*

6.1.1 ЕИСК предлага включването на нов пакет информация в съществуващите източници, като PLOTEUS, YOUTH или другите портали, тъй като публикуването на нова информация на съществуващи уебсайтове може да се окаже по-успешна мярка и да улесни достъпа на младите хора до нея. Освен това трябва да се разработи единна база данни, посочваща свободни места за стаж и за доброволна работа, която да се публикува на тези уебсайтове.

6.2 *Предлагане на проект на Препоръка на Съвета за насърчаване на мобилността с учебна цел на младите хора (2010 г.)*

6.2.1 ЕИСК подкрепя укрепването на определени мерки, целящи постигане на по-голяма мобилност с учебна цел, както и изпълнението на заключенията на обществените допитвания относно предложенията на Зелената книга „*Насърчаване на мобилността с учебна цел на младите хора*“. Комитетът изигра активна роля в този процес през 2009 г. и даде няколко ценни препоръки ([4]). Когато се прилага мярката за мобилност, тя трябва да е съпътствана от форми на подкрепа преди, след и по време на осъществяването ѝ.

6.3 *Създаване на карта „Младежта в движение“*

6.3.1 Не е достатъчно ясно дали целта на инициативата е да се разработи нова карта или да се даден нов тласък на съществуващата карта „Младеж 26“. Трябва ясно да се посочи ползата от въвеждането на нова карта, както и да се направи сравнение с вече съществуващите такива.

6.4 *Публикуване на наръчник, основаващ се на имащите отношение към правата на мобилните студенти решения на Съда на Европейския съюз (2010 г.)*

6.4.1 ЕИСК счита, че това е положителна мярка и изтъква, че решенията трябва да се публикуват в гъвкав, леснодостъпен и разбираем вид. Те трябва да бъдат удобни за ползване и от учениците в средното училище.

6.5 *Предлагане на европейски паспорт на уменията (2011 г.)*

6.5.1 ЕИСК подкрепя създаването на европейски паспорт на уменията. Комитетът счита, че съществуващите паспорти (Европас и младежкият паспорт) трябва да се комбинират в един общ инструмент, който ще съвместява в една-единствена форма традиционната автобиография, формалното образование (Европас), както и неформалното или самостоятелното образование. Младите хора са скептично настроени към големия брой инструменти, които, макар и непрекъснато да се преразглеждат, остават в крайна сметка неудобни за ползване. Успехът на европейския паспорт на уменията ще зависи, наред с други фактори,

([3]) Становища на ЕИСК относно „Преглед на политиката на Общността в областта на иновациите в един променящ се свят“, ОВ C 354 от 28.12.2010 г., стр.80, и „Инвестиции в знания и иновации (Лисабонска стратегия)“, ОВ C 256 от 27.10.2007 г., стр. 17.

([4]) Становище на ЕИСК относно „Зелена книга — Насърчаване на мобилността с учебна цел на младите хора“, ОВ C 255 от 22.9.2010 г., стр. 81.

и от начина, по който той ще бъде възприет от работодателите и използван от младите хора, за които възможностите за консултация и подкрепа трябва да останат достъпни.

6.6 *Изпълнение на инициативата „Твоята първа работа с EURES“*

6.6.1 ЕИСК приветства всякаква форма на подкрепа, която увеличава перспективите за заетост на младите хора. Комитетът е убеден, че в това отношение може да помогне както укрепването на Европейските служби по заетостта и на останалите портали, така и подобряването на качеството на тяхното обслужване.

6.7 *Създаване през 2010 г. на „европейски монитор на свободните работни места“*

6.7.1 ЕИСК приветства редовното публикуване на „Европейския монитор на свободните работни места“, тъй като той дава полезна и актуална представа за тенденциите на европейския пазар на труда.

6.8 *Следене за прилагането на законодателството на ЕС, уреждащо свободата на движение на работниците*

6.8.1 ЕИСК е съгласен по принцип, че прилагането на законодателството на ЕС, уреждащо свободата на движение на работниците, е от полза за младите хора, и трябва да се следи повнимателно (тази мярка се прилага от известно време насам). Все пак Комисията не посочва ясно как ще се организира мониторингът на законодателството и прилагането на инициативите за мобилност на младите хора.

7. **Рамка за младежка заетост**

7.1 *Набелязване на най-ефективните мерки за подкрепа на младежката заетост*

7.1.1 Младежката безработица, чийто ръст и преди кризата имаше сериозни размери, се превърна в един от най-обезпокояващите аспекти на европейския пазар на труда. Както се посочва в инициативата, „***Младежката безработица достигна недопустимо високото ниво*** *от почти 21 %.* ***За да се постигне целта за 75 %-но ниво на заетост*** *на населението на възраст от 20 до 64 години, е необходимо радикално да се подобри навлизането на младите хора на пазара на труда*“ ([5]). Не бива да се подценява значимостта на мерките, които способстват да се гарантира на младите хора висококачествена, адекватно платена заетост от самото начало. ЕИСК приветства предложените инициативи и приканва Комисията да получи твърди обещания от държавите-членки – в консенсус със социалните партньори и други заинтересовани лица – за създаване на заетост за младите хора. ЕИСК подкрепя и изявлението в текста, че „***Някои клаузи, касаещи заплащането на труда****, и* **невлизащите в заплащането за труда разходи за труд** *могат да привнесат стимули за наемане на нови участници на пазара на труда,* **но не трябва да способстват за несигурност на работното място**. *Колективното договаряне също може да изиграе положителна роля при определянето на договорени диференцирани заплати за новопостъпилите“,* като същевременно се съблюдава принципът за равно заплащане за равна по количество или по стойност работа.

7.1.2 Една от ключовите предпоставки за повишаване на конкурентоспособността на Европа е да се уреди положението на младите хора в съвременните пазари на труда. За да успеем, трябва преди всичко да съумеем да използваме по-добре, а не да прахосваме таланта на съвременното поколение от млади хора.

7.1.3 ЕИСК подкрепя усилията за набелязване на най-ефективните мерки в подкрепа на младежката заетост, като програми за обучение, мерки за сигурност и помощи, съчетани с мерки за активизиране, със субсидии за наемане на работа и с подходящи условия за заплащане и социално осигуряване. Освен това Комисията с право поставя ударение върху професионалното ориентиране. Когато трябва да вземат решения за бъдещата си кариера, младите хора трябва да получават необходимата информация за разнообразните образователни възможности пред тях, ясна представа за необходимите умения и компетенции, както и информация за тенденциите в пазара на труда, за да могат да планират съответно бъдещето си. Това е особено валидно за случаите, когато младите хора са в подготовка или търсене на първата си работа.

7.2 *Въвеждане на системно наблюдение на положението на младите хора със статут на неработещи никъде, неучещи и необучаващи се*

7.2.1 Друго последствие на настоящата криза е увеличаващият се брой млади хора, които нито работят, нито учат или се обучават. При все това досега беше трудно да се добие обща представа за това колко сериозно е това явление на равнището на ЕС и какво е отражението му върху психичното здраве и благосъстояние на младите хора. Поради това ЕИСК приветства предложението да се организира систематичен мониторинг в тази област.

7.3 *Създаване с подкрепата на програмата „Progress“ на нова Програма за взаимно обучение за европейските публични служби по заетостта (2010 г.)*

7.3.1 ЕИСК подкрепя това действие и препоръчва то да се насочи преди всичко към обединяване на съществуващите дейности, към финансиране и обмен на опит. Важно е публичните служби по заетостта да предлагат ефективни, релевантни услуги. Но в редица държави членки тези услуги се предоставят от частни агенции: дейността на някои от тях е недостатъчно регламентирана и наблюдавана. Изключително важно е да се предлага стабилна, висококачествена работа и да се гарантират социални права. В тази, както и в други области, приносът на социалните партньори е решаващ.

([5]) Според доклада на Евростат за януари 2011 г. общият ръст на безработицата в ЕС-27 е 9,6 %. Младежката безработица (обхващаща младежите под 25-годишна възраст) е 21 %. Страните с най-висок ръст на младежка безработица са Испания (43,6 %), Словакия (36,6 %) и Литва (35,2 %).

7.4 *Задълбочаване на двустранния и регионалния политически диалог по въпросите на младежката заетост със стратегическите партньори на ЕС*

7.4.1 ЕИСК подкрепя идеята да се увеличи двустранното и многостранното сътрудничество с организации като ОИСР и Съюза за Средиземноморието, както и със страните от Източното партньорство, Западните Балкани, и в контекста на взаимоотношенията на ЕС - с Латинска Америка, Карибите и други части на света, с които има перспективи за сътрудничество. Това се отнася конкретно за въпросите, свързани с младите хора с миграционен произход.

7.5 *Поощряване на по-пълноценното използване от страна на млади предприемачи на Европейския инструмент за микрофинансиране „Progress“*

7.5.1 ЕИСК приветства инструмента за микрофинансиране като нов начин за насърчаване на предприемаческия дух и за разкриване на нови работни места в микропредприятията [6]. При все това, въпреки че не се планира да се удължи действието на инструмента като част от новите финансови перспективи на ЕС за периода след 2013 г., ЕИСК счита, че следва да се помисли за удължение, ако бъдат представени доказателства за неговите достойнства.

7.5.2 От провежданията в момента структурен диалог с младите хора става ясно, че онези от тях, които взимат решение да започнат собствен бизнес, се нуждаят от специална подкрепа в две области, които трябва да се вземат предвид: i) необходимият начален капитал, и ii) напътствия, наставничество и помощ от практическо естество.

7.6 *Предложение всички млади хора да бъдат устроени на работа, да продължат образованието си или да станат обект на мерки за активизиране в четиримесечен срок от напускане на училище, като това става под формата на „гаранция за младежта“*

7.6.1 ЕИСК приветства идеята за разработване на инструмент на национално ниво, който може да помага на младите хора да преодоляват пречките в процеса на прехода им от учебните заведения към пазара на труда. Положителният опит на някои държави членки трябва да служи за пример и да се споделя. В дългосрочен план предложената „гаранция за младежта“ може да окаже съществен принос към европейския социален модел и към целите на „Европа 2020“.

7.7 *Обезпечаване на добра балансираност между правото на помощи и целенасочените мерки за активизиране на основата на взаимно задължение*

7.7.1 ЕИСК подкрепя мярката за взаимното задължение, включително политиките за активизиране на младите хора в риск от социално изключване, модернизирането на системата за социална закрила и др. Комитетът подкрепя и идеята за укрепване на функциите за активизиране и мотивиране, които са част от системите за социална закрила, с цел младите хора да не остават твърде дълго зависими от социални помощи.

7.8 *Въвеждане в сегментираните пазари на труда на единен безсрочен договор с достатъчна продължителност на изпитателния срок и постепенно разширяване на правата в областта на закрилата*

7.8.1 Концепцията за единния безсрочен договор може да се окаже една от мерките, които биха могли да допринесат за намаляване на неравенството между хората, навлизащи в пазара на труда, и тези, които са изключени от него. ЕИСК си дава сметка за значителните разлики между държавите-членки по отношение на навлизането на младите хора на пазара на труда. Някои от по-негъвкавите системи пречат на младите хора да получат каквато и да е работа; в други има повече предложения за краткосрочни договори, които са твърде гъвкави и не предлагат пълен достъп до социални помощи. ЕИСК подчертава, че мерките, които предстои да се приемат, трябва да имат за цел да осигурят на младежите предложения за стабилни трудови договори, в които е избегната всякаква дискриминация по възрастов, полов или друг признак.

8. **Използване на пълния потенциал на програмите за финансиране на ЕС**

8.1 *По-добро онагледяване на съдействието, което ЕСФ може да оказва на младите хора, и пълноценно използване на възможностите му*

8.1.1 ЕИСК приветства факта, че съобщението отдава такава важност на използването на Европейския социален фонд (ЕСФ). Когато преговаря с държавите-членки относно разпределението на бюджетните средства в новата финансова перспектива, ЕК трябва да следи преди всичко дали има достатъчно средства за инициативите на ЕСФ, по-конкретно за онези, които са свързани с младите хора. Трябва да се проучват възможностите за по-активно присъствие на младежката проблематика в останалите програми.

8.2 *Осигуряване на условия, при които средствата във Фонда ще бъдат предоставени на младите хора в кратки срокове и ще се използват умело за постигане на целите на „Европа 2020“*

8.2.1 ЕИСК счита, че трябва да се положат усилия за максимално оползотворяване на възможностите, предлагани понастоящем от ЕСФ, но и че споменатите цели трябва да бъдат включени и в други фондове като хоризонтални приоритети.

8.3 *Предприемане на преглед на всички програми на ЕС, насърчаващи учебната мобилност и образованието, които имат отношение към темата*

8.3.1 ЕИСК подкрепя предложението за организиране на обществени допитвания с цел наблюдение на приноса на мобилността по отношение на ученето. Комитетът ще следи отблизо дейностите в тази област, като същевременно ще отчита новите финансови перспективи.

[6] Становище на ЕИСК относно „Инвестиции в знания и иновации (Лисабонска стратегия)“, ОВ C 256 от 27.10.2007 г., стр. 17-26.

8.3.2 В Съобщението си Комисията не споменава за ролята на европейските обучителни програми в подкрепа на активното гражданство и участието на младите хора. Очевидно е, че качественото образование и устойчивият пазар на труда допринасят за растежа в Европа, но и че те трябва да се съпътстват от инструменти, насърчаващи участието на младите хора в обществото, така че те да се чувстват ангажирани и отговорни за съответните политики. В това отношение по-активна роля могат да поемат специалистите по младежките въпроси и младежките организации. Следва да се обогатят възможностите за граждански доброволчески дейности.

8.3.3 ЕИСК счита, че прилагането на антикризисни мерки не бива да означава отслабване на подкрепата за неформалното обучение, както поради това, че ролята му добива нарастващо значение, така и поради това, че то е решаващ фактор за формирането на бъдещето и на развитието на младите хора.

8.4 *Проучване на въпроса за целесъобразността на създаването на европейска система за заеми на студентите с цел увеличаване на трансграничната им мобилност*

8.4.1 ЕИСК ще проучи внимателно потенциалния принос на това действие по отношение на наличните към този момент възможности и инструменти. Докладите за оценка на програмите за мобилност сочат, че осигуряването на финансови средства за студентите е главната пречка пред увеличаването на мобилността; при все това, за да може да се окаже ефективна подкрепа за постигането на целта за мобилността - 20 % до 2020 г. - следва да се даде приоритет на въпроса за достъпа до безвъзмездно отпусканите средства и техния размер. Процедурата за предоставяне на заеми трябва да се обмисли внимателно, а младите хора да се информират за нея, тъй като е важно, доколкото това е възможно, да се предотврати прекомерното им задлъжняване.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Общата селскостопанска политика през 2020 г.: подготовка за бъдещите предизвикателства в областта на хранителното снабдяване, природните ресурси и териториалния баланс“

COM(2010) 672 окончателен

(2011/C 132/11)

Докладчик: **г-н CHIRIACO**

На 18 ноември 2010 г. Комисията реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Общата селскостопанска политика през 2020 г.: подготовка за бъдещите предизвикателства в областта на хранителното снабдяване, природните ресурси и териториалния баланс“

COM(2010) 672 окончателен.

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 28 февруари 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 16 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 197 гласа „за“, 26 гласа „против“ и 17 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения и препоръки**

1.1. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) оценява положително съдържанието на документа на Комисията и направените от нея предложения и изтъква, че в съобщението са взети под внимание голяма част от бележките, които ЕИСК е формулирал в свои предходни становища. ЕИСК призовава Комисията по-добре да изясни съществуващите връзки между цели, инструменти и финансови средства на ОСП след 2013 г. Реформата на ОСП следва да се осъществи по начин, който да гарантира рентабилността на селското стопанство и справедлив доход за земеделските стопани в целия ЕС.

1.2. Първостепенната задача на ОСП е да подчертае ролята на земеделските стопани като производители на храна за ежедневна консумация и също, в нарастваща степен, на екологична и устойчива енергия. Освен това земеделието и горското стопанство трябва да укрепят своя важен принос за устойчивото управление на природните ресурси, като предоставят възможност да се даде конкретен отговор на важните въпроси, свързани с борбата с изменението на климата, недостига на вода, опазването на околната среда и биологичното разнообразие ([1]), както и с териториалното развитие.

1.3. ЕИСК изразява съгласие относно необходимостта от преодоляване на историческите референтни периоди при определяне на размера на помощите и подчертава значението на преките плащания в рамките на общата селскостопанска политика за запазването на европейския модел на селско стопанство. Те са много съществени, тъй като представляват компенсиране за желаните от обществото високи стандарти в ЕС и възнаграждение за онези видове принос на селското стопанство, които не получават пазарна компенсация. Освен това в условията на все по-нестабилни пазари преките плащания продължават да изпълняват функцията на защита срещу риск и гаранция за доходите на земеделските стопани. По мнение на ЕИСК предоставяните за обществото блага и услуги са свързани с устойчивото развитие, опазването на околната среда, жизнеспособността на селските райони, намаляването на бедността, продоволствената сигурност, защитата на труда и защитата на потребителите.

1.4. Освен това ЕИСК счита, че е изключително важно този процес на преразглеждане да не предизвиква сътресения в целите и механизмите на функциониране на ОСП, предназначени за оказване на подкрепа на операторите в земеделския, хранителния и екологичния сектор при изготвянето на техните дългосрочни и средносрочни планове. Във връзка с това ЕИСК смята за целесъобразно да се предвиди достатъчно дълъг преходен период, съответстващ на продължителността на новия програмен период, който ще приключи през 2020 г., за да се даде възможност на земеделските стопани, особено на тези, които са инвестирали при определени условия, да се приспособят към премахването на историческите референтни периоди при определянето на размера на единното плащане. По отношение на новите държави-членки Комитетът припомня, че преходният период за излизане от опростената схема за единно плащане на площ завършва през 2013г. Накрая, ЕИСК отправя искане за потвърждаване на инструмент за национална и регионална гъвкавост от типа на член 68 ([2]) за отпускането на специфични помощи и за гарантиране на цялостна координация с мерките по втория стълб, общата организация на пазарите в сектор плодове и зеленчуци и средствата от насърчителните фондове.

([1]) COM(2010) 548 окончателен – „*Оценка от 2010 г. на изпълнението на плана за действие на ЕС за опазване на биологичното разнообразие*“.

([2]) Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 г. за установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски стопани, за изменение на Регламенти (ЕО) № 1290/2005, (ЕО) № 247/2006, (ЕО) № 378/2007 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1782/2003 (ОВ L 30 от 31.1.2009 г., стр. 16).

1.5. ЕИСК изразява съгласие с целта за ограничаване на отпускането на помощи от ОСП, насочени единствено към активните земеделски стопани, като се популяризира европейският селскостопански модел посредством действия както по първия, така и по втория стълб. Всички плащания по първия и втория стълб трябва да бъдат насочени към решаване на социални, екологични и икономически проблеми. Във връзка с това ЕИСК призовава Комисията да предостави дефиниция за „активен земеделски стопанин“, която да бъде приложима на цялата територия на Общността. ЕИСК предлага дефиницията за „активен земеделски стопанин“ да се опре на изискването за производство и продажба на земеделска продукция, включително и чрез пряка продажба на местните пазари, както и за създаване на обществено-полезни стоки и услуги.

1.6. ЕИСК счита, че политическото решение на Европейския съвет да гарантира условията за селското стопанство в целия ЕС трябва да продължи да бъде изрична цел на преразглеждането на ОСП. ЕИСК смята за целесъобразно да не се премахват помощите, отпускани в рамките на втория стълб на активни земеделски стопани от необлагодетелствани в природно и климатично отношение райони. Чрез допълнителното подпомагане в зависимост от площта, отпускано на земеделските стопани от необлагодетелстваните райони, може да се избегне прекратяването на земеделското производство на територията на ЕС, като по този начин се допринесе за осъществяването на целта, свързана с продоволствената сигурност. ЕИСК отправя искане Комисията в най-скоро време да публикува предложението си относно преразглеждане на критериите за идентифициране на другите необлагодетелствани райони (междинни райони), с цел да се даде възможност за подходяща консултация с всички заинтересовани страни.

1.7. ЕИСК изразява съгласие с приемането на тавани за плащанията, които трябва да се прилагат в зависимост от земеделската структура на страната или на конкретния регион. ЕИСК предлага въвеждането на тавани в зависимост от броя работници в стопанството (наемен и собствен труд), отчитайки също и работата на земеделския стопанин, като по този начин се гарантира оправдаването, включително и в социално отношение, на използването на икономически ресурси, ангажирани във функционирането на ОСП. Освен това ЕИСК смята, че е необходимо да се отчита и спецификата на стопанствата, състоящи се от кооперации и сдружения на земеделски производители, като се установи връзка между плащането и броя съдружници.

1.8. Новата ОСП ще трябва да се стреми към постигане на приоритета, свързан с осигуряването на конкурентен и иновационен сектор на селскостопанските и хранителните продукти в ЕС, който може да допринесе за подобрението на социално-икономическите условия, заетостта и безопасността на работещите в земеделския отрасъл, обвързвайки отпускането на помощи с пълното изпълнение на социалните клаузи, със специален акцент върху спазването на законите и трудовите договори.

1.9. Комисията трябва да изясни прилагането на „екологизиране“ на прякото плащане, като представи окончателна оценка на отражението на това предложение върху настоящите програми от втория стълб, свързани с околната среда. ЕИСК приканва Комисията да разгледа евентуални алтернативни подходи. Едно от предложенията би могло да бъде това изплащането на екологичния компонент на прякото плащане да е подчинено на задължителното участие в определени агроекологични мерки, които са в състояние действително да се отразят на терена, при условие че финансовите стимули покриват напълно по-високите разходи и че бюрократичните процедури са сведени до минимум. За тази цел Комисията би трябвало да определи списък със съответните мерки, от които земеделците биха могли да избират тези, които в най-голяма степен отговарят на тяхната конкретна ситуация. Изпълнението на тези действия би трябвало да бъде структурирано на регионално равнище, така че да се отрази положително на доходите.

1.10. ЕИСК смята, че е невъзможно да се извърши ефикасна реформа на ОСП след 2013 г. без да се разполага с ясни насоки относно взетите решения за размера и структурата на бюджета на ЕС. Във всеки случай ЕИСК счита, че е необходимо да се гарантира поне потвърждаването на квотата, която ЕС досега е отделял за ОСП.

1.11. ЕИСК посочва, че по-нататъшното отваряне на селскостопанските пазари на ЕС ще доведе до изостряне на конкуренцията, а нестабилността на международните пазари ще оказва все по-голямо влияние върху производствените цени. Комитетът изразява загриженост, че пазарите не могат да бъдат стабилизирани в достатъчна степен с помощта на съществуващите инструменти. Това трябва да се има предвид в предстоящата реформа не само с цел пренасочването на преките плащания, а и за да се изменят инструментите за стабилизиране на пазарите.

2. **Резюме на съобщението**

2.1 *Цели на общата селскостопанска политика (ОСП)*

2.1.1 Според Европейската комисия ОСП след 2013 г. трябва да допринесе за осъществяване на следните цели ([3]):

— жизнеспособно производство на храни;

— устойчиво управление на природните ресурси и действия във връзка с климата;

— запазване на териториалния баланс и на разнообразието на селските райони.

2.2 *Инструментите на бъдещата ОСП*

2.2.1 Според Комисията отделените от производството преки плащания остават основен източник на подкрепа за европейското земеделие (базово пряко плащане, отделено от производството и еднакво за всички производители от определен регион или държава-членка). С оглед подобряване на ефикасността и справедливостта се предвижда преминаване от историческите

([3]) Европейска комисия, съобщение за пресата IP/10/1527 от 18 ноември 2010 г.

плащания към фиксирано и единно плащане на площ (основно плащане). Същевременно различаващите се в различните региони на ЕС икономически и природни условия, в които се намират земеделските стопани, са основание за справедливо разпределение на преките плащания. Това плащане ще бъде основано на прехвърляеми права, които да се активират посредством обвързването им със земеделски площи и които да отговарят на изискванията за кръстосано спазване. Последните трябва да се опростят и да се допълнят от целите на рамковата директива за водите. Предлага се да се разгледа въвеждането на горна граница на помощите за стопанство („таван“), последиците от която биха могли да бъдат смекчени в зависимост от равнището на заетост.

2.2.2 Според Комисията ОСП след 2013 г. трябва да предвижда други два вида преки плащания, насочени към насърчаване на едно по-екологосъобразно земеделие („екологизиране“ на преките помощи): 1) плащане на хектар, приложимо в целия ЕС, което се предоставя при условие, че земеделските стопани поемат агроекологични ангажименти, които надхвърлят рамките на кръстосаното спазване (постоянни пасища, редуване на културите, оставяне под угар от екологични съображения и др.); 2) допълнително плащане на площ, допълващо помощта по линия на втория стълб на ОСП, което се отпуска на земеделски стопани, работещи в райони с неблагоприятни условия и/или със специфични природни характеристики, създаващи затруднения.

2.2.3 Предвиждат се няколко изключения от пълното отделяне на помощите. За някои региони и специфични производства се предвижда възможността за предоставяне на свързани с производството помощи в рамките на конкретни финансови ограничения. За дребните земеделски стопани се предвижда специфична и опростена система за помощ, за да се избегне загубата на работни места в селските райони. В отговор на критиките, отправени от Европейската сметна палата по повод механизмите на функциониране на преките помощи, се предлага отпускането на помощ да се съсредоточи само върху активните земеделски стопани.

2.2.4 Според Комисията е необходимо да се предвиди запазването на някои пазарни мерки. Тези инструменти трябва да могат да се активират в кризисни ситуации, с цел да се противодейства на спешните ситуации. По-специално се предлага удължаването на периода на интервенция, прилагането на предпазни клаузи, прибягването до частно складиране спрямо други продукти и, накрая, подобряването на контрола. В този контекст Комисията обявява представяне на предложения за стабилизиране на пазара на мляко и подчертава необходимостта от обсъждане на бъдещето на захародобивния отрасъл. ОСП след 2013 г. ще предвижда, освен това, приемането на конкретни мерки относно функционирането на веригата за доставки на храни и подобряването на пазарната сила на земеделските стопани.

2.2.5 Според Комисията общата структура на ОСП ще продължи да се основава на два стълба. Помощта, предоставяна за развитието на селските райони, трябва да бъде насочена главно към конкурентоспособността, иновациите, борбата с изменението на климата и към околната среда, съгласно стратегията „Европа 2020“. С оглед на това се предвижда в рамките на втория стълб да се въведат инструменти, предназначени за управлението на рисковете – инструменти, които държавите-членки могат да използват за гарантиране на стабилизирането на производството и доходите на земеделските стопани.

3. **Общи бележки**

3.1 ЕИСК изтъква, че в съобщението си Комисията приема следните бележки, формулирани в предходни становища на Комитета ([4]):

— необходимостта от справедливо разпределяне на средствата между държавите-членки;

— изискването за преодоляване на историческите референтни периоди за определяне на стойността на правата на единно плащане;

— въвеждането на „*екологизиране*“ на единното плащане с цел: посрещане на новите предизвикателства, по-специално изменението на климата, енергията от възобновяеми източници, управлението на водните ресурси и биологичното разнообразие ([5]); повишаване на съответствието между размера на отпуснатата помощ и стоките и услугите, които земеделецът предоставя на местната общност и които обикновено не се заплащат от пазара; и предоставяне на компенсации на земеделските стопани, работещи в райони с неблагоприятни климатични и природни условия, водещи до по-високи разходи;

— необходимостта от насочване на преките плащания единствено към активните земеделски стопани, отчитайки съществуващата и създадената заетост във всяко земеделско стопанство, по-специално броя работници в стопанството (наемен и собствен труд), включително работата в селското и горското стопанство, извършена по договор.

3.2 В становище NAT/449 „*Реформата на ОСП през 2013 г.*“ ЕИСК „призовава Комисията, Съвета и ЕП най-напред да посочат недвусмислено целта на ОСП и след това да представят необходимия за нея набор от инструменти и нужните финансови средства“. ЕИСК изтъква, че в текста на съобщението Комисията не следва същата логическа последователност. По тази причина призовава Комисията по-добре да изясни съществуващите връзки между цели, инструменти и финансови средства в ОСП след 2013 г.

([4]) Становище на ЕИСК „Реформата на ОСП през 2013 г.“ (ОВ C 354, 28.12.2010 г., стр. 35, параграф 5.6.11).

([5]) Решение на Съвета от 19 януари 2009 г. за изменяне на Решение 2006/144/ЕО относно стратегическите насоки на Общността за развитие на селските райони (програмен период 2007 г.- 2013 г.) (ОВ L 30 от 31.1.2009 г., стр. 112).

3.3 *Цели*

3.3.1 В становище NAT/449 ЕИСК припомня, че „ОСП след 2013 г. трябва да бъде водена от европейския селскостопански модел, основан на принципите на продоволствена независимост, устойчивост и отговарящ на реалните потребности на селскостопанските производители и потребителите“. ЕИСК възнамерява да изтъкне главните цели, от които трябва да бъде водена ОСП:

— да допринесе за продоволствената сигурност на европейско и световно равнище, както по отношение на количеството, така и на качеството ([6]);

— да спомогне за стабилизирането на пазарите ([7]) чрез ограничаване, по-специално, на колебанията в цените на земеделските продукти;

— да оказва подкрепа на доходите на европейските земеделски стопани, които са по-ниски от доходите на действащите оператори в други сектори на европейската икономика ([8]);

— да допринесе за създаването на система от търговски правила, които да дават възможност да се запази европейският модел на селско стопанство и хранително-вкусова промишленост и да се избегне нарушаването на конкуренцията;

— да даде възможност на земеделските стопани да си възвърнат пазарната сила по отношение на дистрибуторите и особено на големите търговски вериги ([9]);

— да насърчава устойчивото използване на ресурсите, запазването на естествените местообитания и на биологичното разнообразие, така че земеделските и горските стопани да участват по-активно в борбата с изменението на климата ([10]);

— да подкрепя производството и продажбата на качествени местни продукти в селските райони посредством насърчаването на алтернативни начини на разпространение ([11]);

— да създаде правните условия, които да позволяват на земеделските стопани да управляват къси и прозрачни вериги за доставка;

— да насърчава, с оглед на стратегията „Европа 2020“, образованието и иновациите (интелигентен растеж), развитието на възобновяемите енергийни източници (устойчив растеж) и укрепването на потенциала на селските райони за заетост (приобщаващ растеж), при съблюдаване на добрите практики в областта на заетостта, на договорите и на сезонната земеделска работа в ЕС и извън него.

3.3.2 Въпросът за продоволствената сигурност на разумни цени остава приоритетна цел на селското стопанство на Европейския съюз в контекста на международната ситуация, характеризираща се с демографски натиск и нарастване на потреблението, на които ще трябва да се даде политически и стратегически отговор, ориентиран към развитие и глобална продоволствена сигурност.

3.3.3 ЕИСК смята, че европейските земеделски стопани са заинтересовани от това да получат „справедлив доход от продажбата на своите продукти на пазара и оценка на дейността, която извършват в полза на обществото в рамките на европейския селскостопански модел“ ([12]). Следователно ролята на ОСП не може да се ограничи само до разпределението на средствата. Във връзка с това ЕИСК призовава Комисията да изясни по какъв начин новата ОСП възнамерява да се справи с проблема, свързан със стабилизирането на пазарите, по-специално като предложи решение на проблема с цените на селскостопанските продукти и доходите на земеделските стопани.

3.3.4 Цел на европейската селскостопанска политика трябва да бъдат иновациите и конкурентоспособността. ЕИСК смята, че трябва да се засили приносът на развитието на селските райони и на политиките относно горите на ЕС за запазването на биологичното разнообразие, улавянето на въглерода, производството и икономиите на енергия, производството и популяризирането на хранителни продукти и за балансираното териториално развитие. Развитието на селските райони може да предостави възможности за създаване на нови предприятия и по-голяма заетост в селските райони чрез насърчаване на разнообразяването на възможностите за доход в селското стопанство. Накрая е необходимо да се припомни, че дейността по преработка на хранителните продукти е една от основните икономически дейности, които се извършват в селските райони. Във връзка с това в рамките на развитието на селските райони не трябва да се пропуска да се подкрепят разположените в селските райони предприятия от хранителната промишленост, които съвместно със земеделските стопани работят в областта на научноизследователската и развойна дейност, обучението, иновациите, насърчаването на износа, както и тези, които осъществяват инициативи в сферата на сътрудничество между предприятия (например съвместни предприятия) с цел засилване на конкурентоспособността им на пазара.

3.3.5 ЕИСК припомня, че независимо от факта, че колебанията в цените на пазарите на селскостопанска продукция са ендемичен проблем за отрасъла, през последните години тези колебания се изостриха в особена степен поради различни фактори, между които са екстремните метеорологични условия, цената на енергията, спекулативните явления и повишаването на търсенето в световен мащаб, дължащо се на демографския ръст. Във връзка с това ЕИСК припомня, че след значителния ръст в

([6]) Становище на ЕИСК относно *„Бъдещето на ОСП след 2013 г.“* (ОВ C 318, 23.12.2009 г., стр. 66, параграф 2.3).

([7]) Становище на ЕИСК относно *„Реформата на Общата селскостопанска политика през 2013 г.“* (ОВ C 354 от 28.12.2010 г., стр. 35, параграф 5.2) и становище на ЕИСК „Проверка на здравословното състояние и бъдещето на ОСП след 2013 г.“ (ОВ C 44, 16.2.2008 г., стр. 60, параграф 7.4.2).

([8]) Становище на ЕИСК относно *„Реформата на Общата селскостопанска политика през 2013 г.“* (ОВ C 354 от 28.12.2010 г., стр. 35, параграф 3.7).

([9]) Становище на ЕИСК относно *„По-добре функционираща верига на предлагането на храни в Европа“* (ОВ C 48 от 15.02.2011 г., стр. 145, параграф 3.6).

([10]) Становище на ЕИСК относно *„Реформата на ОСП през 2013 г.“* (ОВ C 354 от 28.12.2010 г., стр. 35, параграф 4.7).

([11]) Становище на ЕИСК относно *„Реформата на ОСП през 2013 г.“* (ОВ C 354 от 28.12.2010 г., стр. 35, параграф 5.5.15).

([12]) Становище на ЕИСК относно *„Реформата на ОСП през 2013 г.“* (ОВ C 354 от 28.12.2010 г., стр. 35, параграф 5.3).

цените на земеделската продукция през периода 2006-2008 г. и последвалото го съществено намаление, през последните месеци отново се наблюдава увеличение. ЕИСК смята, че тези екстремни колебания в цените на селскостопанската продукция водят до отрицателни последици както за производителите, така и за потребителите. Освен това ЕИСК изразява загриженост, че и в ЕС инвеститори извън земеделския сектор във все по-голяма степен се опитват да купуват земя с цел инвестиции или спекулации, което със сигурност не може да бъде в духа на европейския модел на селско стопанство.

3.3.6 Новата ОСП трябва да насърчава и подкрепя създаването на нови стопанства, привличайки по-специално младите хора към отрасъла, включително за да се гарантира бъдещето на европейското селско стопанство. Смяната на поколенията е нужна, тъй като само 7 % от европейските земеделски стопани са на възраст под 35 години, а в някои държави-членки ситуацията е още по-критична. Към настоящия момент в ЕС-27 всеки трети собственик на стопанство е на възраст над 65 години и много от тях ще се пенсионират през следващите години. Във връзка с това е необходимо ОСП да допринесе за осъществяването на политика с европейско измерение по отношение на започването на селскостопанска дейност, в синергия с провеждането на амбициозна политика на заетост в селскостопанския сектор.

3.4 *Инструменти*

3.4.1 ЕИСК подчертава важността на преките плащания в рамките на ОСП за запазването на европейския селскостопански модел. Отпускането на преки плащания всъщност подкрепя европейските земеделски производители, предлагащи публични блага и услуги с висока стойност за обществото, които обаче не се заплащат в достатъчна степен от цените, образувани на пазарите на селскостопански и хранителни продукти.

3.4.2 Необходимо е да се предвиди опростяване на реда и условията на функциониране на инструментите на новата ОСП и по-специално - на единното плащане. ЕИСК е съгласен, че е необходимо да се опростят екологичните изисквания за кръстосано спазване чрез изискването за рационализация на системата за контрол и съответните процедури за намаляване на плащанията. ЕИСК изтъква факта, че реда и условията за достъп до „екологизация“ на преките плащания би трябвало да улесняват и насърчават достъпа на стопанствата до помощите от ОСП. В това отношение, както и във връзка с възможното разширяване на кръстосаното спазване (напр. директивата за водите), ЕИСК призовава Комисията да извърши внимателна оценка на отражението на тези разпоредби, като определи приложни процедури, които не водят до допълнителни усложнения за земеделските стопани.

3.4.3 ЕИСК изразява съгласие с принципа, съгласно който базовите плащания, които следва да се модулират на регионално равнище, трябва задължително да се свържат с определени дейности по опазване на околната среда. Текущите обсъждания показват, че е възможно да се окаже трудно да се разграничи екологичният компонент на първия стълб („екологизиране“ на преките плащания) от агроекологичните мерки в рамките на втория стълб.

3.4.4 ЕИСК изразява съгласие с въвеждането на нов критерий за определяне на размера на преките плащания. Във връзка с това ЕИСК предлага да се обмисли набелязването на референтната територия (европейска, национална или регионална) за определяне на основния компонент на преките плащания. Освен това ЕИСК предлага да се провери възможността за подчиняване на един от компонентите на преките плащания на степента на използване на работна ръка и на възприемането на други добри практики в сферата на конкурентоспособността, труда и иновациите.

3.4.5 ЕИСК одобрява въвеждането на прост и насочен конкретно към дребните земеделски стопани режим за подкрепа. Във връзка с това ЕИСК отправя искане Комисията да изясни критериите, които ще се приемат за определяне на „дребните земеделски стопани“. По-специално ЕИСК призовава да се отчитат специфичните структурни разлики, характеризиращи селското стопанство в различните държави-членки.

3.4.6 ЕИСК си задава въпроси относно последиците от процеса на приспособяване на настоящите пазарни инструменти (гарантирани цени, мита, субсидии за износ, публично складиране, квоти, земи под угар и др.). Във връзка с това Комитетът подчертава, че мрежите за сигурност не са в състояние сами да гарантират стабилизирането на пазарите на селскостопанска продукция и да разрешат, по-специално, проблемите в сектора на млякото ([13]). С оглед на укрепването на позицията на земеделските производители във веригата на създаване на стойност и справянето с проблема, свързан с нестабилността на цените и прекалено голямата пазарна сила на големите търговски вериги, ЕИСК смята за целесъобразно в ОСП след 2013 г. да се въведат специфични инструменти, управлявани пряко от земеделските производители или от техни представители, насочени към концентрация на предлагането и подобряване на търговските връзки посредством мерки и инструменти, вече експериментирани в някои общи организации на пазара.

3.4.7 ЕИСК призовава да се засилят предвидените от ОСП мерки, насочени към подчертаване на качествата и популяризиране на местни селскостопански и хранителни продукти с високо качество на европейския пазар и на пазарите в трети страни, включително с оглед на по-доброто функциониране на веригите за доставки на селскостопански и хранителни продукти, повишаването на осведомеността относно разнообразието от хранителни продукти, произвеждани на територията на ЕС, отговарянето на изискванията на потребителите и отварянето на нови пазари в чужбина. В този смисъл ЕИСК е заинтересован от въвеждането на най-добри практики за етикетиране на земеделските продукти, включително с цел да се отговори на нарастващото търсене на информация и прозрачност от страна на обществото.

3.4.8 ЕИСК припомня, че в ЕС има над 40 милиона бедни, които не се хранят достатъчно. Във връзка с това ЕИСК призовава Комисията да засили насърчаваните в рамките на ОСП действия за раздаване на хранителни продукти на най-нуждаещите се хора в Общността.

([13]) Становище на ЕИСК относно *„Проверка на здравословното състояние и бъдещето на ОСП след 2013 г.“* (ОВ C 44 от 16.2.2008 г., стр. 60, от параграф 7.4.13 до параграф 7.4.15) и становище на ЕИСК *относно „Реформата на ОСП през 2013 г.“* (ОВ C 354 от 28.12.2010 г., стр. 35, параграф 5.5.9).

3.4.9 Развитието на селските райони може да допринесе за това да се даде отговор на изискванията на веригите за доставка и на селските райони. ЕИСК смята за целесъобразно да се запази настоящата организация на ОСП, предвиждаща разделение на два стълба, но препоръчва реорганизиране на мерките, които са от компетенцията на всеки от двата стълба, и повишаване на взаимното допълване между насърчаваните действия ([14]).

3.4.10 В съответствие с „европейския модел на селско стопанство“ важна задача на ОСП е да поддържа земеделското производство във всички части на ЕС. Във връзка с това ЕИСК подчертава специалното значение на мерките за необлагодетелстваните райони като част от развитието на селските райони. Утвърдени мерки, особено например компенсациите за неблагоприятни природни и климатични условия, би трябвало обезателно да продължат да се прилагат, за да се постигне възможно най-голяма приемственост.

3.5 *Бюджетът на ЕС и финансовите средства за ОСП*

3.5.1 ЕИСК е на мнение, че целите, които съвременното общество приписва на европейското селско стопанство са много амбициозни и трудно осъществими. Те изискват в бъдеще да се поддържа такава ОСП, която да бъде ефикасна по отношение на инструментите, предназначени за постигане на поставените цели, ефективна по отношение на системите за приложение и разполагаща с подходящи финансови средства ([15]). Освен това е абсолютно необходимо ОСП да се интегрира във всички останали политики на Общността (предприятия, действия, свързани с климата, хоризонтални политики, икономика, финанси и данъчно облагане, заетост и социални права, енергетика и природни ресурси, околна среда, потребители и здравеопазване, външни отношения и външни работи, региони и местно развитие, наука и технология).

3.5.2 Според ЕИСК при обсъждането относно ОСП през 2020 г. е необходимо да се отчита фактът, че предвид финансовите перспективи и при липса на бюджетни корекции ще бъде трудно да се осъществят посочените в съобщението цели на бъдещата ОСП и да се защитава европейският селскостопански модел.

3.5.3 ЕИСК е на мнение, че реформата на ОСП след 2013 г. представлява възможност за полагане на началото на обсъждане относно преразпределянето на финансовите ресурси както от първия, така и от втория стълб. В частност е необходимо да се реши проблемът с небалансираното разпределение на национално равнище на средствата на ОСП, което по-специално е в ущърб на новите държави-членки. Във връзка с това може да се каже, че с изоставянето на историческите референтни периоди възниква необходимостта от дефиниране на нов критерий за определянето, в национален мащаб, на максималния размер на преките плащания, отпуснати на всяка държава-членка. В този смисъл ЕИСК призовава, в прагматичен дух и отчитайки различната ситуация в различните държави-членки, да се вземат под внимание и други критерии освен националната земеделска площ. По-специално приемането на критерии, свързани с жизнения стандарт, заетостта, добавената стойност и разликите в агроклиматичните условия и в разходите на производителите, би могло да подчертае приноса на селското стопанство за териториалното развитие ([16]).

3.5.4 ЕИСК изразява съгласие с избора на Комисията да не се въвеждат форми на национално съфинасиране на действията, свързани с първия стълб. По отношение на втория стълб ЕИСК смята за целесъобразно да се запази националното съфинасиране за действия, свързани с развитието на селските райони. ЕИСК смята също така, че е необходимо да се анализират решенията, взети до този момент по отношение на стойността на националното съфинансиране на развитието на селските райони, с цел да се вземат под внимание бюджетните трудности на много държави-членки и да се насърчават по-добри резултати, свързани с разходите за инвестиции на национално равнище ([17]).

4. **Специфични бележки**

4.1 ЕИСК призовава да се обмисли едно евентуално преразглеждане на законодателството на Общността в областта на конкуренцията, приложено към селскостопанския сектор, с оглед подобряване на механизмите на функциониране на веригите за доставки на селскостопански и хранителни продукти и балансиране на разпределението на пазарната сила между субектите от веригата за производство и продажба на хранителни стоки, особено по отношение на търговците.

4.2 ЕИСК изразява съгласие с укрепването на използваните в рамките на ОСП инструменти за управление на рисковете. ЕИСК смята, че тези инструменти трябва да допринесат за намаляване на колебанията в доходите и нестабилността на пазарите. Укрепването на застрахователните инструменти и създаването на взаимоспомагателни фондове трябва да помогне на земеделците да посрещнат санитарните и климатичните рискове, които се очаква да се увеличат в близко бъдеще. Припомняйки тежката криза, която засегна световните финансови институции, ЕИСК призовава Комисията възможно най-бързо да изясни оперативните методи, които ще бъдат приети за прилагането на тези инструменти. ЕИСК изразява съмнения относно възможността във втория стълб да се включат дейности по управлението на рисковете, като посочва, че задължението за национално съфинасиране може да разубеди държавите-членки да прилагат тези нови инструменти.

4.3 ЕИСК обръща внимание на предложението на Комисията за популяризиране на алтернативни канали за разпространение, чрез които да се изтъкнат местните ресурси посредством действия в рамките на втория стълб, насочени към разпространение и укрепване на преките продажби и местните пазари. ЕИСК е на мнение, че тези алтернативни търговски практики трябва да се подкрепят, включително чрез определяне на *ad hoc* нормативна рамка на Общността.

([14]) Становище на ЕИСК относно „*Бъдещето на ОСП след 2013 г.*“ ОВ C 318 от 23.12.2009 г., стр. 66, параграф 4.3).

([15]) Становище на ЕИСК относно „*Бъдещето на ОСП след 2013 г.*“ (ОВ C 318 от 23.12.2009 г., стр. 66, параграф 2.5).

([16]) Становище на ЕИСК относно „*Реформата на ОСП през 2013 г.*“ (ОВ C 354 от 28.12.2010, стр. 35, параграфи 5.7.4, 5.8.4 и 5.8.5).

([17]) Становище на ЕИСК относно „*Проверка на здравословното състояние и бъдещето на ОСП след 2013 г.*“ (ОВ C 44 от 16.2.2008 г., стр. 60, параграф 7.6.11).

4.4 ЕИСК изразява желание за подновяване и положително приключване на преговорите в рамките на СТО, като припомня отражението по отношение на допълнителното отваряне на селскостопанските пазари, което търговските споразумения, особено с Меркосур, биха могли да дадат върху ефикасното функциониране на ОСП ([18]). В тази връзка ЕИСК възнамерява да изтъкне факта, че това може да доведе до засилване на конкуренцията и колебанията в цените на селскостопанските продукти на международните пазари, което е необходимо да се вземе под внимание в процеса на реформиране на ОСП както при промяната в инструментите за стабилизиране на пазара, така и при преориентирането на инструмента на преките плащания. Освен това международната търговия може значително да допринесе за осигуряването на налична храна чрез увеличаване на количеството и чрез разширяване на разнообразието от храни на пазара ([19]). ЕИСК припомня, че по отношение на задължителните производствени стандарти на Общността европейските земеделски стопани се намират в по-неблагоприятно положение от земеделските стопани от страни извън ЕС. Комитетът призовава за засилване на системите за контрол на вноса на суровини, които трябва да отговарят на изискванията към европейските продукти, защото в противен случай не само ще се стигне до форми на нелоялна конкуренция и социален дъмпинг, но и ще се получи сериозно отражение върху качеството на земеделската продукция и преработката на храните.

4.5 ЕИСК призовава Комисията да предприеме мерки, чрез които да се разреши проблемът с дефицита на отглеждане на протеинови фуражни култури, който характеризира европейското селско стопанство и ограничава развитието на някои производствени отрасли на Общността. Във връзка с това ЕИСК внимателно следи извършването на действия, целящи постигането на синергия между програмите в областта на енергетиката и селското стопанство и действията за насърчаване на производството на растителни протеини в Европа.

Брюксел, 16 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

([18]) Становище на ЕИСК относно „*Проверка на здравословното състояние и бъдещето на ОСП след 2013 г.*“ (ОВ C 44 от 16.2.2008 г., стр. 60, параграф 7.4.9).

([19]) COM(2010) 127 „*Рамка за политиката на ЕС за подпомагане на развиващите се страни за справяне с предизвикателствата, свързани със сигурността на прехраната*“.

ПРИЛОЖЕНИЕ

към становището на Комитета

Следните изменения, които получиха поне една четвърт от подадените гласове, бяха отхвърлени по време на дебата:

В параграф 1.5 се заличава последното изречение, както следва:

„ЕИСК изразява съгласие с целта за ограничаване на отпускането на помощи от ОСП, насочени единствено към активните земеделски стопани, като се популяризира европейският селскостопански модел посредством действия както по първия, така и по втория стълб. Всички плащания по първия и втория стълб трябва да бъдат насочени към решаване на социални, екологични и икономически проблеми. Във връзка с това ЕИСК призовава Комисията да предостави дефиниция за „активен земеделски стопанин", която да бъде приложима на цялата територия на Общността. ~~ЕИСК предлага дефиницията за „активен земеделски стопанин" да се опре на изискването за производство и продажба на земеделска продукция, създаване на обществополезни стоки и услуги и пряка продажба на местните пазари.~~"

Резултати от гласуването:

Гласове „за": 74
Гласове „против": 125
Гласове „въздържал се": 29

Текстът на параграф 1.7 се заменя със следния текст:

~~„ЕИСК изразява съгласие с прилагането на тавани за плащанията, които трябва да се прилагат в зависимост от земеделската структура на страната или на конкретния регион. ЕИСК предлага въвеждането на тавани в зависимост от броя работници в стопанството (наемен и собствен труд), отчитайки също и работата на земеделския стопанин, като по този начин се гарантира оправдаването, включително и в социално отношение, на използването на икономически ресурси, ангажирани във функционирането на ОСП. Освен това ЕИСК смята, че е необходимо да се отчита и спецификата на стопанствата с повече собственици или състоящи се от кооперации и сдружения на земеделски производители, като се установи връзка между плащането и броя съдружници.~~ ЕИСК не може да приеме въвеждането на таван за помощите. Всички земеделски стопани следва да бъдат третирани еднакво, независимо от размера или правния статут на тяхното стопанство. Ето защо според ЕИСК всякакъв таван на помощите ще нарушава принципа на равно третиране, тъй като не може да съществува обективна основа за определянето на подобен таван."

Резултати от гласуването:

Гласове „за": 62
Гласове „против": 155
Гласове „въздържал се": 20

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за Регламент (ЕС) № …/… на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 648/2004 по отношение на употребата на фосфати и други фосфорни съединения в домакинските перилни детергенти“

COM(2010) 597 окончателен — 2010/0298 (COD)

(2011/C 132/12)

Единствен докладчик: **г-н Nikos LIOLIOS**

Европейският парламент на 10 ноември 2010 г. и Европейският съвет на 24 ноември 2010 г. решиха, в съответствие с член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № …/… на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 648/2004 по отношение на употребата на фосфати и други фосфорни съединения в домакинските перилни детергенти“

COM (2010) 597 окончателен — 2010/0298 (COD).

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 28 февруари 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 174 гласа „за“, 1 гласа „против“ и 9 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения**

1.1 Комитетът признава, че е необходимо да се преразгледа Регламент (ЕО) № 648/2004 по отношение на пределните стойности при употребата на фосфати и други фосфорни съединения в домакинските перилни детергенти по следните причини:

— даже при положение че наличието на фосфати в детергентите допринася за еутрофикацията в по-малка степен, отколкото други източници, изглежда, че ограничаването на тяхната употреба е най-ефикасният вариант от гледна точка на политиката на намаляване на рисковете от еутрофикация на водите в целия Европейски съюз;

— абсолютно необходимо е да се гарантира съществуването на напълно хармонизиран вътрешен пазар на перилни детергенти, като по този начин на промишлеността и публичните власти се спестят допълнителните разходи, свързани с фрагментацията на пазара, и те се освободят от задължението за взаимно признаване на продуктите, съдържащи фосфат, вследствие на което ако се продават законно в една държава-членка на Европейския съюз, детергентите, съдържащи фосфати, могат да бъдат внесени и да получат типово одобрение за употреба във всяка друга държава-членка на ЕС, независимо от факта, че действащото законодателство в нея налага ограничения по отношение на фосфатите;

— националните власти на държавите-членки, които са приели законодателство относно фосфатите в детергентите с цел борба с еутрофикацията, вероятно ще срещнат повече затруднения при прилагането му, поради задълженията, свързани с взаимното признаване, произтичащи от Регламент (ЕО) № 764/2008;

— хармонизирано действие на равнище ЕС би било значително по-ефективно, отколкото многобройните мерки в държавите-членки.

1.2 Комитетът приветства общия подход на Европейската комисия, при който успоредно с целта за намаляване на рисковете от еутрофикация на водната среда се проучва техническата и социално-икономическата осъществимост на замяната на фосфатите в детергентите с други вещества, както и последиците от тази замяна по отношение на ефикасността и ефективността.

1.2.1 Във връзка с това Комитетът одобрява вариант 4, съгласно който не е целесъобразно ограниченията по отношение на употребата на фосфати и други фосфорни съединения в домакинските перилни детергенти да бъдат разширени, така че да обхванат и детергентите за домакински автоматични съдомиялни машини или детергентите за учрежденски и промишлени цели.

1.3 С предложението не се въвеждат много нови елементи, но се налагат законови изисквания на равнище ЕС и се потвърждава вече съществуващата тенденция за намаляване на употребата на фосфати и други фосфорни съединения в домакинските перилни детергенти. Комитетът отбелязва, че Комисията поема ангажимент да намали до минимум отражението върху околната среда на тази категория продукти за масово потребление. Предложението на Комисията би придобило по-голяма тежест, ако тя вземе под внимание препоръките на Комитета, съдържащи се в настоящия документ. Комитетът признава, че производителите на домакински перилни детергенти допринесоха силно за ограничаването на отражението върху околната среда на произведените от тях продукти приемайки, предимно на доброволна основа, алтернативи за замяна на фосфатите.

1.4 Комитетът смята, че след като се преразгледа Регламент (ЕО) № 648/2004 по отношение на пределните стойности на фосфати и други фосфорни съединения в домакинските перилни детергенти ще трябва да се предостави необходимото време за адаптация и подготовка, преди съответните разпоредби да се приложат на практика. Комитетът смята, че за да се пригоди състава на продуктите и да се извършат необходимите промени по отношение на оборудването и производствените процеси, особено в малките и средните предприятия, ще са необходими от една до две години.

2. **Въведение**

2.1 Фосфатите и по-специално натриевият триполифосфат (STPP) се използват в детергентите за омекотяване на водата и за по-ефективно действие. Същевременно те могат да се отразят отрицателно на водната среда и да нарушат екологичното ѝ равновесие, като предизвикат ускорен растеж на водорасли – явление известно като еутрофикация. Независимо от факта, че съдържащите се в детергентите фосфати са едва на трето място сред факторите, допринасящи за повишаването на съдържанието на фосфати във водната среда, ограничаването на съдържанието им в домакинските перилни детергенти от техническа и икономическа гледна точка изглежда най-ефикасният начин за намаляване на рисковете от възникване на еутрофикация.

2.2 С Регламент (ЕО) № 648/2004 относно детергентите се хармонизира пускането им на пазара, но само по отношение на тяхното етикетиране и биоразградимостта на съдържащите се в тях повърхностноактивни вещества. Във връзка с предизвиканите от еутрофикацията опасения, в член 16 от регламента се съдържа и изискването до 8 април 2007 г. Комисията „да извърши оценка и да представи доклад и при необходимост да направи предложение за промяна на законодателството относно употребата на фосфати при перспективата за постепенната им забрана или за ограничаване на използването им само за специфични цели“. В доклада, представен през 2007 г. ([1]), Комисията стига до заключението, че знанията относно приноса за еутрофикацията на съдържащите се в детергентите фосфати са все още непълни, но се развиват бързо. Проведената впоследствие допълнителна научна работа, както и информацията за икономическото и социалното въздействие на евентуални ограничителни мерки, послужиха за основа на окончателен доклад за оценка на въздействието ([2]), в който се анализират редица политически варианти, свързани с употребата на фосфати в детергентите.

2.3 Комисията започна поредица от изследвания, за да установи дали ограниченията върху използването на фосфати в детергентите биха довели до намаляване на еутрофикацията в ЕС. Тези изследвания послужиха за основа на допълнителни консултации с държавите-членки, промишлеността и неправителствените организации по време на заседанията, които проведе Работната група на компетентните органи, отговорни за прилагането на регламента относно детергентите — известна като „работната група по детергентите“, а именно през ноември 2006 г., юли и декември 2007 г., юли 2008 г. и февруари и ноември 2009 г.

2.3.1 През 2009 г. чрез мрежата „Enterprise Europe“ беше предприета специална консултация с малките и средните производители на детергенти с цел да бъде разбрана по-добре сегашната употреба на фосфати и алтернативни вещества при производството на детергенти, както и въздействията на евентуалните ограничения, свързани с използването на фосфатите, върху тези МСП.

2.3.2 Заедно с доклада за оценка на въздействието споменатите изследвания и консултации съставиха информационна база, която послужи при изготвянето на предложението COM(2010) 597 на Комисията, изменящо Регламент (ЕО) № 648/2004, за което беше поискано становището на Европейския икономически и социален комитет.

([1]) COM(2007) 234.
([2]) SEC(2010) 1278.

3. **Основни насоки на документа на комисията**

3.1 Предложението е насочено към изменение на Регламент (ЕО) № 648/2004 относно детергентите чрез въвеждането на ограничение по отношение на съдържанието на фосфати и други фосфорни съединения в домакинските перилни детергенти с цел да бъде намалено въздействието на детергентите върху цялостната еутрофикация на повърхностните води в ЕС, вследствие на заключенията от оценките и оценката на въздействието, извършени от Комисията в съответствие с член 16 на Регламент (ЕО) № 648/2004.

3.1.1 Общата цел е да се гарантира високо ниво на опазване на околната среда от потенциалните неблагоприятни въздействия на фосфатите и другите фосфорни съединения в детергентите, както и доброто функциониране на вътрешния пазар на детергенти.

3.2 Пет варианта на политика бяха разгледани от гледна точка на въздействието:

— вариант 1: непредприемане на действия на равнището на ЕС, като отговорността за предприемане на действия се предоставя на държавите-членки или в контекста на регионалното сътрудничество (базов вариант);

— вариант 2: доброволни действия от страна на промишлеността;

— вариант 3: пълна забрана на използването на фосфати в детергентите;

— вариант 4: ограничаване на съдържанието на фосфати в перилните детергенти;

— вариант 5: определяне на пределни стойности за съдържанието на фосфати в детергентите.

При анализа на въздействията на различните варианти на политика бяха отчетени резултатите от научния анализ на въздействието на фосфатите в детергентите върху рисковете от еутрофикация в ЕС, както и критериите за ефективност и ефикасност, включително практичност, социално-икономически въздействия и възможност за контрол. Основният източник на информация бяха горепосочените изследвания, както и пряката консултация, проведена впоследствие със заинтересованите участници.

Оценката и анализът на въздействието на различните варианти показват, че въвеждането на европейско равнище на ограничения върху употребата на фосфати и други фосфорни съединения в домакинските перилни детергенти би намалило въздействието на съдържащите се в детергентите фосфати върху рисковете от еутрофикация на водите в ЕС, а също и разходите за отстраняване на фосфора, които понасят пречиствателните станции за отпадни води. Реализираните по този начин икономии превишават значително разходите за промяна на производствената формула на домакинските перилни детергенти, предвиждаща заместители на фосфатите. От друга страна, в настоящия момент евентуални ограничения за целия ЕС не биха били оправдани по отношение на детергентите за съдомиялни машини или за учрежденски и промишлени цели, тъй като наличните алтернативи като цяло не могат да отговорят на по-високите технически изисквания на тези приложения.

4. **Общи бележки**

4.1 ЕИСК със задоволство констатира, че Комисията е изготвила разглежданото предложение и, предвид факта, че за нито една категория детергенти, различни от домакинските перилни детергенти, не съществува никаква приемлива от техническа и икономическа гледна точка възможност за замяна на фосфатите, изразява съгласието си ограниченията върху употребата на фосфати и други фосфорни съединения да се прилагат, за момента, единствено по отношение на домакинските перилни детергенти. Все пак, както с право се посочва в изменението, внесено с член 16, е целесъобразно да се проучи и въвеждането на ограничения по отношението на употребата на фосфати в детергентите за съдомиялни машини. На производителите беше предоставен достатъчен срок за проучване на съществуващите алтернативни решения или за намиране на нови и превръщането им в подходящи в техническо отношение и приемливи в икономическо. За насърчаване на производителите в напредъка им към тази цел, може би било целесъобразно Комисията да подеме инициативата да се посъветва със заинтересованите участници.

4.2 По отношение на оценката на различните варианти, ЕИСК изразява следните съображения:

— Варианти 1 и 2 ще спомогнат (при положение, че преобладаващата понастоящем тенденция продължи) единствено за бавното намаляване на употребата на фосфати, но не отговарят на целите на доброто функциониране на вътрешния пазар на детергентите. Очевидно е, че не може да се изключи обрат в тенденцията за замяна на фосфатите с други вещества, и това би довело до отрицателни последствия за околната среда.

— Вариант 3 изглежда най-привлекателен от гледна точка на намаляването на рисковете от еутрофикация, но прилагането му не се препоръчва по две причини: от една страна той ще доведе до непропорционален спад в ефективността на съдомиялните машини, за които понастоящем не съществуват алтернативи, осъществими от техническа и икономическа гледна точка, а от друга страна – заменянето на фосфатите в домакинските перилни детергенти често пъти е свързано с употребата на други химически вещества, които също съдържат фосфор, в случая фосфонати, които, дори и в ниски дози са много ефективни както за омекотяване на водата, така и за стабилизиране на избелващите средства. Поради това не е възможно употребата на фосфор в детергентите да бъде премахната напълно.

— Вариант 4 е най-препоръчителен, тъй като се отнася единствено за домакинските перилни детергенти, за които вече съществуват оперативни и широко разпространени алтернативи, и в него същевременно се предвижда максимално допустима концентрация на фосфати, позволяваща използването на фосфонати – вещества, чиято важност е обяснена в предходния параграф. Ограничаването на съдържанието на фосфати единствено в перилните детергенти ще бъде по-слабо ефикасна мярка за намаляване на еутрофикацията от вариант 3, тъй като на тези детергенти се дължи само 60 % от общата употреба на фосфати. По този начин производителите на детергенти за съдомиялни машини ще разполагат с необходимото време за изготвяне на подходящи в техническо и икономическо отношение алтернативи за детергентите от тази категория. Освен това този подход би дал възможност да се хармонизират спецификациите на равнище ЕС и да се гарантира нормалното функциониране на вътрешния пазар на домакински перилни детергенти, който в настоящия момент е раздробен.

— Накрая, изглежда несъмнено, че вариант 5 отговаря до голяма степен на поставените цели – намаляване на еутрофикацията и доброто функциониране на вътрешния пазар за всички категории детергенти, тъй като определя пределни стойности за съдържанието на фосфати в домакинските перилни детергенти и детергентите за съдомиялни машини и учрежденски и промишлени цели, но няма да бъде лесно да се постигне съгласие по отношение на втората и най-вече на третата от тези категории детергенти, предвид големите различия в изискванията, защото производителите са създали тези детергенти за учрежденски и промишлени цели в зависимост от специфичните нужди на промишлените инсталации на всеки техен клиент. Ако се наложи каквато и да е определена пределна стойност, трябва да се очаква лавина от искания за дерогация по член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз, която ще доведе до затруднения в управлението за националните власти и Комисията.

4.3 ЕИСК признава, че държавите-членки не са изложени на еднакви рискове от еутрофикация, и затова приветства факта, че Комисията предлага да запази действащите разпоредби, като ги промени по подходящ начин, за да се даде възможност в случаите, когато подобна мярка е оправдана от гледна точка на защитата на водната среда и при положение, че съществуват подходящи технически и икономически решения, страните от Съюза да могат на национално равнище да запазят своите правила или да създадат такива с цел ограничаване на съдържанието на фосфати и други фосфорни съединения в детергентите, различни от детергентите, предназначени за домашно пране.

5. **Специални забележки**

5.1 Комитетът изразява съгласие с предложението за определяне на пределна стойност, изразена в 0,5 % тегловно съдържание на фосфор в домакинските перилни детергенти, която да важи за всички фосфати и съединения със съдържание на фосфор. Този начин на определяне на пределната стойност гарантира, че планираната забрана по отношение на фосфатите не може лесно да бъде заобиколена.

5.2 Комитетът приветства факта, че Комисията планира да проучи допълнително, във всички случаи след приемането на разглежданото предложение, в каква степен съдържащите фосфати домакински детергенти за автоматични съдомиялни машини допринасят за риска от еутрофикация, да представи доклад на Европейския парламент и на Съвета и ако се сметне за целесъобразно, да предложи налагането на ограничения върху съдържанието на фосфати в тези детергенти. Въпреки това смята, че предвиденият период от пет години е относително дълъг, и отправя следните препоръки:

— целесъобразно е проучването относно въздействието на съдържащите фосфати домакински детергенти за автоматични съдомиялни машини върху рисковете от еутрофикация, да се завърши в срок от три години или, дори още по-бързо, в случай че това е възможно;

— промишлените производители на домакински детергенти за автоматични съдомиялни машини, както и тези, които произвеждат заместващите съставки, следва да бъдат информирани и насърчавани да създават и развиват алтернативни решения, позволяващи замяната на фосфатите. Тези решения вече съществуват, но несъмнено могат да бъдат усъвършенствани така, че да станат по-приложими в техническо и икономическо отношение;

— ако в крайна сметка се окаже, че фосфатите в детергентите за автоматични съдомиялни машини оказват слабо въздействие върху рисковете от еутрофикация и едновременно с това не е намерено никакво алтернативно решение, гарантиращо на потребителя ефикасността на детергента, се предлага да се приложи пределна стойност на съдържанието на фосфор, изразена в процент от масата или в грамове на перилен цикъл, която да бъде достатъчно ниска, за да не се отразява силно на околната среда, и достатъчно висока, за да гарантира ефикасността на детергента.

5.3 Колкото до свързаността на предложението на Комисията с политиката на други органи и с целите на Съюза, Комитетът взема под внимание оценката на Комисията, така, както е представена по-долу, и признава, че нужното сближаване е осъществено в подходяща степен.

5.3.1 Разглежданото предложение е напълно съвместимо с целите на Рамковата директива за водите (Директива 2000/60/ЕО), в която се изисква до 2015 г. държавите-членки да постигнат добро екологично и химическо състояние на повърхностните води. Съответните държави-членки действително са предприели съгласувани действия и са приложили стратегии за регионално сътрудничество в някои чувствителни области на ЕС, но напредъкът по тези действия до настоящия момент е малък. Поради това предложението на Комисията представлява допълваща мярка с основно значение за успеха на дейностите в рамките на инициативите за регионално сътрудничество в областта на борбата с трансграничния проблем на еутрофикацията.

5.3.2 С предложението се допълва също така Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадни води, с която се цели ограничаване на концентрацията на хранителни вещества, като фосфор и азот, в повърхностните води, с цел противодействие на еутрофикацията.

5.4 Комисията уточнява, че правното основание на предложението е член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Целта на този член е да бъде изграден вътрешният пазар, като едновременно с това се гарантира високо ниво на защита на човешкото здраве и на опазване на околната среда.

5.4.1 Предложението съответства и на принципа на субсидиарност, установен в член 5, параграф 3 от Договора за Европейския съюз, тъй като то не попада в обхвата на изключителната компетентност на Съюза.

5.4.2 Комисията посочва, че предложението не надхвърля необходимото за постигане на поставените цели, в съответствие с принципа на пропорционалност, посочен в член 5, параграф 4 от Договора за Европейския съюз.

5.4.3 Накрая, Комисията стига до заключението, че правният инструмент, който следва да се избере е регламентът, тъй като целта е да се хармонизира съдържанието на фосфати и други фосфорни съединения в домакинските перилни детергенти. С предложения регламент се изменя съществуващият понастоящем регламент относно детергентите.

5.4.4 Комитетът подкрепя подхода на Комисията. С цел принципът на пропорционалност да се приложи и към предвидените санкции, Комитетът отправя следните препоръки:

— ако при контрол се окаже, че перилен детергент, съдържащ фосфор в количество, надвишаващо 0,5 %, но по-малко от 2,0 %, е пуснат на пазара, а в състава му, деклариран пред компетентните власти е посочено съдържание на фосфор по-малко от 0,5 %, то той не трябва непременно да бъде оттеглен от пазара, тъй като не носи риск за здравето, а по-скоро е необходимо да му се наложи административна глоба. Тази глоба може да бъде определена на степени, в зависимост от надвишаването на позволената пределна стойност. Подобно надвишаване на пределната стойност от 0,5 % би могло да се получи неволно, тъй като може да се окаже, че производителят произвежда законно в същата фабрика съдържащи фосфор детергенти, предназначени за страни извън ЕС, и независимо от мерките за разделяне на различните продукти е вероятно да се е получило леко смесване. Комисията е тази, която следва да отсъди дали трябва да изисква по-отговорност от страна на производителите при подобни инциденти, за да се избегне възможността това да се използва за заобикаляне на пределната стойност от 0,5 %. Трябва да се отбележи, че оттеглянето на такъв продукт без основателна причина (здраве, безопасност при използването) може да доведе в крайна сметка до нанасянето на по-големи щети на околната среда, тъй като ще възникне необходимост от многобройни превози и ще се наложи да се унищожават опаковките му и той да се изхвърли, без дори да е послужил за това, за което е бил предназначен, при положение, че е бил напълно безопасен и годен за употреба;

— ако съдържанието на фосфор надвишава 2,0 % от масата, следва да се наложат санкции и да се вземат предвидените мерки.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета Средносрочен преглед на регламента за LIFE+“

COM(2010) 516 окончателен

(2011/C 132/13)

Докладчик: **г-н Lutz RIBBE**

На 30 септември 2010 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„*Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета Средносрочен преглед на регламента за LIFE+*“

COM(2010) 516 окончателен.

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 28 февруари 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 185 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 7 гласа „въздържал се“.

1. **Обобщение**

1.1 Представеният доклад във връзка със средносрочния преглед на програмата за LIFE+ (която се прилага за периода 2007-2013 г.) не предлага достатъчна база от данни, въз основа на която да се направи квалифицирана оценка на текущия проектен период поради обстоятелството, че вследствие на трудности при прилагането първите проекти по LIFE+започнаха едва през януари 2009 г.

1.2 Въпреки това ЕИСК винаги е подчертавал голямото значение на програмата LIFE, която съществува от почти 20 години, за развитието и формирането на европейската политика в областта на околната среда. Той смята за необходимо и полезно програмата да продължи да се прилага и развива и през новия финансов период (2013–2020 г.).

1.3 Програмата LIFE трябва да бъде възможно най-гъвкав инструмент, с който Комисията да може да действа за формиране на политиката. С LIFE, която представлява около 0,2 % от целия обем на бюджета на ЕС, може да се даде ценен принос и да бъдат предложени ценни насоки за намиране на решения. По този начин обаче не могат да бъдат компенсирани грешните тенденции, предизвикани от други политики на ЕС, нито пък могат да се финансират всички стратегии на ЕС, имащи отношение към околната среда.

1.4 При бъдещия подбор на проекти по LIFE решаващи би следвало да бъдат потребностите, произтичащи от проблемите на прилагането на политиката на ЕИСК в областта на околната среда. При това в бъдеще към разпределението на средствата на национално равнище не трябва да се подхожда на пропорционален принцип.

1.5 Политиката в областта на околната среда в Европа затова е по-развита отколкото в други части на нашата планета, защото активното гражданско общество настоява за това. Ролята на природозащитните и екологичните организации в този контекст с право е подчертана от Комисията, а се оценява високо и от ЕИСК. Но и други части на гражданското общество би трябвало да бъдат мотивирани в бъдеще да сътрудничат по-активно в проектите по LIFE. Механизмите за финансиране на LIFE+ следва да бъдат разработени така, че добри проекти да не пропадат поради твърде строги правила за съфинансиране.

2. **Общи бележки**

2.1 Финансовият инструмент на ЕС в областта на околната среда LIFE досега безспорно беше извънредно важна програма на ЕС, която даде решаващи импулси за прилагането и/или разработването и формирането на политиката в областта на околната среда и на екологичното законодателство на ЕС. Този инструмент беше създаден през май 1992 г. с Регламент (ЕИО) № 1973/92 „*Финансов инструмент за околната среда (LIFE)*“.

2.2 LIFE I действаше от 1992 до 1995 г. и разполагаше с бюджет от 400 милиона евро (100 милиона евро годишно). Основавайки се на нейния успех, с Регламент (ЕО) № 1404/96 беше дадено началото на втора фаза (LIFE II), продължила от 1996 до 1999 г., за която бяха предоставени общо 450 милиона евро (112,5 милиона евро годишно). LIFE III/Регламент (ЕО) № 1655/2000 първоначално имаше период на изпълнение от 2000 до 2004 г. (128 милиона евро годишно), който посредством Регламент (ЕО) № 1682/2004 беше удължен до края на последния финансов период (т.е. до края на 2006 г.).

2.3 С Регламент (ЕО) № 614/2007 за финансовия период 2007-2013 г. беше поставено началото на нова фаза на LIFE, а именно LIFE+, за която са предоставени около 2,17 млрд. евро (т.е. около 340 млн. евро годишно).

2.4 Чрез LIFE+ досегашното подпомагане в областта на околната среда беше изцяло преструктурирано: бяха обединени части на досегашните програми на ЕС за подпомагане, включени в тогавашния бюджетен дял 07 (Forest Focus, подпомагане на НПО, URBAN, създаване на нови политически инициативи, части от „Изпълнение на политиката в областта на околната среда“, частите LIFE „Околна среда“ и LIFE „Природа“); решено беше още LIFE повече да не подпомага традиционни, конкретни инвестиционни проекти в областта на околната среда, а за в бъдеще за тази цел да бъдат използвани позиция 1а (Проекти в областта на околната среда), съответно 1б, както и части от позиция 2 (за проекти за защита на природата) от бюджета на ЕС. Досегашното подпомагане на международните дейности беше преместено от позиция 4 „Мерки във връзка с морската околна среда“ в позиция 3.

2.5 LIFE+ се съсредоточава върху насърчаването на мерки, които подкрепят политиката в областта на околната среда (с изключително европейско измерение), като например обмена на най-добри практики, изграждането на капацитет при местните и регионалните власти и подпомагането на НПО, действащи на европейско равнище.

2.6 Следователно, според Комисията инвестиционните проекти през този финансов период вече няма да бъдат обезпечавани от LIFE, а от (новите) позиции 1А, 1Б, 2 и 4.

2.7 Тъй като съответният регламент за LIFE+ влезе в сила едва през юни 2007 г., към отправяне на покани за представяне на предложения беше възможно да се пристъпи едва през октомври 2007 г. По тази причина първите проекти от новата фаза на LIFE+ започнаха едва през януари 2009 г. Това означава, че представената от Комисията и обсъждана тук средносрочна оценка може да даде представа за относително малък брой проекти, които едва сега се разгръщат истински. Комисията е права като посочва, че затова *„е на разположение ограничена информация относно резултатите“*.

3. **Специфични бележки**

3.1 В средносрочната оценка на няколко места се описва колко важна е програма LIFE+. Програмата се определя като *„ефективен инструмент“*, който *„носи допълнителни ползи“*, и също така се посочва, че *„бенефициерите и държавите-членки смятат, че програмата не бива да се прекъсва, тъй като е от съществено значение за изпълнението на политиката на ЕС в областта на околната среда“*.

3.2 ЕИСК се съмнява, дали тези констатации могат да бъдат направени въз основа на разглеждания тук доклад във връзка със средносрочния преглед, който се опира на оценка на започнати едва през януари 2009 г. проекти. Комитетът никога не е давал повод за съмнение, че и той счита програмата LIFE за много важна, но недостатъчните данни, въз основа на които е съставен средносрочният преглед, още не позволяват да бъдат направени реални изводи за новата фаза на LIFE+.

3.3 Тъй като обаче още отсега започват обсъжданията за евентуален нов период на планиране на програмата след 2013 г., Комитетът би желал да използва възможността да се спре на някои основни въпроси и да направи предложения.

3.4 Ето защо тук Комитетът би искал преди всичко да посочи, че според него на този етап още не е възможно да бъде направен реален средносрочен преглед на новата фаза на програмата LIFE+.

3.5 В свето становище [1] относно проекта на приетия покъсно регламент за LIFE+ ЕИСК отправи някои предупреждения, които както изглежда понастоящем се потвърждават.

3.6 Комитетът беше посочил, че досегашните програми LIFE категорично могат да бъдат разглеждани като много успешни, насочващи политически инструменти на Комисията. Това че със скромни средства бяха постигнати забележителни резултати, се дължи на факта, че Европейската комисия можа да зададе насоки и както между потенциалните участници в проектите, така и между държавите-членки се наложи известна „конкуренция“ за средства по програма LIFE: през предишните фази на LIFE държавите-членки (или по-точно: частните и публичните вносители на проекти в държавите-членки) трябваше да измислят и разработват иновативни проекти, вписващи се в програмните цели на LIFE. Тези проекти бяха подлагани на критичен преглед в рамките на установена процедура за подбор, преди да бъдат одобрени или пък отхвърлени поради незадоволително качество или недостатъчни бюджетни средства. По този начин по отношение на разпределянето на средствата имаше както европейска прозрачност, така и ясно управление от страна на Комисията.

3.7 ЕИСК продължава да застъпва мнението, че за да подкрепя **своята** политика в областта на околната среда, която, както е известно, напредва много трудно в определени сектори, Комисията трябва да разполага с инструмент, който да може да управлява единствено самата тя, без пропорционален подход например по отношение на регионалното разпределяне на средствата.

3.8 В средносрочната си оценка Комисията констатира обаче, че въведеното с новата проектна фаза ориентировъчно национално разпределение на средствата е подобрило *„географското разпределение на проектите“*, но че оценката навежда на заключението, че националните средства биха могли да доведат до *„избор на проекти с по-ниско качество“*.

3.9 Именно такива бяха опасенията на ЕИСК. По тази причина Комитетът призовава Комисията и Съвета още веднъж основно да преосмисли подхода на програма LIFE. Целта не би следвало да бъде в държавите-членки да се превеждат средства от фондовете на ЕС, с които на място да бъдат финансирани проекти в областта на околната среда с европейско измерение. Програмата следва категорично да започва от там, където службите на Комисията виждат най-голяма потребност, за да се постигне напредък в политиката на ЕС в областта на околната среда.

3.10 Политиката в областта на околната среда в Европа междувременно във висока степен се определя от разпоредби на ЕС, което може да бъде обосновано единствено със съображенията на един функциониращ единен пазар. Не може обаче законодателството да се европеизира, а съответният инструмент за формиране на политиката в известен смисъл да се национализира.

3.11 ЕИСК е на мнение, че финансираните по LIFE проекти и процеси следва да служат още по-целенасочено отколкото досега на прилагането на приетите стратегии на ЕС (в случая най-вече на стратегията на ЕС за устойчиво развитие – за която напоследък се говори удивително малко, стратегията за опазване на биологичното разнообразие, стратегията за опазване на климата, както и на екологичните компоненти на стратегията „Европа 2020“). Особено внимание следва да се обърне на това проектите да имат качествата на модел, което означава, че не всеки отделен проект трябва непременно да има новаторски характер, за какъвто в момента се настоява например в областта на биологичното разнообразие. Често проблемът е не липсата на новаторство, а просто че не се разпространяват и прилагат вече съществуващи решения.

[1] CES 382/2005, ОВ C 255 от 14.10.2005 г., стр. 52.

3.12 При подбора на проектите в бъдеще Комисията се нуждае от висока степен на гъвкавост както по отношение на съдържанието, така и във финансов аспект; последното се отнася също и за степента на съфинансиране. Комитетът смята за напълно възможно и 100-процентово финансиране от страна на ЕС.

3.13 В съобщението на Комисията правилно се отбелязва, че например приносът на гражданското общество е от съществена важност за развитието на политиката в областта на околната среда. Европейската политика по отношение на околната среда често се оценява като по-напредничава в сравнение с други краища на света, именно защото в обществения дебат се настоява за повече защита на околната среда и природата. Насърчаването на този дебат е в интерес на ЕС и не бива да се проваля просто поради предварително зададени проценти на съфинансиране.

3.14 ЕИСК се застъпва за това програмата LIFE+ да се прилага в градивно сътрудничество с всички неправителствени организации както в държавите-членки (с бизнес-сдруженията, синдикатите и др.), така и на равнище ЕС. Членовете на тези организации често работят в областите, в които ЕС би желал да се подобри опазването на околната среда и да бъде гарантирано прилагането на политиката на ЕС в областта на околната среда. Ето защо осъзнаването и ангажиментът по тези въпроси следва да е грижа не само на екологичните организации, а и на бизнеса.

3.15 Затова ЕИСК би желал изрично да посочи, че наред с класическите сдружения за защита на природата и опазване на околната среда, бизнес-сдруженията и синдикатите също трябва да бъдат мотивирани да участват активно в проектите по LIFE.

3.16 ЕИСК е съгласен с Комисията, че е необходимо „*по-подробно определяне на приоритетите и акцентите по всяка тема (…) и годишни приоритетни области*“. При това следва да се обръща особено внимание на подходите с междусекторен характер. Също така не трябва категорично да се изключват трансгранични проекти с трети страни.

3.17 Въпреки положителната си оценка на програма LIFE, Комитетът все пак счита за нужно да предупреди да не се надценяват възможностите ѝ. С предоставяните 340 милиона евро годишно могат да се финансират много проекти, които да дадат ценни индикации за положителни подходи в политиката по околната среда. С тези пари обаче, които представляват около 0,2 % от бюджета на ЕС, не могат да бъдат компенсирани например проблемите, предизвикани от погрешно управление в други политики на ЕС.

3.18 ЕИСК изпитва известни съмнения, когато в доклад във връзка със средносрочния преглед на частта „Биологично разнообразие“ на програма LIFE се приписва потенциалът да „*превръща програмата в основен инструмент по-специално за финансиране изпълнението на Плана за действие относно биологичното разнообразие*“. Разбира се, че LIFE трябва и ще допринася за това да се покаже как конкретно могат да съществуват съвместно опазването на биологичното разнообразие и икономическото използване на природните ресурси. Същинските финансови инструменти, които да гарантират това, обаче са други.

3.19 Самата Комисия пише в своето съобщение [2], че „*Общата селскостопанска политика (ОСП) представлява политическия инструмент с най-значими последици за биологичното разнообразие в селските райони*“ и че именно „*Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони (по специално по Ос 2) остава най-важният източник на финансиране на Общността за „Натура 2000“ и биологичното разнообразие в ЕС*“, а не програма LIFE.

3.20 Фактът, че днес са задоволени едва 20 % от общите нужди от финансиране за управление на защитените зони в Европа, включително мрежата „Натура 2000“, няма да може да бъде променен чрез програма LIFE, а чрез широко изтъкваното интегриране на мерките за защита на природата и околната среда в други политически области. Това означава, че действителната задача и роля на програмата LIFE следва да бъдат отново ясно описани.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

[2] „*Доклад на Комисията до Съвета и до Европейския парламент: Оценка от 2010 г. на изпълнението на плана за действие на ЕС за опазване на биологичното разнообразие*“ COM(2010) 548.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Прегледа на стратегията на Общността относно живака“

COM(2010) 723 окончателен

(2011/C 132/14)

Докладчик: **г-жа LE NOUAIL MARLIÈRE**

На 7 декември 2010 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функциониране на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„*Прегледа на стратегията на Общността относно живака*“

COM (2010) 723 окончателен.

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 28 февруари 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март (заседание от 15 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 173 гласа „за“, 6 гласа „против“ и 12 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения**

Изпълнението на Стратегията относно живака от 2005 г. е в напреднала фаза, почти всички дейности са изпълнени и със сигурност ще имат продължение и допълнително приложение.

1.1 ЕИСК подкрепя заключенията на Съвета по въпроса ([1]) и препоръчва на Комисията, на държавите-членки и на социалните партньори:

а) да признаят необходимостта и важността от това ЕС да запази водещото си място на международно равнище като активно поема нови и допълнителни ангажименти за намаляване на употребата, доставките и емисиите на живак;

б) да имат предвид, че общата цел следва да бъде съпроводена от цялостно намаляване, като бъдат прилагани дерогации в ситуации, които изискват това (специфични технически или финансови затруднения), а не подходът да бъде основан на базата на прилагането на ограничения за всеки продукт и приложение и за всеки етап от жизнения цикъл на живака;

в) да продължат и да увеличат помощта за прилагането на проектите в развиващите се страни и в страните с икономики в преход, успоредно с дейността на междуправителствения комитет за преговори, като част от международната дейност в областите, посочени в решение 25/5, параграф 34 на УС на Програмата на ООН за околната среда (UNEP);

г) да приемат заключението, че употребата на живак в хлор-алкалния сектор следва да бъда преустановено и призовава Комисията до 1 януари 2012 г. да изготви предложение за *правно обвързващи мерки, включващи пределен срок* за употребата на живак в сектора, която следва да приключи *възможно най-рано* и преди 2020 г.;

д) да обърнат внимание на факта, че следва да се предприемат специфични мерки по отношение на емисиите на живак от промишлени източници и приканва Комисията по-скоро да приеме заключения относно най-добрите налични техники (НДНТ), както и равнищата на емисиите, които съответстват на най-добрите налични техники, за всички промишлени процеси, свързани с употребата на живак, с цел да се подпомогне приложението на наскоро приетата Директива относно индустриалните емисии;

е) да разгледат възможностите за ограничаване на употребата на живак при производството на кръгли плоски батерии (тип „копче“) и до 1 юли 2012 г. да предложат ограничения за пускането им на пазара;

ж) задълбочено да разгледат възможността за постепенно изваждане от употреба на живака в стоматологията до 1 юли 2012 г., като се запознаят с всички налични проучвания и развития, както и с възможните алтернативи;

з) да предприемат мерки, които да гарантират инсталиране на високоефективни съоръжения за улавяне на отпадъците от амалгами във всички стоматологични клиники в ЕС;

и) до 31 декември 2012 г. да проведат проучвания за установяване на употребата на живак при производството на ваксини, да проучат съществуващите алтернативи и степента, в която живакът може да бъде съответно отстранен в подобни производства с цел по-добро опазване на общественото здраве;

й) до 31 декември 2012 г. да предприемат мерки за провеждане на първата проучвателна програма за метилживака в рибата и респективно в целия ЕС да осъвременят предупрежденията относно тази опасност;

([1]) Заключенията на Съвета относно Прегледа на стратегията на ЕС относно живака бяха приети на 14.3.2011 г. (7774/11)

к) да предприемат действия за повишаване на вниманието и задълбочаване на осведомеността по отношение на факта, че енергоспестяващите крушки съдържат живак и следва да бъдат разделно събирани по безопасен начин, като се избягва физическото им разрушаване;

л) да постигнат напредък по отношение на действията, насочени към гарантиране на премахването на остатъците от живак в отпадъците;

м) да включат емисиите от кремациите и от малките горивни инсталации в разпоредбите на законодателството на Общността;

н) да засилят необходимите стъпки за осигуряване на здравословни условия на труд за всички работници, които са в потенциален контакт с живак;

о) да приложат мерки, свързани с евентуалното въздействие върху заетостта, използвайки рамка, която да позволи намаляване на последствията от индустриалните промени и да бъде приложима по отношение на всички работници, независимо от квалификацията им;

п) да предприемат мерки, с които да се гарантира безопасно разделно събиране на продуктите, съдържащи живак, което към момента не се изисква по закон, и да предприемат мащабни информационни кампании за осведомяване на потребителите относно специфичното летливо и токсично естество на химическия елемент живак.

2. **Въведение**

2.1 Живакът и повечето от неговите съединения се считат са силно токсични вещества, които са вредни за биологичното разнообразие, екосистемите и здравето на човека. Живакът също така е биокумулиращо вещество, което означава, че може да бъде акумулиран в организмите, както и да преминава през различните етапи на хранителната верига. Накрая, живакът се изпарява на стайна температура и може да се превърне в метилживак, което е най-често срещаната, но и най-силно токсичната негова форма. Следователно живакът е устойчиво вещество, което може да се разпространява на големи разстояния във водата, в почвата и във въздуха или в организмите ([2]).

2.2 Корените на антропогенното изпускане на живак се крият в разнородни приложения, такива като например употребата му в определени продукти и производствени процеси, както и емисиите в атмосферата или аварийните изпускания; основните потребители на живак са хлоралкалните инсталации, производството на химически полимери и производителите на стоматологична амалгама, като всички заедно представляват 86 % от годишните количества.

2.3 Емисиите на живак във въздуха от топлоелектрически централи и други горивни инсталации, особено от въглищните централи, представляват над 50 % от общото количество на емисиите на живак ([3]) от промишлени източници.

Корени на потенциалното антропогенно изпускане на живак

а) Употреба в продукти:

— измервателни средства,

— стоматологична амалгама,

— луминесцентни осветителни тръби, енергоспестяващи електрически крушки,

— батерии,

— прекъсвачи,

— ваксини (тиомерсал/thiomersal или тимеросал/thimerosal).

б) Употреба в производствени процеси:

— като катализатор за полимери или полиуретан,

— в производствата, ползващи хлоралкална електролиза,

— в златодобивната промишленост.

в) Емисии в атмосферата:

— електроцентрали (работещи с въглища),

— кремация (погълнат живак и стоматологична амалгама),

— нерециклирани и изгорени отпадъци (съдържащи живак).

г) Аварийни изпускания:

— промишлени аварии (по време на производството, на съхранението и пр.).

3. **Общи бележки**

3.1 В световен план, Програмата на ООН за околната среда поръча през 2001 г. проучване относно наличието и въздействието на живака, с което бе установено, че доказателствата за силно отрицателното въздействие на живака са достатъчни, за да се предприемат мерки на международно равнище ([4]). През февруари 2009 г. по време на заседанието на Управителния съвет на UNEP, правителствата от цял свят решиха до 2013 г. да изготвят правно обвързващ договор относно живака.

3.2 През декември 2002 г. Комисията представи на Съвета доклад относно живака от хлоралкалната промишленост; впоследствие Съветът поиска от Комисията да разшири обхвата на гледната си точка и да изготви и представи „ясна и последователна стратегия (…), която да включва мерки за опазване на здравето на хората и околната среда от изпускането на живак, на основата на подхода за жизнения цикъл, като се вземат под внимание неговото производство, употреба, третиране на отпадъците и емисии в атмосферата“.

([2]) UNEP – клон „Химикали“, *Global Mercury Assessment* („Световна оценка на живака“), декември 2002 г.

([3]) http://prtr.ec.europa.eu/PollutantReleases.aspx

([4]) UNEP – клон „Химикали“, *Global Mercury Assessment* („Световна оценка на живака“), декември 2002 - 2010 г.

3.3 Въз основа на тези действия на 28 януари 2005 г. бе приета стратегията на Общността относно живака. Ключовата цел на стратегията е: *„намаляване на концентрациите на живак, на които са изложени хората, както и концентрациите на живак в околната среда и по-специално съдържанието на метиляживак в рибата“* ([5]).

3.4 Тази стратегия съдържа шест основни направления (и 20 приоритетни действия), насочени към:

— намаляване на емисиите на живак;

— намаляване на разпространението на живак в обществото чрез намаляване на предлагането и търсенето;

— дълготрайно разрешаване на въпроса за излишъците и запасите от живак (в продуктите, които са в употреба или се съхраняват);

— защита от излагане на живак;

— повишаване осведомеността по отношение на проблемите, свързани с употребата на живак и тяхното разрешаване;

— подкрепа и насърчаване на международни инициативи по отношение на живака.

3.5 Стратегията съдържаше клауза за оценка и преглед до 2010 г.: Комисията изпрати до Съвета и Парламента настоящия преглед на стратегията на Общността относно живака на 7 декември 2010 г.

3.6 Едновременно с това, Европейска агенция по химикалите (ECHA) внесе предложение за разширяване на ограниченията за измервателните средства, съдържащи живак и предназначени за професионална или промишлена употреба ([6]), съгласно клаузата за преразглеждане, съдържаща се в регламента REACH. На 24 септември 2010 г. бе проведена обществена консултация, а становищата на съответните комитети съгласно регламента REACH следва да бъдат представени на Комисията до септември 2011 г.

3.7 В две свои вече публикувани становища ЕИСК изразява подкрепата си за активния ангажимент на Комисията за намаляване на производството и употребата на живак както в ЕС, така и в целия свят и за гарантиране на безопасното му съхранение, а също и целта за пълно премахване на живака в някои измервателни средства ([7]).

3.8 Въпреки това, в двете си становища ЕИСК приканва Комисията „да изпълни във възможно най-кратки срокове останалите елементи от стратегията си за живака и да разработи мерки, които да доведат до допълнително намаляване на използването на живак в процесите и продуктите в Европа и да гарантира безопасното премахване на живак в отпадъчни потоци“, като същевременно призовава Комисията да гарантира, че професионалните и промишлени потребители на измервателни средства, съдържащи живак, са задължени да спазват целта за неразпространение на живак в околната среда.

3.9 Изчерпателната оценка, проведена през 2010 г ([8])., и материалите, представени от различните заинтересовани страни ([9]), очертаха действителния напредък, постигнат по отношение прилагането на стратегията на Общността относно живака и значителния принос на ЕС в подкрепа на международните инициативи и преговори за изготвяне на правно обвързващ договор под егидата на UNEP.

4. **Специфични бележки**

4.1 В стратегията на Общността относно живака се използват няколко по-общи правни инструмента (ограничаването на употребата на някои опасни вещества (RoHS) ([10]), Регламента REACH, Рамковата директива за водите и по-специално Директивата относно комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ):

— референтни документи за най-добрите налични техники (НДНТ – „Справочен документ за най-добри налични техники“) и приемане на новата директива относно индустриалните емисии (ДИЕ), с които бяха осъвременени и преработени седем директиви, в това число и Директивата КПКЗ, и беше засилена ролята на НДНТ (със задължение за съответствие за новите инсталации от 2012 г. и за съществуващите инсталации от 2016 г.);

— Директива 2006/66/ЕО относно батериите и акумулаторите и отпадъците от батерии и акумулатори ограничи максимално разрешеното равнище в сравнение с предходната директива от 1991 г.

4.2 Прилагането на стратегията също наложи създаване на собствени пособия и правила, което направи Европейския съюз световен лидер в намаляването на живака:

— през март 2011 г. ще влезе в сила забрана за износ на метален живак и някои живачни съединения и смеси и безопасното съхранение на метален живак (Регламент (ЕО) 1102/2008 от 22 октомври 2008 г.);

— Директивата относно ограниченията за пускането на пазара на определени измервателни средства, съдържащи живак (подобни средства не могат да бъдат пускани на пазара, освен ако е направена дерогация, като това се отнася главно до порьозиметрите), приета на 25 септември 2007 г., вече е част от Приложение XVII към Регламента REACH (параграф 18а). Вече е в сила и процедурата за разширяване на забраната до употребата за професионални цели (промишленост, медицина и пр.).

([5]) COM(2005) 20 окончателен.
([6]) Европейска агенция по химикалите - Приложение XV, Доклад относно ограниченията, юни 2010 г.
([7]) ОВ C 168, 20.7.2007 г., стр. 44 – ОВ C 318, 23.12.2006 г., стр. 115.
([8]) http://mercury.biois.com (стр.74).
([9]) ZMWG (Работна група за нулеви стойности на живак) www.zeromercury.org + EEB (Европейско бюро по околна среда) www.eeb.org
([10]) Директива 2002/95/ЕО относно ограничението за употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване.

И накрая, Euro Chlor работи по постепенното изваждане от употреба на живака в хлоралкалната промишленост до 2020 г. в рамките на доброволна спогодба.

4.3 ЕИСК подчертава важността към момента на прегледа на Регламент (ЕС) 1102/2008 забраната за износ да бъде разширена така, че да обхваща също и други живачни съединения и смеси и безопасното съхранение на метален и/или втвърден живак.

4.4 ЕИСК желае да подчертае следното:

— В експертното проучване на ГД „Околна среда“ BIO-IS 2010 ([11]) се предлага ключовата цел на стратегията да бъде общият стремеж за опазване на: „здравето на човека и на околната среда от изпускането на живак и негови съединения, чрез свеждане до минимум и, когато това е осъществимо, пълно преустановяване на глобалното антропогенно изпускане на живак във въздуха, водите и почвата“.

— Още повече, че сега се наблюдава възможност за постигане на допълнителен напредък по общата цел за намаляване на употребата на живак, за това повечето продукти и производства да имат (икономически целесъобразна) алтернатива за нулева употреба на живак и също защото повечето предприятия, които произвеждат продукти, съдържащи живак, произвеждат и алтернативни продукти, което предоставя възможност:

— да се олекоти икономическото и социалното въздействие (изразено в работни места) от мащабно намаляване на употребата на живак;

— да се укрепи позицията на ЕС в иновационен и икономически план (напредък на технологиите);

— да се укрепи позицията му в международните и световни преговори, включително Рио+20, и да се подсили инициативата на Комисията на ЕС за външното измерение на европейската политика в областта на околната среда.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

([11]) http://mercury.biois.com (стр.74).

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за Регламент (ЕС) № …/… на Европейския парламент и на Съвета от […] година за определяне на специфични мерки в областта на селското стопанство по отношение на малките острови в Егейско море“

COM(2010) 767 окончателен — 2010/0370 (COD)

(2011/C 132/15)

Единствен докладчик: **Christos POLYZOGOPOULOS**

На 18 и 20 януари 2011 г. Съветът на Европейския съюз и съответно Европейският парламент решиха, в съответствие с член 43 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно:

Предложение за Регламент (ЕС) № …/… на Европейския парламент и на Съвета от […] година за определяне на специфични мерки в областта на селското стопанство по отношение на малките острови в Егейско море

COM (2010) 767 окончателен — 2010/0370 (COD).

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 28.2.2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 174 гласа „за“, 6 гласа „против“ и 17 гласа „въздържал се“.

Заключения и препоръки

1. **Заключения**

ЕИСК приветства разглеждания регламент, който представлява проект на предложение за преработване на предходния регламент (ЕО) № 1405/2006, поради изложените по-долу причини.

1.1 Предходният регламент претърпя множество изменения поради, от една страна, развитието на европейското законодателство и, от друга – поради хармонизирането с Договора от Лисабон. Затова е необходимо да се преработи структурата на законодателния текст, за да изпъкне по-добре в новата версия на регламента централната роля на програмата за подкрепа и се постави акцент върху:

а) специфичния режим на снабдяване и

б) конкретните мерки в полза на местното производство.

1.2 В новия текст на регламента изрично се определят основните елементи на специалния режим за някои селскостопански продукти, които имат специално значение за малките острови в Егейско море, и така се компенсират затрудненията, породени от тяхната изолираност, отдалеченост, островен характер, малка площ, планински терен, климат и тяхната икономическа зависимост от малко на брой продукти.

1.3 В член 2 на новия регламент се настоява за мерки, които да допринасят, от една страна, за осъществяването на цели, с които да се гарантира снабдяването на малките острови с продукти, които са от основно значение за консумацията от човека, за преработка или като производствени суровини, като се намаляват допълнителните разходи, дължащи се на отдалечеността, изолираността и малката площ, а от друга страна, да се запази и развива селскостопанската дейност по малките острови, в т. ч. производството, преработката и пазарната реализация на местни продукти.

1.4 Целта на регламента е да се осигури еднакво прилагане на режима за малките острови в Егейско море от страна на Гърция по отношение на други подобни режими, с цел да се избегне нарушаване на конкуренцията или неравнопоставеност между операторите.

1.5 Регламентът гарантира доброто бюджетно управление, доколкото Гърция трябва да посочи в своята програма списъка с помощите, които представляват директни плащания за местни продукти.

1.6 В регламента се определя, че горната граница за финансиране на специфичния режим на снабдяване се повишава с 20 %.

1.7 На Комисията са делегирани изпълнителни правомощия по отношение на еднаквите условия за функционирането на сертификационния режим и на ангажиментите на операторите във връзка със специфичния режим на снабдяване, както и по отношение на общата рамка на контрола, която Гърция трябва да прилага.

1.8 Съгласно член 11, параграф 2, Комисията вече има право да определя с делегиран акт условията за регистрация на операторите в регистъра, да изисква внасянето на гаранция за издаването на сертификатите и да приема мерки за установяване на процедура за приемане на изменения в програмите.

Изложение на мотивите

2. **Въведение**

2.1 Съгласно регламент (ЕО) № 1782/2003 целите на мерките и принципите на програмиране, съвместимост и съгласуваност с останалите политики на ЕС се определят от общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата селскостопанска политика.

2.2 В съответствие с член 291, параграф 2 от Договора Комисията с делегирани изпълнителни правомощия предприема необходимите нормативни разпоредби, за да се осигури еднакво прилагане на режима за малките острови в Егейско море от страна на Гърция по отношение на други подобни режими, с цел да се избегне нарушаване на конкуренцията или неравнопоставеност между операторите.

2.3 Регламентът гарантира еднаквите условия за функциониране на сертификационния режим и на ангажиментите на операторите във връзка със специфичния режим на снабдяване (член 11, параграф 3).

2.4 В регламента са определени еднаквите условия за функционирането на програмата (член 6, параграф 2, член 15, параграф 3 и член 18, параграф 3), както и общата рамка на контрола, която Гърция трябва да прилага (член 7, член 12, параграф 2 и член 14, параграф 1).

2.5 ЕИСК смята, че по отношение на обогатяването на съдържанието на регламента, който е в процес на приемане, както и на изработването на интегрирана политика за пространството на малките острови в Егейско море, е необходимо да се използват бележките, изработените позиции и предложенията, направени в параграфи 4, 5, 6 и 7 от настоящото становище.

3. **Резюмирано съдържание на предложението за регламент**

3.1 Поради множеството изменения и за хармонизиране с Договора от Лисабон новият регламент отменя предходния Регламент (ЕО) № 1405/2006 и го заменя с нов текст.

3.2 Уточнено е съдържанието на програмата за подкрепа на малките острови в Егейско море (II глава, член 5), изработена от Гърция и представена на Комисията за одобрение, в съответствие с принципа на субсидиарност. В същия дух Гърция разполага с цялата гъвкавост, посредством определените от нея органи, да измени програмата (II глава, членове 3 и 6) в зависимост от необходимото адаптиране.

3.3 С регламента се създава специфичен режим на снабдяване за селскостопанските продукти от ЕС, които на малките острови от Егейско море са от основно значение за консумацията от човека, за производството на други продукти или като производствени суровини за селското стопанство (член 3). Също така се разпорежда Гърция да изработи отчет за снабдяването за покриване на нуждите на островите в тази област.

3.4 Предоставя се подкрепа на всеки вид селскостопанско производство по малките острови според критерия разходи за пазарна реализация, изчислени от пристанищата на континентална Гърция, от които се извършва снабдяването, и евентуалните допълнителни разходи, свързани с островния характер и малката площ.

3.5 Особеното географско положение, допълнителните разходи за транспорт на продуктите и трудностите, произтичащи от изолираността, водят до затруднения, за чието компенсиране се налага намаляване на цените на съответните продукти, а оттам и установяване на специфичен режим на снабдяване. Продуктите, които ще подлежат на специалния режим на снабдяване, трябва да бъдат с високо качество, да отговарят на търговската практика, така че да се избегне всяка възможност за спекулация.

3.6 За да се поддържа конкурентоспособността на продуктите от Съюза, е важно да се отпускат помощи за снабдяването на малките острови в Егейско море с продукти от ЕС, като се вземат предвид допълнителните разходи за транспорт.

3.7 Ако има икономическо предимство, произтичащо от специфичния режим на снабдяване, се забраняват експедирането или износът на тези продукти. Въпреки това е възможно те да бъдат предлагани на външни пазари, при условие че бъдат възстановени приходите от икономическото предимство. Освен това, подлежащите на специфичния режим на снабдяване продукти подлежат на административни проверки (член 14).

3.8 За да им бъде отпусната помощ, операторите трябва да представят сертификат, удостоверяващ вписването им в съответните регистри.

3.9 Насърчава се търговията с преработени продукти между малките острови в Егейско море и техният износ към останалата част от територията на ЕС или към трети страни.

3.10 Насърчава се помощта за местното производство, отпусната посредством програмата за подкрепа, която се институционализира за първи път в Регламент (ЕО) № 1405/2006 и която благоприятства производството, търговията и преработката на редица продукти, тъй като предвидените в него мерки доказаха своята ефективност за селскостопанската дейност.

3.11 Създадени са мерки за финансиране на проучвания, демонстрационни проекти, обучения и мерки за техническа помощ (член 15).

3.12 Насърчават се селскостопанското производство и търговията с качествени продукти.

3.13 В предложения регламент се определят правомощията на Комисията за приемане на делегирани актове, за които тя трябва да нотифицира Европейския парламент и Съвета.

4. **Препоръки**

ЕИСК смята, че трябва особено настоятелно да се подчертаят и приемат следните мерки:

4.1 При изготвянето на подходяща рамка за развитието на островния туризъм трябва да бъдат включени и земеделските продукти, като на тях се разчита по-специално да привличат европейските и международните потребители, които ценят специфичната хранителна стойност на средиземноморското хранене и местното биологично производство.

4.2 Налага се също така да се вземат необходимите мерки за по-ефективното използване на традиционните земеделски продукти поради постоянно нарастващото им търсене в други отрасли на икономическия живот, а именно във фармацевтичната индустрия, козметиката, хомеопатията, тъй като имат и терапевтични свойства (смола мастик от хиоско сакъзово дърво, зехтин, мед, различни билки и др.);

4.3 Важно е местното островно население да бъде информирано за хранителната и икономическата стойност на тези продукти. ЕИСК предлага на някой стратегически разположен остров да бъде създадено междурегионално училище, което да спомага за реализирането на концепция, подобна на „Еразъм за студенти и работници в сектора на селския туризъм или на отглеждането на земеделски продукти“.

4.4 Трябва да се предвидят мерки за създаване на образователни програми с участието на национални и международни университети в учебните програми, за провеждане на проучвания и научни изследвания за изтъкване на икономическия потенциал на островните продукти и тяхното използване.

4.5 Трябва много внимателно да се избере конкретен подход в полза на уязвимото островно население, който да бъде насочен по-специално към населението в отдалечените райони, и чиито водещи принципи да бъдат запазването на населението на островите и отпускането на стимули, особено финансови, както и към младежите, чрез създаването на програми, осигуряващи субсидии за развитие на търговска дейност в отдалечените от центъра райони, но без възстановяване на излишъците, и да изтъкне възможностите за извличане на икономическата изгода от островите, като се отчита тяхната уникалност и специфичност и в съответствие с техните географски и геоложки характеристики.

4.6 Необходимо е да се наблегне на повишаване на качеството на селскостопанските продукти, което трябва да бъде съпътствано от намаляване на разходите за тяхното производство.

4.7 Нужно е да се определят различни конкретни критерии за отчитане на морфологичните особености и геоложкия състав на почвата.

5. **Общи бележки**

Като признава особените фактори, които ограничават развитието на земеделието по островите в Егейско море, ЕИСК смята, че разглежданият регламент би могъл да бъде подобрен, ако се отчетат следните елементи:

5.1 Тъй като по островите в Егейско море основните ресурси като вода, енергоизточници и суровини са ограничени, те трябва да подлежат на строго управление. Тази бележка се отнася особено за летните месеци, когато поради значителния прилив на туристи и летовници, островните региони се сблъскват с проблеми от недостиг на водни, енергийни и други ресурси. Гореизложените проблеми трябва да бъдат разгледани, за да им се обърне съответното внимание, така че да се гарантира най-доброто управление на ресурсите и опазването на равновесието на природната среда. За целта в регламента може да се предвидят политики за подкрепа, с които да се отговори на тези важни конкретни проблеми.

5.2 **Промени в земеползването по островите:** площите за земеделско ползване по островите намаляват непрекъснато поради промяна в предназначението им, тъй като се превръщат в застроени терени, или поради изоставяне се превръщат в неплодородна и пустееща угар (тогава се говори за постоянно „замразяване на земите“). Поради това трябва да се насърчава доброто земеползване посредством програми за подкрепа на селскостопанското производство. Регламентът може да осигури тази рамка за подкрепа.

5.3 Упадъкът и изоставянето на земеделското производство и натрупването на мъртва биомаса (сухи клони и листа), изоставена на произвола в горите и маслиновите насаждения, благоприятстват на свой ред избухването на пожари в горите, които задълго биха направили невъзможно стопанисването на земята.

5.4 Освен това е необходимо да се възстанови равновесието между земите, отдадени за развитието на туризма, и тези, определени за земеделие. Тези два сектора трябва да се допълват взаимно.

5.5 Необходимо е да се обърне особено внимание на първичния сектор, където се наблюдават големи загуби на работни места, въпреки че в третия сектор има напредък.

6. **Конкретни забележки**

6.1 В регламента трябва да се включат и остров Крит, и остров Евбея.

6.2 Трябва да се лансират едногодишни инициативи за подобряване на производството, пазарната реализация и рекламата на селскостопанските продукти. Целта на такива дейности трябва да бъде увеличаване на производството, но и същевременно подобряване на качеството.

6.3 Трябва да се предвиди помощ на хектар за възстановяване и разпределение на селскостопанските земи, за запазване на традиционни маслинови и цитрусови насаждения по малките острови в Егейско море.

6.4 Трябва да се предоставя допълнителна финансова подкрепа за продукти като картофи за ядене и за сеене, артишок от о-в Тинос, сливи от о-в Скопелос, малки доматчета от о-в Санторини, цитрусови плодове, бобови от вида *Lathyrus species* и фасул, ечемик от о-в Лемнос, традиционни сирена като гравиера от о-в Наксос и калатаки от о-в Лемнос (защитено наименование за произход), лимонов ликьор, алкохолната напитка с мед ракомело от о-в Аморгос, бадемовите бисквити от Сифнос и Лесбос, сардините от Калони.

Медът и зехтинът представляват част от продуктите, които са символите на идентичността и качеството на селскостопанското производство от малките острови.

6.5 Ударението трябва да се постави върху традиционното отглеждане на хиоско сакъзово дърво, както и върху производството на вина, които се ползват със защитено географско указание в зоните на традиционно отглеждане по малките острови в Егейско море.

6.5.1 Необходимо е да се предвиди финансова подкрепа за отдадените под аренда земи.

6.5.2 Трябва да се оказва по-голяма подкрепа на защита на географските означения и наименования за произход на земеделските продукти и храните.

6.5.3 Трябва да се предвиди и финансова подкрепа за средствата за подобряване на винопроизводството, съхранението, стандартизацията и дистрибуцията на вино и зехтин, произведени на островите.*Условия:*

6.5.4 Отглеждането, експлоатацията и производството от хектар не бива да превишават определено максимално равнище.

6.5.5 Трябва да се прилагат предвидените от националното законодателство техники на отглеждане.

6.5.6 Продукцията трябва да носи контролирано наименование за произход или да бъде с високо качество.

6.5.7 Необходимо е да отговаря на изискванията на националното и европейското законодателство.

7. **Предложения**

7.1 ЕИСК смята, че регламентът трябва да улесни установяването на връзки с други отрасли на местната икономика (туризъм, занаятчийство, търговия), като постави ударението и върху промяна в ориентацията на туристическия продукт.

7.2 ЕИСК смята, че трябва да се акцентира върху запознаването с методи за отглеждане и начини за събиране на реколтата от плодове, откриването на обекти с геоложка стойност, познаването на животинските видове в земеделските екосистеми, средиземноморския хранителен режим, здравословното хранене и биологичните продукти.

7.3 Според ЕИСК наслаждаването на сянката и спокойствието на маслиновите и цитрусовите насаждения, контактът със земята, спокойствието и отдалечеността от шума, посещаването на автентични селски пейзажи и преживяването на всичко това наведнъж се вписва в редица конкретни и оригинални начини за туризъм (културен и екологосъобразен туризъм, селски туризъм, здравен туризъм, походи, гастрономически туризъм и др.).

По този начин се създава оригинален туристически продукт в пряка връзка със селскостопанските продукти, които на свой ред са пряко свързани с качествения туризъм, гастрономията (средиземноморското хранене), биологичните продукти, селския туризъм. Така може да се избяга от масовия туризъм, който познава само съчетаването на слънце и море. **Регламентът ще допринесе за поддържане на тези възможности**.

7.4 ЕИСК смята, че в рамките на политиките на ЕС относно например биологичните, козметичните или фармацевтичните продукти и с оглед на рекламирането на средиземноморски продукти, би било възможно на един от островите в Егейско море да се създаде служба, отговорна за програми за продължаващо обучение за здравословни хранителни режими или за средиземноморска гастрономия.

7.5 Комитетът препоръчва да се изготви пилотна политика, която да използва като модел опита на кооперацията „Съюз на производителите на смола мастик от хиоско сакъзово дърво“, чиято основна цел е да развива в Гърция и в цяла Европа мрежа от магазини („mastihashop“), в които потребителят да може да открие и оцени тази смола, различните ѝ свойства и употреби в различни продукти, изработени от нея на о-в Хиос, в Гърция и в Европейския съюз.

7.6 ЕИСК вече предложи на своята пленарна асамблея, например в досиетата ECO/213 (10 юли 2008 г.) и ECO/262 (15 юли 2010 г.), селският туризъм да се превърне в приоритет във връзка с подпомагането на заетостта.

7.6.1 Затова смята, че чрез регламента трябва да се насърчава заетостта на жителите на островите в селскостопанския сектор, чрез осезаема подкрепа, признаване на техните права да инвестират в селски туризъм и да печелят от него. За да могат да се подкрепят тези две дейности, съществен елемент е да се запази двойното значение на земята, която има земеделско (или горско) предназначение и за селски туризъм. Но това право не бива да произтича от притежаването на земеделска земя, а от нейното стопанисване.

7.6.2 Важно е да се гарантират благоприятни условия за селския туризъм, а именно за правото на строеж и на експлоатация на малки сгради за селски туризъм в земеделското стопанство, което да се предоставя и подновява, при условие че се поддържа и продължава селскостопанското производство (маслини, лозя, портокали, мандарини, сакъз, мед, смокини и др.).

7.6.3 В необлагодетелстваните зони на малките острови, които са обезлюдени или в които земеделските земи са изоставени, развитието на земеделието на непълно работно време представлява най-подходящото и стабилно решение за задържане на населението и запазване на островната природа.

За целта може да допринесе регламентът, като послужи за катализатор за запазване на живота, екологичните и природните богатства, в полза на всички граждани, които ще посещават тези островни региони и, разбира се, на жителите им.

7.7 Накрая, ЕИСК смята, че основните сектори за развитието на островите са най-напред селското стопанство и туризма. По островите съществуват и други области на дейност като животновъдство, риболов, корабоплаване и култура. Те също могат да се използват за реклама и изтъкване на стойностите на местните селскостопански продукти на пазара. За постигането на тези цели е важно да се подкрепят научните изследвания, например чрез създаване на селскостопански колежи, като се лансира стратегия за растеж, основана на знанието, научните изследвания и иновациите, и откриваща нови и динамични конкурентни предимства, или като се експлоатира потенциалът на егейските острови в образователен и научноизследователски аспект. Така се очертава интегрирана рамка за стратегия, предназначена за всички икономически сектори и надхвърляща класическата представа за островна държава като Малта и Кипър или за острови със силна регионална идентичност като Сардиния и Корсика, и ще се създаде нов съвременен модел на растеж за островите, който ще важи за селското стопанство, но и като цяло за малките острови в Егейско море.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 378/2007 на Съвета по отношение на правилата за прилагане на доброволна модулация на преките плащания в рамките на общата селскостопанска политика“

COM(2010) 772 окончателен — 2010/0372 (COD)

(2011/C 132/16)

Единствен докладчик: **г-н Luís MIRA**

На 18 януари 2011 г. Парламентът и Съветът решиха, в съответствие с член 43 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно:

„*Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 378/2007 на Съвета по отношение на правилата за прилагане на доброволна модулация на преките плащания в рамките на общата селскостопанска политика*“

COM(2010) 772 окончателен — 2010/0372 (COD).

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 28 февруари 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 176 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 14 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения и препоръки**

1.1 С привеждането на Регламент (ЕО) № 378/2007 (доброволна модулация на преките плащания в рамките на общата селскостопанска политика) в съответствие с Договора от Лисабон се установява разграничение между правомощията, делегирани на Комисията за приемане на незаконодателни актове от общ характер, с които се допълват или изменят определени несъществени елементи от законодателните актове (делегирани актове), и изпълнителните правомощия, делегирани на Комисията да приема единни условия за изпълнение на правнообвързващите актове на Съюза (актове за изпълнение). ЕИСК подкрепя провеждането на консултации със заинтересованите страни и държавите-членки при изготвяне на актовете на Общността и държи този процес да продължи.

1.2 ЕИСК подкрепя предложението нетните суми, получени в резултат на прилагането на доброволната модулация, да бъдат определяни от Комисията посредством актове за изпълнение без съдействието на комитет, за да се осигури бързото и ефективно прилагане на процедурите.

1.3 ЕИСК подкрепя предложението Комисията да бъде оправомощена да приема актове за изпълнение със съдействието на Комитета за развитие на селските райони, за да се гарантира включването на доброволната модулация в планирането на развитието на селските райони.

1.4 ЕИСК е съгласен с това Комисията да бъде оправомощена да приема актове за изпълнение със съдействието на Комитета по селскостопанските фондове, за да се гарантира финансовото управление на доброволната модулация.

2. **Бележки**

2.1 Доброволната модулация е незадължителен инструмент, чрез който максимум 20 % от общите суми по преките помощи от 1-вия стълб могат да бъдат прехвърлени директно за целите на развитието на селските райони без никакво преразпределение, т.е. модулираната сума, която се приспада от 1-вия стълб, е равна на тази, която „влиза“ във 2-рия стълб в рамките на всяка държава-членка, като не съществува задължение за съфинансиране.

Португалия и Обединеното кралство бяха единствените две държави-членки, които поискаха прилагането на тази разпоредба, като Португалия така и не я приложи на практика, тъй като вече е постигнала баланс между двата стълба на ОСП.

2.2 Обединеното кралство е единствената държава-членка, която прилага доброволната модулация и прехвърля определен процент от преките плащания по 1-вия стълб към развитието на селските райони.

Чрез това прехвърляне на средства Обединеното кралство укрепва своя финансов пакет за развитието на селските райони.

2.3 Предложенията на Комисията за изменение на Регламент (ЕО) № 378/2007 (доброволна модулация на преките плащания в рамките на общата селскостопанска политика) са, както следва:

— изменения, свързани с привеждане в съответствие с Договора от Лисабон;

— оправомощяване на Комисията да приема актове за изпълнение, за да се гарантира единното прилагане на доброволната модулация на преките плащания във всички държави-членки;

— оправомощяване на Комисията да определя нетните суми, получени в резултат на прилагането на доброволната модулация, посредством актове за изпълнение без съдействието на комитет.

2.4 С Договора от Лисабон се създават две нови категории правни актове: делегирани актове и актове за изпълнение.

2.5 Делегирани актове – чрез тях законодателят делегира на Комисията правомощието да приема актове, с които се изменят несъществените елементи от един законодателен акт. Делегираните актове могат да включват някои технически подробности или да представляват последващо изменение на определени елементи от един законодателен акт. По този начин законодателят може да се концентрира върху политическата ориентация и цели, без да навлиза в прекалено технически въпроси. Това делегиране обаче има строго определени ограничения, тъй като единствено Комисията може да бъде оторизирана да приема делегирани актове. Освен това законодателят определя условията, при които може да се извършва подобно делегиране. В член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз се посочва, че Съветът и Парламентът могат да оттеглят делегирането или да ограничат периода на неговата валидност.

2.6 Актове за изпълнение – с Договора от Лисабон се укрепват и изпълнителните правомощия на Комисията. По принцип прилагането на европейското законодателство на територията на държавите-членки е от компетенцията на самите държави-членки. Въпреки това определени европейски мерки трябва да бъдат прилагани по единен начин в ЕС. В тези случаи Комисията може да приема актове за изпълнение във връзка с прилагането на такива мерки.

До влизането в сила на Договора от Лисабон Съветът разполагаше с изпълнителни правомощия и, от своя страна, делегираше на Комисията правомощието да приема актове за изпълнение. Сега вече в член 291 от Договора за функционирането на Европейския съюз се признава принципната компетенция на Комисията по този въпрос. По този начин с европейските мерки, за които съществува необходимостта от единно прилагане в държавите-членки, се предоставят преки правомощия на Комисията да приема актовете за изпълнение.

3. **Заключителни бележки**

3.1 Въпреки че това не е част от привеждането в съответствие с Договора от Лисабон, ЕИСК припомня отново важността на процесите на консултация със заинтересованите страни от гражданското общество, които всъщност са консултативните групи. Важно е целесъобразността на тези форуми за обмен на мнения да не се поставя под въпрос, защото те имат основна роля за представяне на Комисията на експертно мнение и на позиции и същевременно улесняват предварителното запознаване на заинтересованите страни със законодателството в процес на изготвяне.

3.2 ЕИСК констатира, че разделителната черта между делегираните актове и актовете за изпълнение е обект на различни интерпретации от страна на Съвета и на Комисията. Затова Комитетът е на мнение, че изборът на процедура за всеки отделен акт следва да бъде направен въз основа на ясни критерии.

3.3 Други решения могат да се нуждаят от предварителна консултация с държавите-членки с цел добро взаимно разбиране. Това дава възможност и на Комисията да се възползва от специализираните познания на държавите-членки.

3.4 ЕИСК подкрепя предложението нетните суми, получени в резултат на прилагането на доброволната модулация, да бъдат определяни от Комисията посредством актове за изпълнение без съдействието на комитет, за да се осигури бързото и ефективно прилагане на процедурите.

3.5 ЕИСК подкрепя предложението Комисията да бъде оправомощена да приема актове за изпълнение със съдействието на Комитета за развитие на селските райони, за да се гарантира включването на доброволната модулация в планирането на развитието на селските райони.

3.6 ЕИСК е съгласен с това Комисията да бъде оправомощена да приема актове за изпълнение със съдействието на Комитета по селскостопанските фондове, за да се гарантира финансовото управление на доброволната модулация.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти („Общ регламент за ООП“)“

COM(2010) 799 окончателен — 2010/0385 (COD)

(2011/C 132/17)

Докладчик: **г-н Pedro NARRO**

На 18 януари 2011 г. Европейският парламент и Съветът решиха поотделно, в съответствие с член 290 и член 291 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти („Общ регламент за ООП“)“

COM(2010) 799 окончателен — 2010/0385 (COD)

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 28 февруари 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 174 гласа „за“, 5 гласа „против“ и 15 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения и препоръки**

1.1 ЕИСК приветства възможностите за опростяване и прозрачност, които адаптирането към Договора от Лисабон би предоставило за сложното законодателство, произтичащо от единната ООП. Независимо от това е необходимо да се постигне по-голямо опростяване и яснота за гражданите.

1.2 ЕИСК твърдо вярва, че в процеса на изготвяне на законодателството на ЕС следва да се провеждат консултации със заинтересованите страни и държи те да бъдат запазени. С оглед на прилагането на новата система на делегирани актове и актове за изпълнение е необходимо да се насърчават прозрачността и диалогът с представителите на сектора.

1.3 Комисията следва спешно да разясни как ще се осъществяват консултациите с експертите, както и как ще функционира новият управителен комитет по отношение на актовете за изпълнение.

1.4 ЕИСК настоява за ясно определение на делегираните актове и призовава за определение на термина „несъществени“, който характеризира делегираните актове, за определяне на продължителността на делегирането, както и за внимателна оценка на всеки отделен случай. По отношение на тези актове е особено важно на Парламента и Съвета спешно да се предостави подробна информация за актовете, които предстои да бъдат приети, с цел да се улесни потенциално отхвърляне на делегирането.

2. **Контекст на становището**

2.1 Целта на предложението е привеждането на Регламент (ЕО) № 1234/2007 относно единната обща организация на пазара в съответствие с разграничението между делегираните и изпълнителните правомощия на Комисията, въведено с членове 290 и 291 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Затова предложението се ограничава до адаптирането на единната ООП към новите изисквания на Договора от Лисабон, без това да засяга съществуващия подход на ЕС.

2.2 В членове 290 и 291 от Договора от Лисабон се предвижда да се измени процедурата за вземане на решения между Европейската комисия, Съвета и Европейския парламент по отношение на правилата за прилагане на законодателните текстове на ЕС.

2.3 С член 290 от ДФЕС законодателят предоставя на Комисията правомощието да допълва или изменя някои несъществени елементи от неговата схема. Следователно с делегиран акт на Комисията могат да се определят допълващи и „несъществени“ елементи, необходими за правилното функциониране на общата организация на пазара. Комисията би могла да приеме делегирани актове за установяване на условия за участие на икономическите агенти в определена процедура, за задължения, произтичащи от предоставяне на лиценз, за критерии за допускане на продукти за интервенция на пазарите, за определения…

2.4 В съответствие с разпоредбите на член 291 от ДФЕС държавите-членки отговарят за прилагането на режима, установен от законодателя. Независимо от това, в този член се подчертава необходимостта режимът да се прилага единно в държавите-членки. Следователно законодателят предоставя на Комисията изпълнителни правомощия по отношение на единните условия за прилагане на общата организация на пазара и обща рамка за проверки, която държавите-членки следва да прилагат.

2.5 Член 43, параграф 3 от ДФЕС представлява автономно основание за приемането по изключение на правни актове от Съвета. Този член гласи: „Съветът, по предложение на Комисията, приема мерки за определяне на цените, налозите, помощите и количествените ограничения (…)“. Тази разпоредба представлява изключение от посоченото в член 43, параграф 2 от ДФЕС, в който за създаването на общата организация на селскостопанските пазари се предвижда използване на обикновената законодателна процедура.

2.6 В предложението си Комисията е включила съдържанието на четири предложения:

а) Законодателна резолюция относно помощта, която се предоставя в рамките на германския алкохолен монопол (COM (2010) 336 окончателен).

б) Предложение за регламент относно разпределянето на храна на най-нуждаещите се лица в Съюза (COM (2010) 486 окончателен).

в) Предложение за изменение на Регламент (ЕО) № 1234/2007 относно стандартите за търговия.

г) Предложение за изменение на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета по отношение на договорните отношения в сектора на млякото и млечните продукти.

3. **Общи бележки**

3.1 Промените в структурата на приемането на актовете за изпълнение представляват ако не революция, то поне важен преход към нов модел, който променя правомощията за изпълнението на общностните актове. Участието на държавите-членки в решенията за изпълнение се ограничава изключително до случаите, в които хармонизацията между държавите-членки е от изключително значение за въвеждането на определен текст в националните законодателства.

3.2 За да се осигури правилното функциониране на новата система, Комисията следва да разработи нова уредба, в която да прецизира правомощията и функционирането на органите, заместващи комитетите в рамките на отменената комитология.

3.3 С оглед на бъдещето е изключително важно да се насърчи участието на държавите-членки и на представителите на сектора в приемането на законодателни актове. Процесът на отмяна на традиционната система на комитология не бива да води до маргинализиране на ролята на операторите в сектора.

3.4 Консултативните групи, в качеството им на органи за консултации със заинтересованите страни от гражданското общество, са основна част от процеса на вземане на решения в ЕС. Без съмнение тези органи за обмен не бива да се поставят под въпрос, предвид ролята им на проводник към Комисията на знанията и реалностите в сектора.

3.5 В обсъжданията между Съвета, Парламента и Комисията делегираните актове, запазени за „несъществени“ елементи на законодателния акт са противоречив въпрос. Делегираните актове придобиват голямо значение; затова е необходимо да се детайлизират определението за „несъществения“ характер на законодателния акт и определянето на продължителността на делегирането, освен това следва да се извършва и внимателна оценка на всеки отделен случай.

3.6 ЕИСК изразява тревога относно изключението от общото правило, което изисква за създаването на общата организация на селскостопанските пазари да се използва обикновената законодателна процедура. В член 43, параграф 3 от ДФЕС се посочва, че Съветът, по предложение на Комисията, приема мерки за определяне на цените, налозите, помощите и количествените ограничения. Ролята на Европейския парламент по отношение на селскостопанските въпроси следва да бъде запазена, поради което се отправя призив за рестриктивно и последователно тълкуване на този член.

4. **Специфични бележки**

4.1 Комисията е положила големи и комплексни усилия за адаптиране на значителния обем на законодателството за единната ООП към новите изисквания на Договора от Лисабон. В този нов опит за опростяване е изключително важно от новата система да имат полза не само администрациите, но и лицата, които те администрират, да видят намаляване на бюрократичната тежест и сложността.

4.2 В предложението за регламент за адаптиране на единната ООП са включени 300 делегирани актове и 294 актове за изпълнение. За разлика от адаптирането към Договора от Лисабон на други нормативни актове, като помощта за развитието на селските райони чрез ЕЗФРСР или общите разпоредби, приложими към режима на преките помощи за селскостопанските производители, в този случай Комисията се е ограничила до „формално“ адаптиране без включване на нови разпоредби.

4.3 ЕИСК приветства факта, че в интерес на прозрачността Европейската комисия ясно е посочила в различните членове определени решения, които могат да се вземат без помощта на управителния комитет. В миналото процедурата беше подобна, но това не се посочваше в нито един законодателен текст. Пример за този аспект на актовете за изпълнение може да бъде намерен в членове 255 и 279 от предложението, отнасящи се до управлението на квоти за внос и лицензии за износ.

4.4 В някои сектори каталогизирането на определени решения като делегирани актове може да създаде проблеми. В сектора на виното решенията, отнасящи се до енологични практики, престават да бъдат правомощие на държавите и поради разглеждането им като делегирани актове се превръщат в изключително правомощие на Комисията. В това отношение Комисията следва да разясни онези аспекти, при които въпреки чисто правното адаптиране на текста на практика се е получило съществено изменение на правомощията.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Съвета за изменение на Директива 2000/75/ЕО по отношение на ваксинацията против болестта син език“

COM(2010) 666 окончателен — 2010/0326 (COD)

(2011/C 132/18)

Докладчик: **г-н Ludvík JÍROVEC**

На 26 януари 2011 г. Съветът на Европейския съюз реши, в съответствие с член 43, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за директива на Съвета за изменение на Директива 2000/75/ЕО по отношение на ваксинацията против болестта син език“

COM(2010) 666 окончателен — 2010/0326 (COD).

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 28 февруари 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 185 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 12 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения и препоръки**

1.1 Комитетът предлага да се измени по същия начин и Регламент (ЕО) № 1266/2007 на Комисията от 26 октомври 2007 г. относно правилата за прилагане на Директива 2000/75/ЕО на Съвета по отношение на контрола, наблюдението, надзора и ограниченията за движението на някои животни от видовете, възприемчиви към болестта син език.

1.2 Комитетът припомня ситуацията, настъпила при спирането на ваксинациите срещу шап и чума по свинете, където един от основните аргументи в полза на този подход беше, че разходите, свързани с премахването на евентуални огнища биха били по-малки от тези за ваксиниране.

1.3 Комитетът смята за целесъобразно да изтъкне възможността изборът по този въпрос да се остави на всяка от държавите-членки на Съюза, тъй като епидемиологичната ситуация в страните от зоната на умерения климат се различава от тази в южните страни, както се различават и видовете син език. Държавите, които вземат решение да не извършват ваксинация, могат по-лесно да открият болестта. Рискът не е напълно изключен, тъй като новите азиатски щамове ще бъдат по-трудни за откриване.

1.4 Според Комитета изменението на разглежданата директива отчита правилно последните технологични постижения в областта на производството на ваксини; последните могат да се използват и извън зоните, в които са наложени ограничения по отношение на движението на животни. Настоящото предложение за изменение на директивата гарантира изрично, че държавите-членки няма да понесат допълнителни административни разходи освен тези, свързани с информацията относно въвеждането на евентуална програма за ваксинация. В разглежданото предложение не се предвиждат значителни социални последствия. Комитетът подкрепя напълно тази цел и въз основа на така дадената гаранция приветства разглежданото предложение.

2. **Въведение и основно съдържание на Съобщението**

2.1 Разглежданото предложение за директива на Съвета цели да измени разпоредбите относно ваксинацията, които досега се определяха от Директива 2000/75/ЕО, така че да ги направи по-гъвкави, предвид факта, че вече съществуват инактивирани ваксини, които могат да бъдат успешно използвани и извън областите, в които са наложени ограничения по отношение на движението на животни.

2.2 Комисията смята, че законодателството трябва да бъде изменено, за да бъдат отчетени технологичните постижения в областта на разработването на ваксини. Актът за изменение, който тя предлага, ще даде възможност за избор на стратегия за борба срещу болестта син език, при който да се отчита конкретната ситуация на държавите-членки, без да се налага излишна намеса от страна на Съюза.

2.3 Понастоящем се приема, че ваксинацията с инактивирани ваксини е предпочитаното средство за борба с болестта син език и за предотвратяване на клиничните ѝ форми в ЕС. Използването на тези ваксини позволява да се избегнат съществуващите към момента пречки за превантивна ваксинация извън областите, за които има наложени ограничения по отношение на движението на животни.

3. **Бележки**

3.1 През последните три години бяха създадени нови инактивирани ваксини против болестта син език, които биха могли да се използват безопасно извън зоните с наложени ограничения. Поради това държавите-членки са в състояние да разработват свои национални стратегии за предотвратяване на болестта и борба с нея без излишна намеса от страна на Съюза.

3.2 Очаква се чрез по-големия брой възможности за борба с болестта разглежданото предложение да намали неблагоприятните икономически и социални последици от това заболяване. Трудно е обаче тези ползи да бъдат точно количествено изразени, тъй като те ще зависят от непредсказуемото развитие на това заболяване, което вече не е така рядко срещано в Европа.

3.3 Разглежданото предложение няма да окаже въздействие върху съществуващите мерки за борба с болестта. Следователно то няма да има пряко въздействие по отношение на годишните и многогодишните програми на ЕС за борба с някои болести по животните, тяхното изкореняване и наблюдение.

3.4 Чрез разрешаването на ваксинацията на цялата територия на ЕС разглежданото предложение може да намали отрицателното икономическо въздействие на болестта син език, причинено от свързаните с нея преки и непреки загуби.

3.5 Разглежданото предложение ще даде възможност за по-широко прилагане на ваксинацията и за евентуално разширяване на пазара за фармацевтичните дружества, които произвеждат инактивираните ваксини против болестта син език.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Към европейско пространство на пътна безопасност: насоки за политиката в областта на пътната безопасност през периода 2011—2020 година“

COM(2010) 389 окончателен

(2011/C 132/19)

Докладчик: **г-н SIMONS**

На 20 юли 2010 г. Комисията реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – „Към европейско пространство на пътна безопасност: насоки за политиката в областта на пътната безопасност през периода 2011 – 2020 година“

COM(2010) 389 окончателен.

Специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктура и информационно общество“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 1 март 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 16 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 158 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 4 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения и препоръки**

1.1 Комитетът счита, че намаляването на броя на пътнотранспортните произшествия със смъртен изход има голямо значение за обществото и подкрепя амбициозната цел на Комисията за намаляване на този брой наполовина през периода 2011-2020 г. в сравнение с 2010 г.

1.2 Комитетът счита, че е желателно в държавите-членки да бъдат въведени диференцирани цели за намаляване на броя на жертвите, тъй като във всяка държава-членка рисковете са различни.

1.3 Комитетът е на мнение, че изпълнението на програмата следва да се контролира от специално създадена Европейска агенция за пътна безопасност или съвместна обсерватория, където ще работят и избрани от държавите-членки експерти по пътна безопасност.

1.4 Тази агенция или обсерватория би следвало да осигурява ежегоден мониторинг, който да гарантира постигането на заложените в програмата цели.

1.5 Комитетът посочва следните условия, които трябва да бъдат спазени, за да се постигне целта на Комисията за намаляване наполовина на броя на жертвите на пътнотранспортни произшествия през 2020 г.:

— силно политическо ръководство;

— наличие на уеднаквени и подробни статистически данни;

— формулиране на цели, отнасящи се до тежко ранените участници в пътното движение, и определяне на понятието „тежко нараняване“;

— провеждане на по-строга европейска политика по отношение на хармонизирането и приемането на мерки за пътна безопасност;

— отделяне на по-голямо внимание по отношение на диференцираното обучение предимно на уязвимите участници в пътното движение като млади хора, възрастни хора и хора с увреждания, както и водачи на двуколесни моторни превозни средства, велосипедисти и пешеходци;

— ангажиране на всички работодатели, разполагащи със собствен автомобилен парк в прилагането на най-добрите практики;

— въвеждане на все още липсващото европейско законодателство за уязвимите категории участници в пътното движение;

— повишаване на нивото на безопасност в трансевропейската пътна мрежа и в поне 25 % от пътната мрежа извън нея до нивото на TEN-T;

— осигуряване на специални и последващи обучения за служители на полицията, „Бърза помощ“, пожарната, гражданската защита и „Пътна помощ“, с една дума, за всички, които оказват помощ при произшествие или повреда, така че квалификацията им да се поддържа на високо равнище, превозните средства да бъдат използвани професионално и същевременно да се подобрят административните процедури;

— осигуряване в бързи темпове на повече на брой сигурни и обезпечени с наблюдение места за паркиране за професионалните водачи;

— Комитетът се застъпва също и за това договорите с водачите да бъдат в зависимост от тяхната квалификация, а не от резултатите.

1.6 По отношение на човешкия фактор в пътното движение Комитетът е съгласен с Комисията, че непрекъснатото образоване, обучение и контрол са от съществено значение за постигането на целите, но Комитетът е особено загрижен за уязвимите групи.

1.7 Що се отнася до привеждането в изпълнение, Комитетът желае отново да подчертае, че тук следва да бъде включено и трансграничното измерение.

1.8 Комитетът подкрепя въвеждането на следните мерки:

— разширяване на обхвата на законодателството относно времето за шофиране и работното време на водачите и по отношение на професионалните товарни моторни превозни средства с по-малко от 3,5 тона тегло;

— оборудване на лекотоварните автомобили с ограничители на скоростта;

— инсталиране на блокиращи устройства при употреба на алкохол в тежкотоварните; лекотоварните и леките автомобили в случаите, когато водачът е бил осъждан в миналото за управление на МПС след употреба на алкохол, както и с тестове за установяване на употребата на наркотици;

— въвеждане на мерки за активна и пасивна безопасност на двуколесните моторни превозни средства;

— възлагане на всяка държава-членка да изготви карти с особено опасните пътни участъци (черни точки) и да осигури ежегодното им актуализиране;

— разширяване на обхвата на системата eCall и за други превозни средства като например двуколесни МПС;

— прилагане на стратегическите насоки за политиката посредством подробна програма за действие.

2. **Въведение**

2.1 В това съобщение Комисията изразява своето виждане за това как следва да се развива пътната безопасност през периода 2011-2020 г.

2.2 Посредством заложените в Съобщението „насоки за политиката“, Комисията желае да предостави обща рамка за управление и амбициозни цели, които следва да направляват националните и местни стратегии, така че описаните действия да бъдат приложени по възможно най-ефективния начин, на най-подходящото равнище и чрез най-подходящите средства.

2.3 Комисията счита, че следните действия трябва да имат абсолютен приоритет:

— установяване на структурирана и съгласувана рамка за сътрудничество въз основа на най-добрите практики в държавите-членки като необходимо условие за ефикасно прилагане на насоките за политика в областта на пътната безопасност през периода 2011-2020 г.;

— разработване и приемане на стратегия относно нараняванията и оказването на първа помощ в отговор на спешната и растяща необходимост от намаляване на нараняванията при пътнотранспортни произшествия;

— ангажимент за подобряване на безопасността на уязвимите участници в пътното движение, и по-специално на мотоциклетистите, за които статистическите данни за пътнотранспортни произшествия са особено тревожни.

2.4 Комисията отбелязва, че в предложените насоки за политиката са отчетени резултатите, получени в рамките на Третата програма за действие за безопасност по пътищата през периода 2011–2020 г., показващи, че амбициозната цел за намаляване наполовина на броя на смъртните случаи за съжаление няма да бъде постигната. Все пак има напредък, най-вече през последните няколко години.

2.5 С цел успешно създаване на общо пространство на пътна безопасност, Комисията предлага да се запази целта за намаляване наполовина на общия брой на смъртните случаи по пътищата на Европейския съюз през периода 2011-2020 г., считано спрямо броя на смъртните случаи през 2010 г.

2.6 Предвид напредъка, постигнат по време на Третата програма за действие (спад на броя на смъртните случаи с 35-40 %), Комисията възприема намаляването наполовина на броя на смъртните случаи през идните 10 години като много по-амбициозна цел в сравнение с непостигнатите цели на Третата програма за действие.

2.7 Комисията се стреми да постигне тази цел през 2020 г. като продължи и активизира усилията по отношение на следните 7 цели:

— подобряване на образованието и обучението на участниците в пътното движение;

— увеличаване на контрола относно спазването на правилника за движение по пътищата;

— постигане на по-безопасна пътна инфраструктура;

— гаранции за по-безопасни превозни средства на пътя;

— стимулиране на използването на съвременни технологии за повишаване на пътната безопасност;

— подобряване на услугите за спешна помощ и последващи грижи след нараняване и

— защита на уязвимите участници в пътното движение.

2.8 Комисията е обвързала всяка от посочените цели с конкретни действия, които би следвало да доведат до планираното намаляване на броя на смъртните случаи. Тези мерки ще бъдат разгледани в общите и в специфичните бележки на настоящото становище.

2.9 Що се отнася до начина, по който би трябвало да бъдат постигнати целите, намерението на Комисията е не толкова да създаде ново законодателство, а да засили надзора върху прилагането на достиженията на правото на ЕС в областта на безопасността по пътищата, да създаде рамка на сътрудничество между държавите-членки и Комисията, както и да изготви общи инструменти за наблюдение и оценка на ефективността на мерките за безопасност по пътищата.

3. **Общи бележки**

3.1 Комитетът счита, че намаляването на броя на смъртните случаи по пътищата има голямо значение за обществото и това е видно от становищата, които е приел по тази тема през годините ([1]). Освен това по време на предходната програма за действие наистина се постигна значително намаляване на броя смъртните случаи. Следователно Комитетът като цяло одобрява новата амбициозна цел на Комисията за намаляване наполовина на броя на смъртните случаи при пътнотранспортни произшествия през периода 2011-2020 г. в сравнение с 2010 г.

3.2 С новото наименование „насоки за политиката“ вместо „стратегически насоки“ Комисията желае да подчертае промяната в концепцията, а именно че през идното десетилетие акцентът ще бъде поставен не толкова върху представянето на предложения за ново законодателство, колкото върху определянето и въвеждането на следните три принципа: споделена отговорност, интегриране на пътната безопасност в други политики и хармонизирането на равнището на пътната безопасност във всички държави-членки на ЕС.

3.3 Комитетът разбира, че става дума за промяна в концепцията на Комисията, тъй като законодателната рамка до голяма степен е завършена. Все пак той счита, че не е достатъчно само намерението на Комисията за разработване на обща рамка на управление и приемане на амбициозни цели, които да направляват националните и местни стратегии. Според него е целесъобразно не само да се допълни все още липсващото законодателство ([2]), но и да се контролира навременно (ежегодно) и ефикасно постигнатия напредък.

3.3.1 Комитетът счита за препоръчително стратегическите насоки за политиката да залегнат в подборна програма за действие, включваща графици, инструменти за наблюдение и междинна оценка.

3.4 Комитетът счита, че това може да стане най-добре като координирано с представители на държавите-членки, отговарящи за пътната безопасност се събират данни и се упражнява контрол върху изпълнението на Четвъртата европейска програма за действие ([3]) и като се вземат под внимание въпросите, повдигнати от Комитета в това становище до Европейския парламент, което фактически беше изготвено преди публикуването на настоящото съобщение на Комисията. Според Комитета не е от значение дали това ще стане под формата на Европейска агенция за пътна безопасност или на Европейска обсерватория, каквато вече съществува в зачатък към Комисията. Бяха направени следните препоръки за осигуряване на успеха на програма 2011-2020 г.:

3.4.1 силна политическа ангажираност поради споделената отговорност на ЕС и държавите-членки;

3.4.2 събиране на още по-хармонизирани и подробни статистически данни за безопасността на движението по пътищата за ЕС;

3.4.3 формулиране на цели по отношение на тежките наранявания на участниците в пътното движение и приемане на общо определение на понятието „тежко нараняване“;

3.4.4 изготвяне на по-строга европейска политика по отношение на хармонизирането и регулирането на мерките за безопасност на движението по пътищата, така че държавите-членки да могат да въведат тези мерки по-ефективно и по-бързо;

3.4.5 отделяне на по-голямо внимание на диференцирано обучение, предназначено за всички, но по-специално за уязвимите участници в пътното движение като младите хора, възрастните хора, както и водачите на двуколесни моторни превозни средства, велосипедистите и пешеходците;

([1]) Становище на ЕИСК относно „Пъна безопасност 2003-2010 г.“ ОВ C 80, 30.3.2004 г., стр. 77; „Управление на безопасността на пътните инфраструктури“ ОВ C 168, 20.7.2007 г., стр. 71; „Подпомагане на трансграничния контрол върху безопасността по пътищата“ ОВ C 77, 31.3.2009 г., стр. 70; „Стратегически насоки за безопасност на движението по пътищата до 2020 г.“, ОВ C 48, 15.2.2011 г.,стр. 27.

([2]) Вж. изброяването в параграф. 4.8 от становище на ЕИСК относно „Стратегически насоки за безопасност на движението по пътищата до 2020 г.“, ОВ C 48, 15.2.2011 г., стр. 27.

([3]) ОВ C 48, 15.2.2011, стр. 27, параграф 1.5 и следващи.

3.4.6 включване на всички работодатели, разполагащи със собствен автомобилен парк, в проекти с цел намаляване на пътнотранспортните произшествия при придвижване от дома до работното място чрез създаването на политика в областта на пътната безопасност за собствения автомобилен парк и насърчаване на персонала да използва по-често обществения транспорт;

3.4.7 изготвяне на законодателство на ЕС за уязвимите категории ползватели на пътищата. Например необходимо е ново типово одобрение за двуколесните моторни превозни средства, което да включва задължението тези над 150 $см^3$ да бъдат снабдени с антиблокираща или комбинирана спирачна система, с устройство за автоматично включване на фаровете и въвеждането на прегледи за проверка на техническата им изправност и на последващо обучение на техните водачи при преразглеждането на директивата относно свидетелствата за управление на моторни превозни средства;

3.4.8 според Комитета повишаването на равнището на безопасност в трансевропейската пътна мрежа, както и това на поне 25 % от останалите пътища до нейното равнище следва да бъде записано като цел в новата програма;

3.4.9 що се отнася до общата цел на програмата, а именно намаляването наполовина на броя на смъртните случаи по пътищата, Комитетът посочва че равнището на риска в отделните държави-членки се различава значително и следователно счита, че е за предпочитане да бъдат въведени диференцирани цели за намаляване на пътнотранспортните произшествия.

3.5 Комитетът съзнава, че предвид различното равнище на риска по отношение на пътната безопасност в отделните държави-членки мерките във всяка една от тях могат да бъдат различни. Държавите-членки, които вече са постигнали значително намаляване на броя на жертвите при пътнотранспортни произшествия, ще трябва да насочат вниманието си предимно към „човешкия“ фактор: обучението, в това число последващо обучение, а контролът относно спазването на правилника за движение следва да бъдат приоритет, докато в държавите-членки, в които все още няма драстично намаляване на броя на жертвите по пътищата, наред с това следва да се обърне повече внимание на „твърдите“ компоненти на политиката в областта на пътната безопасност като подобряването на инфраструктурата и изискванията за безопасност на превозните средства, наред с усилията, които следва да бъдат положени за обучение, последващо обучение и контрол на спазването на правилника за движение.

3.6 Комитетът изразява съгласие с гледната точка на Комисията, че в крайна сметка определящо значение за ефективността на политиката в областта на пътната безопасност има поведението на участниците в пътното движение и че поради тази причина съществена роля имат непрекъснатото образоване, обучение и контролът относно спазването на правилника за движение по пътищата.

3.7 По-специално внимание трябва да бъде отделено на „уязвимите“ участници в пътното движение, младите и неопитните водачи, както и възрастните хора, които по липса на допълнително обучение не са в течение на измененията в правилника за движение по пътищата.

3.8 Наред с това Комитетът счита, че във всяка държава-членка следва редовно да бъдат провеждани разяснителни кампании срещу шофиране след употреба на алкохол. Следва да се положат повече усилия за контрол, включително и трансграничен.

4. **Специфични бележки**

4.1 Комитетът препоръчва възможно най-бързо да бъде въведено общо определение на понятието „тежки“ и „леки наранявания“, въз основа на което да бъде записана обща цел за намаляване на броя наранявания при пътнотранспортни произшествия, така че тези данни да бъдат заложени в програмата до 2020 г.

4.2 Комисията може да разчита на подкрепата на Комитета по отношение на предложението за подобряване на образованието и обучението на участниците в пътното движение чрез проект за обща стратегия за пътната безопасност.

4.3 В това отношение би следвало в обучението по управление на МПС в по-голяма степен да се включи аспектът „помощ и поведение при пътнотранспортно произшествие“.

4.4 Комитетът желае по-специално да подчертае значението на последващото обучение, тъй като правилникът за движение по пътищата периодично се променя.

4.5 Това е валидно за обикновените участници в пътното движение, но по-специално за служителите на полицията, пожарната, гражданската защита, „Пътна помощ“ и „Бърза помощ“, с една дума, за всички, чиито специални умения са необходими за оказване на помощ при пътнотранспортно произшествие или повреда. Комитетът счита, че специалното обучение и непрекъснато последващо обучение на този персонал – както в професионален, така и в административен аспект – са от голямо значение за подобряване на неговата дейност.

4.6 Комитетът одобрява нарасналите усилия за контрол на спазването на правилата за движение по пътищата, в това число и в трансграничен мащаб. В своето становище относно „Подпомагане на трансграничния контрол върху безопасността по пътищата“ ([4]) Комитетът вече изрично упомена, че без трансграничен контрол на спазването на правилата за движение по пътищата целта на Комисията, заложена в Третата програма за действие за безопасност по пътищата, няма да бъде постигната. Комитетът се придържа изцяло към изложените в това становище заключения.

4.7 В допълнение към задължителното оборудване на тежкотоварните автомобили с ограничители на скоростта, Комитетът е съгласен с предложението на Комисията за въвеждането им и при лекотоварните автомобили. Основание за това дава все по-големият брой лекотоварни автомобили по пътищата, предимно в сектора на куриерските услуги, където е важно доставката да бъда направена в срок, поради което тези автомобили често превишават скоростта. Освен това е необходимо времето на управление и работното време да се адаптира към правилата за превоз на стоки с тежкотоварни автомобили с максимално допустимо тегло над 3,5 тона.

([4]) Становище на ЕИСК относно „Подпомагане на трансграничния контрол върху безопасността по пътищата“, ОВ C 77, 31.3.2009 г., стр. 70.

4.8 Тъй като шофирането след употреба на алкохол все още играе съществена роля при пътнотранспортните произшествия, Комитетът препоръчва инсталирането на блокиращи устройства при употреба на алкохол, както в тежко- и лекотоварните автомобили, така и в леките автомобили в случаите, когато водачът е бил осъждан в миналото за управление на МПС след употреба на алкохол.

4.9 Специално внимание заслужават двуколесните моторни превозни средства. Рискът водачите на тези превозни средства да бъдат ранени при пътен инцидент е 18 до 20 пъти по-голям, отколкото за водачите на леки автомобили. Комитетът настоява пред Комисията възможно най-бързо да бъдат направени предложения за насърчаване на активната и пасивната безопасност на двуколесните моторни превозни средства.

4.10 Тъй като повечето пътнотранспортни произшествия със смъртен изход стават в градовете и на второстепенни и селски пътища, Комисията предлага да се предоставят средства от европейските фондове за инфраструктурни проекти, съответстващи на директивите за безопасност по пътищата и в тунелите. Комитетът одобрява това и счита, че бъдещата Европейска агенция за пътна безопасност може да играе важна роля при оценката кои второстепенни и селски пътища могат да бъдат съфинансирани със средства от европейските фондове.

4.11 В свои предишни становища Комитетът, наред с другото, отправя искане:

— в програмата да бъде записано, че всяка държава-членка следва да изготви карти с особено опасните пътни участъци (черни точки) и ежегодно да представя тяхна актуализирана версия на компетентната европейска институция;

— по отношение на безопасността в областта на автомобилния транспорт през 2020 г., „да бъде постигнат напредък по отношение на […] хармонизирането на […] проверките и глобите, да се върви към реална интеграция на вътрешния пазар, подобряване на ефективността, като се прибягва, когато това е целесъобразно, до модулни концепции и […] проучвания относно ограниченията на скоростта и подобряването на гумите.“

Комитетът отново подчертава значението на тези въпроси.

4.12 Комитетът подкрепя ускореното въвеждане на авангардни технологии в превозните средства и поради това настоява във всички държави-членки обхватът на системата eCall да бъде разширен и до други превозни средства, като например двуколесни МПС.

4.13 Комитетът подкрепя усилията на Комисията за разработване на стратегия за действие във връзка с нараняванията по пътищата и оказването на първа помощ в сътрудничество с държавите-членки и други публични и частни партньори, заинтересовани от безопасността по пътищата.

4.14 Както Комитетът вече е посочвал в свои предишни становища по темата ([5]), в програмата трябва да бъде дадено предимство на защитата на уязвимите участници в пътното движение. Виждането на Комитета е, че в тази категория трябва да бъдат включени водачите на двуколесни моторни превозни средства, пешеходците, велосипедистите, младите хора, възрастните хора, чийто брой нараства, и хората с увреждания.

4.14.1 Както Комитетът вече посочи в едно от предходните си становища ([6]), по причини, свързани с престъпността, касаеща автомобилния превоз на товари и с цел безопасността по пътищата, здравето и безопасността на водачите на камиони, той се застъпва за бързото увеличаване на броя на сигурните и обезпечени с наблюдение места за паркиране за професионалните водачи. Комитетът се застъпва също и за това договорите с водачите да бъдат в зависимост от тяхната квалификация, а не от резултатите.

4.15 Комитетът привлича вниманието към опасните ситуации, които възникват на някои гранични пунктове за шофьорите на тежкотоварни автомобили. На много гранични пунктове, предимно по външните граници на Съюза, е обичайно при проверка на превозното средство с рентгеново устройство шофьорите да трябва да остават в автомобила или в непосредствена близост до него. Това задължение безспорно представлява сериозна опасност за шофьора. Проблемът може да бъде решен, като по време на проверката на шофьорите бъде разрешено да напуснат превозното средство и да стоят на безопасно разстояние от него. Комитетът по-специално призовава държавите-членки да разгледат този проблем и да намерят решение за него в рамките на заседанието на Работна група 1 на ООН (Работна група по пътна безопасност към Организацията на обединените нации) в Женева.

Брюксел, 16 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

([5]) Становище на ЕИСК относно „Стратегически насоки за безопасност на движението по пътищата до 2020 г.“, ОВ C 48 от 15.2.2011, стр. 27; Становище на ЕИСК относно „Подпомагане на трансграничния контрол върху безопасността по пътищата“ ОВ C 77 от 31.3.2009 г., стр. 70.

([6]) Становище на ЕИСК относно „Безопасност по пътищата – професионални водачи“, ОВ C 175 от 27.7.2007 г., стр. 88, параграф 1.1.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за създаването на единно европейско железопътно пространство“

COM(2010) 475 окончателен 2010/0253 (COD)

и „Съобщение на Комисията относно изграждането на единно европейско железопътно пространство“

COM(2010) 474 окончателен

(2011/C 132/20)

Докладчик: **г-н HENCKS**

На 4 октомври 2010 г. Съветът реши, в съответствие с член 91 и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„*Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за създаването на единно европейско железопътно пространство*“

COM(2010) 475 окончателен – 2010/0253 (COD)

и „*Съобщение на Комисията относно изграждането на единно европейско железопътно пространство*“

COM (2010) 474 окончателен.

Специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 1 март 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 16 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 168 гласа „за“, 21 гласа „против“ и 13 гласа „въздържал се“.

1. **Препоръка**

1.1 ЕИСК приветства изразеното намерение с проекта на преработената директива относно първия железопътен пакет да се изгладят различията, свързани с тълкуването, и да се отстранят слабостите на някои разпоредби от законодателния арсенал в железопътния сектор. При все това преработената директива не се ограничава до изменение на действащите разпоредби, а съдържа и редица нови законодателни разпоредби.

1.2 ЕИСК припомня, че целта на законодателството в областта на железопътното пространство е да се създаде европейско железопътно пространство, което да може да се конкурира (по устойчив начин) с другите видове транспорт. ЕИСК може да подкрепи всички нови разпоредби, които следват поставената цел, но изразява определени резерви по отношение на разпоредбите, които надхвърлят или пък са крайно недостатъчни с оглед на посочената цел.

1.3 ЕИСК изразява съжаление, че в проекта за директива не се разглежда въпросът за оперативната съвместимост (въпреки че изграждането на единно европейско железопътно пространство зависи в голяма степен от постиженията в областта на оперативната техническа съвместимост), нито за неравновесието в управлението на железопътното движение, при което често приоритет имат влаковете, превозващи пътници, пред тези, превозващи стоки.

1.4 Във време на строги бюджетни ограничения става въпрос да се намерят нови източници за финансиране на железопътната инфраструктура. Предвид това, че по-голямата част от европейските структурни фондове и фондовете за социално сближаване финансират предимно пътната инфраструктура, а фондовете по TEN-T приоритетно се насочват към железниците, ЕИСК би подкрепил евентуалното създаване на единствен фонд „транспорт“ само ако бъде неутрален и балансиран по отношение на всички видове транспорт. ЕИСК настоява това финансиране да бъде изрично предвидено при преразглеждането на политиката на сближаване след 2014 г.

1.5 Що се отнася до други източници на финансиране, ЕИСК препраща към предложения 15 и 16 от съобщението „За акт за единния пазар“ и предлага овен това да се анализира създаването на компенсационен фонд, по подобие на този, който съществува за различните промишлени мрежи.

1.6 ЕИСК изразява съжаление, че създаването на условия за справедлива конкуренция между железопътния и другите видове транспорт далеч не е приключило и, че мерките, насочени към интернализация на външните транспорти разходи и последствия чрез отчитане на външните фирмени разходи при формирането на таксите, са крайно недостатъчни.

1.7 Що се отнася до условията за достъп до съоръженията за предоставяне на услуги ЕИСК не би могъл да подкрепи задължението за юридическа, организационна и управленска независимост, която би могла да застраши настоящите незаменими структури.

1.8 ЕИСК не би могъл също така да приеме, че разпоредби, съдържащи се в приложенията на проектодирективата (преработена), които имат очевидно съществен характер, могат да бъдат изменени от Комисията чрез делегирани актове.

1.9 Накрая ЕИСК счита, че абсолютно приоритетно трябва да се осигури повсеместното въвеждане на европейската система за управление на железопътния транспорт (ERMTS) съвместно с европейската система за управление на влаковете (ETCS).

2. **Развитие на нормативната уредба в областта на европейското железопътно пространство**

2.1 Създаване на общностно железопътно пространство, което да може да се конкурира (устойчиво) с другите видове транспорт, това е целта, която си поставя Европейският съюз още с първата директива от 29 юли 1991 г. относно развитието на железниците в Общността (91/440/ЕИО), последвана през 1996 г. от Бяла книга, озаглавена „Стратегия за съживяване на железниците на Общността“.

2.2 Директива 91/440/ЕИО (изменяна и допълвана впоследствие) се отнася за управлението на железопътната инфраструктура и за всички международни услуги за железопътен превоз на стоки и пътници от железопътни предприятия, които са установени или ще бъдат установени на територията на Съюза, с изключение на железопътните предприятия, чиято дейност е ограничена до експлоатацията на градски, крайградски или регионален транспорт.

2.3 Съюзът разглежда общата транспортна политика като един от основните елементи на единния европейски пазар и полага усилия за насърчаване на железопътния транспорт, като подчертава конкурентните му предимства спрямо други сухоземни или въздушни транспортни средства, по-специално по отношение на потреблението на енергия, замърсяването, въздействието върху околната среда и безопасността. За целта се води от два принципа:

— за отворен пазар и свободна конкуренция;

— за оперативна съвместимост на трансевропейската железопътна система.

Първият пакет от документи за железопътния транспорт от 2001 г. беше последван от други два и от множество директиви и препоръки.

3. **Транспониране на европейското законодателство в националното право**

3.1 Транспонирането на директивите от първия железопътен пакет в националното право беше съпътствано от значителни проблеми и закъснения в редица държави-членки и, според Комисията, не беше изпълнено или беше изпълнено само частично или неправилно, така че последната започна през юни 2008 г. процедури за нарушения срещу 24 от 25-те засегнати държави-членки (Малта и Кипър нямат железопътна мрежа).

3.2 След като три държави-членки направиха промени в националните си законодателства, Комисията изпрати през октомври 2009 г. мотивирани становища до 21 държави-членки относно оставащите нарушения. На 24 юни 2010 г. Комисията реши да внесе в Съда на Европейския съюз иск срещу 13 държави-членки, тъй като за останалите осем, получили мотивирано становище, бяха направени разяснения.

3.3 Упреците на Комисията са насочени преди всичко към неравнопоставените условия на конкуренция по отношение определянето на таксите за достъп, за които се смята, че са прекалено високи, дискриминация при разпределянето на капацитета на мрежата, доминираща позиция на операторите (традиционни) на мрежи, които сами експлоатират железопътните услуги и липсата на независими регулаторни органи.

3.4 Въпреки това Комисията признава, че развитието на свободната конкуренция в железопътния сектор страда отчасти и заради двусмислията в регулаторната рамка на този сектор и слабостите на някои разпоредби, които се нуждаят от пояснения и адаптиране, за да се реши проблемът с тълкувателните различия в държавите-членки.

4. **Съдържание на преработената директива**

4.1 Целта на преработването на първия пакет е да се опростят и консолидират съществуващите правни текстове, да се отстранят взаимните препратки, да се хармонизира терминологията и да се решат проблемите с превоза на стоки и международния превоз на пътници, включително каботажа.

4.2 Проектът на преработена директива съдържа и някои нови разпоредби, като основните са, както следва:

— изисквания за юридическа, организационна и управленска независимост при управлението на транспортните услуги и управлението на инфраструктурата на свързаните железопътни услуги (например обслужване, поддръжка, достъп до терминалите, информация за пътниците, продажба на билети в гарите и т.н.);

— забрана да се възлага на операторите на услуги събирането на таксите за достъп до инфраструктурата;

— въвеждане на принципа „използваш или губиш“, за да се избегнат проблеми, свързани с изкуствено насищане на инфраструктури;

— задължение за държавите-членки да изготвят планове за развитие на инфраструктурата в рамките на дългосрочни национални стратегии;

— въвеждане на промяна в таксите за достъп в зависимост от екологични критерии и критерии за оперативна съвместимост;

— повишена независимост и повече права на националните регулатори.

5. **Общи бележки относно преработения текст на директивата**

5.1 Както справедливо е отбелязано в Съобщението „За Акт за единния пазар“ (COM(2010) 608) транспортът е двигателната система и един от най-важните стълбове на съвременната икономика, предвид способността му да пренася до местоназначението им стоките и хората по всяко време и възможно най-безпрепятствено.

5.2 При все това в разглежданото предложение за директива не се поставя въпросът за дисбаланса в управлението на железопътното движение, където приоритет имат влаковете, превозващи пътници. Във връзка с това ЕИСК припомня предложенията си за по-голяма гъвкавост при предоставянето на трасета за превоз на товари ([1]).

5.3 ЕИСК чрез становищата си винаги е подкрепял Съюза в усилията му за създаване на базови условия за европейски железопътен сектор за превоз на пътници и товари, ефективна, сигурна, устойчива, достъпна и на конкурентни и разумни цени.

5.4 ЕИСК е убеден, че железопътният транспорт има възможности за развитие в настоящия икономически контекст, характеризиращ се с нарастване на търговския обмен, натоварване по пътищата и все по-голяма загриженост, свързана с опазването на околната среда и намаляването на емисиите от парникови газове на транспортния сектор.

5.5 Видно е от директивата, предмет на настоящото становище, че, въпреки впечатляващия правен арсенал, целта за създаване на европейско железопътно пространство, което да е в състояние да укрепи позицията си спрямо другите транспортни средства, далеч не е постигната.

5.6 След продължителен период на упадък световният дял на железопътния транспорт показа признаци на известна стабилизация спрямо останалите наземни транспортни средства през последните десет години, като се има предвид, че развитието е следвало и следва различен ритъм в отделните държави-членки. Само специалните услуги, свързани с високоскоростните мрежи, могат да се похвалят със значително развитие, изразяващо се в създаването или проектите за създаване на допълнителни линии и увеличаването на операторите.

5.7 Що се отнася до превоза на товари, в отсъствието на реално интегрирана мрежа, операторите на мрежи се опират на 15-те работещи или планирани „международни товарни коридори“ ([2]), свързващи основните индустриални райони на ЕС, които наистина представляват успешен оперативен отговор, но ограничен единствено до международните коридори.

6. **Трудности и пречки пред развитието на мрежата и железопътните услуги**

6.1 Железопътната мрежа не успя да отговори на очакванията на потребителите и на изискванията им за качество така, че да може да се конкурира ефективно с другите видове транспорт, по-специално по отношение на цените, гъвкавостта, разписанията и точността. Обаче преобразуването на съществуващите структури с цел покриване на бъдещите изисквания не е лесно и стана ясно, че продължава по-дълго от очакваното. Поради това е необходимо да се предприемат нови мерки за насърчаване на развитието на ефективна железопътна структура на ЕС, за създаване на привлекателен железопътен пазар, за отстраняване на административните и техническите пречки и за гарантиране на равнопоставени условия с другите видове транспорт.

6.2 Комитетът отбелязва, че 24 от 25-те държави-членки имаха или все още имат проблеми с въвеждането в националното право на предварително одобреното от тях законодателство в областта на железопътния транспорт. Естествено Съдът на ЕС ще се произнесе по основателността на критиките, отправени от Комисията. Прекалено лесно е всички трудности пред развитието на мрежата и железопътните услуги да бъдат приписани единствено на протекционистичните действия, в които се подозират държавите-членки. Комитетът смята, че със сигурност под повърхността се крият и други причини.

6.3 Железопътните инфраструктури се характеризират с естествен монопол. Важно е тази инфраструктура да подлежи на реален обществен контрол, да има необходимия капацитет и да осигурява възможност за трансгранична координация, която да позволява безпрепятствени транспортни услуги в цяла Европа и със съседните страни. Железопътните транспортни услуги се нуждаят също от хармонично възстановяване на равновесието между икономическите и социалните условия, на условията на труд и безопасност, на екологичните условия, от една страна, и на икономическите и конкурентните условия, от друга страна.

6.4 Националните политики на държавите-членки са впрочем по-чувствителни към опасенията и оплакванията на гражданите, по-конкретно, съгласно доклада Monti, по отношение на „усещаната от някои умора по отношение на вътрешния пазар може да се обясни и със схващането, че последователните либерализации са били за сметка на социалните права, придобитите от различни стопански субекти“.

([1]) ОВ C 27, 03.02.2009 г., стр. 41.

([2]) ОВ L 276 от 20.10.2010 г., стр. 22.

6.5 Разпоредбите на договорите (срв. член 14 ДФЕС и Протокол № 26) и вторичното законодателство относно услугите от общ интерес, както и член 93 от ДФЕС се прилагат към транспорта като цяло, докато Регламент 1370/2007 се отнася по-специално за обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт. ЕИСК изразява съжаление, че Комисията не се позовава изрично на тези документи и не поставя секторните цели на железопътния транспорт в това общо измерение.

7. **Специфични бележки**

7.1 *Финансиране на инфраструктурата*

7.1.1 Създаването на единно железопътно пространство не зависи единствено от политическата воля и от търговската динамика на железопътните предприятия, но разширяването и модернизирането на мрежата, подмяната на остарелия подвижен състав, отстраняването на логистичните затруднения, оперативната техническа съвместимост, уеднаквяването и хармонизирането на системите за безопасност и т.н. се нуждаят от крупни инвестиции в мрежата, чиято икономическа възвръщаемост може да се очаква в много дългосрочен план.

7.1.2 В настоящата икономическа конюнктура, когато Европа е изправена пред необходимостта от намаляване на публичните дефицити и от бюджетно равновесие, възможността за действие на държавите-членки в областта на публичните инвестиции, е силно ограничена, което води до отдръпване на частните инвеститори.

7.1.3 От това следва, че интересът на инвеститорите се насочва предимно към рентабилните сектори на високоскоростните мрежи и трансевропейските мрежи за превоз на товари, докато конвенционалният железопътен транспорт е поскоро пренебрегнат.

7.1.4 Целта на проекта за директива е държавите-членки да бъдат задължени да публикуват стратегия за развитието на железопътната инфраструктура, с оглед на задоволяване на бъдещите потребности от мобилност, основаваща се на добро и насочено към устойчиво развитие финансиране, покриващо поне петгодишен период. Въз основа на тази стратегия управителят на инфраструктурата ще трябва на свой ред да приеме бизнес план, включващ инвестиционна и финансова програми. Регулаторният орган на железопътния сектор дава необвързващо становище по въпроса.

7.1.5 Освен това държавите-членки следва да въведат съвместно със съществуващите публични железопътни предприятия подходящи механизми за съдействие за намаляване задлъжнялостта на публичните предприятия до равнище, което да не препятства стабилното им финансово управление и да подобри финансовото им състояние.

7.1.6 ЕИСК одобрява наложеното задължение на държавите-членки да изготвят многогодишна инвестиционна програма в средносрочен и дългосрочен план за железопътните мрежи, което да осигури на управителите и операторите необходимата сигурност и гъвкавост на планиране. При все това ЕИСК счита, че това задължение следва да се съпътства от нови източници на финансиране, в противен случай има опасност да остане без последствия. ЕИСК настоява финансирането да бъде изрично предвидено в прегледа на политиката на сближаване след 2014 г. Предвид това, че по-голямата част от европейските структурни фондове и фондовете за социално сближаване финансират предимно пътната инфраструктура, а фондовете по TEN-T приоритетно се насочват към железниците, ЕИСК би подкрепил евентуалното създаване на единствен фонд „транспорт“ само ако бъде неутрален и балансиран по отношение на всички видове транспорт.

7.1.7 Що се отнася до многогодишните договорни споразумения (връзка между финансиране и резултати, бизнес планове), наложени с проекта за директива, ЕИСК одобрява принципа, но смята, че съдържанието им е в обхвата на принципа на субсидиарност. От друга страна, тези споразумения следва да включват разпоредби, гарантиращи, че намаляването на разходите, ще доведе до намаляване на цените за потребителите.

7.1.8 От друга страна, ЕС не може да наложи на държавите-членки нито избора на техните партньори, в случая контролния организъм в железопътния сектор, за да консултира техните инвестиционни програми, нито задължението да приемат проверка от упоменатия орган на съответствието на планирания бюджетен пакет с оглед целите за ефективност на инфраструктурата, нито съставянето на оправдателен документ, ако дадена държава-членка не следва препоръките на посочения контролен орган.

7.1.9 Публично-частните партньорства могат да послужат за мобилизиране, поне частично, на дългосрочни инвестиции, при условие че е налице законодателство, което създава благоприятна за тези партньорства европейска рамка, да се постигне баланс между различните интереси на публичния и частния инвеститор, и че при зачитане на обществената услуга и безопасността собствеността на железопътната инфраструктура трябва да остане публична собственост.

7.1.10 За да бъдат намерени подходящи източници на финансиране, ЕИСК счита за целесъобразно да се обсъдят стимули за инвестиране в рамките на предложения № 15 „насърчаване на създаването на частни облигационни заеми за финансиране на европейски проекти“ и № 16 „проучване на възможностите за насърчаване на приноса на частните — и по-специално дългосрочните — инвестиции за постигането на целите на стратегията „Европа 2020““ в Съобщението „За Акт за единния пазар“.

Друг източник на финансиране на железопътните инфраструктури би могъл да бъде формиран чрез създаването на компенсационен фонд по подобие на предвиденото в „пощенската директива“ и във финансирането на който следва да участват всички оператори на железопътната мрежа, при условия, които трябва да бъдат определени.

7.2 *Включване на външните разходи/последствия*

7.2.1 Железопътният транспорт се нуждае от съгласувани инициативи между ЕС, държавите-членки и националните власти, които при всички случаи да насърчават неговите конкурентни предимства.

7.2.2 От тази гледна точка Комисията има основание да подчертае необходимостта от „създаване на условия на равнопоставеност с други видове транспорт“, по-специално чрез „мерки за координирано и балансирано между различните видове транспорт интернализиране на външните разходи на транспорта, така че таксите да отразяват равнището на външните разходи, които обществото трябва да поеме солидарно“. При все това предложенията на Комисията остават доста под тези, предложени от ЕИСК ([3]).

7.2.3 Целите на вътрешния пазар и на конкуренцията следва да бъдат пренасочени най-напред спрямо интермодалната конкуренция, много повече отколкото към самия железопътен сектор.

Докато ценообразуването за използване на транспортните инфраструктури не отчита външните, екологичните и социалните разходи нарушенията на конкуренцията ще продължават да съществуват в ущърб на железопътния транспорт.

7.2.4 ЕИСК изразява съжаление, че, въпреки че включването на екологичните разходи беше предвидено в „Бялата книга за европейската транспортна политика до 2010 г.- време за решения“ изборът все още не е направен.

7.2.5 За да бъдат насърчени железопътните предприятия да инвестират в по-устойчиви железопътни технологии, разглежданият проект за директива цели да въведе разграничение в таксите за достъп до железопътната мрежа в зависимост от шумовите характеристики при преминаване на подвижния състав.

Съгласно казаното от Комисията (без това да е уточнено в проекта за директива) това разграничение в таксите ще се прилага чрез намаляване на цените за достъп за предприятията, които намаляват шума при преминаване на подвижния състав. ЕИСК счита, че тази много похвална мярка следва да се прилага само ако е задължителна и за наземния транспорт (а не само пожелателна).

7.2.6 Въпреки че ЕИСК изказва одобрението си за този първи етап в правилната посока, той изразява все пак опасенията си, че неговото въздействие върху намаляване нарушаването на конкуренцията ще остане ограничено, докато държавите-членки не бъдат задължени, в рамките на проекта на директива за евровинетката, да начисляват такса за всички външни разходи в допълнение към съществуващата инфраструктурна такса.

7.3 *Управление на железопътните предприятия съгласно търговските принципи*

7.3.1 Съгласно проекта за директива, ако държава-членка пряко или косвено притежава или контролира железопътно предприятие, нейните права за контрол по отношение на управлението се ограничават до общата политика и не засягат конкретни стопански решения при управлението.

7.3.2 ЕИСК счита, че директивата не следва да предопределя контролните правомощия на управителния съвет, като се подразбира, че държавата-членка като акционер в дадено железопътно предприятие не трябва да има повече или по-малко права на контрол от всеки друг частен акционер.

7.4 *Условия за достъп до услуги*

7.4.1 Предприятията с доминиращо положение трябва да бъдат организирани по начин, който да осигурява независимост в правно и организационно отношение, както и във връзка с вземането на решения, за да се гарантира недискриминационен достъп до обслужващите съоръжения, т.е. гарите, (пътнически, разпределителни, съоръжения за композиране на влакове, странични коловози за гариране), товарните терминали, съоръженията за поддръжка, съоръженията за осигуряване на техническа помощ и теглене и др., експлоатирани от тях.

7.4.2 ЕИСК е на мнение, че едно подобно задължение за независимост в правно и организационно отношение, както и във връзка с вземането на решения, е несъразмерно спрямо целта за недискриминация и застрашава незаменимите структури и дейности.

7.4.3 Според ЕИСК е достатъчно да се изисква спазването на настоящото законодателство, което налага на операторите на подобни обслужващи съоръжения да гарантират недискриминационен и прозрачен достъп. Такава разпоредба е напълно достатъчна и предвид това, че регулаторният орган е призван да се намеси в случай на неспазване на съответното законодателство.

7.4.4 ЕИСК държи да отбележи, че целта на публичното финансиране на тези обслужващи съоръжения беше да се отговори на потребностите на хората. Достъп до тези услуги следва да бъде осигурен само ако обслужва интересите на хората, в случаите когато съоръженията за предоставяне на услуги ползват публично финансиране.

7.5 *Мониторинг на пазара*

7.5.1 Съгласно член 14 от проекта на преработена директива трансграничните споразумения между държавите-членки трябва да бъдат нотифицирани на Комисията, без да се уточнява кои споразумения се визират. ЕИСК призовава да се уточни, че в този случай не се касае за договорите за обществена услуга.

7.5.2 Освен това с предложението за директива на Комисията се предоставя за неограничено време правото да приема делегирани актове, позволяващи промени в разпоредбите на приложенията към директивата.

([3]) ОВ C 317, 23.12.2009 г., стр. 80.

7.5.3 Тъй като някои от тези приложения съдържат съществени елементи, а Договорът разрешава използването на делегирания акт само за допълване или изменение на несъществени елементи от законодателния акт, ЕИСК счита, че в случая следва да се използва обикновената законодателна процедура, въведена с текстове на ЕС.

7.5.4 В Приложение VII от проектодирективата е отбелязано наред с основните принципи на договорите между компетентните органи и управителите на инфраструктура, че в упоменатия договор се уточняват, наред с друго, правила за справяне със значителни смущения във функционирането, включително минимално ниво на обслужване при евентуални стачки.

7.5.5 За да се избегне всякакво опасно тълкуване или съмнение за намеса в трудовото право на държавите-членки (и нарушаване на принципа на субсидиарност), ЕИСК предлага да се уточни, че в случая става въпрос за минимално ниво на обслужване в държавите-членки, където такова обслужване е предвидено от националното законодателство.

8. **Съдържание на съобщението относно железопътната стратегия на Комисията за периода 2011–2015 г.**

8.1 В Съобщението е представена железопътната стратегия на Комисията и допълнителните инициативи, които тя би могла да предприеме в следващите пет години, като:

— мобилизиране на средства за развитие на железопътната инфраструктура,

— разработване на по-специализирани мрежи;

— премахване на административните и техническите препятствия;

— създаване на условия на равнопоставеност с други видове транспорт;

— повсеместно въвеждане на системата ERMTS съвместно с европейската система за управление на влаковете ETCS.

9. **Бележки относно Съобщението за железопътната стратегия за периода 2011–2015 г.**

9.1 ЕИСК счита, че приоритетно трябва да бъде осигурено повсеместното въвеждане на системата ERMTS съвместно с европейската система за управление на влаковете ETCS. Тъй като това въвеждане изисква значителни инвестиции, се налага финансиране от европейските фондове.

9.2 В съобщението се отбелязва, че *„тъй като много голяма част от пътническите услуги на вътрешния пазар се предлагат по договори за публични услуги, Комисията ще провери също условията за разпределяне на договори за публични услуги за железопътни превози в държавите-членки. В момента се провежда оценка на прилаганите понастоящем практики по Регламент (ЕО) № 1370/2007, влязъл в сила през 2009 г.“*

9.3 ЕИСК изразява учудване, че Комисията полага усилия за оценката на регламент, който не е в сила от 3 декември 2009 г. и който, поради множеството преходни разпоредби, се прилага само частично. Тази прибързаност на Комисията може да буди само тревога, знаейки, че тя прие някои от разпоредбите на Регламент 1370/2007 едва след дълги и трудни дебати с Европейския парламент и със Съвета.

9.4 Във връзка с това ЕИСК настоява да бъдат изпълнени разпоредбите на член 8, параграф 2 от Регламент 1370/2007/ЕО и Комисията да изготви в шестмесечен срок, считано от 3 декември 2014 г., доклад за изпълнението на горепосочения регламент. В резултат на този доклад биха могли да бъдат включени евентуални корективни мерки.

9.5 ЕИСК държи да припомни, че конкуренцията не е самоцел, а средство за постигане на целите на ЕС. В договорите се подчертава необходимостта от съчетаване на правилата за конкуренция с целите от общ интерес. Ето защо следва да се извърши задълбочен анализ не на „железопътния пазар“, а на пазарите, които той включва и чиито характеристики са различни и могат да се нуждаят от различни правила в зависимост от местните, регионалните, междурегионалните, трансевропейските особености, дали става въпрос за пътници, стоки и т.н (срв. Протокол № 26). Освен това особеностите на железопътния транспорт могат да налагат инициативи, които не са от областта на конкуренцията, а на сътрудничеството между железопътните предприятия.

Брюксел, 16 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

ПРИЛОЖЕНИЕ

към Становището на Европейския икономически и социален комитет

Следните изменения, подкрепени от повече от една четвърт от подадените гласове, бяха отхвърлени:

Параграф 7.1.9

се изменя, както следва:

„*Публично-частните партньорства могат да послужат за мобилизиране, поне частично, на дългосрочни инвестиции, при условие че са налице законодателство, което създава благоприятна за тези партньорства европейска рамка и постигнат баланс между различните интереси на публичния и частния инвеститор, и че за зачитане на обществената услуга и безопасността* *бъде осигурен публичен контрол над* *собствеността на железопътната инфраструктура.* ~~*трябва да остане публична собственост.*~~“

Изложение на мотивите

Собствеността на железопътната инфраструктура, например железопътните релси, следва да бъде предложена за договаряне в рамките на публично-частни партньорства. Тъй като са част от европейската и националната инфраструктура, е важно върху съоръженията за железопътни услуги да бъде оказван контрол.

Резултати от гласуването

Гласове „за“: 67

Гласове „против“: 88

Гласове „въздържал се“: 22

Параграф 7.2.3

се изменя, както следва:

Изменението на параграф 7.2.3 е свързано с изменението на параграф 1.6, поради което двете изменения бяха гласувани анблок.

„~~*Целите на вътрешния пазар и на конкуренцията следва да бъдат пренасочени най-напред спрямо интермодалната конкуренция, много повече отколкото към самия железопътен сектор*~~. *Като цяло железопътният транспорт е безопасен, екологично и енергийно ефективен вид транспорт. Докато ценообразуването за използване на транспортните инфраструктури не отчет*~~*е*~~ ~~*вътрешните,*~~ *изцяло екологичните и социалните разходи във всички видове транспорт, нарушенията на конкуренцията до известна степен ще продължават да съществуват в ущърб на железопътния транспорт.*“

Изложение на мотивите

Първото изречение директно противоречи на транспортната политика на ЕС и следва да бъде заличено. Конкуренцията в железопътния сектор е неразделна част от законодателния пакет в областта на железопътния транспорт. Тъй като нито един вид транспорт, в това число и железопътният, не е интернализирал изцяло външните си разходи, вторият параграф следва да бъде преформулиран в съответствие.

Параграф 1.6

се изменя, както следва:

„*ЕИСК изразява съжаление, че създаването на условия за справедлива конкуренция между* ~~*железопътния и другите*~~ *всички видове транспорт далеч не е приключило и, че мерките, насочени към интернализация на външните транспорти разходи и последствия чрез отчитане на външните фирмени разходи при формирането на таксите са крайно недостатъчни.*“

Изложение на мотивите:

Железопътният сектор също генерира външни разходи, в частност шумово замърсяване, които не са интернализирани и също така съществуват разлики по отношение на данъците и други, които варират в различните видове транспорт.

Резултати от гласуването

Гласове „за“: 55

Гласове „против“: 103

Гласове „въздържал се“: 23

Параграф 7.2.5

се изменя, както следва:

„За да бъдат насърчени железопътните предприятия да инвестират в по-устойчиви железопътни технологии, разглежданият проект за директива цели да въведе разграничение в таксите за достъп до железопътната мрежа в зависимост от шумовите характеристики при прелминаване на подвижния състав.

Съгласно казаното от Комисията (без това да е уточнено в проекта за директива) това разграничение в таксите ще се прилага чрез налагане на цените за достъп за предприятията, които налагат шума при прелминаване на подвижния състав. Колитетът вярва, ~~ЕИСК счита,~~ че тази ~~много похвална~~ мярка е много похвална, но въпреки това би желал да отбележи,че е важно да бъде въведена по такъв начин, че да не се наруши конкуренцията между железопътните компаниц~~еледва да се прилага само ако е задължителна и за наземния транспорт (а не само пожелателна).~~“

Изложение на мотивите:

Предвид изложеното в предходните параграфи, не следва да се противопоставяме на интернализирането на разходите за намаляване на шума при условие, че това стане без нарушаване на конкуренцията между различните конкуриращи се видове транспорт.

Резултати от гласуването

Гласове „за“: 57

Гласове „против“: 110

Гласове „въздържал се“: 16

Параграф 7.4.2

Изменението на параграф 7.4.2 е свързано с изменението на параграф 1.7, поради което двете изменения бяха гласувани анблок.

Параграфи 7.4.2 и 7.4.3 се обединяват и се изменят, както следва:

„ЕИСК счита, че не е очевидно къде точно следва да се постави разделителната линия между обществената инфраструктура и ресурсите на частните оператори и че това следва да се обсъди. Все пак опитът сочи, че достъпът до, например, терминали, гари и разпределителни гари може да бъде от основно значение за установяването на нови оператори и следователно за развитието на пазара.

Според ЕИСК по принцип трябва да е достатъчно да се изисква спазването на настоящото законодателство, което налага на операторите на подобни обслужващи съоръжения да гарантират недискриминационен и прозрачен достъп. ~~Такава разпоредба е напълно достатъчна и предвид това, че регулаторният орган е призван да се намеси в случай на неспазване на съответното законодателство.~~ Предвид натрупания опит и като се отчете значението на открития достъп до централните инфраструктурни съоръжения, ЕИСК е на мнение, че едно подобно задължение за независимост в правно и организационно отношение, както и във връзка с вземането на решения, е оправдано в някои случаи. ~~несъразмерно спряло целта за недискриминация и~~ Все пак е важно това да не застрашава ~~незаменимите структури и~~ текущите дейности.“

Изложение на мотивите:

Виж също мотивите за параграф 1.7. Достъпът до основните интермодални терминали, разпределителни гари и пр. трябва да бъде напълно неутрален от гледна точка на конкуренцията, за да може да се създаде европейски железопътен пазар. Това е едно от основните изисквания на създаващите се независими железопътни оператори, успоредно със справедливото разпределение на капацитета на линиите.

Параграф 1.7

се изменя, както следва:

„Що се отнася до условията за достъп до съоръженията за предоставяне на услуги, ЕИСК ~~не би могъл да~~ подкреп~~и~~я задължението за юридическа, организационна и управленска независимост, която е необходима за гарантиране на условия на пълна равнопоставеност между операторите на железопътни превози ~~би могла да застраши настоящите незаменими структури.~~“

Изложение на мотивите:

Ресурсите на терминалите и триажните гари, наред с други, несъмнено са част от общата инфраструктура в свободния пазар. Опитът показва, че без ясна самостоятелност по отношение на терминалите и др., не може да се гарантира равнопоставеност на новите железопътни оператори със старите национални оператори монополисти. Не може да се изключи рискът от злоупотреба с доминираща позиция. Да се направи сравнение и със собствената оценка на Комисията относно железопътните пакети (параграф 3.3).

Резултати от гласуването

Гласове „за“: 54

Гласове „против“: 111

Гласове „въздържал се“: 21

Параграф 7.4.4

се заличава:

„~~*ЕИСК държи да отбележи, че целта на публичното финансиране на тези обслужващи съоръжения беше да се отговори на потребностите на хората. Достъп до тези услуги следва да бъде осигурен само ако обслужва интересите на хората, в случаите когато съоръженията за предоставяне на услуги ползват публично финансиране.*~~“

Изложение на мотивите

Ако тези съоръжения се финансират с обществени средства, те следва да се възприемат като инфраструктура и следователно да бъдат отворени за всички железопътни оператори, които използват тази инфраструктура.

Резултати от гласуването

Гласове „за“: 51
Гласове „против“: 119
Гласове „въздържал се“: 20

Следните текстове от становището на специализираната секция бяха отхвърлени в полза на приети от асамблеята изменения, но получиха най-малко една четвърт от подадените гласове:

Параграф 6 се изменя, както следва:

Заглавие:

„*Трудности и пречки пред възстановяване на равновесието в световен план*“

Премахват се думите „*пред възстановяване на равновесието в световен план*“.

Резултати от гласуването

Гласове „за“: 97
Гласове „против“: 42
Гласове „въздържал се“: 18

Параграф 6.2, в първото изречение се заличават първите 3 и последните 3 думи:

„~~*Специфичният характер на*~~ *естествен монопол* ~~*на железопътните инфраструктури*~~“

Параграф 6.2, последното изречение се заличава:

„~~*Това по никакъв начин не отменя необходимостта да се осигури реален публичен контрол и оценка на ефективността на железопътната мрежа, което налага демократичното участие на всички заинтересовани лица.*~~“

Резултати от гласуването

Гласове „за“: 118
Гласове „против“: 36
Гласове „въздържал се“: 18

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно интегритета и прозрачността на енергийния пазар“

COM(2010) 726 окончателен

(2011/C 132/21)

Главен докладчик: **г-н IOZIA**

На 22 декември 2010 г. Съветът реши, в съответствие с член 194, параграф 2 от Договора за функциониране на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„*Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно интегритета и прозрачността на енергийния пазар*“

COM(2010) 726 окончателен.

На 18 януари 2011 г. Бюрото на Комитета възложи на специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“ да подготви работата на Комитета по този въпрос.

Предвид неотложното естество на работата (член 59 от Правилника за дейността), на 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 16 март), Европейският икономически и социален комитет реши да определи за главен докладчик г-н IOZIA и прие настоящото становище със 150 гласа „за“ и 5 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения и препоръки**

Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК):

1.1 подкрепя и оценява предложения от Комисията регламент за насърчаване на мерки срещу манипулирането на пазарите за търговия на едро с енергия и за повишаване на тяхната прозрачност. Този регламент се основава на съвместно проучване, възложено на Европейския комитет на регулаторите на ценни книжа (CESR) и на Групата на европейските регулатори в областта на електроенергията и природния газ (ERGEG), в което бяха изтъкнати някои нормативни пропуски в областта на пазарите за търговия на едро с газ и електроенергия;

1.2 споделя избора на регламента като инструмент въз основа на член 194 от ДФЕС, както поради необходимостта от изцяло общо законодателство, така и поради важността на разпоредбите на новия член от Договора от Лисабон относно енергетиката като цяло и развитието на вътрешния пазар в частност, както се посочва в параграф 2 от този член;

1.3 оценява решението да се използват делегирани актове, които да изясняват някои основни елементи от регламента като определянето и сроковете за събиране на данните, съгласно член 290 от ДФЕС, в който е предвиден този нов административен инструмент с цел да се рационализира работата на европейските институции. Такива делегирани актове следва да се приемат при пълно спазване на разпоредбите на договора, като е необходимо да им се осигури достатъчна публичност. ЕИСК предлага да се определи краен срок за приемането на делегираните актове, както се посочва в същия член, за да се даде възможност за бързо и еднакво прилагане на регламента. Без делегирани актове бъдещата борба срещу манипулирането на пазара изглежда сложна. Комитетът препоръчва привличането на заинтересованите страни от гражданското общество за участие в изготвянето на делегираните актове и предлага в предварителните съображения да бъдат включени някои примери;

1.4 смята, че ефективността на трансграничните пазари укрепва сигурността на доставките, оптимизацията на управлението на кризисни ситуации и намаляването на рисковете от допълнителни разходи, които винаги се начисляват на крайния потребител. Постепенното подобряване на вътрешния енергиен пазар предоставя възможност за значителни икономии в полза на предприятията и частните потребители;

1.5 оценява като изчерпателни и всеобхватни правомощията, които трябва да се предоставят на националните регулаторни органи, и отправя искане да се определи процедура за проверка в разумно кратък срок на това дали държавите-членки предоставят на националните органи действителна гаранция за упражняването на ефикасни правомощия за инспекция и разследване, които трябва да се основават на общи и хармонизирани елементи. Законодателната асиметрия беше и продължава да бъде една от причините за натрупаното закъснение в изграждането на единния енергиен пазар;

1.6 изразява задоволството си относно предложеното в регламента засилване на действията за координация между националните органи, регулиращи енергийните пазари, тези, регулиращи финансовите пазари, Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия и Европейския комитет на регулаторите на ценни книжа. Става въпрос за постепенен процес на интеграция и сътрудничество, за който ЕИСК призовава отдавна;

1.7 е убеден, че е необходимо да се повиши доверието в пазара от страна на участниците, които трябва да бъдат сигурни, че работят на пазар, който наказва пазарните злоупотреби с ефективни, възпиращи и съразмерни санкции; препоръчва на Комисията да следи за прилагането на регламента от страна на държавите-членки, които трябва да се координират помежду си, за да не допуснат това, което се случи с финансовите пазари, да се повтори и с енергийния пазар посредством регулаторния арбитраж, т.е. установяването на дейността там, където съществува по-гъвкаво или толерантно законодателство по отношение на правилата за налагане на санкции;

1.8 си задава въпроса дали всички разходи за прилагане на регламента трябва да се поемат от обществеността или операторите на пазара също трябва да допринесат, както това се прави в някои страни, например при финансирането на регулаторите на пазари на ценни книжа, които се финансират частично от контролираните субекти;

1.9 смята за необходимо да се засили сътрудничеството и координацията между операторите на преносни системи. Създаването на Европейската мрежа на операторите на преносни системи (ЕМОПС) ще даде изключителен тласък на възможността за създаване на мрежови кодекси, които ще могат да определят ефективен и прозрачен достъп по преносните мрежи. Тези мрежови кодекси трябва да отговарят на рамковите насоки, които сами по себе си не са задължителни и които трябва да бъдат създадени от агенцията;

1.10 отбелязва, че на пазарите в ЕС за търговия на едро с енергия продължават да съществуват различни условия и дискриминация. Интеграцията на пазарите е абсолютно недостатъчна, като това се дължи и на структурния дефицит в мрежата и особено в трансграничното свързване. Все още има значителни препятствия пред възможността за недискриминационен достъп до мрежата и за продажба на електроенергия. Контролът, извършван от регулаторите, все още не е достигнал еднакво равнище на ефикасност и някои пазари остават изолирани, като на тях е невъзможно да проникнат други оператори;

1.11 по тази причина подкрепя решението на Комисията, насочено към премахване на бариерите пред изграждането на ефективен и интегриран вътрешен пазар, от който, в крайна сметка, ще се възползват производители, оператори и потребители;

1.12 смята за абсолютно необходимо да се продължи с изграждането на европейска позиция в областта на енергетиката, в която да са защитени общите интереси на ЕС, тези на потребителите, да са гарантирани доставките на енергия, да е запазена социалната, екологичната и икономическата устойчивост посредством адекватни политики за разпределение на ползите и за контрол на целесъобразността на разходите, да е защитен интегритетът на пазара като неотменна ценност на социалната пазарна икономика;

1.13 признавайки нарастващата финансиализация на енергийните пазари по модела на финансовите, смята за особено важно тясното сътрудничество между различните европейски агенции и органи, чиято задача е защитата на пазарите, и оценява положително факта, че регламентът относно манипулирането и прозрачността на пазарите на електроенергия и газ е вдъхновен от общите правила по отношение на пазарните злоупотреби, които вече действат във финансовия сектор и скоро ще бъдат осъвременени. За тази цел смята за полезно настоящият регламент да бъде координиран с процедурата за преразглеждане на Директивата относно пазарната злоупотреба;

1.14 призовава принципите, на които се основава предложението за нова директива относно пазарната злоупотреба, да бъдат включени в окончателния текст на настоящия регламент. По-специално изразява желание да се вземат под внимание: увеличаването на интегритета на пазара; засилването на ефективното прилагане на законодателството срещу пазарните злоупотреби; намаляването на възможността държавите-членки да вземат решения по свое усмотрение по отношение на действителното налагане на санкциите, на тяхната целесъобразност и възпиращия им ефект чрез въвеждане на хармонизирани стандарти и намаляване на ненужните административни тежести, по-специално за МСП; както и необходимостта от увеличаване на прозрачността и ефективността на надзорните органи;

1.15 подчертава важността на отношенията с трети страни и изразява задоволство, че агенцията поддържа връзки и може да сключва споразумения с международните организации и с администрациите на трети държави.

2. **Въведение**

2.1 На вътрешния пазар на електроенергия и газ се наблюдават значителни промени. Една от най-важните несъмнено е предлагането на възможността за достъп до енергийните борси на множество субекти и разпространението на трансграничните покупко-продажби в ЕС, като по този начин се допринася за оптимизиране на използването на енергийната продукция чрез разширяване на основата на търсенето.

2.2 Множество препятствия все още стоят пред изграждането на ефикасен и функционален вътрешен пазар на разумни цени. Потребителите не извлякоха особена полза от развитието на вътрешния пазар, който не успява да набере скорост поради съпротивата на някои монополисти, подкрепяни от техните национални правителства. Емблематично е обсъждането на обособяването (unbundling) на собствеността при производството от тази при пренасянето и разпределението. Това обособяване изглежда все още не е решено в някои големи страни от ЕС, като при всички случаи това положение не може да продължи след 3 март 2013 г.

2.3 Петте законодателни мерки в областта на енергията и газта, известни като „трети пакет“, чието транспониране във всички национални законодателства е предвидено да се извърши до 3 март 2011 г., спомагат за определянето на подобри условия за изграждане на вътрешния пазар.

2.4 Отчасти поради намалението на потреблението на електроенергия и газ бяха регистрирани значителни закъснения в програмата за развитие на взаимното свързване между държавите-членки и между ЕС и партньори от трети страни. Това е един от основните фактори, пречещи на изграждането на вътрешния пазар, които Агенцията трябва непрекъснато да следи.

2.5 Закъсненията в законодателството създадоха положение, в което пазарът за търговия на едро с електроенергия и газ е податлив на евентуални манипулации и страда от липса на прозрачност, която в дългосрочен план подкопава надеждността му и доверието на операторите, нанасяйки обективни вреди.

2.6 Ефективността на трансграничните пазари укрепва сигурността на доставките, оптимизацията на управлението на кризисни ситуации и намаляването на рисковете от допълнителни разходи, които винаги се начисляват на крайния потребител. Постепенното подобряване на вътрешния енергиен пазар предоставя възможност за значителни икономии в полза на предприятията и частните потребители. Това се извършва чрез намаляване на разпръскването на производството, чрез улесняване на срещата на търсенето и предлагането в рамките на ликвиден и ефективен пазар и чрез гарантиране на доставките в зависимост от конкретните нужди.

2.7 Във връзка с това след внимателен анализ Комисията изготви предложението за регламент относно интегритета и прозрачността на пазарите и срещу евентуалното им манипулиране.

3. **Предложението на Комисията**

3.1 Европейският съюз със сигурност ще спечели от наличието на пазар за търговия на едро с електроенергия и газ, който е ликвиден, структуриран, функциониращ и най-вече защитен от манипулации, които биха се отразили в значителна степен на крайния потребител. Целта до 2015 г. да се създаде ефективен европейски пазар за търговия на едро с енергия налага приемането на мерки, благоприятстващи неговото структурирано и равномерно развитие.

3.2 През 2007 г. Комисията възложи на Европейския комитет на регулаторите на ценни книжа (CESR) и на Групата на европейските регулатори в областта на електроенергията и природния газ (ERGEG) да извършат проучване относно пропуските в законодателната рамка на пазарите и да представят предложения за увеличаване на прозрачността и интегритета на сделките и договорите за доставка на газ и електроенергия, както и на дериватните инструменти.

3.3 Това проучване беше изключително полезно и създаде основата, на която Комисията изготви предложението си.

3.4 Комисията предлага приемането на регламент, в който изрично се забранява всяка форма на злоупотреба на пазарите за търговия на едро с електроенергия и газ, по-специално търговията с вътрешна информация и пазарните злоупотреби, в съответствие с директивата относно пазарните злоупотреби, но този регламент няма да се прилага към свързаните финансови инструменти, които вече се регулират от споменатата директива. Това предложение се основава на член 194, параграф 1 а) от ДФЕС, който възлага на ЕС отговорността да осигури функционирането на вътрешния енергиен пазар.

3.5 Забраната на търговията с вътрешна информация се придружава от задължението операторите на пазара да оповестяват публично вътрешната информация, с която разполагат, по отношение на своята дейност и капацитета на предприятията за производство, съхранение, потребление или пренос на електроенергия или природен газ.

3.6 Прилагайки предвиденото в новия договор, по смисъла на член 290 от ДФЕС, Комисията предвижда изготвянето на делегирани актове – нов инструмент със законодателен характер, позволяващ на Комисията посредством опростена процедура да променя техническите елементи на дадена директива или регламент.

3.7 Особеностите, свързани с определението за манипулиране или за опит за манипулиране на пазарите, ще бъдат идентифицирани въз основа на делегирани актове на Комисията. Те ще отчитат функционирането на пазарите, възможното отражение върху пазарите за търговия на едро с енергия на производството, потреблението, преноса или използването на действителния или предвидения капацитет за съхранение, използването на мрежови кодекси и рамкови насоки, приети в съответствие с Регламент 714/2009 и Регламент 715/2009.

3.8 Въпросният регламент предвижда на Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори да се възложи наблюдението на дейностите, свързани с преговорите и събирането на данните, необходими за оценката на работата на пазарите.

3.9 Агенцията събира информация и чрез регистър за транзакциите на пазарите за търговия на едро с енергия, включително нареждания за търговия. Тази информация се споделя с националните регулаторни органи, финансовите регулатори, органите по конкуренцията и други компетентни органи.

3.10 Регистрите с данни за транзакциите ще предоставят събраната в тях информация, а финансовите органи на свой ред ще предават на Агенцията доклади за операциите с енергийни продукти.

3.11 Регламентът предвижда тясно сътрудничество между националните органи, между тях и Европейския орган за ценни книжа и пазари (ESMA), между Агенцията и ESMA, ако има съмнение, че се извършват или са били извършени действия, представляващи пазарни злоупотреби.

3.12 Налагането на санкции е предоставено на държавите-членки, които трябва да приемат ефективни, пропорционални възпиращи мерки (за съответните определения вж. член 2 от регламента).

4. **Бележки на ЕИСК**

4.1 ЕИСК изразява положително становище относно предложението на Комисията, с което се дава възможност за коригиране на непрозрачността на пазара и се предлага непряка подкрепа на изграждането на вътрешен пазар за търговия на едро с електроенергия и газ.

4.2 Комитетът изцяло подкрепя избраното правно основание за регламента. Всъщност член 194 имплицитно предоставя на Комисията мандат за изготвяне на актове за развитието и укрепването на вътрешния енергиен пазар. Регламентът несъмнено е най-подходящият инструмент за гарантирането на хомогенно законодателство, което да бъде незабавно приложимо и да е в съответствие с необходимите за доброто функциониране на вътрешния пазар цели за хармонизиране.

4.3 Пазарите в ЕС за търговия на едро с енергия все още не предоставят еднакви и недискриминационни условия. Интеграцията на пазарите е абсолютно недостатъчна включително поради структурния дефицит в мрежата и особено в трансграничното свързване. Все още има значителни препятствия пред възможността за недискриминационен достъп до мрежата и за продажбата на електроенергия. Контролът, извършвани от регулаторите, все още не е достигнал еднакво равнище на ефикасност и някои пазари остават изолирани, като на тях е невъзможно да проникнат други оператори. ЕИСК препоръчва на Комисията да следи за прилагането на европейските разпоредби от страна на държавите-членки чрез подкрепа за проектите за взаимно свързване и премахване на пречките, включително като се налагат санкции за препятствията пред постигането на ефективен и прозрачен вътрешен пазар с оправдани разходи.

4.4 Функционирането на пазара, съгласно оценките на националните регулатори и на Комисията, е засегнато от недостатъчната действаща нормативна база относно прозрачността и достъпа до инфраструктурата, което не дава възможност за гарантиране на ефективен, функционален, отворен и ефективен вътрешен пазар.

4.5 Предложените мерки улесняват развитието на пазара: борбата срещу манипулирането и злоупотребите на пазара, предоставянето на операторите на цялата чувствителна информация по отношение на ефективността и физическото състояние на системата, като например информацията за производството, предлагането и търсенето на електроенергия, включително за прогнозите, капацитета на мрежата и свързаността ѝ, прогнозите за претоварване на мрежата, потоците и поддръжката, уравновесяването и резервния капацитет.

4.6 Наличието на цялата полезна информация в един и същ момент може да позволи на всички оператори на пазара да оценяват с еднакви инструменти общата ситуация на търсене и предлагане и да могат по-добре да оценяват динамиката на цените на едро на пазара на електроенергия и газ.

4.7 Агенцията трябва да разполага със служба за събиране на информация, но също и със служба за инспекция с квалифициран персонал. Регламентът предвижда допълнителни средства за персонал, предназначени за нуждите, произтичащи от новите функции на агенцията.

4.7.1 ЕИСК отправя искане агенцията да публикува годишно съобщение относно предприетите инициативи, получените резултати вследствие на прилагането на настоящия регламент и развитието на пазара за търговия на едро с енергия.

4.8 ЕИСК си задава въпроса дали всички разходи за прилагане на регламента трябва да се поемат от обществеността или операторите на пазара също трябва да допринесат, както това се прави в някои страни, например при финансирането на регулаторите на пазари на ценни книжа, които се финансират частично от контролираните субекти. Очевиден е интересът на операторите, а службата за събиране и разпространение на данните за пазара е инструмент за прозрачност, гарантиран от публичните власти за всички граждани и носещ непосредствена полза на операторите. Освен това предвидените разходи са поносими за един стабилен и развит пазар.

4.9 Също така компетентните органи следва редовно да следят за спазването на правилата от страна на операторите на преносни системи. ЕИСК смята за необходимо да се засили сътрудничеството и координацията между операторите на преносни системи. Създаването на Европейската мрежа на операторите на преносни системи (ЕМОПС), проектът за статут на която ще бъде представен през пролетта на 2011 г., ще даде изключителен тласък на възможността за създаване на мрежови кодекси, които ще могат да определят ефективен и прозрачен достъп до преносните мрежи, както се предвижда в Регламент (ЕО) 714/2009. Тези мрежови кодекси трябва да отговарят на рамковите насоки, които сами по себе си не са задължителни и които трябва да бъдат създадени от агенцията.

4.10 ЕМОПС трябва да работи при пълно спазване на законодателството в областта на конкуренцията и да прилага процеса на постепенно хармонизиране и интегриране на трансграничните мрежови кодекси, без да заменя ролята на националните мрежови кодекси. Мащабът на регионалното сътрудничество може да гарантира най-добрия напредък в интеграцията на единния енергиен пазар. ЕИСК подкрепя възможността ЕМОПС да се структурира на регионално равнище, в рамките на общото сътрудничество.

4.11 Регионалното сътрудничество вече е поставено на надеждна основа. Регионалната инициатива в газовия сектор (GRI) и Регионалната инициатива в областта на електроенергията (ERI) дават отлични резултати. ЕИСК споделя и приветства усилията, които регулаторите и операторите полагат за разрешаването на сложните проблеми, свързани с взаимното свързване и създаването на прозрачен и ефективен пазар.

4.12 Сключването на споразумение в тази насока, като например това между органите и операторите на преносни системи от Италия и Словения, създаде предварителните условия за управление на въпросите, свързани с претоварването и балансирането със системи за предварително предупреждение за предвидимите засегнати зони, както и балансирани и прозрачни решения, посредством метода на свързване на пазарите, като се събира информация за предвидимото търсене и предвидимото предлагане чрез централен оператор, с цел подобряване на ефикасността на пазара от предишния ден.

5. **Специфични бележки**

5.1 ЕИСК одобрява използването на делегирани актове за идентифициране на характерните особености, свързани с определянето и събирането на данни. Тези актове трябва да бъдат приети в пълно съответствие с разпоредбите на ДФЕС. ЕИСК смята, че определенията по член 2 са прекалено общи за един регламент. Процедурата за приемане на делегирани актове, в която се предвиждат уточнения относно определението за вътрешна информация и манипулиране на пазара, както се посочва в член 5 от регламента, трябва да предвижда срок за приемането на делегираните актове съгласно член 290 от ДФЕС, както и система за осигуряване на достатъчна публичност на актовете.

5.2 ЕИСК предупреждава, че при липса на еднакви правила за тълкуване съществува риск прилагането на регламента да създаде затруднения на пазара, ако националните органи не бъдат подпомогнати в изготвянето на обща оценка и на подробен и широко одобрен списък със злоупотреби. ЕИСК препоръчва да се постави краен срок за делегираните актове на Комисията, за да се даде сигурност на пазара. В случай на нужда Комисията винаги може да актуализира актовете.

5.3 Член 7 съдържа същите, вече посочени проблеми. Според ЕИСК следва да се определи срок, в рамките на който Комисията да се ангажира с приемането на делегирани актове относно събирането на данни, сроковете, формата и съдържанието на информацията, която трябва да се предаде. Колкото срокът е по-близък до приемането на регламента от институциите на Европейския съюз, които вземат решения, толкова е по-голяма ефикасността на регламента.

5.4 ЕИСК оценява като изчерпателни и всеобхватни правомощията, които трябва да се предоставят на националните регулаторни органи, но и в този случай изисква по-голяма сигурност относно прилагането на регламента, а ако тя липсва, отправя искане да се предвиди разумно кратък срок, в който държавите-членки да изпълнят своето задължение за предоставяне на „гаранция“ на националните органи за такива правомощия за инспекция и разследване. Законодателната асиметрия беше и продължава да бъде една от причините за натрупаното закъснение в изграждането на единния енергиен пазар.

5.5 ЕИСК изразява желание в общи линии санкциите да са хармонизирани във всички държави-членки и да не се стига до явлението „регулаторен арбитраж“, тоест въз основа на по-малък риск от санкции да се избира страна, в която да се сключват договорите. В законодателството в областта на пазарната злоупотреба вече са определени общи стандарти за режимите за налагане на санкции и Комисията отправя искане в тази насока в съображение № 23 от настоящия регламент. Пазарът за търговия на едро с енергия е пазар, на който се търгува количеството енергия, което да задоволи нуждите от внос/износ, и по тази причина физическото седалище, в което се третират партидите газ или електроенергия, няма значение.

5.6 ЕИСК подчертава важността на отношенията с трети страни и изразява задоволство, че агенцията поддържа връзки и може да сключва споразумения с международните организации и с администрациите на трети държави. ЕИСК препоръчва член 14 да се измени така, че на агенцията да бъдат предоставени общи представителни правомощия, свързани конкретно с осъществяването на целите на настоящия регламент.

Брюксел, 16 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за съгласуване на гаранциите, които се изискват в държавите-членки за дружествата по смисъла на член 54, втора алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, за защита на интересите както на съдружниците, така и на трети лица по отношение учредяването на акционерни дружества и поддържането и изменението на техния капитал с цел тези гаранции да станат равностойни“ (Преработен текст)

COM(2011) 29 окончателен — 2011/0011 (COD)

(2011/C 132/22)

На 15 февруари 2011 г. Съветът и на 14 февруари 2011 г. Европейският парламент решиха, в съответствие с член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно:

„*Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за съгласуване на гаранциите, които се изискват в държавите-членки за дружествата по смисъла на член 54, втора алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, за защита на интересите както на съдружниците, така и на трети лица по отношение учредяването на акционерни дружества и поддържането и изменението на техния капитал с цел тези гаранции да станат равностойни*“ – *(Преработен текст)*

COM(2011) 29 окончателен — 2011/0011 (COD).

След като прецени, че съдържанието на предложението е напълно задоволително и не изисква никакъв коментар от негова страна, на 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март), Комитетът взе решение със 180 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 21 гласа „въздържал се“ да приеме положително становище по предложения текст.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

2011/C 132/13 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета Средносрочен преглед на регламента за LIFE+“ *COM(2010) 516 окончателен* 75

2011/C 132/14 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Прегледа на стратегията на Общността относно живака“ *COM(2010) 723 окончателен* 78

2011/C 132/15 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за Регламент (ЕС) № …/… на Европейския парламент и на Съвета от […] година за определяне на специфични мерки в областта на селското стопанство по отношение на малките острови в Егейско море“ *COM(2010) 767 окончателен — 2010/0370 (COD)* 82

2011/C 132/16 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 378/2007 на Съвета по отношение на правилата за прилагане на доброволна модулация на преките плащания в рамките на общата селскостопанска политика“ *COM(2010) 772 окончателен — 2010/0372 (COD)* 87

2011/C 132/17 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти („Общ регламент за ООП“)“ *COM(2010) 799 окончателен — 2010/0385 (COD)* 89

2011/C 132/18 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Съвета за изменение на Директива 2000/75/ЕО по отношение на ваксинацията против болестта син език“ *COM(2010) 666 окончателен — 2010/0326 (COD)* 92

2011/C 132/19 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Към европейско пространство на пътна безопасност: насоки за политиката в областта на пътната безопасност през периода 2011—2020 година“ *COM(2010) 389 окончателен* 94

2011/C 132/20 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за създаването на единно европейско железопътно пространство“ *COM(2010) 475 окончателен 2010/0253 (COD)* и „Съобщение на Комисията относно изграждането на единно европейско железопътно пространство“ *COM(2010) 474 окончателен* 99

2011/C 132/21 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно интегритета и прозрачността на енергийния пазар“ *COM(2010) 726 окончателен* 108

2011/C 132/22 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за съгласуване на гаранциите, които се изискват в държавите-членки за дружествата по смисъла на член 54, втора алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, за защита на интересите както на съдружниците, така и на трети лица по отношение учредяването на акционерни дружества и поддържането и изменението на техния капитал с цел тези гаранции да станат равностойни“ (Преработен текст) *COM(2011) 29 окончателен — 2011/0011 (COD)* 113

ЦЕНИ ЗА АБОНАМЕНТ ЗА 2011 г. (без ДДС, с включени разходи за стандартна доставка)

Официален вестник на ЕС, серии L + C, единствено на хартиен носител	на 22 официални езика на ЕС	1 100 EUR за годишен абонамент
Официален вестник на ЕС, серии L + C, на хартиен носител + годишно сборно издание на DVD	на 22 официални езика на ЕС	1 200 EUR за годишен абонамент
Официален вестник на ЕС, серия L, единствено на хартиен носител	на 22 официални езика на ЕС	770 EUR за годишен абонамент
Официален вестник на ЕС, серии L + C, месечно издание на DVD (сборно издание)	на 22 официални езика на ЕС	400 EUR за годишен абонамент
Притурка към Официален вестник (серия S — Договори за обществени поръчки и процедури по възлагане), DVD, едно издание на седмица	многоезичен: на 23 официални езика на ЕС	300 EUR за годишен абонамент
Официален вестник на ЕС, серия C — Конкурси	на език(езици) в зависимост от конкурса	50 EUR за годишен абонамент

Абонамент за *Официален вестник на Европейския съюз*, издаван на официалните езици на Европейския съюз, може да се направи за 22 езикови версии. Един абонамент включва сериите L (Законодателство) и C (Информация и известия).

За всяка езикова версия се прави отделен абонамент.

Съгласно Регламент (ЕО) № 920/2005 на Съвета, публикуван в Официален вестник L 156 от 18 юни 2005 г., според който институциите на Европейския съюз временно не са задължени да съставят всички актове на ирландски език и да ги публикуват на този език, изданията на Официален вестник на ирландски език се разпространяват отделно.

Абонаментът за притурката към Официален вестник (серия S — Договори за обществени поръчки и процедури по възлагане) включва всички 23 официални езикови версии в едно общо многоезиково DVD.

Абонатите на *Официален вестник на Европейския съюз* имат право, след заявка, да получат различните приложения към Официален вестник без допълнително заплащане. Информация за публикуването на приложенията се предоставя чрез съобщения за читателите, включени в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Продажби и абонаменти

Абонаментът за различните платени периодични издания, като например *Официален вестник на Европейския съюз*, може да бъде направен чрез всички наши търговски представители.

Списъкът на търговските представители е достъпен на адрес:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_bg.htm

EUR-Lex (http://eur-lex.europa.eu) предлага директен безплатен достъп до законодателството на Европейския съюз. Този интернет сайт дава възможност за справка с *Официален вестник на Европейския съюз* и включва договорите, законодателството, юриспруденцията и подготвителните законодателни актове.

За подробна информация за Европейския съюз посетете интернет сайта: http://europa.eu

Служба за публикации на Европейския съюз
2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG